SFC2021 Program sprijinit din FEDR (Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică), FSE+, Fondul de coeziune și FEPAM – articolul 21 alineatul (3)

CCI	2021RO16RFPR005
Titlu în limba engleză	Central Region
Titlul în limba (limbile) națională (naționale)	RO - Regiunea Centru
Versiune	5.1
Primul an	2021
Ultimul an	2027
Eligibil de la	1 ian. 2021
Eligibil până la	31 dec. 2029
Numărul deciziei Comisiei	
Data deciziei Comisiei	
Numărul deciziei de modificare a statului membru	
Data intrării în vigoare a deciziei de modificare a SM	
Transfer nesubstanțial [articolul 24 alineatul (5) din RDC]	Nu
Corecturi de natură pur materială sau de redactare [articolul 24 alineatul (6) din RDC]	Nu
Aprobat de comitetul de monitorizare	Da
Regiunile NUTS (nomenclatorul comun al unităților teritoriale de statistică) acoperite de program	RO121 - Alba RO122 - Braşov RO123 - Covasna RO124 - Harghita RO125 - Mureş RO126 - Sibiu RO12 - Centru
Fondul (fonduri) vizat(e)	FEDR
Program	☐ în cadrul obiectivului Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică, numai pentru regiunile ultraperiferice

Cuprins

1. Strategia programului: principale provocări și măsuri de politică adoptate 11
Tabelul 1 20
2. Priorități 35
2.1. Priorități, altele decât asistența tehnică 35
2.1.1. Prioritate: 10. O regiune cu tehnologii strategice pentru Europa (STEP) 35
2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO1.6. Supporting investments contributing to the objectives of the Strategic Technologies for Europe Platform (STEP) referred to in Article 2 of Regulation (EU) 2024/795 of the European Parliament and of the Council (FEDR) 35
2.1.1.1.1. Intervenții din fond 35
Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+: 35
Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC: 36
Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+ 37
Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC 37
Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC 38
Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC 38
2.1.1.1.2. Indicatori 38
Tabelul 2: Indicatori de realizare 38
Tabelul 3: Indicatori de rezultat 39
2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție 39
Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție 40
Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare 40
Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială 40
Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+ 41
Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ 41
2.1.1. Prioritate: 11. O regiune cu locuințe sociale accesibile și durabile 42
2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO4.7. Promovarea accesului la locuințe la prețuri accesibile și durabile (FEDR) 42
2.1.1.1.1. Intervenții din fond 42
Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+: 42
Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC: 44
Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+ 44
Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC 44
Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC 44
Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC 45
2.1.1.1.2. Indicatori 45
Tabelul 2: Indicatori de realizare 45
Tabelul 3: Indicatori de rezultat 45
2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție 46
Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție 46
Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare 46
Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială 46
Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+ 46

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ 47
2.1.1. Prioritate: 1. O regiune competitivă prin inovare și întreprinderi dinamice pentru o economie inteligentă 48
2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO1.1. Dezvoltarea și sporirea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate (FEDR) 48
2.1.1.1.1. Intervenții din fond 48
Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+: 48
Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC: 50
Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+ 51
Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC 51
Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC 52
Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC 52
2.1.1.1.2. Indicatori 53
Tabelul 2: Indicatori de realizare 53
Tabelul 3: Indicatori de rezultat 53
2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție 54
Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție 54
Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare 55
Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială 56
Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+ 56
Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ 56
2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO1.3. Intensificarea creșterii sustenabile și creșterea competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive (FEDR) 57
2.1.1.1.1. Intervenții din fond 57
Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+: 57
Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC: 59
Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+ 59
Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC 60
Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC 61
Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC 61
2.1.1.1.2. Indicatori 62
Tabelul 2: Indicatori de realizare 62
Tabelul 3: Indicatori de rezultat 62
2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție 63
Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție 63
Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare 64
Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială 64
Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+ 64
Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ 64
2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO1.4. Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat (FEDR) 65

2.1.1.1.1. Intervenții din fond 65
Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+: 65
Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC: 66
Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+ 67
Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC 68
Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC 68
Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC 69
2.1.1.1.2. Indicatori 69
Tabelul 2: Indicatori de realizare 69
Tabelul 3: Indicatori de rezultat 69
2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție 70
Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție 70
Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare 70
Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială 70
Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+ 71
Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ 71
2.1.1. Prioritate: 2. O regiune digitală 72
2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO1.2. Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice (FEDR) 72
2.1.1.1.1. Intervenții din fond 72
Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+: 72
Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC: 75
Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+ 75
Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC 76
Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC 76
Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC 77
2.1.1.1.2. Indicatori 78
Tabelul 2: Indicatori de realizare 78
Tabelul 3: Indicatori de rezultat 78
2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție 79
Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție 79
Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare 79
Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială 79
Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+ 80
Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ 80
2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO1.4. Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat (FEDR) 81
2.1.1.1.1. Intervenții din fond 81
Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+: 81
Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC: 82
Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+ 82

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC....83
Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC....84
Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC....84
2.1.1.1.2. Indicatori....85
Tabelul 2: Indicatori de realizare....85
Tabelul 3: Indicatori de rezultat....85
2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție....85
Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție....85
Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare....86
Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială....86
Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+....86
Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ....86
2.1.1. Prioritate: 3. O regiune cu comunități prietenoase cu mediul....87
2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO2.1. Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (FEDR)....87
2.1.1.1.1. Intervenții din fond....87
Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:....87
Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:....89
Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+....89
Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC....89
Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC....90
Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC....90
2.1.1.1.2. Indicatori....91
Tabelul 2: Indicatori de realizare....91
Tabelul 3: Indicatori de rezultat....91
2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție....92
Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție....92
Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare....92
Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială....92
Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+....93
Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ....93
2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO2.7. Intensificare acțiunilor de protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare (FEDR)....94
2.1.1.1.1. Intervenții din fond....94
Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:....94
Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:....96
Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+....96
Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC....97
Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC....97

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC 98
2.1.1.1.2. Indicatori 98
Tabelul 2: Indicatori de realizare 98
Tabelul 3: Indicatori de rezultat 98
2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție 99
Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție 99
Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare 99
Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială 99
Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+ 100
Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ 100
2.1.1. Prioritate: 4. O regiune cu mobilitate urbana durabila (Obiectivul specific privind mobilitatea urbană prevăzut la articolul 3 alineatul (1) litera (b) punctul (viii) din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune) 101
2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO2.8. Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon (FEDR) 101
2.1.1.1.1. Intervenții din fond 101
Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+: 101
Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC: 103
Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+ 103
Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC 104
Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC 104
Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC 105
2.1.1.1.2. Indicatori 105
Tabelul 2: Indicatori de realizare 105
Tabelul 3: Indicatori de rezultat 106
2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție 107
Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție 107
Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare 107
Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială 107
Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+ 108
Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ 108
2.1.1. Prioritate: 5. O regiune accesibilă 109
2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO3.2. Dezvoltarea și ameliorarea unei mobilități naționale, regionale și locale sustenabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere (FEDR) 109
2.1.1.1.1. Intervenții din fond 109
Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+: 109
Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC: 111
Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+ 111
Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC 112
Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC 112
Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC 113

2.1.1.1.2. Indicatori....113
Tabelul 2: Indicatori de realizare....113
Tabelul 3: Indicatori de rezultat....113
2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție....113
Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție....114
Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare....114
Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială..114
Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+....114
Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ....114
2.1.1. Prioritate: 6. O Regiune Educata....116
2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO4.2. Îmbunătățirea accesului la servicii și favorabile incluziunii și de calitate în educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online (FEDR)....116
2.1.1.1.1. Intervenții din fond....116
Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:....116
Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:....118
Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+....119
Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC....119
Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC....119
Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC....120
2.1.1.1.2. Indicatori....120
Tabelul 2: Indicatori de realizare....120
Tabelul 3: Indicatori de rezultat....121
2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție....121
Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție....121
Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare....122
Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială..122
Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+....122
Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ....122
2.1.1. Prioritate: 7. O regiune cu turism sustenabil....124
2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO4.6. Creșterea rolului culturii și al turismului sustenabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială (FEDR)....124
2.1.1.1.1. Intervenții din fond....124
Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:....124
Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:....126
Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+....126
Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC....127
Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC....128
Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC....128
2.1.1.1.2. Indicatori....129
Tabelul 2: Indicatori de realizare....129
Tabelul 3: Indicatori de rezultat....129

2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție....129
Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție....129
Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare....130
Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială..130
Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+....130
Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ....130
2.1.1. Prioritate: 8. O regiune atractivă....131
2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO5.1. Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului sustenabil și a securității în zonele urbane (FEDR)....131
2.1.1.1.1. Intervenții din fond....131
Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:....131
Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:....133
Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+....133
Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC....134
Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC....135
Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC....135
2.1.1.1.2. Indicatori....136
Tabelul 2: Indicatori de realizare....136
Tabelul 3: Indicatori de rezultat....136
2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție....136
Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție....137
Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare....137
Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială..137
Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+....137
Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ....138
2.2. Prioritățile „Asistență tehnică”....139
2.2.1. Prioritatea pentru asistență tehnică în temeiul articolului 36 alineatul (4) din RDC: 9. Asistență tehnică....139
2.2.1.1. Intervenție a fondurilor....139
Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (e) punctul (i) din RDC....139
Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:....140
2.2.1.2. Indicatori....141
Tabelul 2: Indicatori de realizare....141
2.2.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție....141
Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție....141
Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+....142
Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ....142
3. Planul de finanțare....143
3.1. Transferuri și contribuții (1)....143
Tabelul 15A: Contribuții la InvestEU* (defalcare pe ani)....143
Tabelul 15B: Contribuții la InvestEU* (rezumat)....143
Justificare, luând în considerare modul în care aceste cuantumuri contribuie la realizarea obiectivelor de politică selectate în cadrul programului în conformitate cu articolul 10 alineatul (1) din Regulamentul InvestEU....143
Tabelul 16A: Transferuri către instrumente care fac obiectul gestiunii directe sau indirecte (defalcare pe ani)....144

Tabelul 16B: Transferuri către instrumente care fac obiectul gestiunii directe sau indirecte* (rezumat) 144
Transferuri către instrumente care fac obiectul gestiunii directe sau indirecte – Justificare 144
Tabelul 17A: Transferuri între FEDR, FSE+ și Fondul de coeziune sau către alt fond sau alte fonduri* (defalcare pe ani) 144
Tabelul 17B: Transferuri între FEDR, FSE+ și Fondul de coeziune sau către alt fond sau alte fonduri (rezumat) 144
Transferuri între fonduri cu gestiune partajată, inclusiv între fonduri ale politicii de coeziune – Justificare 145
Tabelul 21: Resurse care contribuie la obiectivele prevăzute la articolul 21c alineatul (3) din Regulamentul (UE) 2021/241 145
3.2. FTJ: alocare în program și transferuri (1) 145
3.3. Transferuri între categorii de regiuni, rezultate în urma evaluării la jumătatea perioadei 145
Tabelul 19A: Transferuri între categorii de regiuni rezultând din evaluarea la jumătatea perioadei în cadrul programului (defalcare pe ani) 145
Tabelul 19B: Transferuri între categorii de regiuni rezultând din evaluarea la jumătatea perioadei, către alte programe (defalcare pe ani) 145
3.4. Transferuri înapoi (1) 145
Tabelul 20A: Transferuri înapoi (defalcare pe ani) 145
Tabelul 20B: Transferuri înapoi* (rezumat) 146
3.5. Credite financiare pe an 147
Tabelul 10: Credite financiare pe an 147
3.6. Total credite financiare per fond și per cofinanțare națională 148
Tabelul 11: Total credite financiare per fond și per cofinanțare națională 148
4. Condiții favorizante 149
5. Autorități responsabile de program 178
Tabelul 13: Autoritățile responsabile cu programele 178
Repartizarea cuantumurilor rambursate pentru asistență tehnică în temeiul articolului 36 alineatul (5) din RDC, în cazul în care sunt identificate mai multe organisme care să primească plăți din partea Comisiei 178
6. Parteneriat 179
7. Comunicare și vizibilitate 182
8. Utilizarea costurilor unitare, a sumelor forfetare, a ratelor forfetare și a finanțărilor nelegate de costuri 184
Tabelul 14: Utilizarea costurilor unitare, a sumelor forfetare, a ratelor forfetare și a finanțărilor nelegate de costuri 184
Apendicele 1: Contribuția Uniunii pe baza costurilor unitare, a sumelor forfetare sau a ratelor forfetare 185
A. Rezumatul principalelor elemente 185
B. Detalii pe tip de operațiune 186
C. Calculul baremului standard pentru costurile unitare, sumele forfetare sau ratele forfetare 194
1. Sursa datelor utilizate la calculul baremului standard pentru costurile unitare, sumele forfetare sau ratele forfetare (cine a produs, colectat și înregistrat datele; unde sunt stocate datele; datele-limită; validare etc.) 194
2. Vă rugăm să precizați motivele pentru care metoda propusă și calculul aferent în temeiul articolului 94 alineatul (2) din RDC sunt relevante pentru tipul de operațiune. 194
3. Precizați cum au fost efectuate calculele, inclusiv, în special, ipotezele formulate în ceea ce privește calitatea sau cantitățile. După caz, trebuie utilizate date statistice și criterii de referință și, dacă se solicită acest lucru, acestea trebuie furnizate într-un format utilizabil de către Comisie. 195
4. Vă rugăm să explicați cum v-ați asigurat că doar cheltuielile eligibile au fost incluse în calculul baremului standard pentru costul unitar, suma forfetară sau rata forfetară. 195
5. Evaluarea de către autoritatea sau autoritățile de audit a metodologiei de calcul și a cuantumurilor, precum și a măsurilor de asigurare a verificării, calității, colectării și stocării datelor. 195
Apendicele 2: Contribuția Uniunii bazată pe finanțări nelegate de costuri 197
A. Rezumatul principalelor elemente 197
B. Detalii pe tip de operațiune 198

Apendicele 3 199
DOCUMENTE 200

1. Strategia programului: principale provocări și măsuri de politică adoptate

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (a) punctele (i)-(viii) și punctul (x) și articolul 22 alineatul (3) litera (b) din Regulamentul (UE) 2021/1060 (RDC)

PR Centru își propune să găsească soluții la nevoile Regiunii Centru (RC) identificate conform cu obiectivele stabilite în strategiile regionale.

RC, situată în centrul țării cuprinde 34100 km2 și 6 județe (NUTS3) – AB, BV, CV, HR, MS, SB cu o populație de 2,3 mil. locuitori, a avut în perioada 2000-2021 un declin demografic de -12,9%. Este considerată zona ”a” - art. 107 (3) (a) din tratat - cu un PIB/loc, în 2020, de 67% din media UE27.

În dezvoltarea economică persistă dezechilibre, 3 județe având în 2019 un PIB/loc cu 17-26 pp sub media reg. (MS, HR, CV). Se menține tendința de polarizare economică la nivel regional, majoritatea activităților economice și îndeosebi cele cu o VAB ridicată se concentrează în orașele mari și în jurul lor, iar multe localități urbane mici și rurale au o situație economică foarte precară, în curs de deteriorare rapidă. Gradul de coeziune economică se menține scăzut, similar cu restul țării. Semnificativ este raportul de 1,6 înregistrat în anul 2019 între județele cu cel mai ridicat și cel mai scăzut nivel al PIB/loc (BV) și (HR).

Rata de urbanizare reg. este de 57%, mai ridicată decât cea națională, cu o rețea de localități ce cuprinde 20 municipii și 37 orașe.

Zonele montane ocupă 47% din teritoriul RC, impunând restricții de dezvoltare a infrastructurii de transport și de valorificare a potențialului economic, iar 37% din teritoriu este ocupat de situri Natura 2000.

Principalele provocări:

COMPETITIVITATEA CDI ȘI A IMM

RC rămâne **un inovator modest** (Emergent), cu performanțe variabile în timp (-10,8% în 2019 vs. 2011; +5,4% în 2021 vs. 2014, tendință de scădere) - potențialul inovativ al profilului industrial accentuat este sub-utilizat.

Cheltuielile de CDI ale sectorului de business **(1)** se apropie de 20% din media UE, iar cheltuielile de inovare / angajat sunt la 18% din media UE. Cheltuielile de inovare fără CDI sunt în scădere față de 2014 (de la 70,88 la 23,32), iar fără susținere competitivitatea IMM se va eroda rapid prin adâncirea diferențelor tehnologice, cu efecte negative în dezvoltarea RC. A crescut ponderea veniturilor din produse și servicii noi – de la 30% din media UE în 2014, la 53,8% în 2021, posibil datorită maturizării produselor și serviciilor inovate în perioada de vârf a cheltuielilor de inovare.

Nr IMM inovative care colaborează este scăzut, dar în creștere față de 2014 (13,79% din media UE, față de 10,64%). IMM care introduc inovare de produs sunt în creștere accentuată (30,8% din media UE), dar este în cădere proporția IMM care fac inovare de business (de la 32,87% din media UE în 2014, la 0 în 2021).

Maj. infrastructurilor publice de CDI sunt concentrate în Reg. BI, Cluj Napoca, Iași, Constanța, Timișoara, ceea ce generează o concentrare a investițiilor publice și private de CDI, migrație a talentelor și a start-up-urilor, contribuind la accentuarea diferențelor. Platforma ERRIS mapează 32 de organizații din RC cu 116 laboratoare de cercetare (5,8% din totalul național): 65% aparțin universităților, 12% - institute de CD iar 22% - companii / alte organizații. Repartizarea intraregională urmărește ponderea și specializarea celor 5 universități din RC (accent pe MS, BV și SB, prezență modestă în AB, HR și CV). În Roadmap-ul (2017) **(2)** infrastructurilor de CDI au fost prezente doar Univ. din Brașov și Sibiu, ca parteneri în 2 IC distribuite emergente și fără finanțare. La actualizarea din 2021**(3)** cele două IC au fost menținute în aceeași stare.

Difuzarea de inovare nu are loc la intensitate normală. Companiile multinaționale alimentează indicatorul Angajați în activități knowledge-intensive (101,86% din media UE în 2021, de la 44,14% în 2014) însă nu difuzează inovare deoarece nu generează cunoaștere local.

Integrarea ecosistemului de inovare regional în spațiul CDI european este deficitară. Doar 48 de

entități dinRC. sunt în consorții H2020, doar 12 sunt IMM.

În RC activează 14 clustere în domeniile lemn, biomasă, electrotehnică, agrofood, prelucrări metalice, IT. Apelurile dedicate clusterelor nu au venit în întâmpinarea nevoilor, au fost adresate clusterelor industriale și nu au fost susținute prin finanțări instituționale, ceea ce a limitat creșterea.

Nevoia majoră a IMM reg. este creșterea gradului de modernizare și extindere a inovării dar capacitățile lor financiare și organizatorice sunt insuficiente. În 2019 existau 70.080 firme active, din care 99,67% IMM. BV este pe primul loc la IMM active (21.415), urmat de MS (14.668) și SB (12.580). La polul opus este CV, cu 4.316 IMM, în HR sunt 7.790 IMM, iar în AB sunt 9.080 IMM. Intensitatea antreprenorială reg. este de 30,14 IMM la 1000 locuitori și variază puternic la nivel județean: Brașov (38,73) și Sibiu (31,35) peste media regională, iar Alba (27,96), Mureș (27,45), Harghita (25,8) și Covasna (21,38) sub media regională.

Dezvoltarea infrastructurii regionale de afaceri este deficitară. În 2020 doar un incubator de afaceri funcționa în RC, și niciun accelerator – firmele noi cu potențial mare de creștere migrează spre alte regiuni / țări, de multe ori permanent, pentru a se înrola în programe de accelerare. În RC sunt funcționale 18 parcuri industriale, inegal distribuite (majoritatea în Brașov) și multe aproape de capacitatea maximă.

Scăderea performanțelor de inovare arată că fără intervenție, deteriorarea va continua generând polarizare și dependență de firmele multinaționale, creșterea vulnerabilității și accentuarea decalajelor față de regiunile mai dezvoltate. Din cauza centralizării deciziei în alocare fonduri, prin POC 14-20, doar 5,4% din bugetul programului a fost alocat proiectelor din RC. Diferența dintre ponderea finanțării alocate și ponderea proiectelor selectate este de 38,5 % (Reg. BI – 11,9%). Proiectele din RC acoperă doar parțial domeniile RIS3. În 2021, cheltuielile de CDI în sectorul public plasează RC pe ultimul loc, cu un scor de 1,41, față de nivelul național (3,51), la mare distanță de BI (66,2). Tendința este de scădere accentuată față de 2014, de la 14% din media UE, la 1,4%.

Întreprinderile din RC sunt prea puțin prezente în lanțurile valorice strategice europene și participă prea puțin la dezv. deep tech, a tehnologiilor curate și a biotehnologiilor.

DIGITALIZAREA ÎN ADMINISTRAȚIE ȘI AFACERI

RO este pe ultimul loc în UE la servicii publice digitalizate, mult sub media UE la competențe digitale și are cel mai scăzut nivel de utilizare a serviciilor de internet.

Doar 13% din cetățenii RC folosesc internetul pentru interacțiunea cu administrația, de 4 ori mai puțin decât media UE.

Deși interacțiunea cu cetățeanul se desfășoară și în online, procesele de lucru în interiorul APL nu sunt digitalizate. 11 localități urbane din 57 au răspuns la un chestionar privind digitalizarea, acestea implementând în medie 2 proiecte de digitalizare. Doar 7 orașe din RC au implementat soluții de smart-city (4), iar investițiile sunt disparate. DESI evaluează Asigurarea de servicii publice pentru afaceri în RO cu 75 puncte din 100 (ultimul loc în UE) – creșterea eficienței administrației necesită implementarea de soluții digitale. APL au capacitate limitată de a implementa aceste soluții iar oportunitățile de învățare sunt sporadice. Este limitată și capacitatea de a coopera cu furnizorii în dezvoltare sau adaptare de soluții (inclusiv prin co-creație, inovare deschisă, achiziție de inovare) în special pentru smart-city, este necesară capitalizarea experiențelor locale într-un corpus de cunoaștere și de bune practici și depășirea rezistenței la cooperare cu actorii privați în dezvoltarea de soluții și date deschise.

Competitivitatea digitală este printre cele mai scăzute din UE. În România doar 8% din cifra de afaceri este înregistrată din tranzacții electronice (media UE 12%), în creștere cu 3 pp. față de ultimii 3 ani (creștere explicabilă prin adaptarea la condițiile din pandemie) **(5)**

Componenta avansată a digitalizării este implementată într-o proporție foarte mică de către companii. Doar 8% din IMM din RO fac vânzări online. Majoritatea companiilor au introdus doar o digitalizare primară a celor mai accesibile procese (e-factura, tehnologia *mobile*, instrumente / echipamente de acces, control și securitate centralizate). Componenta avansată (Cloud, data analytics, aplicații ERP, RPA) este foarte puțin accesată. IMM nu conștientizează beneficiile digitalizării și nu știu cum să adopte tehnologiile digitale. Din sondajul realizat de ADR Centru în 2021 reiese că 5% din respondenții IMM utilizează soluții avansate – senzori si tehnologii IoT. 48% dintre IMM acordă

importanță competențelor digitale în procesul de recrutare (70% se rezumă la criterii simple – competențe Office). Majoritatea realizează instruiri informal, prin alți angajați. RIS 3 Centru identifică lipsa de abilități pe piața muncii ca barieră pentru adoptarea noilor tehnologii, inclusiv a digitalizării. Soluția, confirmată și prin EDP, este crearea de oportunități pentru dobândirea de competențe digitale în relație cu sectoarele RIS, care să susțină creșterea intensității digitale a firmelor. Ca atare, este necesară o schimbare a ritmului de pregătire în ceea ce privește competențele digitale **(24)**. Nr beneficiarilor de formare profesională din RC în ultimii 5 ani este modest **(25)**, confirmând datele EUROSTAT de la nivel național, care ne clasează pe ultimul loc în EU în privința formării profesionale de-a lungul vieții. În RC există 53 furnizori de formare profesională care oferă programe de formare pentru competențe digitale. În perioada 2016-2021 au fost autorizate doar 4 programe de perfecționare și 20 de specializare. Între 60% și 70% dintre IMM consideră că serviciile publice sunt digitalizate parțial și o medie de 15% le percep ca nefiind digitalizate.

EFICIENȚĂ ENERGETICĂ (6)

Sectorul construcțiilor generează 45% din consumul final de energie, din care:

1.
    - 81% rezidențial
    - 19% birouri, școli, spitale, spații comerciale și alte clădiri nerezidențiale

Deși sunt progrese în **reabilitarea energetică a locuințelor**, consumul final de energie a scăzut foarte puțin, cu 8,4%, de la 8,10 Mtep la 7,42 Mtep, în timp ce necesitățile și posibilitatea de economisire sunt foarte mari. În 2019, în RC erau 1.059.764 locuințe, cu o suprafață totală locuibilă de 51.727.072 m2. 90% din clădirile rezidențiale datează dinainte de 1989 (53% anterior 1970), multe cu deficiențe structurale. Din clădirile rezidențiale 98% sunt în proprietate privată și 1% sunt în proprietate publică de tipul **clădiri rezidențiale cu caracter social** pentru colectivități (vârstnici, copii, tineri, adulți, alte categorii de cămine) și locuințe sociale. Până acum 3,6% din clădirile rezidențiale au fost reabilitate termic.

Din suprafața totală construită 18% sunt **clădiri publice** compuse din: 29% structuri educaționale, 16% unități de sănătate, 5% clădiri ale APL, iar diferența de 50% alte tipuri de clădiri (turism, birouri, industrie, logistică). Peste 60% din acestea datează dinainte de 1990, și după zeci de ani de utilizare au beneficiat de puține (sau deloc) intervenții de eficientizare energetică/ întreținere. Din cauza vechimii construcțiilor / instalațiilor și lipsei izolației termice, majoritatea au mari pierderi de energie. Prin PI 3.1.B din POR 2014-2020 au fost reabilitați termic 168.633 mp, reprezentând cca 1.5% din clădirile publice de la nivel reg.

Provocările în materie de EE identificate corespund celor din Rapoartele de Țară al CE pt 2019 și 2020 ce evidențiază faptul că în RO, intensitatea energetică se menține peste media UE, iar sărăcia energetică afectează 1 gospodărie din 4.

Vulnerabilitatea la risc seismic adaugă o provocare în plus în reabilitarea fondului construit reg., astfel că în anumite situații, intervențiile ce vizează îmbunătățirea EE și creșterea performanței energetice pot include și măsuri de consolidare structurală.

DEZVOLTARE URBANĂ

Cele 57 de municipii și orașe, alături de zonele limitrofe, adăpostesc peste jumătate din populația RC, ceea ce determină un consum crescut de energie și resurse, emisii crescute de GES, poluare atmosferică și fonică la niveluri care deseori depășesc limitele de siguranță recomandate.

Reconfigurarea orașelor din RC ca urmare a depopulării și/sau încetării unor activități industriale a dus la apariția unor zone/terenuri în stare avansată de degradare, care au afectat calitatea mediului și a vieții. Lipsa de întreținere și modernizare a **spațiilor publice** din interiorul orașelor a indus probleme de mediu și a afectat negativ comunitatea locală.

În perioada 2010-2020 suprafața spațiilor verzi din mediul urban regional a crescut, dar este sub min. stabilit de Reg. UE. Indicatorul suprafața spațiilor verzi/loc în urban s-a menținut la 19,2 m2, mai mic decât standardul minim la nivelul UE de 26 m2/locuitor sau față de cei 50 m2/locuitor recomandați de

OMS (15 orașe depășesc 26 m2/loc și 6 depășesc 50 m2/loc).

Principalele provocări se referă la adaptarea la schimbările climatice, atenuarea și anticiparea efectelor negative prin implementarea celor mai adecvate măsuri tehnologice și ecosistemice care să asigure prevenirea / minimizarea efectelor acestora. S-a identificat nevoia de **investiții în infrastructura verde și albastră**, pentru creșterea suprafeței spațiilor verzi, reutilizarea și refuncționalizarea unor zone degradate din interiorul orașelor, inclusiv recuperarea țesutului urban**.(7)**

ZUF și ZM aflate în creștere rapidă se confruntă cu provocări de dezvoltare legate de suburbanizare, congestionarea traficului și poluare. Deși nr. total de pasageri **în transportul public local** la nivelul RC a crescut cu 43% în intervalul 2014-2018, ajungând la 192.350.000 pasageri/an, criza sanitară a generat un regres masiv, de 50% – în 2020 au fost 97.294.000 pasageri/an. În municipiile mari transportul public a avut o creștere constantă, dar în rest s-a diminuat substanțial, până la un nivel foarte redus față de utilizarea autoturismelor personale la deplasarea în interiorul localităților. În multe orașe transportul public este insuficient dezvoltat sau nu există.

Poluarea în orașe a crescut din cauza utilizării masive a transportului auto comercial, traficul de tranzit prin zona centrală fiind o problemă în special pentru cele fără centură ocolitoare.

RC se confruntă cu un deficit semnificativ de locuințe sociale, mai ales la nivelul municipiilor. Astfel, este necesară integrarea unor măsuri specifice pentru finanțarea locuințelor sociale inclusiv servicii conexe, contribuind astfel la reducerea excluziunii soc., ca element esențial pentru convergența soc., teritoriala si econ. regională.

CONECTIVITATEA

Conectarea RC la TEN-T este inegal repartizată. În rețeaua reg. de drumuri un rol important au drumurile județene (DJ) care asigură conectivitatea cu drumurile naționale (DN), europene (E) și rețeaua TEN-T și accesul către orașele ce nu sunt conectate la DN și E și către zone turistice sau economice importante.

DJ alături de DC reprezintă aproape 80% din lungimea rețelei rutiere și au o importanță majoră pentru dezvoltarea locală și reg. 47% din suprafața RC este acoperită de zone montane, accesul spre aceste zone se realizează în principal prin DJ.

Deși au fost făcute investiții în rețeaua rutieră, aceasta rămâne insuficient dezvoltată și de o calitate necorespunzătoare, inclusiv dpdv al siguranței rutiere.

O altă problemă este lipsa centurilor ocolitoare, mai ales pentru municipiile și orașele traversate de DN și E, care duce la congestionarea traficului din cauza traficului greu / tranzit, și generează probleme de mediu / de siguranță.

Provocările RC în materie de conectivitate corespund celor prezentate în Rapoartele de Țară ale CE, ce indică progrese reduse în investiții de infrastructuri de transport durabile, iar calitatea scăzută a infrastructurii afectează timpul de transport și limitează mobilitatea forței de muncă, generează costuri suplimentare și subminează deciziile de investiții ale firmelor.

EDUCAȚIE

Sistemul educațional din RC a suferit transformări în ultimele decenii, determinate de: schimbări structurale în economie, evoluția tehnologică, scăderea demografică accentuată, migrarea populației. În ultimii 8 ani populația rezidentă a RC a scăzut cu 2,15%, în mediul urban 3,4%, iar în rural 0,4%. Trendul de scădere se va manifesta și în anii următori, conform prognozelor demografice.

Subfinanțarea educației a întârziat modernizarea sistemului educațional și oferirea unui răspuns adecvat la aceste modificări.

Infrastructura educațională existentă nu oferă condiții similare și medii adecvate de învățare pentru toți copiii și elevii din RC, în special în mediul rural și în localitățile cu pondere însemnată a comunităților dezavantajate.

Finanțările anterioare prin POR în infrastructura educațională au acoperit parțial necesarul de investiții pt cca 5% din scolile din RC. Există încă multe unități de învățământ ce au nevoie de reabilitare, amenajare, dotare și modernizare.

Probleme de acces la educație există în înv. antepreșcolar /preșcolar unde infrastructura insuficientă

determină o participare redusă a populației, doar 15% la nivel național, în cazul ECEC iar respectiv pt preșcolar 86,3% **(8)** în 2018, sub media UE 27 de 94,8%. Accesul la educație este problematic în special în mediul rural, afectând comunitățile dezavantajate, copiii de etnie Roma, dar și copiii și elevii cu nevoi speciale. Elevii de etnie Roma reprezintă 7,6% din elevii înscriși în învățământul preuniversitar din RC, fiind un segment cu o mare expunere la fenomenul sărăciei și excluziunii sociale. În RO, doar 45% din copiii romi de vârstă preșcolară frecventează o instituție de învățământ, 24% din cei de 16 ani nu au participat la nicio formă de învățământ formal iar 15% din cei de 16-24 de ani nu au fost niciodată la școală. Peste 93 % dintre romii cu vârste între 18 -24 de ani din RO nu au absolvit învățământul secundar superior **(26)**. Localitățile urbane se confruntă cu fenomenul supraaglomerării și resurse limitate ale UAT de a investi în crearea unor condiții educaționale adecvate.

Performanțele scăzute ale sistemului de educație **(27)** arată o relaționare scăzută între oferta educațională și nevoile de competențe pt piața muncii. Ponderea persoanelor cu studii superioare era în 2020 de 19,2% (regional), mult sub media UE (27) de 41%. Competențele digitale ale populației și angajaților sunt printre cele mai scăzute din UE, una din cauze fiind infrastructura digitală deficitară în școli, lipsa materialelor și a cadrelor didactice specializate.

Oferta educațională necesită o aliniere la nevoia de competențe și specializări cerute de angajatori, care să contribuie la creșterea competitivității economiei reg. și să ofere șanse egale de acces la educație de calitate pentru toți copiii și elevii din RC.

Toate investițiile în OP4 vor avea în vedere respectarea principiilor desegregării și nediscriminării, vor combate orice formă de segregare spațială și educațională și se vor concentra pe susținerea creșterii accesului la servicii de educație incluzivă în învățământul de masă, în special pentru grupuri marginalizate precum Roma, copii cu dizabilități etc. De asemenea, acestea vor fi formulate ca rezultat al mapării/inventarierii nevoilor de infrastructură și servicii în educație, inclusiv la nivel microregional/local, și vor ține cont de inegalitățile teritoriale, educaționale,schimbările demografice.

Nicio investiție nu va menține sau conduce la segregarea/izolarea grupurilor marginalizate precum Roma, migranți, persoane cu dizabilități sau alte nevoi speciale etc.

Investițiile finanțate vor lua în considerare rezultatele proiectului TSI "Consolidarea managementului sistemului de educație din România" când acestea vor fi disponibile. PR C va contribui, conform obiectivelor EU Roma Strategic Framework for Equality, Inclusion and Participation 2020-2030 și a țintelor propuse**,** la creșterea accesului populației Roma la învățământ preșcolar, contribuind la reducerea decalajului privind participarea populației Roma la învățământul timpuriu și secundar și eliminarea segregării.

TURISM, PATRIMONIU și CULTURA

Deși există un potențial turistic cultural și natural semnificativ în RC, acesta nu este suficient valorificat, ceea ce limitează contribuția sectorului la dezvoltarea locală și incluziunea socială.

RC dispune de un patrimoniu cultural material și imaterial diversificat și valoros (5.243 de monumente istorice din cele 30.000 de la nivel național, din care 10 se află în patrimoniul UNESCO). Multe monumente istorice de importanță națională se află într-o stare avansată de degradare, și necesită investiții în conservare, restaurare și protecție. Cele mai multe muzee și colecții publice (163) se află în RC, iar nr. de vizitatori a crescut în intervalul 2014-2018 de la 3.054.385 la 4.926.577, fiind pe primul loc în RO. Situația e similară în cazul instituțiilor /companiilor de spectacole sau concerte, în anul 2015, 64 din 254 erau din RC, însă majoritatea clădirilor și spațiilor destinate activităților culturale au o vechime considerabilă, prea puține fiind reabilitate, modernizate și dotate corespunzător. Pe lângă reabilitarea/ modernizarea/ dotarea spațiilor actuale cu destinație culturală, este binevenită și crearea și dotarea de noi spații/ clădiri multifuncționale.

În ultimii ani RC s-a situat pe primul loc pe țară la nr. de sosiri în structurile cu funcțiuni turistice, ca nr. de turiști și capacitate de cazare în funcțiune, totuși indicele de utilizare a capacității de cazare în funcțiune este la un nivel scăzut: 30,5% față de cca 34% la nivel național.

Cel mai ridicat potențial de dezvoltare din RC îl au turismul cultural, rural, balnear și montan. Turismul montan beneficiază de condiții naturale excepționale: aproape jumătate din suprafață este ocupată de areal montan, iar resursele naturale și balneare constituie active importante pt dezvoltarea turismului rural și a

celui balnear și de wellness.

Multiculturalismul este una din cele mai importante trăsături ale RC care se caracterizează printr-o mare diversitate etnică, lingvistică și religioasă. Aici locuiesc cele mai multe persoane aparținând minorităților etnice și religioase, comparativ cu celelalte regiuni. Fiecare din cele trei comunități etnice (românii, maghiarii, germanii) și-a păstrat identitatea sa culturală, interferențele dintre ele îmbogățindu-le reciproc.

Se constată o discrepanță între valoarea culturală și simbolică a patrimoniului cultural și natural de pe teritoriul comunităților rurale și întârzierile în dezvoltare cu care se confruntă comunitățile respective.

Stimularea dezvoltării sectorului turistic axată pe cele două direcții cu potențial regional – conservarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural și valorificarea resurselor naturale și balneare, în prezent subutilizate – va avea ca efect dezvoltarea economică și socială a zonei, va aduce beneficii comunităților, poate sprijini integrarea comunităților defavorizate și ocuparea persoanelor din medii vulnerabile.

VIZIUNEA STRATEGICĂ

Viziunea strategică a PR Centru **este ca RC să devină o regiune mai curată, atractivă pentru locuitorii săi și turiști, cu o economie competitivă bazată pe cunoaștere și inovare în care grija pentru mediu și utilizarea rațională și durabilă a resurselor să fie o prioritate. Aceasta este în concordanță cu și contribuie la obiectivele stabilite în PDR Centru 2021-2027 (9) și RIS 3 Centru (10).**

Astfel PR își propune următoarele obiective strategice:

P 1 - Valorificarea potențialului inovativ existent în domeniile RIS3, prin sprijinirea structurile de CDI și TT care să permită inovarea și transferul de tehnologie către firme, susținerea întregului ciclu de inovare la nivel de întreprindere și modernizarea industrială la nivelul IMM coroborat cu susținerea structurilor de sprijinire a afacerilor și participarea la STEP

P 2 – Dezvoltarea serviciilor publice digitale și interoperabilitatea acestora în vederea îmbunătățirii interacțiunii cu cetățenii și mediul economic. Creșterea gradului de digitalizare în întreprinderi

P 3 – Creșterea calității vieții locuitorilor prin îmbunătățirea performanței energetice a fondului de clădiri publice și rezidențiale și prin investiții în infrastructura verde și albastră, contribuind la dezvoltarea ecosistemelor urbane

P 4 – Creșterea calității vieții locuitorilor prin dezvoltarea unei mobilități urbane durabile, bazate pe PMUD, modernizarea și decarbonizarea transportului public, stimularea transportului nemotorizat și electric și digitalizarea sistemelor de trafic

P 5 – Conectarea zonelor mai puțin dezvoltate și a zonelor izolate la rețeaua TEN-T, în corelare cu investițiile anterioare, dar și cu cele de la nivel național din domeniul conectivității. Se urmărește și decongestionarea traficului din marile aglomerări urbane pentru a putea contribui la implementarea PMUD.

P 6 – Susținerea comunităților locale pentru asigurarea accesului egal al copiilor și elevilor la infrastructura și serviciile de îngrijire și educație, asigurarea unei educații de calitate și incluzivă în special pentru grupurile dezavantajate și asigurarea relevanței competențelor pt piața muncii.

P 7 – Dezvoltarea comunităților, în special a celor din mediul rural prin punerea în valoare a potențialului lor turistic natural și cultural, dar și creșterea calității infrastructurii și programelor de educație formală și non-formală.

P 8 – Dezvoltarea urbană integrată în funcție de nevoile fiecărei categorii de municipii și orașe, regenerarea spațiilor urbane ținând seama de prioritățile stabilite prin SIDU. Valorificarea potențialului economic al turismului și al patrimoniului cultural din zonele urbane.

Obiectivele de mediu și climă reprezintă un obiectiv transversal ce definește strategia și intervențiile PR C, ce vor urmări sustenabilitatea ecologică, integrând considerentele legate de mediu definite la nivel european. Principiul DNSH va fi urmărit orizontal, fiind o condiție pentru implementarea PR. Se vor încuraja proiecte mai ecologice care aleg opțiunile de implementare ce contribuie la îmbunătățirea performanței de mediu, la dezv. unei economii moderne, competitive și eficientă dpdv al utilizării resurselor.

În implementarea PR C a proiectelor se va asigura respectarea drepturilor fundamentale și conformitatea

cu *Carta Drepturilor Fundamentale a UE*, a *Convenției Națiunilor Unite privind Drepturile Persoanelor cu dizabilități* și a actelor normative relevante europene și naționale, nefiind eligibile pentru finanțare proiectele care contravin principiilor orizontale din art. 9 al CPR. Egalitatea de gen, incluziunea și nediscriminarea pe bază de rasă, origine etnică, religie sau convingeri, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală, sunt urmărite în toate etapele de programare / implementare și vor reprezenta condiții obligatorii de îndeplinit pentru accesul la fonduri.

PR nu include acțiuni specifice care vizează ”genul”, având o contribuție neutră.

Complementaritatea și crearea de sinergii cu programele INTERREG finanțate de UE la nivel transnațional și interregional reprezintă o prioritate, fiind încurajate parteneriate cu alte regiuni și activitățile interregionale, generatoare de valoare adăugată.

PR va aplica facilitatea prevăzută de art. 65 RDC de reducere la 3 ani a perioadei de durabilitate pentru IMM-uri.

Complementaritățile cu investițiile finanțate prin FTJ vor fi identificate și abordate în urma aprobării PTTJ MS.

Lecții învățate, capacitate administrativă

Evaluările derulate pe programele anterioare arată că succesul intervențiilor depinde în mare măsură de: designul acestora, construcția și derularea apelurilor, capacitatea beneficiarilor, regulile de implementare șispecificul domeniului în care se realizează investițiile. Drept urmare, pe lângă aspectele orizontale, comune, programarea a avut în vedere numeroase lecții învățate la nivel sectorial.

1.

- Simplificarea și debirocratizarea procesului de accesare a fondurilor: ghiduri simple și clare, reducerea nr. de documente solicitate, selecție rapidă care să asigure identificarea proiectelor de calitate
- Sprijin rapid și coerent acordat solicitanților pt rezolvare neclarități, susținerea celor cu capacitate administrativă redusă
- Modelul clasic de inovare este mult prea liniar fiind semnalată nevoia de etapizare în introducerea formelor de inovare accelerată bazate pe cooperare (open-innovation, demand driven co-creation). Asigurarea susținerii în întregime a ciclului de inovare poate fi mai bine realizată prin finanțări în cascadă.
- Testarea unor ipoteze de intervenție în prima parte a perioadei de programare pt a permite integrarea rezultatelor și reconfigurarea intervenției.
- Sprijin flexibil și centrat pe nevoile IMM, în principal pt. IMM cu potențial mare de creștere, structuri de parteneriat antreprenorial, clustere inovative și rețele de lanțuri de valoare, cu focus pe eligibilitatea pe domeniile RIS3.
- Rapoartele de evaluare a POR 2014-2020 arată că intervențiile în eficiența energetică a clădirilor a fost cea mai eficientă investiție dpdv al raportului cost/beneficiu pt a realiza reduceri de CO2 **(11**), iar cele privind mobilitatea urbană au un cost unitar mult mai ridicat pentru reducerea emisiilor de CO2. În acest sens este necesară continuarea sprijinirii intervențiilor din aceste domenii. Simplificarea procedurilor, creșterea clarității documentelor, prioritizarea intervențiilor și asigurarea unei coordonări mai bune sunt provocări majore.

Capacitatea administrativă a actorilor implicați în implementare este inegală, fiind mai redusă în cazul orașelor mici. Astfel, AM va asigura transparența, tratamentul egal pentru solicitanții interesați prin implementarea de măsuri de creștere a capacității administrative și va oferi asistență pentru realizarea și implementarea SIDU și a proiectelor teritoriale care urmează abordarea integrată.

În cadrul PR C se propune o abordare adaptată pe fiecare OS pt întărirea capacității administrative a beneficiarilor prin intermediul proiectelor și prin măsuri orizontale operaționalizate cu suportul AT sau prin alte acțiuni: simplificarea procedurilor, ghiduri simple și clare, reducerea documentelor obligatorii, utilizarea SCO, întărirea funcției de helpdesk.

Aspectele privind creșterea capacității administrative vor face obiectul Roadmap care va fi elaborată.

În implementarea PR se va promova utilizarea strategică a achizițiilor publice pentru a sprijini OP (inclusiv eforturile de profesionalizare pentru a aborda lacunele în materie de capacitate). Beneficiarii vor fi încurajați să utilizeze criterii legate de calitate și de costul ciclului de viață. Când este fezabil, în procedurile de achiziții publice, ar trebui incluse aspectele de mediu, sociale, precum și stimulente pentru inovare.

Abordarea dezvoltării urbane integrate

În cadrul PR C dezvoltarea urbană integrată se va implementa prin intermediul SIDU în concordanță cu prevederile art. 28 (c) din *CPR,* **SIDU** elaborat într-un larg cadru partenerial va fi însoțit de PMUD precum și de alte strategii sectoriale existente. Această abordare se aplică atât celor 20 de municipii, cât și celor 37 de orașe din RC care pot opta pentru realizarea SIDU fie la nivel de UAT, fie la nivel de ZUF/ZM.

Provocările zonelor urbane din RC vor fi abordate de toate prioritățile programului într-o manieră integrată, pornind de la viziunea integrată a dezvoltării din SIDU elaborat de municipii/orașe.

Mecanismul de alocare a fondurilor s-a stabilit în corelare cu prevederile OUG 156/2020 cu modificările ulterioare. Măsurile din PR C care contribuie la earmarking pe dezvoltare urbană sunt cele din OP 2 *OS b(vii) șiOS b(viii)* și cele din OP 5 *OS e(i)*. Se vor finanța proiecte integrate care vizează atât investițiile în infrastructurile publice, indiferent de tipul acestora, cât și pe măsurile soft complementare care împreună vor contribui la îmbunătățirea aspectelor sociale, economice culturale sau de mediu din localitățile urbane.

În cadrul priorităților PR unde municipiile au sume prealocate, orașele vor putea accesa fonduri pe principiul ”primul venit, primul servit”, condiționat de includerea propunerilor de proiecte în cadrul SIDU. AM va verifica SIDU depuse din punct de vedere al conformității și al calității, pentru îndeplinirea condițiilor din art. 29 al CPR, și apoi abordarea integrată a proiectelor. Vor avea prioritate orașele care demonstrează capacitatea administrativă de a pregăti și de a pune în aplicare strategii și proiecte de înaltă calitate, urmând o abordare integrată.

Procentul aferent dezvoltării urbane integrate din PR C este de 30,48%.

Mecanismul de guvernanță al dezv. urbane va fi asigurat de autoritatea teritorială competentă / forul decizional de la nivelul teritoriului aferent SIDU și/sau a parteneriatului creat în acest sens, care va avea un rol în selecția strategică a proiectelor finanțate din PR. În procesul de realizare/actualizare a documentelor strategice se va crea un cadru partenerial cu factorii interesați de la nivel local/metropolitan, pt asigurarea principiilor de consultare și de transparență decizională.

Intervențiile din PR C contribuie la implementarea elementelor din inițiativa NEB în vederea operaționalizării PVE prin crearea de spații de locuit accesibile, durabile și de calitate. Se vor sprijini investițiile care îmbină cu succes principiile de sustenabilitate, estetică și incluziune ale inițiativei NEB, cu scopul de a găsi soluții accesibile, incluzive, durabile și atractive la provocările climatice.

Schimbul de informații între beneficiari și AM se va realiza prin intermediul SMIS asigurat de MIPE - coordonator național. Unde este relevant, seturile de date rezultate din implementarea acțiunilor programului vor fi disponibile ca open data (”high value datasets” în condițiile definite în Directiva (UE) 2019/1024).

PR C va finanța etapa II a operațiunilor selectate în perioada 2014-2020, îndeplinind criteriile de etapizare prevăzute la art. 118a din Regulamentul (UE) 2021/1060. Acestea vor fi finanțate în conformitate cu condițiile de sprijin stabilite în perioada 2014-2020. Acțiunile proiectelor etapizate vor fi eligibile pe obiectivele specifice ale PR, indiferent pe care obiectiv specific se încadrează acestea.

PR C va susține dezv. ITI Microregiunea Țara Făgărașului și ITI Moții Țara de Piatră prin alocare dedicată pe prioritățile programului, pe domeniile conforme cu strategiile de dezvoltare aferente acestor zone. Acțiunile propuse pe ITI sunt rezultatul unei analize a strategiilor și portofoliului de proiecte aferente celor două ITI. Din analiza a rezultat că este necesară sprijinirea mediului privat dar si valorificarea resurselor locale în vederea dezv. zonei și ocupării forței de muncă. Investițiile propuse sunt complementare cu alte investiții propuse prin PDD, PEO, PIDS și P Sănătate și PNRR de la nivel național, dar și cu alte investiții derulate prin PR C în special pe prioritățile adresate dezv. urbane – P3 si P4. De

asemenea, la nivelul PR C, localitățile din ITI pot aplica pentru finanțări pe prioritățile P3, P4, P6 și P8, unele având si alocări predefinite.

PR C a parcurs procedura SEA, obținând Avizul de mediu MMAP nr. 82/23.03.2022.

1. Strategia programului: principale provocări și măsuri de politică adoptate

Tabelul 1

Obiectivul de politică sau obiectivul specific al FTJ	Obiectiv specific sau prioritate specifică*	Justificare (rezumat)
1. O Europă mai competitivă și mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente și a conectivității TIC regionale	RSO1.1. Dezvoltarea și sporirea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate	Selecția OS este justificată de strategia de program, RIS 3 și PDR Centru precum și de conștientizarea faptului că structurarea unui ecosistem de inovare regional se poate realiza doar cu susținerea creării și dezvoltării de entități care să compună acest ecosistem, precum și prin realizarea de conexiuni între aceste entități. Prin intervențiile prevăzute, POR Centru contribuie la depășirea dificultăților regionale respectiv susținerea dezvoltării regionale a infrastructurilor de CDI și TT (ceea ce va contribui inclusiv la depășirea paradigmei actuale de concentrare teritorială), susținerea investițiilor companiilor în CDI, susținerea preluării de noi tehnologii prin transfer tehnologic, în special pentru IMM-uri. PR Centru se adresează și consecințelor nivelului scăzut de colaborare între instituțiile de CDI și IMM-uri - o piață a cunoașterii subdezvoltată și pondere scăzută a inovației în veniturile companiilor. Capacitățile organizaționale și financiare ale IMM-urilor sunt insuficiente pentru a asigura accesul la noi tehnologii, iar criza personalului calificat îngreunează și mai mult adoptarea tehnologiilor avansate. Acest lucru creează un dezechilibru structural față de firmele multinaționale, care inovează prin structurile internaționale ale companiilor lor și creează un cerc vicios prin încurajarea migrării start-up-urilor inovative în afara regiunii pentru oportunități de creştere. De asemenea, susținerea clusterelor are capacitatea de

Obiectivul de politică sau obiectivul specific al FTJ	Obiectiv specific sau prioritate specifică*	Justificare (rezumat)
		a coagula companii teritorial și sectorial și de a concentra servicii pentru aceste companii. Conform raportului Consiliului privind Programul Național de Reformă pentru 2019 (12), confirmat de Recomandările de țară din 2020 și 2021, creșterea calității și investițiilor în cercetare / dezvoltare și susținerea firmelor inovative rămâne o provocare importantă, la fel ca și accesul la finanțări pentru start-up-uri și scale-up-uri. Abordarea regională facilitează concentrarea pe domeniile de excelență din RIS3 Centru și evitarea situațiilor de subreprezentare a domeniilor regionale, generată de taxonomia națională diferită.
1. O Europă mai competitivă și mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente și a conectivității TIC regionale	RSO1.2. Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice	Cele mai recente ediții ale Semestrului European notează faptul că România are rezultate slabe în ceea ce privește serviciile publice digitale, competențele digitale ale populației generale și digitalizarea întreprinderilor. Sunt identificate ca nevoi de investiții prioritare în special consolidarea digitalizării IMM, inclusiv investițiile în infrastructuri, promovarea competențelor și serviciilor digitale și sporirea măsurilor privind e-guvernarea, prin introducerea și consolidarea unor servicii interoperabile la nivel european, e-incluziunea, e-sănătatea, învățarea on-line, competențele digitale. În cea mai recentă recomandare a Consiliului Uniunii Europene către România este punctată nevoia ca țara noastră să direcționeze cu prioritate investițiile și către tranziția digitală, în special către infrastructura de servicii digitale. Doar 5% dintre IMM-urile de la nivel regional utilizează soluții avansate, precum senzori si tehnologii de tip IoT, în activitatea lor, rezultă dintr-o cercetare a ADR Centru. Cei mai

Obiectivul de politică sau obiectivul specific al FTJ	Obiectiv specific sau prioritate specifică*	Justificare (rezumat)
		mulți dintre respondenți au afirmat că instruirea în companiile lor se realizează informal, de către alți colegi/superiorul direct. Pe de altă parte, gradul de digitalizare al administrației publice, inclusiv în privința soluțiilor de smart-city este scăzut. Dintre respondenții la chestionarul ADR Centru, 22 au afirmat că nu au niciun serviciu digitalizat. În administrația publică, primul obstacol în calea adoptării soluțiilor digitale este lipsa banilor. RIS3 prevede necesitatea intervenției pentru îndepărtarea barierelor în difuzarea digitalizării, accesul la finanțare fiind unul dintre cei mai puternici determinanți. În strategiile de dezvoltare urbană, UAT-urile au identificat o serie de nevoi/probleme ce țin de creșterea gradului de digitalizare: guvernanță, economie, mediu, capital uman, locuire. Strategiile de dezvoltare ale UAT județe și municipii reședință de județ, fac referire la necesitatea alinierii la tendințele impuse de digitalizare. Includerea în PR a intervențiilor aferente acestui obiectiv răspunde nevoii de accelerare a adoptării digitalizării în mediul public (inclusiv de tip smart-city) și în cel privat și este justificată de decalajul constatat față de media europeană și de progresele modeste înregistrate până acum.
1. O Europă mai competitivă și mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente și a conectivității TIC regionale	RSO1.3. Intensificarea creșterii sustenabile și creșterea competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive	Având în vedere orientarea industrială a Regiunii Centru, precum și faptul că aproape 90% din companiile din regiune sunt IMM, creșterea competitivității acestui segment economic este esențială. Nevoile IMM țin, mai ales, de accesul la resurse pentru investiții, ele fiind într-o poziție de inferioritate față de întreprinderile mari. Din 2010 până în 2019, productivitatea muncii din Regiunea

Obiectivul de politică sau obiectivul specific al FTJ	Obiectiv specific sau prioritate specifică*	Justificare (rezumat)
		Centru a crescut de la 28,67% la 42,08% din media UE (date EUROSTAT, PIB/total angajați), dar diferența față de media UE rămâne semnificativă, ceea ce justifică impulsionarea creșterii competitivității pentru IMM-uri. În special în sectorul industrial, dar nu numai, adoptarea noilor tehnologii este, pentru IMM, răspunsul optim la tensionarea pieței muncii din Regiune (șomaj foarte scăzut) și singurul instrument cu care pot contracara absorbția forței de muncă din piață de către companiile mari, cu care nu pot concura în termeni de salarizare la aceeași intensitate a utilizării forței de muncă pe unitatea de produs. Necesitatea intervenției destinată modernizării industriale a IMM este demonstrată de interesul manifestat de microîntreprinderi și IMM-uri pentru AP 2 POR 2014-2020 în Regiune. Prin orientarea acestui interes spre cele mai noi tehnologii se va maximiza efectul în economia regională. Susținerea competitivității IMM prin investiții, va contribui la avansarea în lanțurile valorice, alimentând și procesul de inovare în condițiile în care, conform RIS3 Centru, achiziția de tehnologie este un important driver al achiziției de cunoaștere. Un alt aspect pe care PR Centru îl abordează aici este infrastructura de sprijinire a afacerilor. Incubatoarele și acceleratoarele sunt necesare pentru consolidarea antreprenoriatului regional prin deschiderea accesului la servicii de sprijin pentru start-up-uri, iar parcurile industriale contribuie la dezvoltarea regională prin valorificarea patrimoniul industrial construit și prin orientarea și concentrarea teritorială a investițiilor industriale.
1. O Europă mai competitivă și mai inteligentă,	RSO1.4. Dezvoltarea competențelor pentru	Înrolarea regională în învățământul de-a lungul

Obiectivul de politică sau obiectivul specific al FTJ	Obiectiv specific sau prioritate specifică*	Justificare (rezumat)
prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente și a conectivității TIC regionale	specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat	vieții este estimată la aproximativ 10% față de nivelul UE și la 80% față de nivelul național. Populația cu educație terțiară este în scădere accentuată, de la 45,34% din media UE (cu un vârf de 51,62 % în 2019) la 29,86%. Raportul de țară din 2020 privind România susține că lipsa îmbunătăţirilor în abilităţile forţei de muncă, criza de talente şi personal calificat ameninţă competitivitatea IMM-urilor. Nivelul deținătorilor de competențe digitale mai mult decât de bază este la 10% din media UE. Deși 13 milioane de români folosesc internetul, peste 10 milioane nu au competențe digitale de bază. 91% dintre persoanele din mediul rural nu folosesc servicii de eguvernare sau administrație online și 81.5% din populație nu a folosit internet banking. Operaționalizarea optimă a investițiilor susținute din OS a (i), (ii) și (iii) depinde și de accesul la un bazin de competențe inclusiv pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat, precum și la competențe digitale avansate. Accesul trebuie asigurat pentru IMM-uri, administrație și operatorii infrastructurilor de CDI, care se confruntă cu lipsă de personal calificat în operarea echipamentelor avansate. Acțiunile din OS iv determină dezvoltare extinsă și bine direcționată a competențelor avansate în domeniile S3, atât prin abordarea în corelare directă cu intervențiile din OS a (i) – (iii) cât și prin susținerea acordată IMM-urilor independent de proiectele finanțate în OS a (i) – (iii). Este necesară instrumentalizarea unui proces de up-skilling direcționat spre noile provocări, pentru a facilita tranziția și transformarea industrială și digitală în sectoarele de specializare inteligentă regionale, accesul la noile tehnologii și

Obiectivul de politică sau obiectivul specific al FTJ	Obiectiv specific sau prioritate specifică*	Justificare (rezumat)
		susținerea antreprenoriatului, precum și pentru a alimenta procesul de specializare inteligentă și digitalizare regional, al cărui impact va fi semnificativ redus în lipsa accesului la competențe digitale de bază și avansate atât la nivel de utilizatori cât și la nivel de beneficiari (administrație și IMM-uri). În cea mai recentă recomandare a Consiliului UE, se prevede ca România să consolideze competențele și învățarea digitală. Intervențiile din cadrul PR se orientează spre înzestrarea angajaților beneficiarilor cu competențe specifice.
1. O Europă mai competitivă și mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente și a conectivității TIC regionale	RSO1.6. Supporting investments contributing to the objectives of the Strategic Technologies for Europe Platform (STEP) referred to in Article 2 of Regulation (EU) 2024/795 of the European Parliament and of the Council	Regiunea Centru poate contribui la adoptarea și extinderea utilizării în Uniune a tehnologiilor digitale și a inovării în domeniul tehnologiei profunde, a tehnologiilor curate și eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor, precum și a biotehnologiilor vor fi esențiale pentru a reduce dependențele strategice ale Uniunii și pentru a valorifica oportunitățile și a îndeplini obiectivele tranziției verzi și ale celei digitale, asigurând suveranitatea și autonomia strategică a Uniunii și promovând în acest mod competitivitatea și durabilitatea industriei Uniunii. Conform Recomandării Consiliului privind politicile economice, sociale, de ocupare a forței de muncă, structurale și bugetare ale României {SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 623 final}, în contextul evaluării la jumătatea perioadei, România trebuie să ia în considerare, oportunitățile oferite de inițiativa platformei „Tehnologii strategice pentru Europa” pentru a îmbunătăți competitivitatea.
2. O Europă mai verde, rezilientă, cu emisii reduse	RSO2.1. Promovarea eficienței energetice și	Tabloul regional arată că pentru a aborda în mod

Obiectivul de politică sau obiectivul specific al FTJ	Obiectiv specific sau prioritate specifică*	Justificare (rezumat)
de dioxid de carbon care trece la o economie cu zero emisii de carbon, prin promovarea tranziției către o energie curată și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a atenuării schimbărilor climatice si adaptării la acestea, a prevenirii și gestionării riscurilor și a mobilității urbane sustenabile	reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră	eficient performanța energetică a clădirilor sunt necesare de investiții și sprijin suplimentar. Statisticile arată că, deși în ultimii ani la nivel regional s-au înregistrat progrese pentru reabilitarea energetică a clădirilor, consumul final de energie a scăzut foarte puțin, în timp ce necesitățile și posibilitatea de economisire sunt foarte mari. Nevoia de a asigura măsuri pentru creșterea EE și reducerea emisiilor de GES este dată și de performanța scăzută a fondului construit (13). Renovarea fondului construit regional contribuie în mod semnificativ la creșterea eficienței energetice și poate sprijini tranziția către o economie cu emisii scăzute de CO2. Astfel că, prin program au fost conturate o serie de intervenții care să contribuie la creșterea performanței energetice a clădirilor rezidențiale, inclusiv locuințe sociale și a clădirilor publice. Intervențiile din domeniul eficienței energetice sunt în concordanță cu prioritățile europene și naționale stabilite prin PNIESC (14), SNRTL (15) dar și cu cele stabilite în PDR Centru.
2. O Europă mai verde, rezilientă, cu emisii reduse de dioxid de carbon care trece la o economie cu zero emisii de carbon, prin promovarea tranziției către o energie curată și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a atenuării schimbărilor climatice si adaptării la acestea, a prevenirii și gestionării riscurilor și a mobilității urbane sustenabile	RSO2.7. Intensificare acțiunilor de protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare	Calitatea vieții în mediul urban și sănătatea locuitorilor depind în mod considerabil de infrastructura și serviciile existente, inclusiv de suprafața zonelor verzi, cu toate acestea dezvoltarea orașelor din Regiunea Centru a ținut cont într-o măsură redusă de exigența extinderii zonelor verzi, iar statisticile arată că suprafața spațiilor verzi din municipiile și orașele Regiunii Centru a scăzut cu 2,1% în 2018 față de 2014. Pentru creșterea calității mediului din zonele urbane ale Regiunii și pentru reducerea poluării, în conformitate cu recomandările RTS 2020 (16), sunt necesare o serie de investiții care sa asigure

Obiectivul de politică sau obiectivul specific al FTJ	Obiectiv specific sau prioritate specifică*	Justificare (rezumat)
		creșterea suprafeței zonelor verzi și dezvoltarea sustenabilă a biodiversității urbane inclusiv refuncționalizarea spațiilor urbane degradate/abandonate cu posibilitatea reincluderii acestora în circuitul social/ economic. Înverzirea zonelor urbane și creșterea calității vieții locuitorilor acestor zone sunt obiective principale ale Strategiei UE privind biodiversitatea fiind în acord cadrul strategic național și regional. Prioritățile regionale în materie de dezvoltare teritorială sustenabilă, îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, dezvoltarea infrastructurii verzi și atenuarea efectelor schimbărilor climatice sunt identificate prin DS1 și DS4 a PDR Centru 2021-2027. Aceste priorități contribuie la îndeplinirea obiectivului general asumat prin Pactul Ecologic European, fiind în concordanță și cu strategiile și documentele politice naționale: PNIESC și SDTR (17), iar investițiile incluse în portofoliul regional de proiecte, ocupă un loc important în strategiile privind dezvoltarea durabilă a localităților.
2. O Europă mai verde, rezilientă, cu emisii reduse de dioxid de carbon care trece la o economie cu zero emisii de carbon, prin promovarea tranziției către o energie curată și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a atenuării schimbărilor climatice si adaptării la acestea, a prevenirii și gestionării riscurilor și a mobilității urbane sustenabile	RSO2.8. Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon	Creșterea semnificativă a traficului în orașe (cu zonele metropolitane aferente) cauzează aglomerație/ întârzieri/ blocaje, acest lucru afectând toți participanții la trafic. Aglomerația are un impact negativ asupra mediului economic, social și asupra calității mediului înconjurător. De asemenea, ea influențează accesibilitatea, dar și atractivitatea unui teritoriu pentru turiști, investitori, etc. O caracteristică a Regiunii Centru este dezvoltarea transportului urban specific asigurării de servicii pentru transportul pasagerilor pe distanțe scurte și cu o capacitate medie de

Obiectivul de politică sau obiectivul specific al FTJ	Obiectiv specific sau prioritate specifică*	Justificare (rezumat)
		transport. La nivelul regional, transportul urban este asigurat în principal de autobuze și microbuze la care se adaugă troleibuze și taxi. Se pune din ce în ce mai mare accent și pe dezvoltarea rețelelor metropolitane de transport, în special în zonele metropolitane Brașov și Târgu Mureș, dar și în cazul zonelor urbane funcționale ale celorlate municipii reședință de județ. Extinderea transportului public catre localitățile din zona urbană funcțională poate rezolva o bună parte din problemele cauzate de utilizarea pe scară largă a autovehiculelor personale, în special pentru a veni la servici, sau pentru a avea acces la serviciile publice (sanatate, educatie, etc.). În acest sens, pe baza PMUD, prin măsurile/ activitățile propuse se va urmări îmbunătățirea eficienței, timpilor de parcurs, accesibilității, transferului către transportul public de călători și modurile nemotorizate de transport, atât la nivelul municipiilor reședință de județ, cât și la nivelul celorlalte municipii și orașe.
3. O Europă mai conectată prin dezvoltarea mobilității	RSO3.2. Dezvoltarea și ameliorarea unei mobilități naționale, regionale și locale sustenabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere	Cu excepția tronsoanelor de autostradă care traversează Regiunea, precum și a porțiunilor din drumurile europene, unde există 3 benzi de circulație, majoritatea drumurilor de la nivel regional sunt pe două benzi de circulație, acest fapt îngreunând foarte mult deplasarea și crescand durata deplasarii. De asemenea, o mare parte din aceste drumuri traversează orașele și municipiile, generând congestionarea traficului în aceste localități și făcând dificilă implementarea măsurilor de mobilitate urbană durabilă. 51% din rețeaua rutieră de la nivel regional este nemodernizată. Din perspectiva priorităților de dezvoltare regionale și locale, dar și din cauza faptului că o mare parte din

Obiectivul de politică sau obiectivul specific al FTJ	Obiectiv specific sau prioritate specifică*	Justificare (rezumat)
		aceste drumuri județene traversează localitățile, în principal cele urbane, au fost identificate o serie de investiții prioritare la nivel regional care să asigure conexiunea localităților din extremitățile Regiunii, în special din zonele montane și turistice către centrele urbane principale și rețele principale de transport. În plus, ținând cont de necesitatea de a decongestiona și fluidiza traficul din orașe și de exigența devierii, pe cât posibil, în afara localităților a traficului greu și a traficului de tranzit, este necesară sprijinirea investițiilor în centuri ocolitoare și noi drumuri locale care să deservească zonele urbane, ZM și ZUF. În conformitate cu PDR Centru este necesară în continuare modernizarea și creșterea capacității de transport a drumurilor de importanță regională care asigură conexiunile la rețeaua TEN-T precum și realizarea de noi conexiuni rutiere acolo unde situația o impune. În același timp este considerată importantă pentru rețeaua de drumuri județene și creșterea gradului de siguranță rutieră. Investițiile la nivel regional vor fi corelate cu investițiile la nivel național, coordonate de Ministerul Transporturilor, în special cu cele privind infrastructura feroviară electrificată. Calitatea slabă și fiabilitatea infrastructurii de transport rutiere este subliniată și de Raportul de Țară 2019. Raportul de evaluare pentru AP 6 a POR 2014-2020 subliniază faptul că dezvoltarea și modernizarea drumurilor județene, cât și accesul la coridoarele TEN-T și implicit la orașe și municipii, au în continuare o relevanță mare și foarte mare pentru comunități.
4. O Europă mai socială și mai favorabilă incluziunii, prin implementarea Pilonului european	RSO4.2. Îmbunătățirea accesului la servicii și favorabile incluziunii și de calitate în educație,	OS selectat răspunde provocărilor abordate în strategia programului și recomandărilor din

Obiectivul de politică sau obiectivul specific al FTJ	Obiectiv specific sau prioritate specifică*	Justificare (rezumat)
al drepturilor sociale	formare și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online	raportul de țară, propunându-și să contribuie la construirea unui sistem de educație mai accesibil, mai adaptat nevoilor pieței muncii și mai incluziv. Decalajele de dezvoltare socioeconomică dintre rural și urban și întârzierea modernizării atât a infrastructurii educaționale cât și a serviciilor oferite scad atractivitatea sistemului de educație și afectează în mod direct performanțele educaționale ale elevilor și eșuează în a livra competențele de care angajatorii au nevoie. Fenomene precum repetenția, abandonul școlar, rata părăsirii timpurii a școlii (ultimii doi indicatori având valori peste media națională în Regiune) sunt legate direct de condițiile oferite în unitățile școlare. Transformarea industrială, digitalizarea economiei și societății dar și tranziția verde aduc noi provocări pentru sistemul de educație prin cerințele de adaptare a curriculelor, a bazei didactice care susține formarea practică și teoretică pentru a satisface nevoile de competențe și abilități cerute pe piața muncii. Unitățile de învățământ trebuie să facă față acestor presiuni cu resurse financiare reduse și o implicare încă timidă a comunității și în special a mediului de afaceri. Decalaje majore persistă între Regiunea Centru și media UE în ceea ce privește participarea la învățământul terțiar, un factor major pentru susținerea creșterii durabile și inteligente a economiei. Documentele strategice pe baza cărora se fundamentează Prioritatea 6 a POR sunt: PDR Centru domeniul strategic 3, RIS3 Centru: prioritatea orizontală 5, SMIE 2018-2023, Strategia privind reducerea părăsirii timpurii a școlii, Strategia Națională Pentru Învățământ Terțiar 2015 – 2020, PRAIPT și recomandările Rapoartelor de țară. Acțiunile și operațiunile propuse prin Program

Obiectivul de politică sau obiectivul specific al FTJ	Obiectiv specific sau prioritate specifică*	Justificare (rezumat)
		vizează reducerea decalajului dintre urban și rural în termeni de acces egal la servicii educaționale de calitate, infrastructură adecvată, în special pentru școlile cu o pondere însemnată a elevilor aparținând unor grupuri vulnerabile/ marginalizate, creșterea incluziunii, prevenirea și diminuarea fenomenului segregării, ÎPT și terțiar mai accesibil și adaptat nevoilor pieței muncii.
4. O Europă mai socială și mai favorabilă incluziunii, prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale	RSO4.6. Creșterea rolului culturii și al turismului sustenabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială	Opțiunea pentru acest OS derivă din nevoia de a adăuga dimensiunii economice a culturii și turismului și dimensiunile sociale și incluzive, pentru a construi cadrul turismului durabil. Acestea sunt puse în relație cu comunitățile rurale care dețin elemente de patrimoniu cultural și natural insuficient valorificate pe care le-ar putea folosi pentru a-și asigura sustenabilitatea. Cadrul de acțiune european pentru patrimoniul cultural, (18) subliniază potențialul patrimoniului cultural de a contribui pozitiv la viețile oamenilor, prin consolidarea incluziunii sociale și a sentimentului de apartenență la comunitate. De asemenea recunoaște rolul puterii de coeziune a patrimoniului cultural în construirea unei Europe favorabile incluziunii și consideră patrimoniul cultural o resursă pentru viitor care trebuie protejată, dezvoltată și promovată. Cultura este un factor de dezvoltare durabilă, conform Strategiei pentru cultură și patrimoniu național 2016-2022, iar protejarea patrimoniului cultural și asumarea lui de către comunitate este esențială în conservarea identității și a specificității locale și regionale. Potrivit priorităților incluse în cadrul DS 5 din PDR Centru 2021-2027, punerea în valoare a obiectivelor de patrimoniu UNESCO sau clasa A și

Obiectivul de politică sau obiectivul specific al FTJ	Obiectiv specific sau prioritate specifică*	Justificare (rezumat)
		a resurselor naturale și balneare din mediul rural, reprezintă cheia dezvoltării comunităților rurale cu potențial din Regiune. Practicarea turismului sustenabil este una dintre prioritățile de dezvoltare a mediului rural curprinse în Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030 și în Master Planul pentru Dezvoltarea Turismului Național 2007-2026. Potrivit Strategiei de dezvoltare a infrastructurii turistice 2020-2025 a MTS (28), dezvoltarea/consolidarea infrastructurii dedicate turismului pentru tineret este un pas necesar pentru asigurarea accesului egal și nediscriminatoriu al tinerilor la resurse recreaționale și de învățare. Intervențiile din program vor contribui la creșterea calității infrastructurii și programelor complexe de educație și învățare formală și non-formală derulate prin centrele de agrement (tabere școlare) din Regiune și vor sprijini incluziunea socială a copiilor și tinerilor din grupuri și și/sau cu nevoi speciale.
4. O Europă mai socială și mai favorabilă incluziunii, prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale	RSO4.7. Promovarea accesului la locuințe la prețuri accesibile și durabile	Recomandările Consiliului Uniunii Europene pentru România din 2024 propun investirea cu prioritate în ”măsuri pentru a răspunde mai bine nevoilor legate de locuințele sociale și serviciile sociale conexe...” Pilonul European al Drepturilor Sociale a inclus accesul la locuință a persoanelor aflate în dificultate în registrul măsurilor prioritare menite să întărească reziliența modelului social european. De asemenea, Strategia Națională a Locuirii (SNL) pentru perioada 2022 – 2050 identifică nevoia de reducere a dezechilibrului dintre cererea și oferta de locuințe sociale. Astfel, Pilonul 1 – Locuire incluzivă are în vedere îmbunătățirea accesului persoanelor care provin din

Obiectivul de politică sau obiectivul specific al FTJ	Obiectiv specific sau prioritate specifică*	Justificare (rezumat)
		comunități marginalizate și grupuri vulnerabile la locuințe și condiții adecvate de locuire. Raportul privind așezările informale din România arată că aproape 27% din asezările informale din România se găsesc în Regiunea Centru, unde locuiesc aproape 43% din populația totală de la nivel național din asezări informale. În acest sens, prin investițiile propuse, PR Centru contribuie la măsurile prevăzute în SNL și va întări dimensiunea socială a procesului de dezvoltare regională în conformitate cu obiectivele actualizate UE.
5. O Europă mai aproape de cetățeni prin promovarea dezvoltării sustenabile și integrate a tuturor tipuri de teritorii și a inițiativelor locale	RSO5.1. Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului sustenabil și a securității în zonele urbane	PDR Centru vizează îmbun. condițiilor de trai în mediul urban prin intervenții de regenerare urbană, conservarea, restaurarea și valorificarea patrimoniului cultural-istoric, valorificarea patrimoniului turistic natural și a potențialului balnear, reabilitarea spațiilor cu destinație culturală și dezv. infra. culturale inovatoare, precum și prin investiții în locuințe sociale Noua Cartă de la Leipzig reafirmă importanța abordării integrate a dezv. urbane prin promovarea abordării pe specificitatea teritoriilor și guvernanța pe mai multe niveluri, deoarece transformarea urbană se bazează pe integrarea dimensiunilor soc., ecologice și economice ale dezv. durabile, dimensiuni reflectate de puterea transformatoare a orașelor, prin dimensiuni juste, ecologice și productive. Într-un mod combinat și integrat, aceste dimensiuni contribuie la dezv. unor orașe rezistente, care să poată face față provocărilor oferind și urmărind să garanteze o viață de înaltă calitate pentru toată lumea. Principalele probleme identificate în cadrul studiului „Analiza disparităților intraregionale și dezvoltarea urbană la nivelul RC” sunt: imaginea

Obiectivul de politică sau obiectivul specific al FTJ	Obiectiv specific sau prioritate specifică*	Justificare (rezumat)
		urbană neatractivă, ca urmare a degradării spațiilor publice urbane și lipsa sau insuficiența facilităților de agrement. În multe orașe mici și mijlocii ale RC infras. și activitățile culturale și de petrecere a timpului liber sunt insuficiente, ceea ce contribuie la o atractivitate scăzută pentru potențialii rezidenți. Major. clădirilor și spațiilor destinate activităților culturale din RC, fie că este vorba de muzee, galerii de artă, săli de spectacol sau cinematografe, au o vechime considerabilă, și puține au fost reabilitate, modernizate și dotate corespunzător. Potrivit SNCP 2016-2022, doar 16% din totalul monumentelor se află în condiţie medie, bună sau foarte bună, în timp ce 38% se află în stare proastă, 3% s-au prăbuşit, iar 43% rămâne în continuare neinventariat. Dezv. inegală a turismului în RC, în condițiile unui potențial turistic ridicat, atrage atenția asupra necesității aplicării unor strategii de stimulare care să includă toate aspectele ce concură la dezv. acestui domeniu.

* Priorități specifice în conformitate cu Regulamentul FSE+

2. Priorități

Referință: articolul 22 alineatul (2) și articolul 22 alineatul (3) litera (c) din RDC

2.1. Priorități, altele decât asistența tehnică

2.1.1. Prioritate: 10. O regiune cu tehnologii strategice pentru Europa (STEP)

2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO1.6. Supporting investments contributing to the objectives of the Strategic Technologies for Europe Platform (STEP) referred to in Article 2 of Regulation (EU) 2024/795 of the European Parliament and of the Council (FEDR)

2.1.1.1.1. Intervenții din fond

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

În cadrul acestui obiectiv specific este prevăzută o singură intervenție subsumată Platformei STEP, introdusă prin Regulamentul (UE) 2024/795 de instituire a platformei „Tehnologii strategice pentru Europa” (STEP*), ținând cont și de orientările practice, detalierile, reformulările, clarificările și ilustrările practice oferite de COMUNICAREA COMISIEI Notă de orientare privind anumite dispoziții ale Regulamentului (UE) 2024/795 de instituire a platformei „Tehnologii strategice pentru Europa” (STEP) (C/2024/3209)*”

Articolul 2 alineatul (2) din Regulamentul STEP prevede că tehnologiile menționate în secțiunea 2 din Nota de orientare (C/2024/3209) sunt considerate critice în cazul în care îndeplinesc oricare dintre următoarele condiții: fie aduc pe piața internă un element inovator, emergent și de vârf, cu un potențial economic semnificativ, fie contribuie la reducerea sau prevenirea dependențelor strategice ale Uniunii.

Acest obiectiv specific se regăsește în Prioritatea 1 O regiune competitivă prin inovare și întreprinderi dinamice pentru o economie inteligentă. Ținând cont de nivelul de dezvoltare în Regiune pe coordonatele vizate de STEP, intervenția are caracter pilot.

Intervenția va finanța proiecte de sprijinire a dezvoltării sau a producției tehnologiilor critice în Regiunea Centru, inclusiv proiecte care pot contribui la protejarea și consolidarea lanțurilor valorice corespunzătoare în următoarele sectoare: tehnologiile digitale, inclusiv cele care contribuie la atingerea țintelor și obiectivelor programului de politică pentru 2030 privind deceniul digital, proiectele multinaționale astfel cum sunt definite la articolul 2 punctul 2 din Decizia (UE) 2022/2481 și inovarea în domeniul tehnologiei profunde; tehnologiile curate și eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor, inclusiv tehnologiile „zero emisii nete”, astfel cum sunt definite în Regulamentul privind industria care contribuie la obiectivul zero emisii nete; biotehnologii, inclusiv medicamente aflate pe Lista de medicamente esențiale a Uniunii și componentele lor (art. 2, alin 1, lit. a, punctele (i), (ii) și (iii) din Reg. 795 / 2024)

În contextul Regulamentului STEP, **dezvoltarea și producția** se referă la progresul tehnologiilor începând cu etapa de demonstrare a fezabilității până la producția comercială. Sunt incluse rafinarea prototipurilor și/sau asigurarea faptului că tehnologiile îndeplinesc standarde riguroase de performanță și scalabilitate. **Dezvoltarea** cuprinde activități care vizează realizarea de progrese tehnologice, perfecționarea tehnologiei în funcție de nevoile pieței, inclusiv creșterea eficienței, a fiabilității și elaborarea de standarde. **Producția** include înființarea de linii de producție, de instalații de pionierat, extinderea sau reafectarea instalațiilor existente, extinderea proceselor pentru a satisface cererea și/sau punerea în aplicare a unor mecanisme de control al calității pentru a

asigura producția consecventă de produse de înaltă calitate. **STEP nu include instalarea și implementarea produselor finale**, **dar acoperă serviciile asociate** care sunt critice și specifice pentru dezvoltarea și producția acestor produse în sectoarele STEP. Lanțul valoric pentru dezvoltarea sau producția de tehnologii critice se referă la produsele finale, precum și la componentele specifice și la utilajele specifice utilizate în principal pentru fabricarea produselor finale și la materiilor prime critice prevăzute într-o anexă la Regulamentul privind materiile prime critice, și la serviciile asociate esențiale și specifice pentru dezvoltarea sau fabricarea produselor finale respective.

Această prioritate ar putea sprijini și dezvoltarea competentelor relevante pentru dezvoltarea și fabricarea tehnologiilor critice în sectoarele STEP.

Alocarea este globală, în cadrul intervenției, pentru toate cele trei sectoare (tehnologii digitale, tehnologii curate și eficiente și biotehnologii).

Proiectele care au primit marca de suveranitate în cadrul unui alt program al UE ar putea primi finanțare în cadrul PR Centru.

Finanțarea STEP este complementară cu finanțarea STEP acordată în programele naționale pentru:

1.

- Sprijin pentru proiecte în domeniul tehnologiilor avansate pentru crearea de hub-uri de inovare și transfer tehnologic în domenii prioritare în cadrul PoCIDIF
- Formarea/actualizarea competentelor și abilităților personalului în ceea ce privește introducerea sau intensificarea aplicării tehnologiilor din domeniile STEP în sectorul medical și dezvoltarea biotehnologiei și a tehnologiilor digitale în domeniul sănătății în cadrul PS
- Investiții pentru dezvoltarea întreprinderilor și pentru reducerea substanțială a emisiilor ETS în cadrul PTJ
- Depășirea deficitului de forță de muncă și de competențe esențiale pentru locurile de muncă de calitate din sectoarele tehnologice strategice în cadrul PEO

Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Principalele grupuri țintă ale intervenției susținute prin acest obiectiv specific:

- Antreprenori

- Cercetători

- Centre de cercetare dezvoltare inovare private

- Centre de transfer tehnologic

- Companii, în special IMM-uri și companii mari

- Angajații din entitățile enumerate mai sus, activi în domeniile STEP: tehnologii digitale, tehnologii curate și eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor și biotehnologii

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

În implementarea Programului, se asigură respectarea drepturilor fundamentale și conformarea la prevederile Cartei Drepturilor Fundamentale ale UE. Deasemenea, se asigură că egalitatea dintre femei și bărbați, gender mainstreaming și integrarea perspectivei de gen sunt luate în considerare și promovate în toate etapele de programare și implementare.

Programul are în vedere necesitatea eliminării inegalităților și promovarea egalității între femei și bărbați, precum și combaterea discriminării pe bază de sex, rasă sau origine etnică, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală. Programul nu susține acțiuni care contribuie la segregare sau excluziune și se asigură ca investițiile în infrastructură facilitează accesibilitatea persoanelor cu dizabilități.

Pentru a asigura îndeplinirea acestor obiective, Programul va translata la nivel de proiecte următoarele condiționalități:

- egalitatea de șanse între femei și bărbați în cadrul operațiunilor finanțate

- interzicerea oricăror acțiuni care au potențialul de a discrimina pe bază de sex, rasă sau origine etnică, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală, în cadrul operațiunilor finanțate

- interzicerea oricăror acțiuni care contribuie, sub orice formă, la segregare sau excluziune în cadrul operațiunilor finanțate

De asemenea, Programul va încuraja promotorii operațiunilor finanțate să își asume în aceste direcții acțiuni care depășesc cadrul legal obligatoriu.

Acțiunile enumerate mai sus se referă la:

- procesele de recrutare / promovare angajați în operațiunile finanțate și stabilirea tarifelor orare pentru cheltuielile salariale finanțate

- procesele de achiziție publică aferente operațiunilor finanțate

- organizarea accesului la rezultatele operațiunilor finanțate

- activitățile de instruire organizate în cadrul operațiunilor finanțate

- organizarea accesului la serviciile oferite în cadrul operațiunilor finanțate

- adaptarea, unde este relevant, a produselor operațiunilor finanțate pentru utilizare de către persoane cu nevoi speciale

- orice alte activități, în cadrul operațiunilor finanțate, care sunt susceptibile a genera discriminare pe coordonatele enumerate mai sus.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Teritoriul țintă al intervențiilor este constituit de Regiunea Centru, spațiul urban și rural. Nu sunt țintite teritorii specifice în interiorul Regiunii.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

PR contribuie la obiectivele SUERD cu accent pe Acțiunile 1 și 3, Aria Prioritară 7 Societatea cunoașterii. Se are în vedere promovarea unor investiții în ariile prioritare SUERD pentru maximizarea impactului regional. PR sprijină schimburi de bune practici și promovarea cooperării între actorii regionali, fiind create premisele unei complementarități transnaționale, conform cu nevoile zonei Dunărene și ale PC. Programul are în vedere posibilitatea prevăzută de art 63 (4) CPR conform căreia o operațiune poate fi implementată în afara unui SM, inclusiv în afara UE, cu condiția să contribuie la obiectivele PR Centru. Bugetele proiectelor vor putea susține cheltuieli eligibile aferente parteneriatelor. Programul va prioritiza, unde este relevant, proiectele în relație cu lanțurile valorice strategice europene, inclusiv cu proiectele IPCEI propuse prin PNRR.

Proiectele STEP, prin mobilizarea finanțării, încurajează participarea transfrontalieră, inclusiv a IMM-urilor, în conformitate cu art. 2, alin. 1 a Reg. 795 / 2024, de instituire a platformei „Tehnologii strategice pentru Europa" (STEP) și de modificare a Directivei 2003/87/CE și a Regulamentelor (UE) 021/1058, (UE) 2021/1056, (UE) 2021/1057, (UE) nr. 1303/2013, (UE) nr. 223/2014, (UE) 2021/1060, (UE) 2021/523, (UE) 2021/695, (UE) 2021/697 și (UE) 2021/241

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

În cadrul acestui obiectiv specific nu sunt utilizate instrumente financiare. Finanțarea este asigurată prin grant utilizând mecanismul de ajutor de stat. Opțiunea pentru grant este determinată de caracterul avansat tehnologic al proiectelor, care trebuie să aducă pe piața internă un element inovator, emergent și de vârf, cu un potențial economic semnificativ și / sau să contribuie la reducerea sau la prevenirea dependențelor strategice ale Uniunii. Asemenea proiecte, pentru a fi implementate în Regiune, au nevoie de o susținere care să acționeze ca un veritabil catalizator, grnatul fiind mai potrivit pentru compensarea dificulltăților determinate de complexitatea proiectelor și riscul asociat.

2.1.1.1.2. Indicatori

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și FC

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv	Fond	Categoria de	ID	Indicator	Unitate de	Obiectiv de etapă	Ținta

	specific		regiune			măsură	(2024)	(2029)
10	RSO1.6	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO01	Întreprinderi care beneficiază de sprijin (din care: micro, mici, medii, mari)	întreprinderi	0,00	3,00
10	RSO1.6	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO02	Întreprinderi care beneficiază de sprijin prin granturi	întreprinderi	0,00	3,00
10	RSO1.6	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO125	Enterprises linked primarily to digital technologies and deep tech innovations productive investments	întreprinderi	0,00	1,00
10	RSO1.6	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO126	Enterprises linked primarily to clean and resource-efficient technologies productive investments	întreprinderi	0,00	1,00
10	RSO1.6	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO127	Enterprises linked primarily to biotechnologies productive investments	întreprinderi	0,00	1,00

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Valoarea de referință	Anul de referință	Țința (2029)	Sursa datelor	Observații
10	RSO1.6	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCR02	Investiții private care completează sprijinul public (din care: granturi, instrumente financiare)	euro	0,00	2025	7.300.000,00	Execuția bugetară a proiectelor finanțate	Contribuție privată la costuri eligibile + costuri ne-eligibile +TVA
10	RSO1.6	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RO03	Întreprinderi care introduc inovații în materie de produse sau procese (STEP)	Intreprinderi	0,00	2024	3,00	Proiecte finanțate + furnizori de CDI susținuți	
10	RSO1.6	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RO98	Angajați din întreprinderi care finalizează programe de formare a competențelor pentru specializare inteligentă, pentru tranziție industrială și antreprenoriat (pe tip de competențe: tehnice, de management, de antreprenoriat, ecologice, altele) (STEP)	participanti	0,00	2024	25,00	proiecte sustinute	

2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)
10	RSO1.6	FEDR	Mai puțin dezvoltate	188. Productive investments in large enterprises linked primarily to clean and resource-efficient technologies	1.500.000,00
10	RSO1.6	FEDR	Mai puțin dezvoltate	189. Productive investments in SMEs linked primarily to clean and resource-efficient technologies	1.500.000,00
10	RSO1.6	FEDR	Mai puțin dezvoltate	190. Productive investments in large enterprises linked primarily to biotechnologies	2.174.910,00
10	RSO1.6	FEDR	Mai puțin dezvoltate	191. Productive investments in SMEs linked primarily to biotechnologies	1.100.000,00
10	RSO1.6	FEDR	Mai puțin dezvoltate	192. Productive investments in large enterprises linked primarily to digital technologies and deep tech innovation	2.474.910,00
10	RSO1.6	FEDR	Mai puțin dezvoltate	193. Productive investments in SMEs linked primarily to digital technologies and deep tech innovation	1.800.000,00
10	RSO1.6	FEDR	Mai puțin dezvoltate	145a. Sprijin pentru dezvoltarea competențelor sau accesul la locuri de muncă în domeniul tehnologiilor digitale și al inovațiilor în tehnologii profunde, al biotehnologiilor și al tehnologiilor de apărare	200.000,00
10	RSO1.6	FEDR	Mai puțin dezvoltate	145b. Support for the development of skills or access to employment in clean and resource-efficient technologies	200.000,00
10	RSO1.6	Total			10.949.820,00

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)
10	RSO1.6	FEDR	Mai puțin dezvoltate	01. Grant	10.949.820,00
10	RSO1.6	Total			10.949.820,00

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)
10	RSO1.6	FEDR	Mai puțin dezvoltate	33. Alte abordări – Nicio orientare teritorială	10.949.820,00
10	RSO1.6	Total			10.949.820,00

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)
10	RSO1.6	FEDR	Mai puțin dezvoltate	03. Neutralitatea de gen	10.949.820,00
10	RSO1.6	Total			10.949.820,00

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din FSE+.

2.1.1. Prioritate: 11. O regiune cu locuințe sociale accesibile și durabile

2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO4.7. Promovarea accesului la locuințe la prețuri accesibile și durabile (FEDR)

2.1.1.1.1. Intervenții din fond

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Unul din principiile Pilonului European al Drepturilor Sociale include dreptul tuturor la locuințe adecvate și accesibile. Îmbunătățirea accesului la locuințe adecvate, în special a grupurilor vunerabile, reprezintă o componentă importantă a dezvoltării coeziunii economice și sociale la nivel european. Acest aspect este determinat și de tendințele de la nivel european unde în ultimii ani a crescut masiv prețul locuințelor care a dus la un deficit semnificativ de locuințe accesibile și sustenabile – prețul locuințelor la nivel european a crescut cu 24% față de 2015. Grupurile defavorizate și familiile cu venituri mici sunt afectate și mai grav, confruntându-se cu mai multe dificultăți în accesul la locuințe și cu un risc tot mai mare de lipsă de adăpost.

Regiunea Centru, **înregistrează inegalități semnificative și provocări importante în asigurarea accesului la locuințe**. Lipsa condițiilor de locuire adecvate este strâns legată de gospodăriile sărace care trăiesc în condiții precare și care sunt împovărate de cheltuielile pentru locuință. Grupurile dezavantajate social, cu venituri mici, se confruntă adesea cu dificultăți insurmontabile de a pătrunde pe piețele imobiliare din orașele mai mari, având în vedere alternativele limitate de acces la locuințe la costuri suportabile.

România este țara europeană cu cea mai mare rată a deprivării severe de locuire.Grupurile sărace și marginalizate, atât în zonele urbane, cât și în cele rurale, se confruntă cu provocări legate de condițiile inadecvate de locuire, acoperirea insuficientă cu servicii și dotări tehnico-edilitare și lipsa siguranței ocupării, în special în cazul așezărilor informale. Alături de Letonia, Romania înregistrează cea mai ridicată rată a supraaglomerării la nivel european, 40% în 2023, mult peste media înregistrată la nivelul UE (16,8%). Aceasta afectează într-o măsură mai mare orașele mari din România (43,3% rata supraaglomerării) și într-o măsură ceva mai mică orașele mici (38,1%). Supraaglomerarea este frecventă în zonele urbane marginalizate, unde gospodăriile sunt numeroase, iar veniturile foarte scăzute.

Obiectivul strategic al pilonului 1 – Locuire incluzivă al Strategiei Naționale a Locuirii (SNL) 2022-2050 are în vedere „îmbunătățirea accesului persoanelor care provin din comunități marginalizate și grupuri vulnerabile la locuințe și condiții adecvate de locuire”. Obiectivul strategic derivă din provocările care vizează accesul dificil la locuințe al persoanelor care provin din comunități marginalizate, inclusiv așezări informale, sau al celor care fac parte din grupuri vulnerabile.

Potrivit **Raportului privind așezările informale din România**, aproape 31 000 locuitori din cele 6 județe ale Regiunii Centru locuiau în anul 2022 în așezări informale, reprezentând aproape 43% din totalul locuitorilor acestor tipuri de așezări de la nivel național.

Regiunea Centru se confruntă în continuare cu rate ridicate ale sărăciei severe și relative și al riscului de excluziune socială. Astfel, potrivit datelor oficiale, rata deprivării materiale severe la nivelul Regiunii Centru se ridica în anul 2020 la 12,6%, în timp ce rata deprivării materiale și sociale la nivelul Regiunii Centru a urcat de 23% în anul 2019 la 29,4% în anul 2023.

Având în vedere și costurile în continuă creștere pentru construirea sau achiziționarea unei locuințe și creșterea rapidă a chiriilor, în special în orașele mari și

mijlocii, **este nevoie de o intensificare în următorii ani a sprijinului public pentru cresterea stocului de locuințe sociale** pentru a îmbunătăți condițiile de locuit ale persoanelor cu venituri reduse și pentru a reduce fenomene precum supraaglomerarea locuințelor și extinderea așezărilor informale.

În acest context, în cadrul acestui obiectiv specific, **se vor finanța investiții pentru dezvoltarea stocului regional de locuințe sociale/locuințe cu caracter social accesibile și sustenabile, inclusiv la nivelul municipiilor mari**. Ca alternativă la asigurarea de locuințe sociale definite conform legii, se are în vedere și finanțarea locuirii cu caracter social, care presupune asigurarea accesului la locuințe adecvate pentru persoanele din grupuri vulnerabile. Locuințele sociale/ locuințele cu caracter social își vor păstra destinația pe toată durata de viață economică a investiției.

Prin intermediul acestei Priorități se propune următoarea acțiune indicativă:

- Construirea / modernizarea / reabilitarea/achizitionarea de locuințe sociale / locuinte cu caracter social individuale, precum și schimbarea destinației locuintelor existente pentru transformarea lor în locuințe sociale, inclusiv cumpărarea de locuințe destinate grupurilor vulnerabile.
- Măsuri soft legate de investiția în infrastructură și care să contribuie la incluziunea grupurilor vulnerabile și desegregarea zonei marginalizate. Fiecare proiect trebuie să includă măsuri complementare de tip FSE+, indiferent de sursa de finanțare a acestora.

Investitiile finanțate în cadrul acestei Priorități vor fi in conformitate cu Directiva privind performanța energetică a clădirilor.

Se vor încuraja parteneriatele autoritatilor locale cu furnizori de servicii sociale publici sau privați și ONG-uri cu experiență în acest domeniu în pregatirea și implementarea proiectelor si, în funcție de nevoile identificate, este posibilă și pregătirea proiectelor și susținerea capacității administrative pentru (viitori) beneficiari și parteneri, inclusiv pentru perioada urmatoare de programare. Se vor finanța proiecte pilot pentru dezvoltarea de locuințe sociale/locuinte cu caracter social și incluziune a grupurilor marginalizate. Proiectele vor fi implementate in stransa cooperare cu membrii ai comunitatii vizate si alti actori relevanti.

Locuintele individuale oferite vor fi distribuite în diverse cladiri si cartiere nesegregate, cu scopul de a conduce la incluziune sociala si de a facilita accesul egal la locuire in zone bine conectate la servicii de buna calitate, transport etc.

Infrastructura de locuințe sociale / locuinte cu caracter social individual va fi accesibilă persoanelor cu dizabilități. Locuințele sprijinite prin program nu vor fi situate în zone cu riscuri de mediu sau dezastre naturale, cum ar fi incendiile și inundațiile. Investițiile în cadrul acestei acțiuni și de la nivelul întregului PR Centru vor urma principiile desegregarii, egalității de șanse și nediscriminării, inclusiv de combatere și prevenire a segregării spațiale. Nu vor exista investiții care să mențină sau să conducă la segregarea/izolarea grupurilor marginalizate, cum ar fi romii, migranții, persoanele cu dizabilități și alte nevoi speciale, persoanele vârstnice, persoanele fără adăpost etc.

Investițiile vor fi în conformitate cu prevederile "*Guidance for Member States on the use of European Structural and Investment Funds in tackling educational and spatial segregation*".

Intervențiile menționate sunt complementare cu acțiunile 1.2 și 3.1. – Locuințe sociale din PoIDS, care vizează și complementaritate cu furnizarea de servicii de acompaniere in vederea integrării persoanelor vulnerabile beneficiare de locuințe sociale. De asemenea, intervențiile sunt complementare cu Componenta 10 – Fondul Local, Investiția 2 - Construirea de locuințe pentru tineri și pentru specialiști din sănătate și învățământ din cadrul PNRR.

Intervențiile propuse sunt compatibile cu principiul DNSH, ele fiind evaluate ca și compatibile confom orientarilor tehnice privind aplicarea DNSH în temeiul regulamentului MRR.

Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Persoane din grupuri vulnerabile.

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Programul are în vedere necesitatea eliminării inegalităților și promovarea egalității între femei și bărbați, precum și combaterea discriminării pe bază de sex, rasă sau origine etnică, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală. Programul nu susține acțiuni care contribuie, sub orice formă, la segregare sau excluziune. În scopul respectării condiției favorizante orizontale privind implementarea și aplicarea Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilităţi (CDPD a ONU), intervențiile sprijinite prin fonduri vor fi în conformitate cu principiul deinstituționalizării ca urmare a cerințelor Convenției (inclusiv Comentariul General nr. 5 și concluziile Comitetului CDPD) si vor ține cont de principiile și domeniile prioritare promovate prin Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2021-2027. În cadrul Priorităților PR Centru, se va urmări ca rezultatele proiectelor să permită persoanelor cu dizabilităţi accesul la mediul fizic, la produsele informaționale și comunicative, la serviciile și programele pe care societatea le pune la dispoziția membrilor săi, în condiții de egalitate și nediscriminare. În acest sens pentru a asigura îndeplinirea acestor principii la nivel de intervenții, se vor include condiții clare în ghidurile solicitanților pe această temă.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Teritoriul vizat de aceste intervenţii este Regiunea Centru, România, printre altele, se vor lua în considerare zonele urbane aferente. Nu sunt avute în vedere instrumente teritoriale, dar proiectele de dezvoltare a locuințelor sociale vor fi sinergice cu obiectivele asumate prin documentele strategice relevante la nivel local și județean.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

Prin intermediul acestei priorități, se are în vedere posibilitatea finanţării activităților de cooperare transnațională și interregională care să contribuie la implementarea eficientă a proiectelor de investiții. În condițiile în care îmbunătățirea accesului la locuințe a devenit un obiectiv specific al politicii de

coeziune, promovarea incluziunii grupurilor vulnerabile și în ceea ce privește accesul la locuințe adecvate va putea fi capitalizată prin utilizarea numeroaselor parteneriate dezvoltate la nivel interregional și transnational din cadrul Programului Interreg.

Activitățile de cooperare pot conduce la consolidarea capacităților instituționale ale autorităților publice și ale părților interesate precum și la eficiență în administrația publică prin diseminarea bunelor practici, a cunoștințelor de specialitate și promovarea schimburilor de experiență.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Sprijinul sub formă de instrumente financiare nu este luat în considerare în cadrul prezentului obiectiv specific deoarece granturile sunt considerate o formă de sprijin mai adecvată decât instrumentele financiare pe motiv că activitățile previzionate nu vor genera venituri suficiente, având în vedere grupurile vulnerabile vizate.

2.1.1.1.2. Indicatori

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și FC

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Ținta (2029)
11	RSO4.7	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO65	Capacitatea locuințelor sociale, la prețuri accesibile și durabile, noi sau modernizate	persoane	0,00	72,00

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Valoarea de referință	Anul de referință	Ținta (2029)	Sursa datelor	Observații
11	RSO4.7	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCR67	Număr anual de utilizatori ai locuințelor sociale, la prețuri accesibile și durabile, noi sau modernizate	utilizatori/an	0,00	2025	72,00	Baza de date a beneficiarilor	

2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)
11	RSO4.7	FEDR	Mai puțin dezvoltate	126. Infrastructuri de locuit (altele decât cele pentru migranți, refugiați și persoane| care solicită sau se află sub protecție internațională)	4.000.000,00
11	RSO4.7	FEDR	Mai puțin dezvoltate	170. Îmbunătățirea capacității autorităților responsabile cu programele și a organismelor implicate în execuția fondurilor	250.000,00
11	RSO4.7	FEDR	Mai puțin dezvoltate	172. Finanțare încrucișată în cadrul FEDR (sprijin acordat acțiunilor de tip FSE+, necesare pentru implementarea părții FEDR a operațiunii și legate direct de aceasta)	750.000,00
11	RSO4.7	Total			5.000.000,00

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)
11	RSO4.7	FEDR	Mai puțin dezvoltate	01. Grant	5.000.000,00
11	RSO4.7	Total			5.000.000,00

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)
11	RSO4.7	FEDR	Mai puțin dezvoltate	33. Alte abordări – Nicio orientare teritorială	5.000.000,00
11	RSO4.7	Total			5.000.000,00

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)
11	RSO4.7	FEDR	Mai puțin dezvoltate	03. Neutralitatea de gen	5.000.000,00
11	RSO4.7	Total			5.000.000,00

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din FSE+.

2.1.1. Prioritate: 1. O regiune competitivă prin inovare și întreprinderi dinamice pentru o economie inteligentă

2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO1.1. Dezvoltarea și sporirea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate (FEDR)

2.1.1.1.1. Intervenții din fond

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Acțiunile vizează consolidarea capacității regionale de CDI și dezvoltarea conexiunilor între mediul de CD, afaceri și societate, pentru a crea produse, procese, practici, metode sau servicii noi sau îmbunătățite, în concordanță cu RIS3. Sprjinul prin program este orientat spre activități de CDI care depășesc TRL 3. Activitățile de CDI sunt orientate și spre procese de cercetare și inovare, transfer de tehnologie și cooperare între întreprinderi, centre de CD și universități cu accent pe economia cu emisii reduse de CO2, pe reziliență și pe adaptarea la schimbările climatice, precum și pe economia circulară. Sunt sprijinite prin grant-uri IMM-urile, firmele mici cu capitalizare medie și parteneriatele dintre IMM-uri și alte tipuri de întreprinderi.

Acțiunea 1: **Dezvoltarea structurilor CDI și TT în folosul întreprinderilor**

Acțiunea răspunde nevoilor derivate din strategia PR și este corelată sectorial cu RIS3 Centru și cu cererea din partea sectorului de afaceri regional, prin mecanismul de aliniere inclus în apelurile de proiecte. Este susținută, prin proiecte care integrează atât componenta de investiție cât și activitatea de CDI, edificarea de noi capacități (laboratoare, facilități de testare și experimentare, infrastructuri tehnologice, echipamente specifice inclusiv dezvoltarea unor tipuri de infrastructuri care facilitează transferul de cunoaștere cum ar fi demo-lab, living lab, fab lab, makers-space etc. și a serviciilor aferente) și dezvoltarea, extinderea și/sau modernizarea celor existente, fiind obligatorie cooperarea cu și deschiderea spre sectorul de afaceri. Se bazează pe abordarea strategică a infrastructurilor regionale de CDI, prin includerea de mecanisme de orientare strategică a investițiilor, în special în relația cu domeniile RIS, distribuția teritorială și evitarea suprapunerii cu ROADMAP național. Prioritizarea investițiilor va fi făcută în corelare cu criterii calitative precum: relevanța pentru obiectivele RIS 3, caracterul de open acces precum și potențialul de impact major asupra Regiunii. În prioritizare vom utiliza capacitatea de facilitare a interacțiunii cu companiile, precum și adresabilitatea proiectelor pentru componenta avansată a ierarhiei TRL. Vor fi susținute cu prioritate infrastructurile distribuite, inclusiv interregional.

●Dezvoltarea capacităților publice de CDI

Scopul este susținerea dezvoltării activități de CDI concomitent cu modernizare capacităților publice de CDI și înființarea de unele noi. Asigură resurse pentru operaționalizare, deschiderea pentru utilizatori terți, inclusiv prin vouchere de inovare, testarea posibilităților de valorificare a stocului de DPI. Se finanțează activități și servicii de CDI, sprijin pentru incubare tehnologică, pentru spin offs și start-up-uri innovative, construcția și modernizarea tehnologică a infrastructurilor de CDI și TT publice, pe baza abordării strategice regionale.

●Dezvoltarea capacităților private de CDI

Se susțin proiecte de CDI în companii și cooperarea între companii, în special între cele mari și IMM, mai ales pentru valorificarea ecosistemelor industriale și a lanțurilor valorice existente și avansul lor spre cooperare pentru cercetare și inovare. Obiectiv secundar este susținerea modernizării / edificării de

infrastructuri de CDI în cadrul companiilor din Regiune, care au sau doresc sa dezvolte activități de CDI.

Acțiunea 2: Dezvoltarea conexiunilor și sinergiilor, crearea de rețele între întreprinderi, centre de CD și sectorul învățământului superior, integrarea în rețele de inovare și cunoaștere, în relație cu sectoarele / ariile RIS regionale

Acțiunea răspunde nevoii integrare a ecosistemului de inovare regional în spațiul de cercetare și inovare european și de dezvoltare a rețelelor regionale de inovare prin intermediul clusterelor de inovare.

●Participarea IMM și organizațiilor de CDI în structuri, parteneriate și programe de colaborare

Intervenția susține integrarea actorilor regionali în parteneriate și comunități de cunoaștere europene, inclusiv prin înrolarea în proiecte de CDI internaționale, implicarea în activități ale rețelelor de inovare europene, pilotarea unei alinieri cu programe de susținere a inovării din alte țări, pentru a valorifica potențialul de sinergii pe baza inițiativelor de cooperare individuale, asigurarea de sinergii cu KIC-urile EIT active pe teritoriul regiunii, sprijin pentru sinergiile cu HE (ex. SoE, Teaming, Twining). Se finanțează: activități de inovare și testare în special în colaborare, parte a unui alt proiect, finanțat din alte surse decât PO sau PN din România, precum pilotarea în practică a rezultatelor activităților de inovare.

●Cluster-e inovative

Intervenția se adresează clusterelor de inovare, în temeiul art. 27 GBER. Sunt susținute activitatea clusterelor (crearea de rețele, cooperarea, schimbul de experiență și activitățile ale grupurilor de inovare, inclusiv între întreprinderi, organizații de cercetare și autorități publice; informare, comunicare și studii) și investiții în modernizarea / înființarea de infrastructuri de inovare de care să beneficieze membrii clusterului.

Acțiunea 3: Întreprinderi inovative pentru o regiune inovativă

Această actiune se adresează direct activităților de inovare realizate în companii, în special IMM și corespunde provocărilor identificate în strategia de program precum și barierelor în difuzarea inovării conform RIS3 Centru.

●Trecerea de la idee la piață

Scopul este facilitarea valorificării comerciale și industriale a inovațiilor de către companii. Susține ciclul de inovare prin facilitarea valorificării inițiativelor și transformarea lor în bunuri și servicii inovative gata de comercializare și utilizare. Se aplică finanțare în cascadă, în funcție de TRL. Activitățile susținute sunt cercetare și inovare în companii, inclusiv accesul la infrastructuri de CDI, activități de punere în producție a rezultatului inovării, inclusiv investiții în linii pilot. Este prevăzută operaționalizarea unui fond cu capital de risc pentru Start-up-uri și Spin-off-uri inovative.

●Parteneriate pentru inovare

Intervenția țintește cooperarea directă între actori pentru dezvoltarea și implementarea de inovații la nivel de companii. Intervenția susține operaționalizarea Platformei Pilot de Inovare Deschisă, ca proiect pilot de testare a mecanismelor de inovare deschisă și co-creație pe bază de cerere (cu rol de facilitator al cooperării în inovare și accelerării preluării de către piață a inovării).

Tipurile de acțiuni au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiile DNSH în urma examinării compatibilității lor în conformitate cu Ghidul tehnic pentru DNSH aplicabil FRR.

PR Centru este complementar cu **POCIDIF 2021-2027,** fiind demarcate prin dimensiunea teritorială. POCIDIF va finanța proiecte de importanță națională și inter-regională, inclusiv asigurarea sinergiilor cu programele europene, sprijin pentru participarea la proiectele de CD internaționale, susținerea marilor infrastructuri CDI conf. Roadmap, parteneriate pentru transferul de cunoștințe (PTI și KTP). PR Centru va asigura finanțare pentru inițiative cu relevanță regională, în linie cu prioritățile RIS3 Centru.

PR este complementar cu PNRR, Componenta 7. Transformarea digitală, Componenta 9. Suport pentru sectorul privat, CDI, Investiția 4. Proiecte transfrontaliere și multinaționale Procesoare cu consum redus de energie și cipuri semiconductoare (IPCEI). PNRR va impacta PR prin Reformele 2, 3, 4 și 5 și Investițiile 5, 6. și 7. Coordonarea procesului de evitare a dublei finanțări se va realiza la nivel de linie de finanțare, prin: criterii de diferențiere a investițiilor la nivelul ghidurilor specifice și prin criterii de verificare, facilitate de protocoale pentru schimbul de informații necesare în evitarea dublei finanțări. Beneficiarii vor depune o declarație pe proprie răspundere privind nefinanțarea proiectului și din alte programe. Intersecția cu PO Sănătate este la nivelul Priorității 5 a POS, Abordări inovative în cercetarea din domeniul medical, dar PR se îndreaptă spre inovare și componenta antreprenorială și nu va susține temele asumate de POS. PNS va finanța cooperarea în cadrul Parteneriatului European pentru Inovare între fermieri și unități de CDI pentru dezvoltarea și/sau aplicarea de soluții inovative în sectorul agroalimentar. PR Centru va putea finanța proiecte de CDI în sectorul Agro-food care nu implică unități economice cu activitate în producția primară de produse agricole, cu respectarea condiționărilor prevăzute de Reg. 651 / 2014 și 1407 / 2014.

Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Principalele grupuri țintă ale intervețiilor susținute prin acest obiecti specific:

- Antreprenori

- Cercetători

- Centre de cercetare dezvoltare inovare publice și private

- Universităţi

- Centre de transfer tehnologic

- Administrație publică locală

- Companii (start-up-uri, spin-off-uri, microîntreprinderi, IMM-uri, companii mari în colaborare cu IMM-uri)

- ONG-uri

- Cluster-e

- Angajații din entitățile enumerate mai sus, activi în sectoarele / ariile de specializare inteligentă

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

În implementarea Programului, se asigură respectarea drepturilor fundamentale și conformarea la prevederile Cartei Drepturilor Fundamentale ale UE. De asemenea, se asigură că egalitatea dintre femei și bărbați, gender mainstreaming și integrarea perspectivei de gen sunt luate în considerare și promovate în toate etapele de programare și implementare.

Programul are în vedere necesitatea eliminării inegalităților și promovarea egalității între femei și bărbați, precum și combaterea discriminării pe bază de sex, rasă sau origine etnică, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală. Programul nu susține acțiuni care contribuie la segregare sau excluziune și se asigură ca investițiile în infrastructură facilitează accesibilitatea persoanelor cu dizabilități.

Pentru a asigura îndeplinirea acestor obiective, Programul va translata la nivel de proiecte următoarele condiționalități:

- egalitatea de șanse între femei și bărbați în cadrul operațiunilor finanțate

- interzicerea oricăror acțiuni care au potențialul de a discrimina pe bază de sex, rasă sau origine etnică, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală, în cadrul operațiunilor finanțate

- interzicerea oricăror acțiuni care contribuie, sub orice formă, la segregare sau excluziune în cadrul operațiunilor finanțate

- facilitarea, pentru investițiile în infrastructură, a accesului persoanelor cu dizabilități, în cadrul operațiunilor finanțate

De asemenea, Programul va încuraja promotorii operațiunilor finanțate să își asume în aceste direcții acțiuni care depășesc cadrul legal obligatoriu.

Acțiunile enumerate mai sus se referă la:

- procesele de recrutare / promovare angajați în operațiunile finanțate și stabilirea tarifelor orare pentru cheltuielile salariale finanțate

- procesele de achiziție publică aferente operațiunilor finanțate

- organizarea accesului la rezultatele operațiunilor finanțate

- activitățile de instruire organizate în cadrul operațiunilor finanțate

- organizarea accesului la serviciile oferite în cadrul operațiunilor finanțate

- adaptarea, unde este relevant, a produselor operațiunilor finanțate pentru utilizare de către persoane cu nevoi speciale

- orice alte activități, în cadrul operațiunilor finanțate, care sunt susceptibile a genera discriminare pe coordonatele enumerate mai sus.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Teritoriul țintă al intervențiilor este constituit de Regiunea Centru, spațiul urban și rural. Nu sunt țintite teritorii specifice în interiorul Regiunii.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

PR contribuie la obiectivele SUERD cu accent pe Acțiunile 1 și 3, Aria Prioritară 7 Societatea cunoașterii. Se are în vedere promovarea unor investiții în ariile prioritare SUERD pentru maximizarea impactului regional. PR sprijină schimburi de bune practici și promovarea cooperării între actorii regionali, fiind create premisele unei complementarități transnaționale, conform cu nevoile zonei Dunărene și ale PC.

Programul operaționalizează SoE, ca sinergie cu HORIZON EUROPE (HE). Prin MoU cu EIT Manufacturing al EITT se asigură cadrul pentru sinergii cu Pilonul III Europa Inovatoare și participarea la ERA, fiind posibilă adăugarea de noi MoU. Este avută în vedere posibilitatea de a co-finanța proiecte din apelurile transnaționale ale HE (ex. Teaming, Twinning) și de a transfera până la 5% din alocarea OS a i către HE pentru a finanța proiecte din Regiune, inclusiv parteneriatele co-finanțate și instituționalizate. Alte sinergii cu HE sunt asigurate de SNCISI, care integrează și RIS3 Centru. PR poate acționa împreună cu Interreg Europe, pe baza OS „o mai bună guvernanță a cooperării" – beneficiarii pot coopera în subiectele comune, conform nevoilor regionale din sfera politicii de coeziune (art. 5 Reg. CPR).

Programul are în vedere posibilitatea prevăzută de art 63 (4) CPR conform căreia o operațiune poate fi implementată în afara unui SM, inclusiv în afara UE, cu condiția să contribuie la obiectivele PR Centru. În special pentru proiectele de CDI, este creată posibilitatea și este încurajată cooperarea cu parteneri din statele care compun Regiunea Dunării. Pentru proiectele de CDI va fi operaționalizată, ca și criteriu de performanță, contribuția la ERA, examinând atingerea temelor privind dubla tranziție, mobilitatea cercetătorilor, știința deschisă, legătura cu misiunile și parteneriatele HE, participarea la rețele de infrastructuri de CDI distribuite. Bugetele proiectelor vor putea susține cheltuieli eligibile aferente parteneriatelor iar criteriile de evaluare vor prioritiza proiectele ce implică acțiuni concrete de cooperare. În cadrul OS a (i) este prevăzută o operațiune destinată special pilotării unor mecanisme de cooperare. Programul va prioritiza, unde este relevant, proiectele în relație cu lanțurile valorice strategice europene, inclusiv cu proiectele IPCEI propuse prin PNRR.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

În cadrul Priorității 1 este prevăzută utilizarea de instrumente financiare de tip equity pentru susținerea start-up-urilor inovative, selectate de Operatorul de fond, pe baza capacității de creștere accelerată și de a genera rapid rezultate economice semnificative, în paradigma "high risk – high reward".Pe de altă parte, nivelul redus al cheltuielilor cu CDI în sectorul privat, conform RIS 2021 (sub 20% din media UE), precum și tendința de scădere accentuată a cheltuielilor de inovare fără CDI în 2021 față de 2014, conform Strategiei de Program, indică o puternică nevoie de susținere, pe care IF nu o pot asigura. În cazul granturilor, selecția competitivă, inclusiv pe baza valorii contribuției proprii, va asigura un grad mai ridicat de contribuție la obiectivele Programului. Granturile vor fi acordate ca ajutor de minimis și de stat, generând o co-finanțare privată semnificativă. În cazul susținerii acordate activităților și infrastructurilor de CDI și dezvoltării conexiunilor și sinergiilor și creării de rețele, acțiunile nu sunt destinate generării de venituri directe pentru entitățile susținute, nefiind în natura activităților de CDI.

2.1.1.1.2. Indicatori

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și FC

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Ținta (2029)
1	RSO1.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO01	Întreprinderi care beneficiază de sprijin (din care: micro, mici, medii, mari)	întreprinderi	5,00	152,00
1	RSO1.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO02	Întreprinderi care beneficiază de sprijin prin granturi	întreprinderi	5,00	67,00
1	RSO1.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO03	Întreprinderi care beneficiază de sprijin prin instrumente financiare	întreprinderi	0,00	40,00
1	RSO1.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO04	Întreprinderi care beneficiază de sprijin nefinanciar	întreprinderi	0,00	45,00
1	RSO1.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO05	Întreprinderi nou înființate care beneficiază de sprijin	întreprinderi	0,00	57,00
1	RSO1.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO06	Cercetători care lucrează în centre de cercetare care beneficiază de sprijin	ENI anual	4,00	121,00
1	RSO1.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO07	Organizații de cercetare care participă la proiecte de cercetare comune	Organisme de cercetare	2,00	20,00
1	RSO1.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO08	Valoarea nominală a echipamentelor pentru cercetare și inovare	euro	1.665.975,00	16.659.752,00
1	RSO1.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO10	Întreprinderi care cooperează cu organizații de cercetare	întreprinderi	5,00	20,00

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Valoarea de referință	Anul de referință	Ținta (2029)	Sursa datelor	Observații

1	RSO1.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCR02	Investiții private care completează sprijinul public (din care: granturi, instrumente financiare)	euro	0,00	2021	20.514.839,00	Execuția bugetară a proiectelor finanțate	Contribuție privată la costuri eligibile + costuri ne-eligibile +TVA
1	RSO1.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCR03	Întreprinderi mici și mijlocii (IMM-uri) care introduc inovații în materie de produse sau procese	întreprinderi	0,00	2021	95,00	Proiecte finanțate + furnizori de CDI susținuți	
1	RSO1.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCR04	IMM-uri care introduc inovații în materie de comercializare sau organizare	întreprinderi	0,00	2021	20,00	Proiecte finanțate + furnizori de CDI susținuți	
1	RSO1.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCR05	IMM-uri care introduc inovații la nivel intern	întreprinderi	0,00	2021	18,00	Proiecte susținute	
1	RSO1.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCR08	Publicații ale proiectelor care beneficiază de sprijin	publicații	0,00	2021	28,00	Proiectele sprijinite	La un an după finalizarea sprijinului
1	RSO1.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCR102	Locuri de muncă create în domeniul cercetării în entitățile care beneficiază de sprijin	ENI anual	0,00	2021	40,00	Proiectele sprijinite	La un an după finalizarea sprijinului

2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)
1	RSO1.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	001. Investiții în active fixe, inclusiv în infrastructura de cercetare, în microîntreprinderi legate direct de activități de cercetare și inovare	649.040,00
1	RSO1.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	002. Investiții în active fixe, inclusiv în infrastructura de cercetare, în întreprinderi mici și mijlocii (inclusiv centre de cercetare private) legate direct de activități de cercetare și inovare	3.828.515,00
1	RSO1.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	003. Investiții în active fixe, inclusiv în infrastructura de cercetare, în întreprinderi mari legate direct de activități de cercetare și inovare	2.530.436,00
1	RSO1.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	004. Investiții în active fixe, inclusiv în infrastructura de cercetare, în centre publice de cercetare și de învățământ superior legate direct de activități de cercetare și inovare	10.483.231,00

1	RSO1.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	005. Investiții în active necorporale în microîntreprinderi legate direct de activități de cercetare și inovare	649.040,00
1	RSO1.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	006. Investiții în active necorporale în IMM-uri (inclusiv centre de cercetare private) legate direct de activități de cercetare și inovare	2.530.435,00
1	RSO1.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	007. Investiții în active necorporale în întreprinderi mari legate direct de activități de cercetare și inovare	1.265.218,00
1	RSO1.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	008. Investiții în active necorporale în centre publice de cercetare și de învățământ superior legate direct de activități de cercetare și inovare	2.855.777,00
1	RSO1.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	009. Activități de cercetare și inovare în microîntreprinderi, inclusiv colaborarea în rețea (cercetare industrială, dezvoltare experimentală, studii de fezabilitate)	3.870.416,00
1	RSO1.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	010. Activități de cercetare și inovare în IMM-uri, inclusiv colaborarea în rețea	6.433.713,00
1	RSO1.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	011. Activități de cercetare și inovare în întreprinderi mari, inclusiv colaborarea în rețea	3.163.044,00
1	RSO1.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	012. Activități de cercetare și inovare în centre publice de cercetare, centre de învățământ superior și centre de competență, inclusiv colaborarea în rețea (cercetare industrială, dezvoltare experimentală, studii de fezabilitate)	6.452.609,00
1	RSO1.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	025. Incubatoare, sprijin pentru societățile spin off și spin-out și pentru start-up-uri	3.545.074,00
1	RSO1.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	026. Sprijin pentru clusterele de inovare, inclusiv între întreprinderi, organizații de cercetare și autorități publice și rețele de afaceri, în primul rând în beneficiul IMM-urilor.	2.873.851,00
1	RSO1.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	027. Procese de inovare în IMM-uri (inovare la nivel de proces, organizație, comercializare, co-creare și inovare axată pe utilizator și bazată pe cerere)	4.048.510,00
1	RSO1.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	029. Procese de cercetare și inovare, transfer de tehnologie și cooperare între întreprinderi, centre de cercetare și universități, cu accent pe economia cu emisii reduse de dioxid de carbon, pe reziliență și pe adaptarea la schimbările climatice	4.977.892,00
1	RSO1.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	030. Procese de cercetare și inovare, transfer de tehnologie și cooperare între întreprinderi cu accent pe economia circulară	4.028.979,00
1	RSO1.1	Total			64.185.780,00

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)
1	RSO1.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	01. Grant	58.185.780,00
1	RSO1.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	02. Sprijin prin instrumente financiare: capital sau cvasi-capital	6.000.000,00
1	RSO1.1	Total			64.185.780,00

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)
1	RSO1.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	33. Alte abordări – Nicio orientare teritorială	64.185.780,00
1	RSO1.1	Total			64.185.780,00

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)
1	RSO1.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	03. Neutralitatea de gen	64.185.780,00
1	RSO1.1	Total			64.185.780,00

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din FSE+.

2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO1.3. Intensificarea creșterii sustenabile și creșterea competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive (FEDR)

2.1.1.1.1. Intervenții din fond

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

În cadrul acestui OS se vor avea în vedere intervenții în cadrul a 2 tipuri de acțiuni: Creșterea IMM prin investiții, modernizare industrială, avans tehnologic și o economie regională sustenabilă, Structuri de sprijin pentru dezv. IMM.

Susținerea va fi acordată sectoarelor identificate ca prioritare prin RIS3 Centru și, subsecvent, sectoarelor prioritare identificate în SNCISI.

Acțiunea 1: Creșterea IMM prin investiții, modernizare industrială, avans tehnologic și o economie regională sustenabilă

Actiunea pornește de la premisa că suprimarea susținerii investițiilor, în special în tehnologie, pentru IMM poate determina o pierdere semnificativă de competitivitate. Prin POR 2014-2020, în RC operațiunile 2.1 a și 2.2 asigură un flux de capital de investiții pentru microîntreprinderi și IMM în valoare de 698 mil. lei și determină investiții totale de 1.178,6 mil. lei (254 mil. euro la un curs mediu de 4,64 lei / euro). Valoarea investițiilor antrenate de POR 2014-2020 reprezintă 10,28% față de soldul net de 2,47 mld. euro ISD aferent perioadei 2014-2019 ISD. În ultimii 10 ani, conform rapoartelor RIS, investițiile IMM regionale în echipamente și tehnologii sau achiziția de patente și licențe au scăzut de la 116,18 % la 23,32% față de media UE. În lipsa unei intervenții, tendința de scădere se va menține, cu impact semnificativ în special asupra IMM-urilor, defavorizate față de companiile mari în accesul la resurse, în special financiare, pentru modernizare tehnologică, iar erodarea accelerată a competitivității IMM-urilor va afecta nivelul de dezv. al RC. Prin această operațiune vor fi susținute, adiacent, acțiuni destinate preluării de tehnologii verzi, dezv. economiei circulare și a modelelor de afaceri bazate pe reparare și reutilizare, design de produs pentru durabilitate, reparabilitate, reutilizare, upgrade, și reciclare, precum și investițiile în reverse logistics și bucle de răspuns, în particular pentru reutilizare, reparare și remanufacturare. PR C sprijină la nivel de proiect realizarea de studii privind amprenta de mediu a produsului sau organizației cu scopul de a sprijini ecologizarea lanțului lor de aprovizionare, reducerea costurilor și identificarea acțiunilor pentru obținerea unei circularități mai ridicate. În implementarea PR C se are în vedere operaționalizarea sub formă de criterii de performanță, la nivel de proiecte, a căilor de tranziție verde și digitală identificate în noua Strategie Industrială, precum și încurajarea încorporării elementelor de adaptare climatică.

- Investiții tehnologice în IMM

Această intervenție se adresează nevoii IMM de acces la cele mai noi tehnologii și de sprijin în vederea achiziționării și operaționalizării acestora. Sprijinul acordat are un impact potențial ridicat și se concentrează pe susținerea creșterii IMM dinamice, cu orientarea spre sectoarele de specializare inteligentă, facilitând ascensiunea RC în cadrul lanțului economic. FEDR oferă sprijin pentru investiții productive în IMM-uri, în sensul de investiții în active fixe corporale și necorporale pentru producerea de bunuri și servicii, contribuind, astfel, la creșterea brută de capital și la crearea și menținerea locurilor de muncă. Susținerea investițiilor pt IMM este pusă în legătură cu creșterea capacităților tehnologice, ceea ce va conduce la o îmbunătățire semnificativă a capacităților tehnice, industriale sau organizaționale de a gestiona dezvoltarea de produse sau servicii. Intervenția este asociată cu investiții în active necorporale. Aceasta răspunde atât unor necesități exprimate de IMM privind accesul la resurse pentru avans tehnologic, cât și la nevoia de a elimina bariere de acces în difuzarea

noilor tehnologii, a inovării și digitalizării, identificate în RIS3 Centru.

- Scale up pentru start-up-uri și microîntreprinderi

PR Centru acordă o atenție specială susținerii creșterii accelerate pentru microîntreprinderi și start-up-uri. Scalarea este susținută prin investiții în echipamente necesare pentru creșterea productivității și a capacități de producție și prestare de servicii la care se adaugă investiții în instruirea angajaților susținute prin OS 1.4. Scopul este susținerea creșterii accelerate a microîntreprinderilor, inclusiv firme noi, în sectoarele de specializare inteligentă din RC.

- Creșterea competitivității IMM-urilor din cadrul ITI

Intervenția are drept scop susținerea antreprenoriatului din ITI din RC prin creșterea competitivității economice și sprijinirea IMM-urilor, inclusiv microîntreprinderi și start-up-uri, care promovează și dezvoltă economia locală și utilizarea eficientă a resurselor locale. Se oferă sprijin pentru investiții productive în active fixe corporale și necorporale pentru producerea de bunuri și servicii precum si instruire necesară pentru operaționalizarea investițiilor.

Actiunea 2: Structuri de sprijin pentru dezv. IMM

- Incubatoare si acceleratoare de afaceri

Intervenția destinată incubatoarelor și acceleratoarelor de afaceri se adresează nevoii de a completa ecosistemul regional de susținere a start-up-urilor cu acele elemente de infrastructură care lipsesc. Obiectivul este de a contribui la retenția în RC a start-up-urilor, susținerea antreprenoriatului prin acces la spații și servicii specializate. Intervenția ia în considerare și faptul că deficitul antreprenorial regional este semnificativ, iar accesul firmelor tinere la spații unde să-și desfășoare activitatea este dificil în condiții de piață. Aceste structuri au și capacitatea de a antrena comunitățile în structuri de tip cvadruplu helix, implicând administrația locală, mediul academic, antreprenorii și societatea civilă. PR C are în vedere posibilitatea alocării de fonduri pentru scheme de granturi adresate start-up-urilor rezidente în cadrul unor intervenții specifice destinate creșterii rezilienței și maturizării accelerate. Activitățile sprijinite sunt investiții în crearea / modernizarea / extinderea capacităților de incubare și accelerare, funcționare, prestarea de servicii pentru firmele incubate (coaching, mentoring), precum și organizarea de instruiri pentru firmele găzduite și pentru angajații lor.

- Parcuri industriale

Intervenția destinată parcurilor industriale vizează crearea de noi structuri de acest tip precum și extinderea celor existente. Sunt sprijinite atât structuri de tip greenfield cât și brownfield, (care valorifică patrimoniul industrial construit existent). Parcurile industriale sprijinite facilitează proximitatea teritorială între elementele lanțurilor valorice, sprijină interacțiunea, cooperarea și transferul de cunoaștere între firme de-a lungul lanțurilor de valoare. Acestea realizează concentrări teritoriale de capacități industriale și integrează servicii pentru rezidenți. Activitățile susținute sunt crearea condițiilor pentru localizare prin amenajarea terenurilor, asigurarea utilităților, reabilitare clădiri industriale (pentru parcuri brownfield), edificare / amenajare structuri de servicii comune pentru rezidenții parcurilor industriale (birouri, săli de conferințe, săli de instruire, laboratoare) precum și dezv. și asigurarea de servicii specializate pentru IMM (activitate obligatorie).

Tipurile de acțiuni au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiile DNSH în urma examinării compatibilității lor în conformitate cu Ghidul tehnic pentru DNSH aplicabil FRR.

Mecanismele de intervenție cuprind ajutoare regionale, de stat și de minimis, care vor putea fi accesate direct sau indirect (sub forma de acces la servicii de sprijin). Accesul este condiționat de participarea la competiții de proiecte.

PR Centru este orientat spre susținerea investițiilor prin grant-uri, în timp ce atât PCIDIF, cât și PNRR vor utiliza pentru aceleași domenii instrumente

financiare. PNRR este orientat spre reforme, susținerea listării bursiere, buna guvernanță a companiilor și granturi pentru asocieri, depozite și marketing în procesarea produselor agricole, ceea ce nu face obiectul PR. PR C este complementar cu PNRR pe Componenta 6. - Investiția 4. și Componenta 9. - Investiția 4. PR și respectiv PTJ (pentru domeniile de tranziție justă) finanțează sub formă de grant antreprenoriatul și infrastructura suport pentru afaceri și creșterea competitivității IMM. Totodată, IMM agricole și din industria alimentară, precum și microîntreprinderile non agricole din mediul rural, vor fi sprijinite prin PNS, în timp ce microîntreprinderile și IMM din urban, precum si IMM-urile non agricole din rural, vor fi sprijinite prin PR C, cu încadrarea în domeniile de excelență din RIS 3 Centru.

Coordonarea procesului de evitare a dublei finanțări, de respectare a cumulului ajutoarelor de stat aplicabile se va realiza la nivel de linie de finanțare, prin criterii de diferențiere a investițiilor stabilite la nivelul ghidurilor specifice și respectiv prin criterii procedurale de verificare. De asemenea, se vor încheia protocoale cu autoritățile de management ale programelor pentru facilitarea schimbului de informații necesare în evitarea dublei finanțări.

Totodată, în vederea evitării dublei finanțări, atât în cazul PR, cât și al PNRR, beneficiarii vor avea obligația depunerii unei declarații pe proprie răspundere privind nefinanțarea proiectului și în cadrul altor programe.

Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Principalul grup țintă este reprezentat de întreprinderi din Regiunea Centru – microîntreprinderi, întreprinderi mici, întreprinderi mijlocii. Parte a grupului țintă sunt și antreprenorii, care doresc să înființeze noi întreprinderi.

În subsidiar, un grup țintă suplimentar este reprezentat de angajații companiilor susținute.

Din categoria grup țintă mai fac parte Autorități publice locale, ONG-uri, în special în ce privește intervențiile privind structurile de suport pentru afaceri.

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

În implementarea Programului, se asigură respectarea drepturilor fundamentale și conformarea la prevederile Cartei Drepturilor Fundamentale ale UE. Deasemenea, se asigură că egalitatea dintre femei și bărbați, gender mainstreaming și integrarea perspectivei de gen sunt luate în considerare și promovate în toate etapele de programare și implementare.

Programul are în vedere necesitatea eliminării inegalităților și promovarea egalității între femei și bărbați, precum și combaterea discriminării pe bază de sex, rasă sau origine etnică, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală. Programul nu susține acțiuni care contribuie la segregare sau excluziune și se asigură ca investițiile în infrastructură facilitează accesibilitatea persoanelor cu dizabilități.

Pentru a asigura îndeplinirea acestor obiective, Programul va translata la nivel de proiecte următoarele condiționalități:

- egalitatea de șanse între femei și bărbați în cadrul operațiunilor finanțate

- interzicerea oricăror acțiuni care au potențialul de a discrimina pe bază de sex, rasă sau origine etnică, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală, în cadrul operațiunilor finanțate

- interzicerea oricăror acțiuni care contribuie, sub orice formă, la segregare sau excluziune în cadrul operațiunilor finanțate

- facilitarea, pentru investițiile în infrastructură, a accesului persoanelor cu dizabilități, în cadrul operațiunilor finanțate

De asemenea, Programul va încuraja promotorii operațiunilor finanțate să își asume în aceste direcții acțiuni care depășesc cadrul legal obligatoriu.

Acțiunile enumerate mai sus se referă la:

- procesele de recrutare / promovare angajați în operațiunile finanțate și stabilirea tarifelor orare pentru cheltuielile salariale finanțate

- procesele de achiziție publică aferente operațiunilor finanțate

- organizarea accesului la rezultatele operațiunilor finanțate

- activitățile de instruire organizate în cadrul operațiunilor finanțate

- organizarea accesului la serviciile oferite în cadrul operațiunilor finanțate

- adaptarea, unde este relevant, a produselor operațiunilor finanțate pentru utilizare de către persoane cu nevoi speciale

- orice alte activități, în cadrul operațiunilor finanțate, care sunt susceptibile a genera discriminare pe coordonatele enumerate mai sus.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Teritoriul țintă al intervențiilor este constituit de Regiunea Centru, spațiul urban și rural.

Acțiunea 1 – Intervenția Creșterea competitivității IMM-urilor din cadrul ITI *se adresează celor 2 ITI de pe teritoriul Regiunii Centru: ITI Microregiunea Țara Făgărașului și ITI Moții Țara de Piatră, spațiu urban și rural. Pentru ITI Moții Țara de Piatră terioriul vizat este doar cel aferent județului Alba, teritoriu care se află în cadrul Regiunii Centru.*

Domeniile de activitate ale IMM vor trebuie să fie în concordanță cu strategiile teritoriale integrate, elaborate în conformitate cu prevederile Regulamentului nr. 1060/2021, art. 29 și implementate sub responsabilitatea structurilor de management responsabile cu implementarea acestora, cu implicarea partenerilor relevanți de la nivel local și teritorial.

Domeniile de investiții propuse pentru finanțare vor fi selectate împreună cu autoritățile responsabile cu implementarea strategiilor teritoriale.

În procesul de selectare a proiectelor, AM PRC va verifica proiectele, asigurându-se de respectarea tuturor criteriilor (conformitate, eligibilitate și calitate) prevăzute în ghidul solicitantului, încadrarea în alocarea financiară aferentă fiecărui ITI, precum și modul în care proiectele depuse sunt legate de alte

proiecte complementare din cadrul strategiei.

Distribuția fondurilor pe cele 2 ITI va fi facută proportional în functie de populatie (70% din alocare pe ITI Microregiunea Țara Făgărașului si 30% pentru ITI Motii Tara de Piatra).

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

PR contribuie la obiectivele SUERD cu accent pe P 8 - Sprijinirea competitivității întreprinderilor, inclusiv dezvoltarea clusterelor.

Programul are în vedere posibilitatea prevăzută de art 63 (4) CPR conform căreia o operațiune poate fi implementată integral sau parțial înafara unui stat membru, inclusiv înafara Uniunii, cu condiția ca operațiunea să contribuie la obiectivele programului asumate pentru Regiunea Centru. PR poate interacționa cu Programul Interreg Europe pe baza obiectivului specific „o mai bună guvernanță a cooperării" (Regulamentul (UE) 1060/2021 Interreg, articolele 14 și 15) - ca obiectiv unic și general al programului. Concentrarea asupra obiectivului unic specific Interreg implică faptul că beneficiarii pot coopera în toate subiectele de relevanță comună, în conformitate cu nevoile lor regionale, atât timp cât acesta intră în sfera politicii de coeziune, adică urmăresc obiectivele de politici stabilite prin articolul 5 din Regulamentul UE 1060/2021. De asemenea, PR Centru poate interacționa cu Programul Piața Unică, în completarea sprijinului acordat IMM-urilor și antreprenoriatului în cadrul FEDR, având ca scop îmbunătățirea funcționării pieței interne, prin sprijinirea IMM-urilor și promovarea antreprenoriatului. Programul utilizează sinergiile cu EEN având în vedere că ADR Centru este membră din 2008. Pentru IMM-uri vor putea fi finanțate acțiuni de cooperare, integrare în rețele și schimburi de bune practici pe tematicile tehnologii verzi, dezvoltare economiei circulare și a modelelor de afaceri bazate pe reparare și reutilizare, design de produs pentru durabilitate, reparabilitate, reutilizare, upgrade, și reciclare, precum și reverse logistics și bucle de răspuns, în particular pentru reutilizare, reparare și remanufacturare. Bugetele proiectelor vor putea susține cheltuieli eligibile aferente parteneriatelor iar criteriile de evaluare vor prioritiza proiectele ce implică acțiuni concrete de cooperare. Este creată posibilitatea și este încurajată cooperarea cu parteneri din statele care compun Regiunea Dunării.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

În cadrul P1, aferent OS a (iii) este prevăzută utilizarea de FI sub forma garanții combinate cu grant pentru susținerea investițiilor și capitalului de lucru în IMM. Alocarea din PR Centru pentru acest instrument financiar este de 25 Meuro, FEDR.

Grant va fi utilizat pentru susținerea scalării start-up și microîntreprinderilor (mai puțin bancabile), și pentru IMM și proiecte cu grad mai redus de bancabilitate (IMM cu grad de îndatorare mai mare și rezultate financiare afectate de pandemie, respectiv proiecte mai îndrăznețe). În acest caz selecția competitivă, inclusiv pe baza valorii contribuției proprii, va asigura un grad mai ridicat de contribuție la obiectivele PR. Se are în vedere și numărul mare de FI, precum și un efect de levier mai mare, în cazul granturilor, asupra formării brute de capital.

În cazul infrastructurilor suport (incubatoare și parcuri industriale), opțiunea este pentru utilizarea granturilor deoarece sprijinul acordat nu este de natură să

genereze venituri directe suficiente, se adresează, în principal, beneficiarilor publici, iar beneficiile vor fi transferate utilizatorilor.

2.1.1.1.2. Indicatori

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și FC

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Ținta (2029)
1	RSO1.3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO01	Întreprinderi care beneficiază de sprijin (din care: micro, mici, medii, mari)	întreprinderi	22,00	346,00
1	RSO1.3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO02	Întreprinderi care beneficiază de sprijin prin granturi	întreprinderi	22,00	276,00
1	RSO1.3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO03	Întreprinderi care beneficiază de sprijin prin instrumente financiare	întreprinderi	0,00	70,00
1	RSO1.3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO04	Întreprinderi care beneficiază de sprijin nefinanciar	întreprinderi	0,00	28,00
1	RSO1.3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO15	Capacități create pentru pepinierele de afaceri	întreprinderi	0,00	128,00
1	RSO1.3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO74	Populația vizată de proiecte derulate în cadrul strategiilor de dezvoltare teritorială integrată	persoane	0,00	212.449,00
1	RSO1.3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO75	Strategii de dezvoltare teritorială integrată care beneficiază de sprijin	contribuții la strategii	0,00	2,00

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Valoarea de referință	Anul de referință	Ținta (2029)	Sursa datelor	Observații
1	RSO1.3	FEDR	Mai puțin	RCR01	Locuri de muncă create	ENI anual	0,00	2021	1.148,00	Situațiile	La un an de la finalizarea sprijinului

			dezvoltate		în entitățile care beneficiază de sprijin					anuale ale entităților sprijinite	
1	RSO1.3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCR17	Întreprinderi noi aflate încă pe piață	întreprinderi	0,00	2021	158,00	Proiecte susținute	La finalul anului fiscal următor anului de finalizare a implementării sprijinului acordat
1	RSO1.3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCR18	IMM-uri care utilizează servicii ale unor pepiniere de afaceri după crearea pepinierelor	întreprinderi/an	0,00	2021	64,00	Proiecte susținute	La un an de la finalizarea capacității de incubare. Pentru proiectele de dezvoltare de incubatoare existente vom lua în considerare doar sporul de capacitate după finalizarea proiectului
1	RSO1.3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCR19	Întreprinderi cu cifră de afaceri crescută	întreprinderi	0,00	2021	190,00	Proiecte susținute	La finalul anului fiscal următor anului de finalizare a implementării sprijinului acordat
1	RSO1.3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCR25	IMM-uri cu o valoare adăugată mai mare per angajat	întreprinderi	0,00	2021	190,00	Proiecte susținute	La finalul anului fiscal următor anului de finalizare a implementării sprijinului acordat

2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)
1	RSO1.3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	020. Infrastructuri comerciale pentru IMM-uri (inclusiv parcuri și situri industriale)	8.827.282,00
1	RSO1.3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	021. Dezvoltarea comercială și internaționalizarea IMM-urilor, inclusiv investiții productive	94.397.436,00
1	RSO1.3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	024. Servicii avansate de sprijin pentru IMM-uri și grupuri de IMM-uri (inclusiv servicii de gestionare, comercializare și proiectare)	2.206.820,00
1	RSO1.3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	025. Incubatoare, sprijin pentru societățile spin off și spin-out și pentru start-up-uri	15.935.448,00
1	RSO1.3	FEDR	Mai puțin	075. Sprijinirea proceselor de producție ecologice și a utilizării eficiente a resurselor în IMM-uri	23.145.110,00

			dezvoltate		
1	RSO1.3	Total			144.512.096,00

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)
1	RSO1.3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	01. Grant	119.512.096,00
1	RSO1.3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	04. Sprijin prin instrumente financiare: garanție	21.250.000,00
1	RSO1.3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	05. Sprijin prin instrumente financiare: Granturi în cadrul unei operațiuni privind instrumentul financiar	3.750.000,00
1	RSO1.3	Total			144.512.096,00

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)
1	RSO1.3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	04. ITI –Zone rurale	3.021.897,00
1	RSO1.3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	05. ITI – Zone de munte	1.295.099,00
1	RSO1.3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	33. Alte abordări – Nicio orientare teritorială	140.195.100,00
1	RSO1.3	Total			144.512.096,00

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)
1	RSO1.3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	03. Neutralitatea de gen	144.512.096,00
1	RSO1.3	Total			144.512.096,00

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din FSE+.

2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO1.4. Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat (FEDR)

2.1.1.1.1. Intervenții din fond

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

În cadrul acestui obiectiv specific sunt prevăzute intervenții în cadrul tuturor priorităților acoperite prin Axa 1.

Acest obiectiv specific se regăsește în Axa 1 O regiune competitivă prin inovare și întreprinderi dinamice pentru o economie inteligentă, prin intervenții complementare cu intervențiile asociate OS a (i) și OS a (iii) și are rolul de a genera valoare adăugată pentru proiectele finanțate în principal prin OS a i și OS a iii. Complementaritatea OS a(iv) cu OS a (i) și (iii) este prevăzută să valorifice, în primul rând, investiția în active ca vector de catalizare a achiziției de cunoaștere, accentuând componenta soft a transferului de cunoaștere care se realizează odată cu transferul de tehnologie. Promotorii proiectelor vor avea posibilitatea de a prevedea în proiect activități de instruire specifică a angajaților care vor fi implicați in operarea noilor tehnologii. În special în ce privește OS a iii, componenta de instruire specializată susținută prin OS a iv complementar investițiilor este necesară pentru a facilita accesul la cele mai noi tehnologii și a răspunde uneia din barierele identificate ca îngreunând difuzarea inovării și tehnologiilor avansate, respectiv lipsa de competențe atât în interiorul organizațiilor cât și în piață. De asemenea, PR Centru are în vedere faptul că, deși OS a iii nu țintește inovarea, acest obiectiv specific are capacitatea de a cataliza inovarea la nivel de întreprinderi, așa cum rezultă dintr-un studiu desfășurat de ADR Centru în rândul IMM-urilor din Regiunea Centru **(19)** conform căruia achiziția de tehnologie este cel mai important catalizator al inovării în IMM-uri.

Acțiunile vizate prin OS a iv sunt următoarele:

- Acțiuni orizontale asociate operațiunilor finanțate din OS a (i) și OS a(iii)
- Instruire specifică, inclusiv up-skilling și re-skilling, pentru angajații implicați direct în proiectele finanțate prin OS a i și OS a iii, în vederea achiziționării de competențe și abilități tehnice, de management, antreprenoriale, verzi, ecologice, altele.
- Susținerea accesului la instruire în vederea creșterii capacității echipelor implicate din entitățile de cercetare și inovare sprijinite prin OS a i de a valorifica pentru piață stocul de cunoaștere existent și generat
- Acțiuni de instruire destinate creșterii capacității actorilor regionali sprijiniți prin OS a i (entități de CDI, Universități, companii) de a coopera în generarea de cunoaștere și inovare
- Creșterea și susținerea capacității clusterelor de inovare, incubatoarelor, acceleratoarelor și parcurilor industriale finanțate în cadrul OS a i și OS a iii de a furniza servicii specializate pentru IMM-uri, grupuri de IMM-uri și firmele incubate, inclusiv dezvoltarea de abilități avansate pentru specializare inteligentă și tranziție industrială
- Acțiuni de achiziție de competențe prin instruire în vederea creșterii capacității entităților de transfer tehnologic susținute prin OS a i de a furniza servicii specializate pentru companii
- Susținerea entităților regionale să participe în comunități de cunoaștere

- Creșterea capacității entităților de CDI și TT de a valorifica stocul de cunoaștere generat prin cercetare (research valorization)

Separat de programele de instruire accesorii intervențiilor din OS a i și OS a iii, prin Program va fi susținută înrolarea angajaților și din alte entități active în sectoarele de specializare inteligentă sau implicate în procesul de descoperire antreprenorială, active în sectoarele regionale de specializare inteligentă, pentru a avea o dezvoltare mai extinsă și mai bine direcționată a competențelor avansate în domeniile S3, pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat.

Este vizată și dezvoltarea capacității administrative a actorilor regionali implicați în elaborarea, implementarea, monitorizarea, evaluarea, actualizarea și revizuirea strategiilor de specializare inteligentă, în special a membrilor CRI Centru, a participanților la EDP precum și a grupurilor de lucru permanente, în cadrul unor programe de instruire și creștere a capacității specifice.

IMM-urile vor putea să se asocieze pentru a dezvolta programe comune de instruire pentru angajați, în care pot implica asociații profesionale, patronale sau furnizori de educație acreditați. Dezvoltarea de abilități pentru Specializare Inteligentă, Tranziție Industrială și Antreprenoriat acoperă, ca parte componentă a proiectelor și ca intervenție autonomă, educație formală și non formală de la ISCED 3 (filiera tehnologică) până la ISCED 7.

Tipurile de acțiuni au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiile DNSH în urma examinării compatibilității lor în conformitate cu Ghidul tehnic pentru DNSH aplicabil FRR.

Abordarea OS a iv corespunde, în principal, Priorității orizontale 5 Educație și formare pentru specializare inteligentă din care RIS 3 Centru 2021-2027, în special Acțiunea 5.2 Stimularea perfecționării competențelor (up-skilling) și achiziției de noi competențe (re-skilling) prin participarea în acțiuni de învățare formală și non formală de-a lungul vieții, dar valorifică și alte acțiuni prevăzute în Strategia de Specializare Inteligentă.

Prin abordarea integrată din PR Centru, FEDR va susține programe de instruire specifice și avansate, în timp ce din FSE+ se vor finanța măsuri privind valorificarea potențialului antreprenorial al tinerilor, diversificarea oportunităților de formare și dezvoltarea competențelor antreprenoriale ale elevilor, inclusiv la nivelul învățământului profesional și tehnic.

Fiind în special o abordare orizontală, asociată proiectelor finanțate din OS i și OS iii, complementaritatea cu POCIDIF este determinată de complementaritatea din OS i, în special. Față de POAT, abordarea PR Centru este orientată spre acțiuni specifice de creștere a capacității actorilor regionali, în special ca parte a operațiunilor finanțate din alte obiective specifice. PNRR se adresează creșterii capacității instituțiilor publice de implementare a proiectelor de tip cercetare-dezvoltare-inovare, prin componenta 9 Suport pentru sectorul privat, cercetare-dezvoltare si inovare, Reforma 2. Raționalizarea guvernanței în domeniul cercetării-dezvoltării și inovării, Reforma 3. Reforma carierei de cercetător, Investiția 5. Înființarea și operaționalizarea centrelor de competență, Investiția 6. Programul de mentorat Orizont Europa, în timp ce PR Centru se adresează în special componentei antreprenoriale, însă are capacitatea de a valorifica reformele și investițiile prevăzute în PNRR.

În vederea evitării dublei finanțări, atât în cazul PR, cât și al al altor programe, beneficiarii vor avea obligația depunerii unei declarații pe proprie răspundere privind nefinanțarea proiectului și în cadrul altor programe.

Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Principalul grup țintă este reprezentat de cercetători, antreprenori, angajați ai entităților sprijinte în operațiunile finanțate prin OS a i (cu excepția întreprinderilor mari) și OS a iii, alte entități active în sectoarele de specializare inteligentă regionale, inclusiv cele implicate în procesul de descoperire antreprenorială din Regiunea Centru.

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

În implementarea Programului, se asigură respectarea drepturilor fundamentale și conformarea la prevederile Cartei Drepturilor Fundamentale ale UE. Deasemenea, se asigură că egalitatea dintre femei și bărbați, gender mainstreaming și integrarea perspectivei de gen sunt luate în considerare și promovate în toate etapele de programare și implementare.

Programul are în vedere necesitatea eliminării inegalităților și promovarea egalității între femei și bărbați, precum și combaterea discriminării pe bază de sex, rasă sau origine etnică, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală. Programul nu susține acțiuni care contribuie la segregare sau excluziune și se asigură ca investițiile în infrastructură facilitează accesibilitatea persoanelor cu dizabilități.

Pentru a asigura îndeplinirea acestor obiective, Programul va translata la nivel de proiecte următoarele condiționalități:

- egalitatea de șanse între femei și bărbați în cadrul operațiunilor finanțate

- interzicerea oricăror acțiuni care au potențialul de a discrimina pe bază de sex, rasă sau origine etnică, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală, în cadrul operațiunilor finanțate

- interzicerea oricăror acțiuni care contribuie, sub orice formă, la segregare sau excluziune în cadrul operațiunilor finanțate

De asemenea, Programul va încuraja promotorii operațiunilor finanțate să își asume în aceste direcții acțiuni care depășesc cadrul legal obligatoriu.

Acțiunile enumerate mai sus se referă la:

- procesele de recrutare / promovare angajați în operațiunile finanțate și stabilirea tarifelor orare pentru cheltuielile salariale finanțate

- procesele de achiziție publică aferente operațiunilor finanțate

- organizarea accesului la rezultatele operațiunilor finanțate

- activitățile de instruire organizate în cadrul operațiunilor finanțate

- organizarea accesului la serviciile oferite în cadrul operațiunilor finanțate

- adaptarea, unde este relevant, a produselor operațiunilor finanțate pentru utilizare de către persoane cu nevoi speciale

- orice alte activități, în cadrul operațiunilor finanțate, care sunt susceptibile a genera discriminare pe coordonatele enumerate mai sus.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Teritoriul țintă al intervențiilor este constituit de Regiunea Centru, spațiul urban și rural. Pentru Intervenția Creșterea competitivității IMM-urilor din cadrul ITI aferentă OS 1.3 se preconizează și posibilitatea instruirii angajaților din IMM-urile finanțate prin utilizarea costului simplificat "Barem standard de cost unitar pentru instruire" de la nivelul PR Centru. Această intervenție se adresează celor 2 ITI de pe teritoriul Regiunii Centru: ITI Microregiunea Țara Făgărașului și ITI Moții Țara de Piatră, spațiu urban și rural. Pentru ITI Moții Țara de Piatră terioriul vizat este doar cel aferent județului Alba, teritoriu care se află în cadrul Regiunii Centru.

Domeniile de activitate ale IMM vor trebuie să fie în concordanță cu strategiile teritoriale integrate, elaborate în conformitate cu prevederile Regulamentului nr. 1060/2021, art. 29 și implementate sub responsabilitatea structurilor de management responsabile cu implementarea acestora, cu implicarea partenerilor relevanți de la nivel local și teritorial. Domeniile de investiții propuse pentru finanțare vor fi selectate împreună cu autoritățile responsabile cu implementarea strategiilor teritoriale.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

Acțiunile și intervențiile prevăzute la acest OS ating parțial și componența interregională și transnațională prin susținerea participării IMM-urilor și organizațiilor CDI în structuri, parteneriate și programe de colaborare.

Programul are în vedere posibilitatea prevăzută de art 63 (4) CPR conform căreia o operațiune poate fi implementată integral sau parțial în afara unui stat membru, inclusiv în afara Uniunii, cu condiția ca operațiunea să contribuie la obiectivele programului asumate pentru Regiunea Centru. În ce privește Programul Transnațional Dunărea, acțiunile comune sunt determinate de structurile de cooperare agregate, crearea de platforme pentru transferul de cunoștințe și competențe și construirea de sinergii interregionale pentru dezvoltarea strategiilor și politicilor de specializare inteligentă, cu accent pe implicarea actorilor antreprenoriali și a rețelelor existente în descoperirea și exploatarea domeniilor promițătoare de specializare; pilotarea măsurilor pentru regiuni care să permită schimbul de experiență în implementarea RIS, de ex. crearea de rețele între regiunile specializate în domeniul industriei 4.0 și abilitățile profesionale conexe, sprijin pentru schimbul de cunoștințe conexe între regiunile model și regiunile rămase în urmă pentru elaborarea și implementarea sistemelor de planificare a industriei 4.0. Se mai adaugă aici și Programul ERASMUS+, care oferă oportunități de învățare și mobilitate pentru profesori, elevi, ucenici, tineri și studenți în vederea dobândirii competențelor relevante (pe toate cele trei componente: cunoștințe, abilități, aptitudini) și a capacității de inserție profesională, facilitându-le tranziția de la educație la piața muncii. În Regiunea Dunării, Programul poate asigura finanțare pentru mobilitatea personalului din proiecte de CDI și investiții, aferente RIS 3 prin asigurarea eligibilității activității și a cheltuielilor. Pentru componenta de competitivitate a IMM-urilor, tematicile vizate sunt tehnologii verzi, dezvoltare economiei circulare și a modelelor de afaceri bazate pe reparare și reutilizare, design de produs pentru durabilitate, reparabilitate, reutilizare, upgrade, și reciclare, precum și reverse logistics și bucle de răspuns, în particular pentru reutilizare, reparare și remanufacturare.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Datorită naturii intervențiilor în cadrul OS a (iv), care sunt de tip soft și se adresează, în special, creșterii capacității și achiziționării de competențe, și care nu generează venituri directe substanțiale, opțiunea este de asigura finanțare sub formă de grant și de a nu utiliza instrumente financiare.

2.1.1.1.2. Indicatori

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și FC

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Ținta (2029)
1	RSO1.4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO01	Întreprinderi care beneficiază de sprijin (din care: micro, mici, medii, mari)	întreprinderi	27,00	323,00
1	RSO1.4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO02	Întreprinderi care beneficiază de sprijin prin granturi	întreprinderi	27,00	323,00
1	RSO1.4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO74	Populația vizată de proiecte derulate în cadrul strategiilor de dezvoltare teritorială integrată	persoane	0,00	212.449,00
1	RSO1.4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO75	Strategii de dezvoltare teritorială integrată care beneficiază de sprijin	contribuții la strategii	0,00	2,00
1	RSO1.4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO101	IMM-uri care investesc în competențe pentru specializare inteligentă, pentru tranziție industrială și antreprenoriat	întreprinderi	27,00	787,00
1	RSO1.4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	CSO1	Entități publice de cercetare care investesc în competențe pentru specializare inteligentă, pentru tranziție industrială și antreprenoriat	Număr de entități	2,00	29,00

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Valoarea de	Anul de referință	Ținta (2029)	Sursa datelor	Observații

							referință				
1	RSO1.4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCR98	Angajați din IMM-uri care finalizează programe de formare a competențelor pentru specializare inteligentă, pentru tranziție industrială și antreprenoriat (pe tip de competențe: tehnice, de management, de antreprenoriat, ecologice, altele)	participanți	0,00	2021	3.460,00	Proiecte susținute	La finalizarea activităților de instruire și formare profesională
1	RSO1.4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	CSR1	Angajați din entități publice de cercetare care finalizează programe de formare a competențelor pentru specializare inteligentă, pentru tranziție industrială și antreprenoriat (pe tip de competențe: tehnice, de management, de antreprenoriat, ecologice, altele)	Număr de persoane	0,00	2021	290,00	Proiecte susținute	La finalizarea activităților de instruire și formare profesională

2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)
1	RSO1.4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	023. Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială, antreprenoriat și adaptabilitatea întreprinderilor la schimbare	7.639.226,00
1	RSO1.4	Total			7.639.226,00

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)
1	RSO1.4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	01. Grant	7.639.226,00
1	RSO1.4	Total			7.639.226,00

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)

1	RSO1.4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	04. ITI –Zone rurale	478.103,00
1	RSO1.4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	05. ITI – Zone de munte	204.901,00
1	RSO1.4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	33. Alte abordări – Nicio orientare teritorială	6.956.222,00
1	RSO1.4	Total			7.639.226,00

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)
1	RSO1.4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	03. Neutralitatea de gen	7.639.226,00
1	RSO1.4	Total			7.639.226,00

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din FSE+.

2.1.1. Prioritate: 2. O regiune digitală

2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO1.2. Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice (FEDR)

2.1.1.1.1. Intervenții din fond

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Această prioritate vizează 3 acțiuni:

1. Digitalizare servicii publice
2. Transformarea digitală a IMM-urilor
3. Platforme digitale la nivelul ITI

Cele trei acțiuni instrumentalizează aria de intervenție ”Digitalizare” din RIS3 Centru.

Acțiunea 1 Comunități digitale pentru o regiune inteligentă:

1.
   - susținerea dezvoltării de soluții digitale pentru serviciile publice locale
   - și sprijin pentru proiecte de tip smart-city, aplicabile municipiilor pe baza SIDU;

Se adresează administrațiilor locale și județene și sprijină dezv., testarea și pilotarea de aplicații de e-guvernare sau servicii digitale **noi sau semnificativ îmbunătățite**. Digitalizarea generală și/sau implementarea sistemelor sau soluțiilor IT în administrația publică, nu fac obiectul intervențiilor acestei priorități. Sprijinul acordat se aliniază cu prevederile Directivei (EU) 2016/2102 (Web Accessibility Directive, WAD). Este necesar ca rezultatele obținute să ofere deschidere spre interoperabilitate și în linie cu principiile de securitate cibernetică.

Orientativ, se poate propune dezv./testarea de soluții digitale inovative precum:

1.
   - aplicații și soluții de e-guvernare locală și județeană
   - platforme de gestiune integrată și/sau aplicații de accesare datelor și a documentelor emise de mai multe instituții/servicii locale sau servicii/departamente/compartimente din cadrul aceleiași instituții;
   - platforme pentru managementul integrat al bunurilor publice
   - soluții care integrează tehnologiile lingvistice bazate pe inteligență artificială (traducere automată, tehnologii vocale, chat-bots, instrumente de analiză a textului, sinteză a vorbirii;

- aplicații și sisteme digitale de măsurare/cartare/ajustare a consumului de energie și resurse în diverse spații publice (de ex. energie electrică pentru spații deschise, energie electrică/termică pentru spații închise, apă pentru irigarea spațiilor verzi etc.);
- platforme pentru managementul digital al documentelor și al arhivelor;
- alte platforme, aplicații și soluții orientate spre digitalizarea proceselor și a conținutului generat, cu utilizarea semnăturii electronice.
- auxiliar, instruiri pentru persoanele care se vor ocupa de serviciul electronic nou

Inovația sau îmbunătățirea semnificativă a soluțiilor se raportează la situația deja existentă a solicitantului.

Acțiunea vizează, în aceeași logică, și dezv. conceptului de Smart City în municipiile regiunii. Va fi sprijinită dezv./testarea/experimentarea de sisteme/platforme/soluții/aplicații pentru susținerea a diverse servicii publice de interes, fără includerea componentelor hard și/sau auxiliare, respectiv echipamente, senzori, diverse obiecte, care presupun implementare. Investițiile propuse pot susține exemplificativ:

-sisteme și platforme pentru monitorizarea activității în spații/piețe publice, zone de agrement, alte locuri de interes, în vederea reducerii infracționalității și menținerii siguranței publice;

-aplicații și platforme pentru monitorizarea diferitelor componente ale calității mediului înconjurător;

-platforme și aplicații, pentru comunicarea cu cetățenii pentru implicare civică/acțiuni de voluntariat, raportare probleme etc.;

-sisteme și aplicații de management al traficului/locurilor de parcare și optimizare a transportului public;

-platforme și aplicații de tip funcționar public virtual pentru soluționarea obligațiilor cetățenești, pentru plăți de taxe și impozite, obținere de certificate, atestate, documente eliberate de instituții;

-soluții de aplicații/platforme integrate, care să includă facilități conform celor enumerate sau de alt fel.

Inițiativele de Smart City vor putea să acopere toate verticalele Smart City - Smart Economy, Smart Mobility, Smart Environment, Smart People, Smart Living și Smart Governance – concomitent sau fracționat.

Investițiile propuse au în vedere orientarea spre buna interacțiune dintre autoritate și cetățean și accesul neîngrădit al acestuia din urmă la facilitățile publice. Astfel, se susține transformarea inteligentă și avansul spre o economie inovativă.

Proiectele de smart-city/digitalizare propuse trebuie să fie susținute de existența unei strategii de digitalizare la nivelul comunității sau de prevederi specifice din SIDU/SDL. Este încurajată corespondența acestor proiecte cu cele depuse în cadrul celorlalte priorități ale programului, referitoare la dezvoltarea urbană (mobilitate/infrastructură verde/regenerare ș.a.).

·Platformă regională pilot de open-innovation în domeniul smart-city – proiect strategic regional.

Pentru instrumentalizarea eficientă a măsurilor de digitalizare și pentru a facilita componenta de co-creație, se susține dezv. unei platforme-pilot de inovare deschisă specializată în soluții Smart City. Scopul acesteia este să faciliteze achiziția de inovare și să înlesnească testarea aplicațiilor. Aici se pot exprima nevoi specifice, care să fie adresate de diverși dezvoltatori cu propuneri de soluții.

Actiunea 2 Întreprinderi digitale pentru o economie avansată - sectoarele de specializare inteligentă:

- Sprijinirea digitalizării IMM-urilor

Gradul de digitalizare al IMM-urilor din regiune este unul scăzut, serviciile complexe fiind utilizate pe scară restrânsă. **(20)** Finanțările sunt destinate doar IMM-urilor și vizează orientativ investiții în active corporale și necorporale (echipamente și programe/aplicații/servicii) cu relevanță pentru:

- transformarea digitală și inovarea modelului de afaceri, care să aibă ca rezultat digitalizarea proceselor interne, a producției, a distribuției și livrărilor, a colectării și analizării datelor (de ex. sisteme PLM, robotică, sisteme/aplicații de tip IoT, automatizare, VR/AR, alte aplicații particularizate etc);
- dezv. tehnologiilor lingvistice bazate pe inteligență artificială (traducere automată, tehnologii vocale, chat-bots, instrumente de analiză a textului, sinteză a vorbirii;
- dezv. comunicării digitale cu furnizorii/clienții, (de ex. sisteme de e-facturare, sisteme pentru circuit digitalizat de comandă etc.);
- paginile web avansate, dinamice, inclusiv cu facilități de magazin online/comerț electronic;
- cloud privat (de ex. prin achiziție de echipamente IT care să asigurare capacitate de memorie/spațiu de stocare, rezultând, astfel, un activ deținut de beneficiar);
- securitatea cibernetică – protecția tranzacțiilor online și a datelor personale;

Investițiile sprijinite vizează în mod precis digitalizarea activităților/proceselor din companii. Suprapunerea cu sprijinul acordat companiilor în cadrul OS a(iii) este eliminată datorită orientării stricte a acestui obiectiv spre avansul tehnologic și îmbunătățirea proceselor de producție.

Acțiunea 3 Platforme digitale pentru promovarea produselor și turismului local:

Se prevede finanțarea a 2 platforme digitale, cu posibilitate de a fi accesate online de către orice utilizator, dedicate ITI din regiune. Scopul principal al acestor instrumente digitale este de a asigura promovarea produselor locale, ale entităților rezidente teritorial în cele 2 ITI, și de a impulsiona dezv. turistică și atractivitatea zonelor. Platformele pot găzdui orice vehicul de promovare relevant.

Spre deosebire de PCIDIF, PR vizează intervenții regionale și locale. Prin OS(ii), PCIDIF are ca scop digitalizarea în zona administrației publice centrale, orientat spre asigurarea securității, a disponibilității de integrare într-un sistem de management și gestiune comun. Acțiunile complementare prin PR pot viza construirea și îmbunătățirea sistemelor locale necesare. Pentru a sprijini procesul de tranziție la o guvernare digitală, este necesară digitalizarea serviciilor publice prin modernizarea și simplificarea procedurilor administrației publice centrale, asumată de PCIDIF, și locale, susținută prin PR. Acolo unde finanțările din cele două programe se pot intersecta, respectiv la acordarea directă de granturi pentru IMM-uri, delimitarea se va asigura prin declarația pe propria răspundere a beneficiarului referitoare la evitarea dublei finanțări a aceloraşi cheltuieli. PNRR se concentrează pe standardizarea, transformarea, consolidarea și reforma arhitecturii datelor guvernamentale, realizarea cadrului legal pentru interoperabilitate, introducerea semnăturii digitale și a cetățeniei electronice, creșterea interoperabilității, digitalizarea educației, Broadband și 5G. În contrapartidă, PR se adresează inițiativelor locale, în completarea PNRR. În ce privește digitalizarea sectorului de sănătate, acest domeniu este abordat de PO Sănătate. Digitalizarea sistemului medical este prevăzută în AP 6, printr-o acțiune care vizează asigurarea de soluții digitale în infrastructura din sănătate (digitizare a instituțiilor medicale). PEO 2021-2027, prevede și adaptarea ofertei de educație și formare profesională la provocarea reprezentată de digitalizare, între prioritățile sale.

Intervențiile sunt complementare cu Programul pentru Interconectarea Europei, InvestEU, Digital Innovation and Scale-up Initiative.

Tipurile de acțiuni au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiile DNSH în urma examinării compatibilității lor în conformitate cu Ghidul tehnic pentru DNSH aplicabil FRR.

Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Grupul țintă este format din următoarele categorii și persoane:

- UAT la nivel local și județean

- Angajații UAT, organizatii private (antreprenori) pentru soluții digitale/de tip smart city,

- Locuitorii din zonele care beneficiază de implementarea proiectelor,

- Întreprinderi private din zonele care beneficiază de implementarea proiectelor,

- Antreprenori interesați de dezvoltare în zonele beneficiare,

- IMM-uri

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

În implementarea Programului se asigură respectarea drepturilor fundamentale și conformarea la prevederile Cartei Drepturilor Fundamentale ale UE.

Programul are în vedere promovarea egalității între femei și bărbați, precum și combaterea discriminării pe bază de sex, rasă sau origine etnică, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală. Programul nu susține acțiuni care pot contribui la segregare sau excluziune.

Pentru a pune în practică principiile egalității de șanse și nediscriminării, se va acorda atenție la:

- procesele de recrutare / promovare angajați în operațiunile finanțate
- procesele de achiziție publică aferente operațiunilor finanțate
- organizarea accesului la rezultatele operațiunilor finanțate
- activitățile de instruire organizate în cadrul operațiunilor finanțate
- organizarea accesului la serviciile/produsele oferite în cadrul operațiunilor finanțate
- adaptarea, unde este relevant, a serviciilor/produselor operațiunilor finanțate pentru utilizare de către persoane cu diferite dizabilități (deficiențe fizice, senzoriale, psihice etc.) și vor detalia la modul concret măsurile întreprinse în acest sens
- eliminarea oricăror activități, în cadrul operațiunilor finanțate, care sunt susceptibile a genera discriminare.

Proiectele care vizează crearea de platforme web și aplicații mobile de către autorități și instituții publice trebuie să respecte Ordonanța de Urgență nr. 112/2018 privind transpunerea Directivei (UE) 2016/2102 a Parlamentului European și a Consiliului. Pentru a stimula inovarea digitală și pentru a asigura accesul liber, direct şi complet la activitatea publică, se recomandă ca soluțiile digitale dezvoltate sau contractate de către organismele publice să fie implementate în concordanță cu prevederile Directivei (UE) 2019/1024 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 iunie 2019 privind datele deschise și reutilizarea informațiilor din sectorul public. Acest lucru presupune punerea la dispoziție a datelor, cu respectarea principiilor GDPR, în format deschis, pentru a putea fi liber utilizate, reutilizate și partajate de oricine în orice scop, inclusiv prin intermediul aplicațiilor de inteligență artificială, acolo unde este cazul.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Regiunea Centru – spațiul urban și rural

Pentru domeniul Smart City, datorită caracterului de noutate al acestuia și a lipsei de experți specializați din cadrul UAT-urilor, intervențiile vor fi adresate municipiilor din regiune și vor avea la bază SIDU. Dezvoltarea conceptului este incipientă, atât la nivel național, cât și regional. Așa cum s-a arătat în strategia programului, proiectele de digitalizare nu sunt larg răspândite la nivelul regiunii. Inițiativele de smart-city au fost sporadice și au luat în mare măsură forma unor proiecte-pilot, care nu au evoluat în acțiuni mai ample, cu rezultate vizibile pentru locuitori. Impactul regional al investițiilor sprijinite poate fi mai vizibil dacă se concentrează spre municipii, unde există condiții preliminare mai favorabile (inclusiv din punct de vedere al suprafeței ocupate) pentru implementarea unor astfel de soluții.

În cadrul Acțiunii 3 se finanțează dezvoltarea a două platforme digitale pentru promovarea produselor și turismului local la nivelul celor 2 ITI de pe teritoriul Regiunii Centru: ITI Microregiunea Țara Făgărașului și ITI Moții Țara de Piatră, câte una pentru fiecare ITI.

În procesul de selectare a proiectelor, AM PRC va verifica proiectele, asigurându-se de respectarea tuturor criteriilor (conformitate, eligibilitate și calitate) prevăzute în ghidul solicitantului, încadrarea în alocarea financiară aferentă fiecărui ITI, precum și modul în care proiectele depuse sunt legate de alte proiecte complementare din cadrul strategiei.

Distribuția fondurilor pe cele 2 ITI va fi facută în mod egal.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

Prin acțiunile propuse se sprijină îndeplinirea obiectivelor Strategiei UE pentru Regiunea Dunării (SUERD), respectiv:

- AP 10 „Capacitate instituțională și cooperare”, în special Ținta 1.1: „Construirea capacităților pentru o administrație publică eficientă, eficace și transparentă prin e-guvernare/digitalizarea serviciilor publice”;

- AP 7 ”Societatea cunoașterii” prin susținerea tranziției către o societate bazată pe cunoaştere şi efortul comun de a transforma zona Dunării într-o regiune inteligentă şi în folosul cetăţenilor

-A.P. 8. A. 5. Îmbunătățirea aplicării tehnologiilor de AI de către IMM-urile din Regiunea Dunării

Se are în vedere promovarea unor investiții în conformitate cu ariile prioritare SUERD în scopul maximizării impactului acesteia la nivel regional. Sunt sprijinite schimburi de bune practici, campanii de comunicare pentru promovarea cooperării între actorii regionali, fiind create premisele unei colaborări complementare la nivel transnațional, în concordanță cu nevoile zonei dunărene.

Intervențiile sunt complementare cu Programul pentru Interconectarea Europei, InvestEU, Digital Innovation and Scale-up Initiative.

Programul are în vedere posibilitatea prevăzută de art. 63 (4) CPR conform căreia o operațiune poate fi implementată integral sau parțial în afara unui stat membru, inclusiv în afara Uniunii, cu condiția ca operațiunea să contribuie la obiectivele programului asumate pentru Regiunea Centru.

Se au în vedere complementarități, în privința datelor, în particular implementarea viitoare a Spațiilor Europene de Date, așa cum sunt prevăzute de comunicarea despre Strategia UE a Datelor. Spațiile de date își propun să fie un mijloc sigur și de încredere de punere la dispoziție a datelor, atât pentru sectorul privat, cât și pentru cel public, pe baza unor acorduri voluntare sau obligații legale în cazul în care astfel de obligații sunt în vigoare. Acestea vor aborda domenii precum mediul (green deal), comunități inteligente, mobilitate, producție, agricultură, patrimoniu cultural, sănătate, mass-media, finanțe, competențe, limbă, achiziții publice, securitate și aplicarea legii, turism.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Având în vedere că acţiunile propuse nu generează venituri nete pentru beneficiarii din administraţia publică, nu se justifică intervenţia prin instrumente financiare.

Digitalizarea activităților și a proceselor nu figurează ca prioritate pentru IMM-urile din regiune. Pe de altă parte, în absența unui proces de digitalizare, IMM-urile vor pierde susținut din competitivitate, chiar și pe termen mediu și scurt.

După pandemie, bancabilitatea IMM a scăzut. Resursele lor financiare sunt orientate către capital de lucru şi investiții productive. Beneficiarii în cadrul acestei priorități sunt IMM din sectoare non-IT. Sprijinul pentru ele va fi orientat spre servicii suport, precum contabilitatea, marketingul, vânzările, care nu sunt prioritare în planurile antreprenorilor. Din perspectiva creditorilor, activele intangibile achiziționate astfel nu se pot constitui ca bază de garantare a creditelor.

Contribuția proprie a IMM la granturi va fi scăzută, întrucât finanțările vor fi asigurate, în general, sub formă de ajutor de minimis. Grantul este o opțiune mai eficientă decât alternativele reprezentate de credite bancare sau instrumente financiare.

2.1.1.1.2. Indicatori

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și FC

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Ținta (2029)
2	RSO1.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO01	Întreprinderi care beneficiază de sprijin (din care: micro, mici, medii, mari)	întreprinderi	21,00	214,00
2	RSO1.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO02	Întreprinderi care beneficiază de sprijin prin granturi	întreprinderi	21,00	214,00
2	RSO1.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO13	Valoarea serviciilor, a produselor și a proceselor digitale dezvoltate pentru întreprinderi	euro	3.272.432,00	32.724.316,00
2	RSO1.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO14	Instituții publice care beneficiază de sprijin pentru a dezvolta servicii, produse și procese digitale	instituții publice	0,00	32,00
2	RSO1.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO74	Populația vizată de proiecte derulate în cadrul strategiilor de dezvoltare teritorială integrată	persoane	0,00	212.449,00
2	RSO1.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO75	Strategii de dezvoltare teritorială integrată care beneficiază de sprijin	contribuții la strategii	0,00	2,00

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Valoarea de referință	Anul de referință	Ținta (2029)	Sursa datelor	Observații
2	RSO1.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCR02	Investiții private care completează sprijinul public (din care: granturi, instrumente financiare)	euro	0,00	2021	6.010.589,00	Proiectele susținute	
2	RSO1.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCR11	Utilizatori de servicii și produse și procese digitale publice noi și optimizate	utilizatori/an	0,00	2021	96.000,00	Proiectele susținute	
2	RSO1.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCR12	Utilizatori de servicii, produse și procese digitale noi și optimizate dezvoltate de întreprinderi	utilizatori/an	0,00	2021	428,00	Proiectele susținute	

2	RSO1.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCR13	Întreprinderi care ating un nivel ridicat de intensitate digitală	întreprinderi	0,00	2021	107,00	Proiectele sustinute	

2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)
2	RSO1.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	013. Digitalizarea IMM-urilor (inclusiv comerț electronic, activități economice electronice și procese economice în rețea, centre de inovare digitală, laboratoare vii, antreprenori web și start-up-uri în domeniul TIC, B2B)	26.713.727,00
2	RSO1.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	016. Soluții TIC, servicii electronice și aplicații guvernamentale	41.579.459,00
2	RSO1.2	Total			68.293.186,00

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)
2	RSO1.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	01. Grant	68.293.186,00
2	RSO1.2	Total			68.293.186,00

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)
2	RSO1.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	04. ITI –Zone rurale	1.000.000,00
2	RSO1.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	05. ITI – Zone de munte	1.000.000,00
2	RSO1.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	26. Alte abordări – Municipii, orașe și suburbii	13.658.637,00
2	RSO1.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	33. Alte abordări – Nicio orientare teritorială	52.634.549,00
2	RSO1.2	Total			68.293.186,00

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)
2	RSO1.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	03. Neutralitatea de gen	68.293.186,00
2	RSO1.2	Total			68.293.186,00

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din FSE+.

2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO1.4. Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat (FEDR)

2.1.1.1.1. Intervenții din fond

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Acest obiectiv specific se regăsește în Prioritatea 2 O regiune digitală printr-o intervenție complementară cu intervențiile asociate OS a (ii), menită să crească capacitatea de a genera valoare adăugată pentru proiectele finanțate.

În cadrul ambelor operațiuni este prevăzută intervenția complementară de instruire specifică pentru utilizarea noilor instrumente digitale implementate. Această componentă se adresează personalului din companii, în vederea îmbunătățirii utilizării instrumentelor digitale finanțate din OS a (ii) în cadrul **Acțiunii Întreprinderi digitale pentru o economie avansată**

Dezvoltarea competențelor digitale avansate specifice din cadrul IMM-urilor este o prioritate orizontală care se adresează nevoilor de achiziție de competențe pentru toți actorii implicați, la nivel de proiecte. Susținerea achiziției de competențe în relație cu OS a (ii) este o condiție esențială pentru valorificarea la maxim a oportunităților. Competențele digitale ale capitalului uman plasează România pe ultimul loc în UE (conform rapoartelor DESI), ceea ce contribuie la menținerea în minoritate a integrării tehnologiilor digitale (conform acelorași rapoarte). În 2021, doar 28% dintre românii cu vârsta între și 16 și 74 de ani aveau competențe digitale de bază, ceea ce ne plasează pe ultimul loc între țările UE. **(21)** Una din barierele majore a digitalizării este tocmai lipsa de resursă umană disponibilă să opereze noile instrumente digitale, conform RIS 3 Centru. Prin integrarea la nivel de proiect a acestei priorități ca temă orizontală, se deschide pentru promotorii de proiecte posibilitatea ca resursele umane să fie înrolate în programe de pregătire specifice, respectiv de operare a tehnologiilor achiziționate. DG Connect identifică drept provocare cheie în procesul de digitalizare al IMM-urilor golul de cunoaștere (Knowledge Gap): de cele mai multe ori IMM-urile nu sunt conștiente de beneficiile digitalizării și nu știu cum să adopte tehnologiile digitale în afacerile lor. Programele de digitalizare de succes trebuie să se concentreze pe furnizarea de produse şi servicii integrate pentru IMM-uri, incluzând activități de conștientizare, programe de alfabetizare digitală, transfer de cunoaștere, servicii de consultanță şi investiții în tehnologii digitale. Succesul acestor servicii este condiționat şi de proximitatea teritorială a DIH față de piața pe care o țintește, pentru a-i permite o bună cunoaștere a specificului și accesibilitate față de fiecare client în parte. Conform Digital Economy and Society Index, ediția 2021, ” România se situează cu mult sub media UE. (...) Numai 10% dintre persoane au competențe digitale peste nivelul de bază.” România se află pe locul 26 din cele 27 state membre, la capitolul Capital uman al aceluiași raport. Beneficiile digitalizării pot fi valorificate doar în condițiile în care există competențe specifice la nivelul populației. Datele chestionarelor regionale pentru IMM-uri, utilizabile pentru fundamentarea acestor intervenții, confirmă concluziile existente în rapoartele care vizează întreg teritoriul național, respectiv, mai puțin de jumătate (48%) dintre IMM-uri acordă importanță competențelor digitale în procesul de recrutare a angajaților. Dintre aceștia, aproape 70% se rezumă la criteriile simple, precum competențe în editarea documentelor, a foilor de lucru sau prezentărilor. În privința instruirii angajaților, majoritatea respondenților au afirmat că instruirea se realizează informal, de către alți colegi sau superiorul direct. Doar 18% susțin că instruirea se desfășoară cel puțin o dată pe an și cei mai mulți nu acordă importanță acestui aspect. Factorii principali care împiedică dezvoltarea competențelor digitale ale angajaților sunt lipsa resurselor financiare și concentrarea pe eforturile operaționale curente în defavoarea altor activități.

Mecanismele de intervenție cuprind ajutoare regionale, de stat și de minimis, care vor putea fi accesate direct sau indirect. Activitățile finanțate din OS iv sunt limitate la instruiri specifice pentru personalul/angajații beneficiarilor de finanțare din OS ii, din această prioritate de investiții și vor fi corelate cu

achizițiile finanțate prin acest obiectiv.

Acestea se pot orienta spre rezultate precum:

·Obținerea de competențe specifice de operare de către angajații beneficiarilor IMM din cadrul OS ii;

·Creșterea capacității de inovare a angajaților, prin utilizarea instrumentelor digitale.

·Finanțarea se va asigura în limitele impuse de regulamentele europene (art. 25, alin. 2 din Regulamentul UE 1060/2021 și art. 5, alin. 3 din Regulamentul UE 1058/2021).

Complementaritatea dintre FEDR și FSE+ este asigurată prin modelele diferite de acordare a finanțării. Din FEDR se acordă finanțări integrate pentru investiții în bunuri, servicii și instruri specifice care vizează utilizarea acestora. Din FSE+ se vor finanța formarea și instruirea pentru dobândirea și dezvoltarea competențelor extinse ale unor grupuri diverse de persoane. Fiind în special o abordare orizontală, asociată proiectelor finanțate din OS ii, complementaritatea cu POCIDIF este determinată de complementaritatea din OS ii. Față de POAT, abordarea PR Centru este orientată spre acțiuni specifice de creștere a capacității actorilor regionali, în special ca parte a operațiunilor finanțate din alte obiective specifice. Pe de altă parte, PNRR are prevăzute intervenții asimilate instruirii personalului din sectorul public, în special în legătură cu programul de reforme asociat implementării pilonului II, diferențierea urmând să fie realizată la nivel de operațiuni, în condițiile în care abordarea PNRR este transversală și cu un grad mai mare de generalitate și nu este conectată la specificul operațiunilor.

Tipurile de acțiuni au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiile DNSH în urma examinării compatibilității lor în conformitate cu Ghidul tehnic pentru DNSH aplicabil FRR.

Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Grupul țintă este format din următoarele categorii și persoane:

- Angajați ai organizaţiilor private (antreprenori), care sunt instruiţi,

- Organizaţiile care susţin cursurile de formare,

- Locuitorii din zonele care beneficiază de interacţiune cu personalul instruit,

- Întreprinderi private din zonele care beneficiază de implementarea proiectelor de instruire de către administraţiile publice

- personalul din IMM-uri

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

În implementarea Programului se asigură respectarea drepturilor fundamentale și conformarea la prevederile Cartei Drepturilor Fundamentale ale UE.

Programul are în vedere promovarea egalității între femei și bărbați, precum și combaterea discriminării pe bază de sex, rasă sau origine etnică, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală. Programul nu susține acțiuni care pot contribui la segregare sau excluziune.

Pentru a pune în practică principiile egalității de șanse și nediscriminării, se va acorda atenție la:

- procesele de recrutare / promovare angajați în operațiunile finanțate
- procesele de achiziție publică aferente operațiunilor finanțate
- organizarea accesului la rezultatele operațiunilor finanțate
- activitățile de instruire organizate în cadrul operațiunilor finanțate
- organizarea accesului la serviciile/produsele oferite în cadrul operațiunilor finanțate
- adaptarea, unde este relevant, a serviciilor/produselor operațiunilor finanțate pentru utilizare de către persoane cu diferite dizabilități (deficiențe fizice, senzoriale, psihice etc.) și vor detalia la modul concret măsurile întreprinse în acest sens
- eliminarea oricăror activități, în cadrul operațiunilor finanțate, care sunt susceptibile a genera discriminare.

Proiectele care vizează crearea de platforme web și aplicații mobile de către autorități și instituții publice trebuie să respecte Ordonanța de Urgență nr. 112/2018 privind transpunerea Directivei (UE) 2016/2102 a Parlamentului European și a Consiliului. Pentru a stimula inovarea digitală și pentru a asigura accesul liber, direct şi complet la activitatea publică, se recomandă ca soluțiile digitale dezvoltate sau contractate de către organismele publice să fie implementate în concordanță cu prevederile Directivei (UE) 2019/1024 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 iunie 2019 privind datele deschise și reutilizarea informațiilor din sectorul public. Acest lucru presupune punerea la dispoziție a datelor, cu respectarea principiilor GDPR, în format deschis, pentru a putea fi liber utilizate, reutilizate și partajate de oricine în orice scop, inclusiv prin intermediul aplicațiilor de inteligență artificială, acolo unde este cazul.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Regiunea Centru, spațiul urban și rural.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

Prin acțiunile propuse se sprijină îndeplinirea obiectivelor Strategiei UE pentru Regiunea Dunării (SUERD), respectiv:

- AP 10 „Capacitate instituțională și cooperare", în special Ținta 1.1: „Construirea capacităților pentru o administrație publică eficientă, eficace și transparentă prin e-guvernare/digitalizarea serviciilor publice";

- AP 7 "Societatea cunoașterii" prin susținerea tranziției către o societate bazată pe cunoaştere şi efortul comun de a transforma zona Dunării într-o regiune inteligentă şi în folosul cetăţenilor

Cooperarea se materializează în schimburi de bune practici, legături cu formatori regionali sau cu parteneri transnaționali, în concordanță cu nevoile specifice de cunoaștere. Activitățile de cooperare pot include parteneriate, sesiuni de instruire, participare la activități de transfer de cunoștințe specifice digitalizării. Programul are în vedere posibilitatea prevăzută de art. 63 (4) CPR conform căreia o operațiune poate fi implementată integral sau parțial în afara unui stat membru, inclusiv în afara Uniunii, cu condiția ca operațiunea să contribuie la obiectivele programului asumate pentru Regiunea Centru. Programul va asigura și sprijin pentru schimbul de cunoștințe conexe între regiunile model și regiunile rămase în urmă în ceea ce privește adoptarea modelului digital și transformarea digitală. O oportunitate este reprezentată de existența în regiune a Centrului de Inovare Digitală Futures of Innovation and Technology (FIT), unul din cele 12 centre de inovare digitală selectate care vor fi finanțate de Comisia Europeană pentru a accelera transformarea digitală a economiei și societății.

Tema cooperării este reprezentată de transformarea digitală și informațiile de piață specifice digitalizării. Pentru cooperare se acordă puncte suplimentare în procesul de evaluare tehnico-financiară. Intervențiile priorității 2 pot fi complementare cu intervenții care vizează domeniul digitalizării din programele de cooperare teritorială, anume Interreg Europe, sau alte programe comunitare, precum Orizont Europa, Europa Digitală. Se încurajează cooperarea cu parteneri originari din state care compun Regiunea Dunării.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Digitalizarea activităților și a proceselor nu figurează ca prioritate pentru IMM-urile din regiune. Pe de altă parte, în absența unui proces de digitalizare, IMM-urile vor pierde susținut din competitivitate, chiar și pe termen mediu și scurt.

După pandemie, bancabilitatea IMM a scăzut. Resursele lor financiare sunt orientate către capital de lucru și investiții productive. Beneficiarii în cadrul acestei priorități sunt IMM din sectoare non-IT. Sprijinul pentru ele va fi orientat spre servicii suport, precum contabilitatea, marketingul, vânzările, care nu sunt prioritare în planurile antreprenorilor. Din perspectiva creditorilor, activele intangibile achiziționate astfel nu se pot constitui ca bază de garantare a creditelor.

Contribuția proprie a IMM la granturi va fi scăzută, întrucât finanțările vor fi asigurate, în general, sub formă de ajutor de minimis. Grantul este o opțiune mai eficientă decât alternativele reprezentate de credite bancare sau instrumente financiare.

2.1.1.1.2. Indicatori

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și FC

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Ținta (2029)
2	RSO1.4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO01	Întreprinderi care beneficiază de sprijin (din care: micro, mici, medii, mari)	întreprinderi	21,00	214,00
2	RSO1.4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO02	Întreprinderi care beneficiază de sprijin prin granturi	întreprinderi	21,00	214,00
2	RSO1.4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO101	IMM-uri care investesc în competențe pentru specializare inteligentă, pentru tranziție industrială și antreprenoriat	întreprinderi	15,00	150,00

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Valoarea de referință	Anul de referință	Ținta (2029)	Sursa datelor	Observații
2	RSO1.4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCR98	Angajați din IMM-uri care finalizează programe de formare a competențelor pentru specializare inteligentă, pentru tranziție industrială și antreprenoriat (pe tip de competențe: tehnice, de management, de antreprenoriat, ecologice, altele)	participanți	0,00	2021	300,00	Proiectele implementate	

2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate	Obiectiv	Fond	Categoria de	Cod	Cuantum

	specific		regiune		(EUR)
2	RSO1.4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	023. Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială, antreprenoriat și adaptabilitatea întreprinderilor la schimbare	498.776,00
2	RSO1.4	Total			498.776,00

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)
2	RSO1.4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	01. Grant	498.776,00
2	RSO1.4	Total			498.776,00

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)
2	RSO1.4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	33. Alte abordări – Nicio orientare teritorială	498.776,00
2	RSO1.4	Total			498.776,00

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)
2	RSO1.4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	03. Neutralitatea de gen	498.776,00
2	RSO1.4	Total			498.776,00

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din FSE+.

2.1.1. Prioritate: 3. O regiune cu comunități prietenoase cu mediul

2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO2.1. Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (FEDR)

2.1.1.1.1. Intervenții din fond

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Analizele regionale indică faptul că fondul construit regional este învechit, cu deficiențe structurale și performanțe energetice scăzute fiind necesare măsuri imediate care să asigure reabilitarea energetică și reducerea consumul de energie și de emisii de GES și îmbunătățirea calitatii aerului.

PR are în vedere sprijinirea acțiunilor de renovare energetică eficientă a fondului construit regional (**clădiri rezidențiale și nerezidențiale, publice și private).** În cazul ***sectorului rezidențial*** se are în vedere sprijinirea gospodăriilor aflate în clădiri multifamiliale (blocuri de locuințe), inclusiv locuințe sociale (exclus investiții în unități de îngrijire rezidențială) din mediul urban și a clădirilor unifamiliale din RC, care datorită vechimii clădirilor și calității precare prezintă eficiență energetică scăzută și consumuri energetice nesustenabile, generând cheltuielile energetice ridicate și presiune asupra bugetului gospodăriei. Aceste intervenții vor aborda problema sărăciei energetice, contribuind la atingerea obiectivelor stabilite prin PINESC privind reducerea gradului de sărăcie energetică, iar prin măsurile propuse se are în vedere reabilitarea clădirilor rezidențiale cu accent pe prioritizarea consumatorului vulnerabil. *15% din bugetul FEDR al OS va fi direcționat către proiecte care vor realiza, în medie, cel puțin o renovare de amploare moderată, așa cum este definită în Recom. (UE) 2019/786 (IF 042).* În ceea ce privește ***sectorul public***, abordarea PR va viza clădiri publice cu funcțiuni de sănătate, educație, culturale, administrative, care ocupă cca 18% din supraf. tot. construită de la nivel regional și determină împreună aprox. 75% din consumul nerezidențial de energie, școlile și unitățile spitalicești fiind cele mai mari consumatoare de energie. *75% din bugetul FEDR al OS va fi direcționat către proiecte care vor a realiza, în medie, cel puțin o renovare de amploare moderată, așa cum este definită în Recom. (UE) 2019/786 sau o reducere de cel puțin 30 % a emisiilor directe și indirecte de gaze cu efect de seră în comparație cu emisiile ex-ante (IF 045).*

Prin acest OS se are în vedere renovarea moderată și sau aprofundată a fondului construit regional prin creșterea performanței și eficienței energetice a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale din RC, utilizarea eficientă a resurselor și reducerea emisiilor de GES de la nivel regional fiind propuse următoarele tipuri de intervenții:

●**sprijin** în vederea **asigurării/ îmbunătățirii eficienței energetice și creșterea performanței energetice a clădirilor rezidențiale (22) din RC** și, ca parte a proiectelor**,** vor fi sprijinite măsuri ce contribuie la creșterea ponderii de surse regenerabile, inclusiv biomasa în consumul de energie al acestor clădiri (sprijinul acordat pt. creșterea SRE vor fi complementare investiției principale și vor viza măsuri de eficiență energetică pură; investițiile în bioenergie vor fi însoțite de măsuri de reducere a emisiilor de poluanți atmosferici atunci când biomasa este arsă, în special de particule în suspensie și nu subminează respectarea standardelor de calitate a aerului stabilite de Directiva 2008/50/UE) precum și alte măsuri auxiliare (protecția împotriva incendiilor, accesibilitatea, consolidare structurală etc), complementare investiției de bază și care asigură durabilitatea, siguranța în exploatare și funcționalitatea clădirilor după reabilitarea energetică. **Măsurile auxiliare** vor fi realizate în strictă concordanță cu nevoile clădirilor și **vor fi plafonate la max. 15% din valoarea investiției de bază**. Pentru adoptarea unui comportament responsabil față de consumul de energie, proiectele pot include acțiuni de conștientizare adresate consumatorilor/beneficiarilor finali;

●**sprijin** în vederea **asigurării/ îmbunătățirii eficienței energetice și creșterea performanței energetice a clădirilor publice din RC, inclusiv a clădirilor identificate ca monumente istorice** și, ca parte a proiectelor, măsuri ce contribuie la creșterea de surse regenerabile, inclusiv biomasa în consumul de energie al acestor clădiri (sprijinul acordat pt. creșterea SRE vor fi complementare investiției principale și vor viza măsuri de eficiență energetică pură; investițiile în bioenergie vor fi însoțite de măsuri de reducere a emisiilor de poluanți atmosferici atunci când biomasa este arsă, în special de particule în suspensie și nu subminează respectarea standardelor de calitate a aerului stabilite de Dir. 2008/50/UE). De asemenea, ca parte a proiectelor vor fi sprijinite măsuri auxiliare investiției de bază (ex. consolidarea structurală în funcție de nivelul de expunere și vulnerabilitate la riscurile identificate ori alte interventii ce asigură durabilitatea, siguranța în exploatare și funcționalitatea clădirilor după reabilitarea energetică cum ar fi, protecția împotriva incendiilor, accesibilitatea etc.) Măsurile auxiliare vor fi realizate în strictă corelare cu nevoile clădirilor și vor fi plafonate la max. 15% din valoarea investiției de bază**;** pentru investiile sprijinite prin IF ponderea acestor masuri poate crește pana la 30% din investitia de bază.

●măsuri ce vizează **întărirea capacității administrative a autorităților publice pentru dezvoltarea de proiecte care vizează "deep renovation" pe eficiență energetică prin dezvoltarea de ghiduri și soluții de bune practici etc și elaborarea de strategii pentru eficiență energetică** (ex. strategii de reducere a emisiilor de GES), ca parte a proiectelor.

Investițiile vor fi în conformitate cu criteriile Directivei RES fiind condiționate de finalizarea reformei 6, din cadrul componentei 6 a PNRR privind implementarea cadrului legislativ de introducere a măsurilor de decarbonizare a sectorului de încălzire și răcire, așa cum este detaliat în jalonul/ținta 128. În plus, pentru a asigura durabilitatea biomasei provenite din păduri, investițiile vor fi condiționate de finalizarea reformelor legate de Strategia națională în domeniul forestier și de normele obligatorii aferente, în cadrul componentei 2 a PNRR, astfel cum se detaliază în jaloanele/țintele 22 și 23. Acestea nu vor aduce efecte negative suplimentare asupra sănătății cauzate de poluarea aerului și trebuie să fie conformitate cu acțiunile și obiectivele propuse în planurile naționale/regionale/locale de reducere a poluării aerului.

Detalierea intervențiilor propuse prin PR pentru creșterea eficienței și a performanței energetice a fondului construit regional va fi efectuată în ghidurile de finanțare. Acestea vor integra și rezultatele obținute în urma asistentei tehnice CE pe Valul Renovării.

Renovarea clădirilor de la nivel regional se va face **prioritizat,** pe baza unor criterii cumulative, de natură tehnică, economică și socială, începând cu clădirile cu cele mai reduse performanțe energetice și cu ratele de ocupare cele mai ridicate. Prioritizarea se va face în funcție de *consum, performanță energetică și tipul utilizatorilor.* Vor fi sprijinite prioritar acele proiecte care vizeaza renovare aprofundata, ce conduce la economii de energie de pana la 60%. În cazul clădirilor rezidențiale vor fi prioritare proiectele ce vizează categorii sociale vulnerabile, iar în cazul clădirilor publice PR va sprijini cu prioritate proiectele ce vizează clădiri de utilitate educațională si medicală, urmate de clădiri socio-culturale și cu funcțiuni sportive si ulterior de clădiri administrative ale AP și clădiri aparținând IP ale APC.

Procesul de selecție va avea în vedere prioritizarea proiectelor în funcție de modul de abordare a principiilor privind eficiența resurselor – proiectele ce au în vedere utilizarea materialelor de construcție eficiente din punct de vedere a resurselor și/sau materiale de construcție reciclate vor fi punctate suplimentar.

Intervențiile selectate pentru finanțare vor fi monitorizate pe tot parcursul proiectului, de la selecție până în etapa post-implementare, efectuându-se monitorizări detaliate ale principalelor caracteristici ale clădirilor propuse pentru reabilitare energetică. Vor fi eligibile și clădirile identificate ca monumente istorice; pentru aceste clădiri măsurile de renovare vor fi corelate cu analize/expertize ce vor stabili necesitatea intervențiilor în relație cu principiile conservării și restaurării monumentelor istorice și cu necesitatea utilizării contemporane a acestora, fiind însoțite avizele autorităților competente din domeniul conservării monumentelor.

Se va finanța și etapa II a operațiunilor selectate în perioada 2014-2020 care îndeplinesc criteriile de etapizare de la art. 118a din Regulamentul (UE)

2021/1060. Acestea vor fi finanțate în conformitate cu condițiile de sprijin stabilite în perioada 2014-2020.

Conform analizei DNSH elaborate pentru PR, intervențiile propuse prin acest OS sunt **compatibile cu principiul DNSH** („a nu prejudicia în mod semnificativ" menționat din Reg. (UE) 2020/852 si prin natura lor contribuie la asigurarea unui răspuns la provocările în materie de EE identificate în RT2019 și sunt în concordanță ariile prioritare SUERD și cu măsurile incluse în PDD 2021-2027 și în PNRR. C5 Valul Renovării. Acestea vor fi corelate cu PTTJ Mureș, iar pentru a maximiza impactul intervențiilor propuse, se vor asigura sinergiile și complementaritățile între cele PR și PTTJ Mureș.

Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Principalele grupuri țintă pentru această prioritate sunt defalcate după cum urmează:

a) pentru clădiri rezidențiale: locatarii clădirilor rezidențiale, locatarii locuințelor sociale, locuitorii din RC, asociațiile de proprietari

b) pentru clădiri publice: utilizatorii clădirilor publice din mediul urban și rural; entități și instituții publice locale și centrale, autorități publice locale și centrale care au în proprietate clădiri publice cu diferite funcțiuni: administrative, educaționale, de sănătate, culturale, sociale, sportive, din sistemul de apărare, siguranță națională și ordine publică, etc; universități de stat.

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Programul are în vedere necesitatea eliminării inegalităților și promovarea egalității între femei și bărbați, precum și combaterea discriminării pe bază de sex, rasă sau origine etnică, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală și aplicarea principiilor orizontale privind egalitatea de șanse, incluziunea și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor. Nu sunt susținute acțiuni care contribuie, sub orice formă, la segregare sau excluziune. Intervențiile sprijinite prin fonduri vor ține cont de principiile și domeniile prioritare promovate prin Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2021-2027, urmărindu-se ca rezultatele proiectelor finanțate prin această intervenție să permită accesul persoanelor cu dizabilități la clădirile reabilitate/ ori la orice alte produse/servicii realizate în contextul proiectelor, în condiții de egalitate și nediscriminare.

De asemenea, în îmbunătățirea eficienței energetice și creșterea performanței energetice a clădirilor va fi abordată sărăcia energetică, iar pentru intervențiile ce vizează reabilitarea clădirilor rezidențiale, în baza datelor furnizate de autorități publice, se va avea în vedere prioritizarea consumatorului vulnerabil.

Detalierea tuturor acestor teme se va face în ghidul solicitantului.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Prin acest obiectiv specific se are în vedere îmbunătățirea eficienței energetice și creșterea performanței energetice a clădirilor publice și rezidențiale din Regiunea Centru. În cazul clădirilor rezidențiale, investițiile acrodate prin grant vor fi concentrate în mediul urban, iar cele prin IF in mediul urban si rural al Regiunii Centru. În cazul clădirilor publice este vizat întreg teritoriul Regiunii Centru. Nu sunt vizate instrumente teritoriale.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

Prin acest OS sunt sprijinite parteneriatele și dezvoltarea de acțiuni de cooperare la nivel interregional sau cu alte regiuni UE atunci când aceste abordări aduc valoare adăugată ori contribuie la atingerea obiectivelor asumate.

Contribuția la SUERD: acțiunile indicate vor contribui la îndeplinirea obiectivelor și implementarea SUERD maximizând impactul acestei strategii la nivel regional. Acestea sunt în concordanță cu AP 2 „Energie Durabilă" și contribuie la promovarea eficienței energetice și utilizarea energiei regenerabile în clădiri, reducerea sărăciei energetice și protejarea consumatorilor vulnerabili inclusiv conștientizarea și consolidarea capacității de acțiune a consumatorilor și creșterea capacității administrative a autorităților.

Tipuri de acțiuni și teme abordate la nivel de OS: schimburile de bune practici pentru dezvoltarea unor strategii specifice ce contribuie la creșterea eficienței energetice a clădirilor, inclusiv campanii de conștientizare a populației/beneficiarilor finali, dezvoltarea de ghiduri ori implementarea unor soluții eficiente care să contribuie la reducerea consumului de energiei și/sau reducerea emisiilor.

Mecanismele cooperării: vizite de studiu, programe de tip peer-to-peer, participarea activă în rețele/inițiative de cooperare europene (Convenția primarilor privind clima și energia, Initiativa BUILD-UP, 4RinEU EIT Climate-KIC , S3 Platform și/sau alte abordări similare)și integrarea în proiecte a unor bune practici identificate in alte regiuni europene care adaptate nevoilor locale pot contribui la atingerea obiectivelor asumate prin acest OS. Integrarea cooperării la nivel de proiect va fi reflectată în criteriile de selecție ale proiectelor, iar pentru cooperare poate fi prevăzută o categorie specifică de cheltuieli eligibile în bugetele proiectelor.

Programe/zone geografice de cooperare: se încurajează cooperarea cu parteneri din state care compun Regiunea Dunării, precum si cu alți parteneri relevanți de la nivel european, inclusiv cu parteneri din Regiunea Centru, Republica Moldova in baza parteneriatul bilateral dintre Regiunea Centru din România și Regiunea Centru din Republica Moldova.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Prin PR se are in vedere susținerea prin FI a investițiilor dedicate creșterii eficienței energetice a fondului construit regional (clădiri unifamiliale și clădiri publice). Alocarea totală este de 21 Meuro FEDR defalcată după cum urmează:

a. 12 Meuro FEDR pentru renovarea moderată/aprofundată a clădirilor rezidențiale unifamiliale din RC, altele decât cele aflate în proprietatea unor grupuri dezavantajate/ cu funcționalitate socială.

b. 9 Meuro FEDR, pentru proiecte complexe ce vizează reabilitarea energetică a clădirilor publice cu consum ridicat de energie, performanțe scăzute și deficiențe structurale majore (spitale, palate administrative identificate ca monumentele istorice și/sau alte clădiri publice deținute de APL/ parteneriate între acestea); în funcție de nevoile clădirilor, măsurile aux. pot fi 30% din valoarea investiției de bază

FI vor fi utilizate pentru consolidarea capac. instituționale de a pune în aplicare această formă de finanțare. În cazul proiectelor finanțate prin grant, se va acorda prioritate renovării aprofundate, atunci când acest lucru este justificat dpdv econ., sau pentru sprijinirea gospod. cu venituri mici.

2.1.1.1.2. Indicatori

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și FC

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Ținta (2029)
3	RSO2.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO18	Locuințe la prețuri accesibile și durabile cu o performanță energetică îmbunătățită	locuințe	0,00	3.800,00
3	RSO2.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO19	Clădiri publice cu performanță energetică îmbunătățită	metri pătrați	0,00	72.600,00

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Valoarea de referință	Anul de referință	Ținta (2029)	Sursa datelor	Observații
3	RSO2.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCR26	Consum anual de energie primară (din care: al locuințelor la prețuri accesibile și durabile, al clădirilor publice, întreprinderilor etc.)	MWh/an	36.708,00	2021	17.437,44	Rapoarte de monitorizare proiecte POR-MYSMIS	Calculul indicatorului se va face pe baza certificatelor de performanță energetică (EPC).
3	RSO2.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCR29	Emisii de gaze cu efect de seră estimate	echivalent tone de	8.600,00	2021	6.050,00	Rapoarte de monitorizare POR-	

						CO2/an				MYSMIS	

2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)
3	RSO2.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	041. Renovarea fondului locativ existent în vederea creșterii eficienței energetice, proiecte demonstrative și măsuri de sprijin	10.000.000,00
3	RSO2.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	042. Renovarea fondului locativ existent în vederea creșterii eficienței energetice, proiecte demonstrative și măsuri de sprijin care respectă criteriile de eficiență energetică	21.000.000,00
3	RSO2.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	045. Renovarea în vederea creșterii eficienței energetice sau măsuri de eficiență energetică legate de infrastructurile publice, proiecte demonstrative și măsuri de sprijin care respectă criteriile de eficiență energetică	70.617.000,00
3	RSO2.1	Total			101.617.000,00

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)
3	RSO2.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	01. Grant	80.617.000,00
3	RSO2.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	03. Sprijin prin instrumente financiare: împrumut	10.500.000,00
3	RSO2.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	05. Sprijin prin instrumente financiare: Granturi în cadrul unei operațiuni privind instrumentul financiar	10.500.000,00
3	RSO2.1	Total			101.617.000,00

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)
3	RSO2.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	33. Alte abordări – Nicio orientare teritorială	101.617.000,00
3	RSO2.1	Total			101.617.000,00

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)
3	RSO2.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	03. Neutralitatea de gen	101.617.000,00
3	RSO2.1	Total			101.617.000,00

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din FSE+.

2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO2.7. Intensificare acțiunilor de protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare (FEDR)

2.1.1.1.1. Intervenții din fond

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Zonele urbane din Regiunea Centru adăpostesc peste jumătate din populația Regiunii, ceea ce determină un consum crescut de energie și resurse și poluare care deseori depășesc limitele de siguranță umană recomandate. Lipsa spațiilor verzi la nivel regional (19 mp/locuitor - sub limita prevăzută la nivel european de 26 mp/locuit. și mai puțin de jumătate din media OMS de 50mp/locuit.) influențează calitatea aerului și accentuează puternic riscurile ecologice urbane și au un impact negativ asupra calității vieții și a stării de sănătate a populației.

Pe de altă parte, pe fondul reducerii activităților industriale, concomitent cu reducerea capacității investiționale a autorităților locale, o serie de zone/terenuri in interiorul orașelor Regiunii (de exemplu, zone aferentei fostei platforme Rulmentul din Municipiul Brașov, zone aferentei fostei platforme industriale din Municipiul Făgăraș, zone aferentei fostei platforme industriale din Municipiul Victoria, zone aferentei fostei platforme industriale din Orașul Ocna Mureș etc) sunt în stare de degradare și își pun amprenta asupra calității mediului și, implicit, asupra calității vieții în orașe.

Aceste spații au un potențial ridicat de reconstrucție și reintegrare în comunitate și pentru crearea de spații noi sau refăcute, care pot fi transformate în diferite facilități și pot contribui semnificativ la creșterea calității vieții cetățenilor, la atractivitatea zonei pentru locuire și pentru investiții. Pentru a contribui la combaterea schimbărilor climatice, în cadrul acestei priorități sunt eligibile intervenții ce vizează de reconversia si refuncționalizarea terenurilor și suprafețelor degradate, vacante sau neutilizate din interiorul zonelor urbane ale Regiunii Centru și transformarea lor în spații verzi și/sau pregătirea pentru alte utilizări, fiind sprijinite cu precădere soluții naturale ce vizează transformarea acestor terenuri contaminate într-un absorbant natural de carbon (parcuri, grădini publice etc.)

Pandemia SARS COV 2 ne-a demonstrat că la nivel regional este nevoie de o planificare sustenabilă a localităților în baza unor strategii locale/județene care să fie în deplină concordanță cu nevoile locuitorilor regiunii dar și cu obiectivele CE privind clima și mediu. Crearea de comunități durabile implică o viziune integratoare a proiectării urbane și peisajere, a conservării biodiversității urbane și a construcțiilor precum și aplicarea criteriilor de calitate arhitecturală, la toate nivelurile. Astfel că, pentru coordonarea eficientă a investițiilor ce vizează reabilitarea terenurilor/zonelor degradate/abandonate din interiorul orașelor, creșterea suprafeței spațiilor verzi și dezvoltarea infrastructurii verzi și albastre sunt necesare activități de planificare, în concordanță cu nevoile cetățenilor și care să acorde atenție asupra specificității locale.

Intervențiile incluse în cadrul acestui OS oferă soluții la problemele de mediu, sociale și economice ale zonelor urbane din Regiunea Centru contribuind semnificativ la atenuarea efectelor pericolelor naturale legate de vreme și de schimbările climatice. Implementarea acestor intervenții și abordarea unor soluții bazate pe natură aduce beneficii multiple (de mediu, sociale și economice) și contribuie la aplicarea Strategiilor UE infrastructurile ecologice și din domeniul biodiversității. Finanțarea se va acorda cu prioritate proiectelor ce vor include soluții bazate pe natură.

În vederea îmbunătățirii protecției naturii și a infrastructurii verzi și/sau albastre din mediul urban regional și inclusiv revitalizarea acestor zone, fără a fi exhaustive, vor fi finanțate următoarele tipuri de activități:

- **Intervenții** ce vizează **crearea și sau extinderea coridoarelor verzi la nivelul zonelo**r **urbane și care contribuie la creșterea rezilienței și sustenabilității zonelor urbane din Regiunea Centru**
- **Intervenții** ce contribuie la **conservarea biodiversității urbane** prin amenajări de maluri în zonele urbane
- **Construcția/modernizarea/ extindereaspațiilor verzi,** așa cum sunt ele definite în legislația in vigoare(parcuri, păduri urbane, grădini urbane**) din zonele urbane/ zonele urbane funcționale din Regiunea Centru si, ca parte a proiectelor, activitati auxiliare ce asigură buna funcționare a acestor spații (**alei, trasee pentru biciclete, mobilier urban confecționat din materiale prietenoase cu mediu etc) și **inovații tehnologice de tipul soluțiilor bazate pe natură ori soluții care contribuie la** buna gestionare a spatiilor verzi existente sau nou-construite și care permit reducerea amprentei ecologice a componentei antropice si au impact pozitiv asupra biodiversității urbane din Regiunea Centru, contribuind la îmbunătățirea condițiilor de viață la nivel regional. Activitățile auxiliare trebuie să fie în limite rezonabile în așa fel încât proiectele finanțate să se încadreze în scopul obiectivului specific.
- Reconversia și refuncționalizarea terenurilor și suprafețelor degradate, vacante sau neutilizate din interiorul zonelor urbane ale Regiunii Centru transformarea lor în spații verzi și pregătirea pentru alte utilizări. Astfel 21% din bugetul FEDR al OS sunt alocați pentru transformarea siturilor industriale și a terenurilor contaminate într-un absorbant natural de carbon.
- Creșterea capacității autorităților locale prin susținerea de:
    - Activități de planificare, elaborare de planuri/strategii/studii teritoriale la nivel de UAT/ZUF/ZM, în baza planurilor urbanistice locale, care să identifice nevoile unei zone și investițiile necesare pentru conservarea biodiversității urbane și sau dezvoltarea infrastructurii verzi/albastre – ca parte a proiectelor promovate și în corelare cu SIDU
    - Activități de animare și conștientizare a populației privind protejarea naturii și biodiversității în zonele urbane ca parte a proiectelor promovate.

Se va finanța și etapa II a operațiunilor selectate în perioada 2014-2020 care îndeplinesc criteriile de etapizare de la art. 118a din Regulamentul (UE) 2021/1060. Acestea vor fi finanțate în conformitate cu condițiile de sprijin stabilite în perioada 2014-2020.

Prin specificul lor, interventiile propuse contribuie la cresterea calității aerului și a condițiilor de viață în mediul urban regional, cu influență pozitiva asupra climatului viitor al Regiunii. Proiectele finanțate vor avea în vedere ghidurile/orientarile tehnice de la nivel european privind schimbările climatice, utilizarea resurselor și durabilitatea. Intervențiile vor fi conturate în concordanță cu legislația națională și europeană din domeniu, respectând prevederile Strategiei UE pentru o infrastructură verde, precum și Strategiei UE în domeniul biodiversității.

Implementarea acestora au impact pozitiv asupra ecologiei, economiei (prin promovarea de noi investiții) și asupra contextului social (prin angajarea forței de muncă) din zonele urbane ale regiunii vor contribui la modernizarea, reutilizarea și refuncționalizarea diferitelor zone din interiorul orașelor Regiunii Centru. Aceste intervenții au fost analizate ca fiind compatibile cu principiul DNSH („a nu prejudicia în mod semnificativ” menționat din Regulamentul (UE) 2020/852 privind instituirea unui cadru care să faciliteze investițiile durabile) si prin natura lor nu au impact semnificativ asupra mediului.

Intervențiile privind îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării sunt complementare celor din PODD. PR Centru susține adoptarea unor soluții care să permită dezvoltarea infrastructurii verzi/albastre, revitalizarea terenurilor degradate din interiorul orașelor și creșterea suprafației spațiilor verzi in mediul urban din Regiunea Centru, inclusiv ZUF si ZM, reducerea amprentei

ecologice si îmbunătățirea condițiilor de viată pentru locuitorii regiunii. Interventiile ce vizează reconversia refuncționalizarea terenurilor și suprafețelor degradate, vacante sau neutilizate din interiorul zonelor urbane vor avea in vedere respectarea *principiului poluatorul plătește*.

Complementar acestor activități, PODD finanțează investiții în rețeaua Natura 2000, îmbunătățirea calității aerului și decontaminarea si ecologizarea siturilor contaminate și potențial contaminate, inclusiv refacerea ecosistemelor naturale si asigurarea calității factorilor de mediu, în vederea protejării sănătății umane.

Proiectele vor trebui să demonstreze abordarea integrată și modul în care sunt legate de alte proiecte complementare în cadrul strategiei , să contribuie la dezvoltarea unor orașe verzi în Regiunea Centru, inclusiv la conservarea biodiversității în spațiile urbane, sprijinind totodată orașele să valorifice oportunitățile pe care le oferă dezvoltarea sustenabilă. Dezvoltarea unor soluții inovatoare și reducerea emisiilor de GES contribuie la creșterea calității vieții și îmbunătățirea condițiilor de locuire, asigurând și noi locuri de muncă.

Selectarea proiectelor se va face din perspectiva includerii lor în SIDU.

Tipurile de operațiuni incluse in cadrul acestor interventii vor fi corelate cu cele propuse pe acest obiectiv în cadrul Planul Teritorial pentru Tranziție Justă al județului Mureș – teritoriul de la nivel regional propus în PO Tranziție Justa.

Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Populația din mediul urban, inclusiv din zonele rurale aferente zonelor urbane funcționale și zonelor metropolitane din Regiunea Centru.

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Programul are în vedere necesitatea eliminării inegalităților și promovarea egalității între femei și bărbați, precum și aplicarea principiilor orizontale privind egalitatea de șanse, incluziunea și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor.

Programul are în vedere necesitatea eliminării inegalităților și promovarea egalității între femei și bărbați, precum și combaterea discriminării pe bază de sex, rasă sau origine etnică, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală. Programul nu susține acțiuni care contribuie, sub orice formă, la segregare sau excluziune În scopul respectării condiției favorizante orizontale privind implementarea și aplicarea Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilităţi (CDPD a ONU), intervențiile sprijinite prin fonduri vor ține cont de principiile și domeniile prioritare promovate prin Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2021-2027.

De asemenea, acolo unde este cazul, beneficiarii trebuie să aplice conceptul de design universal (design for all), astfel încât investiția să poată fi utilizată de către toate persoanele, fără a fi nevoie de adaptări ulterioare, sau de un design specializat, dacă este cazul, conform legislației naționale în vigoare.

Proiectele finanțate prin intermediul acestui obiectiv specific trebuie să asigure accesul și facilitățile specifice pentru toate persoanele, inclusiv pentru cele cu

dizabilități sau aflate în situație de handicap temporar, persoane în etate, copii etc.

În acest sens pentru a asigura îndeplinirea acestor principii la nivel de intervenții, se vor include condiții clare în ghidurile solicitanților pe această temă.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Prioritatea va contribui la mecanismul de dezvoltare urbană durabilă. Astfel aceasta va acoperi Regiunea Centru, mediul urban și mediul rural aferent ZUF si zonelor metropolitane (ZM). Pentru intervențiile finanțate în cadrul acestui obiectiv specific, regenerare urbană, patrimoniu și infrastructura culturala și turism se aplică instrumentul teritorial în conformitate cu Regulamentul nr. 1060/2021, art. 28 (c) – ”Finanțare în baza SIDU”.

Proiectele trebuie să fie incluse SIDU, elaborată în conformitate cu prevederile Regulamentului nr. 1060/2021, art. 29 și implementată sub responsabilitatea municipiilor și orașelor, cu implicarea partenerilor relevanți de la nivel local. AM POR va verifica SIDU în baza unei grile de verificare. Lista proiectelor finanțabile va fi rezultatul unui proces de selectare/prioritizare desfășurat la nivelul autorităților responsabile cu implementarea strategiilor teritoriale (Consilii Locale, ADI, Parteneriate).

Municipiile reședință de județ și celelalte municipii de la nivel regional vor avea alocări predefinite conform art. 6 din OUG 156/2020. Orașele vor avea un apel dedicat pentru proiecte pe această prioritate, proiectele promovate de aceștia la finanțare trebuind să facă parte din SIDU.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

Prin acest OS sunt sprijinite parteneriatele și dezvoltarea de acțiuni de cooperare la nivel interregional sau cu alte regiuni UE atunci când aceste abordări aduc valoare adăugată ori contribuie la atingerea obiectivelor asumate.

Contribuția la SUERD: intervențiile propuse sprijină îndeplinirea obiectivelor asumate prin AP 6: ”Biodiversitate și peisaje, calitatea aerului și a solului”, acțiunea 5: ”Ancorarea conceptului de infrastructură verde a UE în regiunea Dunării”. De asemenea, acțiunile identificate sunt în conformitate cu Green Deal, Agenda Teritorială 2030 sau Noua Cartă de la Leipzig.

Tipuri de acțiuni și teme abordate la nivel de OS: la nivel de proiecte, sunt sprijinite schimburi de cunoștințe si bune practici, inclusiv asimilarea de experiențe din programe precum URBACT, ESPON, Interreg Europe, Programul Transnațional Dunăre, LIFE sau proiecte deja implementate; de asemenea pentru promovarea cooperării între actorii regionali, pot fi derualte campanii de comunicare care să asigure premisele unei colaborări la nivel transnațional/interregional, în concordanță cu nevoile zonei dunărene și ale politicii europene de coeziune.

Mecanismele cooperării: vizite de studiu, programe de tip *peer-to-peer*, integrarea în proiecte a unor soluții adaptate nevoilor locale în urma participării active în inițiative de la nivel european (precum LIFE acțiuni urbane inovatoare, sau proiecte de tipul LIFE VEG-GAP, Rețeaua de Dezvoltare Urbană 2021-2027, inițiative sub egida New European Bauhaus etc.). Integrarea aspectelor legate de cooperarea transnațională și interregională la nivel de proiect va fi

reflectată în criteriile de selecție a proiectelor, iar pentru derularea activităților specifice de cooperare teritorială poate fi prevăzută o categorie specifică de cheltuieli eligibile în bugetele proiectelor.

Programe/zone geografice de cooperare: programele de cooperare teritorială, precum Interreg Europe, URBACT, ESPON, LIFE, Programul Transnațional Dunăre sau alte programe comunitare. Se încurajează cooperarea cu parteneri originari din state care compun Regiunea Dunării, inclusiv cu parteneri din Regiunea Centru, Republica Moldova, in baza parteneriatul bilateral dintre cele două regiuni.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

În cazul acestei priorități granturile sunt considerate ca fiind cea mai adecvată formă de sprijin. Datorită faptului că aceste activități vizează exclusiv autoritățile publice, iar implementarea lor nu generează venituri, utilizarea instrumentelor financiare nu este susținută.

2.1.1.1.2. Indicatori

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și FC

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Ținta (2029)
3	RSO2.7	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO36	Infrastructuri verzi care beneficiază de sprijin pentru alte scopuri decât adaptarea la schimbările climatice	hectare	5,00	70,00
3	RSO2.7	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO74	Populația vizată de proiecte derulate în cadrul strategiilor de dezvoltare teritorială integrată	persoane	0,00	1.215.019,00
3	RSO2.7	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO75	Strategii de dezvoltare teritorială integrată care beneficiază de sprijin	contribuții la strategii	0,00	30,00

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Valoarea de referință	Anul de referință	Ținta (2029)	Sursa datelor	Observații

3	RSO2.7	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCR52	Sol reabilitat utilizat pentru zone verzi, locuințe sociale, activități economice sau alte utilizări	hectare	0,00	2021	20,00	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	
3	RSO2.7	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCR95	Populația care are acces la infrastructuri verzi noi sau îmbunătățite	persoane	0,00	2021	304.366,00	Rapoarte de monitorizare POR-MYSMIS	

2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)
3	RSO2.7	FEDR	Mai puțin dezvoltate	074. Reabilitarea siturilor industriale și a terenurilor contaminate, care respectă criteriile de eficiență	25.650.635,00
3	RSO2.7	FEDR	Mai puțin dezvoltate	079. Protecția naturii și a biodiversității, patrimoniul natural și resursele naturale, infrastructura verde și cea albastră	69.152.000,00
3	RSO2.7	Total			94.802.635,00

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)
3	RSO2.7	FEDR	Mai puțin dezvoltate	01. Grant	94.802.635,00
3	RSO2.7	Total			94.802.635,00

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)
3	RSO2.7	FEDR	Mai puțin dezvoltate	18. Alte tipuri de instrumente teritoriale – Municipii, orașe și suburbii	72.898.702,00
3	RSO2.7	FEDR	Mai puțin dezvoltate	19. Alte tipuri de instrumente teritoriale – Zone urbane funcționale	21.903.933,00

3	RSO2.7	Total			94.802.635,00

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)
3	RSO2.7	FEDR	Mai puțin dezvoltate	03. Neutralitatea de gen	94.802.635,00
3	RSO2.7	Total			94.802.635,00

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din FSE+.

2.1.1. Prioritate: 4. O regiune cu mobilitate urbana durabila (Obiectivul specific privind mobilitatea urbană prevăzut la articolul 3 alineatul (1) litera (b) punctul (viii) din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune)

2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO2.8. Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon (FEDR)

2.1.1.1.1. Intervenții din fond

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Deși s-au făcut investiții importante în mijloace de transport public noi în perioada 2014-2020, ***necesarul de material rulant*** *ecologic (in sensul de vehicule electrice sau hidrogen)* este crescut în continuare la nivelul multor municipalități din Regiune.

În Regiunea Centru există proiecte de bună practică privind mobilitatea urbană, dar sunt și foarte multe situații în care **infrastructura de transport local** este insuficient dezvoltată și modernizată. În plus, s-a observat o **accentuare a problemelor** privind **mobilitatea urbană durabilă,** cum ar fi**:** aglomerație și ***lipsa unui sistem de prioritizare a mijloacelor de transport în comun*** pe anumite artere, lipsa ***sistemului de semaforizare inteligentă***, ***piste pentru biciclete*** insuficiente, ***rute pietonale*** insuficient amenajate, ***centuri rutiere*** insuficiente, ***stații și terminale de transport*** public nemodernizate etc). Transportul public în Regiunea Centru se realizează în principal prin intermediul autobuzelor, nu există nicio localitate care să aibă tramvai, iar troleibuzul este folosit doar în două municipii (Brașov și Mediaș).

În ce privește infrastructura de ***transport la nivel urban/ metropolitan*** este nevoie de prioritizarea transportului public pe arterele rutiere (in special prin realizarea de benzi dedicate transportului public urban), extinderea, reconstruirea sau modernizarea liniilor dedicate transportului public, ***liniilor de troleibuz***, achiziționarea de ***vehicule ecologice*** (autobuze electrice/ hidrogen, troleibuze), ***reabilitarea/ modernizarea depourilor*** societăților de transport public local.

O dată cu *creșterea transportului ecologic* și utilizarea mijloacelor de transport electrice sau pe bază de hidrogen, sunt necesare investiții semnificative în ***infrastructuri pentru combustibili alternativi***, în special puncte de realimentare sau reîncărcare. Conform datelor colectate, la nivelul Regiunii Centru există doar 49 de stații de încărcare pentru mașinile electrice.

De asemenea, este nevoie de extinderea, reconstruirea sau modernizarea ***pistelor ciclabile***, preconizându-se o creștere a numărului anual de utilizatori ai acestor tipuri de piste.

Realizarea sistemelor de tip ***Park and Ride*** (parcări la intrarea în marile municipii care permit parcarea autoturismului și continuarea călătoriei cu mijloacele de transport public) va avea rolul de a facilita transferurile de la autoturismul personal la transportul public și stațiile de inchiriere biciclete, astfel fiind asigurata şi intermodalitatea.

Este nevoie la nivel regional de o creștere semnificativă a numărului de orașe și localități cu ***sisteme de transport urban digitalizate noi sau modernizate***. Pe termen mediu și lung, acest aspect se poate reflecta într-o creștere vizibilă de la an la an a numărului de pasageri ai transportului public, precum și în reducerea emisiilor poluante.

Calitatea infrastructurii rutiere, rămâne o provocare, mai ales în orașele mici. Pentru a putea asigura condiții sigure de deplasare în mediul urban dar și pentru

a putea dezvolta proiecte de mobilitate urbană este nevoie de susținerea procesului de modernizare a infrastructurii de transport rutier. Investițiile în modernizarea drumurile locale, bazate pe PMUD vor fi realizate doar pe traseele care cuprind transport public (acolo unde transportul public se desfășoară pe străzi cu o singură bandă pe sens) și în limita a 20% din valoarea totală eligibilă a proiectului integrat, 80% fiind obligatoriu dedicat pistelor de biciclete, traseelor pietonale, autobuzelor electrice etc.

Pandemia SARS COV 2 ne-a demonstrat că la nivel regional este nevoie de o planificare sustenabilă a localităților în baza unor SIDU-uri și PMUD-uri. La nivel regional s-a identificat necesitatea conectării și extinderii transportului public urban și peri-urban în corelare cu noile zone de dezvoltare urbană și cu efectele de expansiune teritorială a localităților, realizarea nodurilor intermodale pentru eficientizarea transportului public de persoane care să asigure conexiunea transportului metropolitan cu cel urban și transferul facil între diverse moduri de transport descurajând transportul individual în zonele urbane dense, dar și investițiile în infrastructuri durabile de transport, care să crească calitatea și fiabilitatea rețelelor rutiere de la nivelul zonelor urbane funcționale din regiune.

În acest sens, prin măsurile/ activitățile propuse se va urmări îmbunătățirea eficienței, timpilor de parcurs, accesibilității, transferului către transportul public de călători și modurile nemotorizate de transport, atât la nivelul municipiilor reședință de județ, cât și la nivelul celorlalte municipii și orașe si vor fi obligatoriu bazate pe PMUD.

Acțiuni cu caracter orientativ:

- Dezvoltarea infrastructurii urbane curate: dezvoltarea unor culoare de mobilitate urbană durabilă, respectiv infrastructuri pentru mersul cu bicicleta, amenajarea de trasee pietonale, benzi dedicate transportului public, precum si introducerea de sisteme de bike-sharing, sisteme de monitorizare etc, inclusiv sisteme park & ride in zona de acces în localitatile urbane. (la limita intravilanului localității, asigurând accesul în zona centrală prin transport public sau sisteme de bike-sharing)
- Dezvoltarea și optimizarea transportului public prin investiții în vehicule ecologice (electrice) și infrastructura de transport aferentă;
- Dezvoltarea de infrastructuri pentru combustibili alternativi (23);
- Dezvoltarea sistemelor de management a mobilității urbane, cum ar fi sisteme de management trafic, semaforizare inteligentă, aplicații de mobilitate, etc. Vor fi încurajate măsurile privind integrarea sistemelor de e-ticketing.
- Activitati de promovare a mobilității urbane durabile (măsuri soft, campanii pentru promovarea transportului public și al deplasărilor cu bicicleta) în cadrul unor proiecte integrate

Acțiunile prevăzute vor contribui la dezvoltarea unui transport modern, eficient și accesibil la nivel urban sau de zonă urbană funcțională / metropolitană, cu accent pe infrastructuri de transport public, transport cu bicicleta, vehicule ecologice destinate transportului public, combustibili alternativi și spații pietonale pentru deplasările in siguranță ale celor ce optează pentu mersul pe jos. Prin achizitia de vehicule ecologice (electrice/hydrogen) se va inlocui aproximativ 16% din flota existenta diesel, avand un impact pozitiv, dar nu determinant asupra reducerii emisiilor de GES.

Aceste intervenții au fost analizate ca fiind compatibile cu principiul DNSH („a nu prejudicia în mod semnificativ” menționat din Regulamentul (UE) 2020/852 privind instituirea unui cadru care să faciliteze investițiile durabile) și prin natura lor nu au impact semnificativ asupra mediului.

Se va finanța și etapa II a operațiunilor selectate în perioada 2014-2020 care îndeplinesc criteriile de etapizare de la art. 118a din Regulamentul (UE)

2021/1060. Acestea vor fi finanțate în conformitate cu condițiile de sprijin stabilite în perioada 2014-2020.

Contribuția preconizată la realizarea obiectivului de politica 2 O Europa mai verde

Tipurile de acțiuni indicate mai sus fac posibilă reducerea poluarii cauzate de transportul rutier, in arealele urbane. Dezvoltarea mobilității urbane durabile va contribui atât la reducerea emisiilor de particule nocive cât și reducerii emisiilor de carbon, acțiunile preconizate în cadrul acestei priorități contribuind la atingerea obiectivelor privind îmbunătățirea calității aerului, în mediul urban.

Contribuția preconizată la realizarea strategiilor macroregionale și strategiilor privind bazinele maritime, precum și planurilor teritoriale pentru o tranziție justă, prevăzute la articolul [7] din Regulamentul (UE) [Regulamentul FTJ] sprijinite de FTJ, după caz:

Acțiunile indicate vor contribui la implementarea Strategiei Uniunii Europene pentru Regiunea Dunării (SUERD), prin promovarea unor investiții în conformitate cu ariile prioritare SUERD în scopul maximizării impactului acesteia la nivel regional. Aceste operațiuni sunt în concordanță cu ariile prioritare SUERD, definite în Planul de acțiune ce însoțesteComunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor, respectiv aria prioritară 1.B „Îmbunătățirea mobilității și a multimodalității - legături rutiere, feroviare și aeriene” pentru OS. 3.4.

Tipurile de operațiuni incluse vor fi corelate cu cele propuse pe acest obiectiv în cadrul Planul Teritorial pentru Tranziție Justă al județului Mureș – teritoriul de la nivel regional propus în PO Tranzitie Justa. Pentru a maximiza impactul intervențiilor propuse în PTTJ se vor asigura sinergiile și complementaritățile între cele două documente: PR și PTTJ al județului Mureș /PO Tranziție Justă.

Complementarități cu alte programe operaționale

Intervențiile prevăzute în cadrul acestei priorități sunt complementare cu cele incluse în PT 2021-2027, in ceea ce privește promovarea sistemelor de transport durabile – trenuri metropolitane si metrou, si cu PNRR –in ce priveste construirea de piste pentu biciclete, digitalizarea transportului public urban/metropolitan, achizitia de material rulant ecologic.

Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Grupul tinta este reprezentat de comunitățile locale din mediul urban si ZUF, ZM vizate – locuitori, autoritati, mediul social si de afaceri.

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Programul are în vedere promovarea egalității între femei și bărbați și combaterea discriminării pe bază de sex, rasă sau origine etnică, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală prin respectarea prevederilor naționale în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor. Programul nu susține acțiuni care contribuie, sub orice formă, la segregare sau excluziune și se asigură ca investițiile în infrastructură facilitează accesibilitatea persoanelor cu dizabilități.

Accesibilitatea în sectorul mobilității se abordează din următoarele perspective, asumate prin declarație de către solicitant, după caz, astfel:

• Infrastructura de transport: accesibilitatea reţelelor de transport, facilitarea accesului la staţii (rampe, indicatoare etc.), sisteme şi instrumente informaţionale diferite adaptate, asigurarea accesibilităţii fizice în zonele de aşteptare şi în vehicule (de ex., pentru fotolii rulante, cadre de mers, cărucioare pentru copii etc), servicii de transport la cerere etc.

• Vehicule: autobuze şi troleibuze accesibile împreună cu toate aspectele ce țin de proiectare, construcție, adaptare, management, trebuie să fie omologate ca sigure;

• Gestiunea transporturilor şi controlul calităţii: optimizarea sistemelor de transport, creşterea siguranței transporturilor (de ex., crearea unor condiţii mai sigure în staţii şi în jurul acestora - iluminat mai bun), formarea în domeniul siguranţei şi securităţii, creşterea gradului de sensibilizare pentru şoferi şi călători etc;

• Sistemele de transport inteligente: sisteme de e-ticketing care permit utilizarea acestor servicii şi de către persoanele cu mobilitate redusă, sisteme de ghidaj şi orientare care utilizează tehnologia senzorilor de proximitate destinate persoanelor cu deficienţe de vedere, sisteme de avertizare luminoasă destinate persoanelor cu deficienţe de auz, dispozitive de amplificare a sunetului destinate persoanelor utilizatoare de proteze auditive, panouri vizuale electronice de informare a persoanelor cu dizabilităţi vizuale cu privire la mijloacele de transport în comun.

Proiectele investitionale vor fi completate de măsuri soft: activități de informare, conștientizare și educație care promovează utilizarea transportului public în comun și siguranța traficului.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Prioritatea va contribui la mecanismul de dezvoltare urbană durabilă. Astfel aceasta va acoperi Regiunea Centru, mediul urban și mediul rural aferent ZUF si zonelor metropolitane (ZM). Pentru intervențiile finanțate în cadrul acestui obiectiv specific, regenerare urbană, patrimoniu și infrastructura culturala și turism se aplică instrumentul teritorial în conformitate cu Regulamentul nr. 1060/2021, art. 28 (c) – ”Finanțare în baza SIDU”.

Proiectele trebuie să fie incluse SIDU și PMUD. AM va verifica SIDU și PMUD în baza unei grile de verificare. Lista proiectelor finanțabile va fi rezultatul unui proces de selectare/prioritizare desfășurat la nivelul autorităților responsabile cu implementarea strategiilor teritoriale (Consilii Locale, ADI, Parteneriate). Proiectele selectate din lista prioritara PMUD si SIDU vor trebui sa prezinte caracterul integrat si complementaritatea cu alte proiecte din cadrul SIDU.

Municipiile reședință de județ și celelalte municipii de la nivel regional vor avea alocări predefinite conform art. 6 din OUG 156/2020. Orașele vor avea un apel dedicat pentru proiecte pe această prioritate, proiectele promovate de aceștia la finanțare trebuind să facă parte din SIDU și PMUD.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

Prioritatea 4 a PR Centru 21-27 , O regiune cu mobilitate urbană sustenabilă, vine în întâmpinarea OS 4 al SUERD, Îmbunătăţirea mobilităţii şi a conectivităţii, aşa cum este el definit în Planul de Acţiune. Acest OS este asumat de toate statele membre SUERD şi aliniat deciziei Consiliul European care a convenit pentru următorii cinci ani asupra documentului: O nouă agendă strategică 2019-2024. Subsecvent, Prioritatea 4 a PR Centru este aliniată acţiunii 4 AP1b SUERD privind asigurarea unui sistem sustenabil de transport metropolitan, inclusiv elementele legate de mobilitate, sau a acţiunilor 6 şi 7 prin promovarea punctelor multimodale de transport în comun sau a tehnologiilor prietenoase cu mediul înconjurător. Este încurajată cooperarea cu parteneri din statele care compun Regiunea Dunării. Sunt sprijinite schimburi de bune practici conform nevoilor politicii europene de coeziune și ale zonei dunărene. Concret, activitățile de cooperare pot include parteneriate, sesiuni de diseminare a bunelor practici, participare la activități comune în cadrul proiectelor.

Programul are în vedere posibilitatea preluarii exemplelor de bune practici din cadrul unor proiecte transnationale dedicate reducerii emisiilor de CO2 prin promovarea mobilitatii urbane durabile. Mecanismul de cooperare propus vizează includerea în proiecte a unor schimburi de bune practici. Bugetele proiectelor vor putea include o categorie specifică de cheltuieli aferente activităților de cooperare, in cadrul limitei procentuale destinate masurilor soft de promovare a mobilitatii urbane durabile. Criteriile de evaluare vor prioritiza proiectele care propun acțiuni concrete de cooperare.

În mai mică măsură investițiile sunt complementare cu programele INTERREG –Interreg Europe, URBACT IV si ESPON 2030, prin transferul de bune practici urbane in zona mobilității și cooperarea în domeniu.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Investițiile nu vor genera venituri nete, asa că sprijinul de tip grant este considerată a fi potrivită. O serie de activități nu generează nici un fel de venituri, investițiile la sol: pistele de biciclete și culoarele pietonale (trotuare), culoarele dedicate utilizării exclusiv transportului public, stațiile pentru transportul public și sistemele de management trafic.

Investițiile în autobuze electrice şi troleibuze, depouri cu stații de încărcare electrică, alte elemente de infrastructură dedicată vor conduce la stimularea utilizării transportului public, dar veniturile generate de bilete și abonamente nu vor acoperi cheltuielile legate de funcționarea sistemului, necesitând în continuare subvenții și compensări, în condițiile Regulamentului CE 1370/2007.

Pentru sistemele de închiriere biciclete costurile de operare vor fi aliniate cu prețul de închiriere, având drept scop stimularea mobilității cu bicicleta. Stațiile de încărcare electrică vor fi amenajate în parcări park and ride sau publice destinate special vehiculelor electrice, prețurile utilizate pentru încărcare urmând să acopere strict cheltuielile de operare și management.

2.1.1.1.2. Indicatori

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC şi articolul 8 din Regulamentul FEDR și FC

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Țința (2029)
4	RSO2.8	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO57	Capacitatea materialului rulant ecologic pentru transportul public colectiv	pasageri	1.200,00	12.000,00
4	RSO2.8	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO58	Piste ciclabile care beneficiază de sprijin	Km	30,00	120,00
4	RSO2.8	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO59	Infrastructuri pentru combustibili alternativi (puncte de realimentare/reîncărcare)	puncte de realimentare/reîncărcare	2,00	20,00
4	RSO2.8	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO60	Orașe și localități cu sisteme de transport urban digitalizate noi sau modernizate	orașe mari și mici	1,00	4,00
4	RSO2.8	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO74	Populația vizată de proiecte derulate în cadrul strategiilor de dezvoltare teritorială integrată	persoane	0,00	1.215.019,00
4	RSO2.8	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO75	Strategii de dezvoltare teritorială integrată care beneficiază de sprijin	contribuții la strategii	0,00	23,00
4	RSO2.8	FEDR	Mai puțin dezvoltate	CSO41	Parcari Park& Ride realizate	Numar	0,00	8,00
4	RSO2.8	FEDR	Mai puțin dezvoltate	CSO42	Depouri/Autobaze pentru autobuze electrice/troleibuze construite/modernizate	numar	0,00	5,00
4	RSO2.8	FEDR	Mai puțin dezvoltate	CSO43	Benzi de circulatie dedicate transportului public	km	0,00	20,00

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Valoarea de referință	Anul de referință	Țința (2029)	Sursa datelor	Observații
4	RSO2.8	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCR62	Număr anual de utilizatori ai transporturilor publice noi sau modernizate	utilizatori/an	0,00	2020	2.000.000,00	UAT urbane din Regiunea Centru	
4	RSO2.8	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCR64	Număr anual de utilizatori ai pistelor ciclabile	utilizatori/an	0,00	2020	675.000,00	UAT urbane din Regiunea Centru	

2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)
4	RSO2.8	FEDR	Mai puțin dezvoltate	077. Măsuri privind calitatea aerului și reducerea zgomotului	1.419.500,00
4	RSO2.8	FEDR	Mai puțin dezvoltate	081. Infrastructuri de transporturi urbane curate	69.086.236,00
4	RSO2.8	FEDR	Mai puțin dezvoltate	082. Material rulant de transport urban curat	63.311.475,00
4	RSO2.8	FEDR	Mai puțin dezvoltate	083. Infrastructuri pentru bicicliști	25.861.250,00
4	RSO2.8	FEDR	Mai puțin dezvoltate	084. Digitalizarea transportului urban	8.396.500,00
4	RSO2.8	FEDR	Mai puțin dezvoltate	086. Infrastructuri pentru combustibili alternativi	4.500.000,00
4	RSO2.8	FEDR	Mai puțin dezvoltate	093. Alte drumuri reconstruite sau modernizate (autostrăzi, drumuri naționale, regionale sau locale)	9.266.064,00
4	RSO2.8	Total			181.841.025,00

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)
4	RSO2.8	FEDR	Mai puțin dezvoltate	01. Grant	181.841.025,00
4	RSO2.8	Total			181.841.025,00

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)
4	RSO2.8	FEDR	Mai puțin dezvoltate	18. Alte tipuri de instrumente teritoriale – Municipii, orașe și suburbii	95.477.722,00
4	RSO2.8	FEDR	Mai puțin dezvoltate	19. Alte tipuri de instrumente teritoriale – Zone urbane funcționale	86.363.303,00
4	RSO2.8	Total			181.841.025,00

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)
4	RSO2.8	FEDR	Mai puțin dezvoltate	03. Neutralitatea de gen	181.841.025,00
4	RSO2.8	Total			181.841.025,00

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din FSE+.

2.1.1. Prioritate: 5. O regiune accesibilă

2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO3.2. Dezvoltarea și ameliorarea unei mobilități naționale, regionale și locale sustenabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere (FEDR)

2.1.1.1.1. Intervenții din fond

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Deși suficient de extinsă și acoperind întreaga rețea de comune și orașe, infrastructura de drumuri județene este deficitară în ce privește calitatea și starea tehnică. Drumurile nemodernizate pot deveni greu practicabile în anumite perioade, în special în anotimpul rece, ducând la cvasi-izolarea localităților pe care le deservesc; de asemenea, ele sunt parcurse în perioade lungi de timp din cauza condițiilor tehnice existente. Din totalul drumurilor județene existente la nivel regional doar 55,72% dintre acestea sunt modernizate. Siguranța rutieră este încă deficitară din cauza investițiilor limitate de constrângerile financiare, în special pentru participanții la trafic nemotorizați (pietoni și bicicliști).

Deși în perioada 2013-2019 lungimea drumurilor județene modernizate a crescut destul de mult, acestea reprezintă un procent relativ de mic din totalul drumurilor județene de la nivel regional. De asemenea multe zone de la nivelul regiunii au o conectivitate scăzută și este nevoie în același timp de o conectare a zonelor turistice importante de la nivel regional și un acces mai bun către principalele gări și magistrale feroviare electrificate din Regiunea Centru.

În cazul localităților urbane, și în principal al municipiilor reședință de județ există blocaje în interiorul acestora, o parte datorate și faptului că nu au fost dezvoltate centuri si variante ocolitoare și sunt traversate de traficul de tranzit care îngreunează implementarea măsurilor de mobilitate urbană durabilă.

Se propun două tipuri de acțiuni majore:

Acțiunea 1 – Investiții în modernizarea infrastructurii rutiere de importanță regională pentru asigurarea conectivității la rețeaua TEN-T

În cadrul acestei acțiuni se are în vedere modernizarea infrastructurii de transport regionale prin modernizarea drumurilor județene cu acces direct sau indirect la TEN-T, asigurarea siguranţei rutiere pentru toţi participanţii la trafic, scurtarea timpilor de deplasare, protecția mediului înconjurător și implicit creşterea competitivităţii întreprinderilor şi a mobilităţii forţei de muncă.

Astfel se are în vedere modernizarea drumurilor județene sau traseelor compuse din mai multe drumuri județene care asigură conectivitatea directă sau indirectă la rețeaua– TEN-T și care au fost prioritizate la nivel regional și confirmate de analiza Ministerului Transporturilor. Pentru acest tip de intervenție se va aplica un apel necompetitiv pe bază de portofoliu de proiecte prioritare. Selecția proiectelor prioritare a fost făcută pe baza unei analize corelate cu investițiile în alte moduri de transport (feroviar), investiții gestionate de Ministerul Transportului și estimate la peste 1,5 mld. euro

Tipurile de intervenții prevăzute vizează:

- modernizarea și extinderea rețelei de drumuri județene (inclusiv centuri ocolitoare cu statut de drum județean) care asigură conectivitatea directă sau indirectă cu rețeaua TEN-T, inclusiv lucrări de artă, măsuri de siguranță rutieră și ecologice, modernizarea/reabilitarea zonelor pietonale din interiorul localităților și construirea de piste de biciclete. Obligatoriu modernizarea drumului judetean va cuprinde o serie de masuri suplimentare de siguranta

rutieră, ce vor fi detaliate in Ghidul Solicitantului.

Finanțarea intervențiilor propuse va determina o mai bună conectivitate la nivel regional, inclusiv accesul la transportul public, rutier si feroviar, stimulând transportul intermodal. Implementarea proiectelor pe partea de infrastructură de transport județean se va face în baza prioritizării regionale și care va include proiecte ce vor realiza conectivitatea la rețeaua TEN-T, completând investițiile realizate până în momentul de față prin POR 2007-2013 și POR 2014-2020, luând în considerare conectivitatea zonelor încă rămase izolate la nivel regional sau a zonelor cu potențial turistic ridicat.

Prioritizarea proiectelor fost realizata in mai multe etape, atât la nivelul Consililor Judetene cât și al Consiliului pentru Dezvoltare Regională CENTRU (Hotărârea CDR Centru nr. 7 din 10.03.2021), prioritizarea proiectelor de infrastructură de transport propuse pentru finanțare în perioada de programare 2021-2027 ținând seama de următoarele aspecte: asigurarea legăturii rutiere către/dinspre rețeaua rutieră și nodurile TEN-T, precum și către/dinspre tronsoanele de autostradă în curs de finalizare, deservirea unui număr cât mai mare de cetățeni, conectarea unor zone de dezvoltare economică și/sau turistică importante, gradul de maturitate a proiectelor.

Măsuri suplimentare pentru siguranța rutieră vor fi implementate în cadrul proiectelor prioritizate, în baza prevederilor specifice din Ghidul Solicitantului și vor cuprinde marcarea tuturor punctelor cu potențial pericol prin marcaje reflectorizante, realizarea de denivelări pentru calmarea traficului în anumite zone cu risc (școli, instituții), iluminarea (acolo unde se identifică riscuri) a trecerilor de pietoni în localități, realizarea de marcaje suplimentare în zona trecerilor la nivel cu calea ferată, realizarea de piste de biciclete și trotuare în interiorul localităților traversate de drumul județean, conform standardelor naționale sau normelor recomandate de ministerele de resort, acolo unde este posibil. Vor fi implementate și măsuri specifice destinate mediului și rezilienței la măsuri climatice, în special plantări de aliniamente de arbori și arbuști în exteriorul amprizei drumului, dar si instalarea de statii de reincarcare pentru vehicule electrice, stimuland deplasarile nepoluante. Proiectele propuse spre finantare trebuie sa faciliteze fie accesul la transferul pasagerilor catre modul de transport feroviar (sau al marfurilor spre terminale intermodale) fie sa faca mai atractiv transportul public regulat care utilizeaza tronsonul respectiv, inclusiv prin modernizarea statiilor de transport public.

Nu vor fi finanțate proiecte ce vizează mentenanța sau reparațiile curente ale rețelei rutiere. Aceste intervenții au fost analizate ca fiind compatibile cu principiul DNSH („a nu prejudicia în mod semnificativ” menționat din Regulamentul (UE) 2020/852 privind instituirea unui cadru care să faciliteze investițiile durabile) și prin natura lor nu au impact semnificativ asupra mediului.

Se va finanța și etapa II a operațiunilor selectate în perioada 2014-2020 care îndeplinesc criteriile de etapizare de la art. 118a din Regulamentul (UE) 2021/1060. Acestea vor fi finanțate în conformitate cu condițiile de sprijin stabilite în perioada 2014-2020.

Acțiunea 2 – Decongestionarea traficului din jurul marilor municipii (resedinte de judet) prin investiții în construirea și modernizarea de pasaje sau noduri rutiere, pasarele pietonale, șosele de centură, intersecții periculoase etc. în scopul facilitării tranziției către un sistem de transport urban sustenabil. Proiectele vor rezulta din PMUD.

La acest tip de intervenție se vor implementa acele soluții de decongestionare/ fluidizare a traficului de la nivelul municipiilor reședință de județ care sunt prioritizate în cadrul PMUD-urilor.

Tipurile de interventii prevăzute vizează:

- decongestionarea traficului în municipiile reședință de județ și zonele adiacente acestora prin investiții în infrastructura rutieră, prin construirea / modernizarea / upgradarea de drumuri de ocolire / pasaje / noduri rutiere, inclusiv lucrări de artă, măsuri de siguranță rutieră și ecologice - în zona de acces în municipiu.

Prin aceste investiții se va sprijini și implementarea măsurilor de mobilitate urbană integrate în PMUD-uri care sunt în principiu o strategie de tranziție către un sistem de transport urban mai ecologic. În plus, vor trebui să se demonstreze că investiția este necesară pentru a îmbunătăți siguranța rutieră sau pentru a aborda blocajele și externalitățile negative, fără a submina eforturile de a promova o tranziție către o mobilitate durabilă.

Astfel se vor crea condiții pentru fluidizarea traficului, atât la nivelul municipiilor reședință de județ, cât și la nivelul ZUF sau zonei metropolitane aferente acestora, dacă e cazul. Aceste intervenții au fost analizate ca fiind compatibile cu principiul DNSH („a nu prejudicia în mod semnificativ" menționat din Regulamentul (UE) 2020/852 privind instituirea unui cadru care să faciliteze investițiile durabile) si prin natura lor nu au impact semnificativ asupra mediului.

Contribuția preconizată la realizarea obiectivului de politica 3 O Europa mai conectată

Tipurile de acțiuni indicate mai sus fac posibilă creșterea gradului de conectivitate al localităților la axele majore de transport, acțiunile preconizate în cadrul acestei priorități contribuind la atingerea obiectivelor privind îmbunătățirea mobilității la nivel regional și la cresterea gradului de siguranțță rutieră.

Complementarități cu alte programe operaționale

Intervențiile prevăzute în cadrul acestei priorități sunt complementare cu cele incluse în Programul Operațional Transport 2021-2027, in ceea ce privește cresterea conectivitatii pe sectorul rutier si cu legaturile intermodale create rutier-feroviar, si cu cele din PNRR, pe componenta transport sustenabil.

Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Grupurile țintă vizate: locuitorii zonelor traversate de drumurile finanțate, turiștii și operatorii economici din zonele respective. Locuitorii municipiilor resedință de judet și zona funcțională urbană

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Programul are în vedere necesitatea eliminării inegalităților și promovarea egalității între femei și bărbați, precum și aplicarea principiilor orizontale privind egalitatea de șanse, incluziunea și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor.

Programul are în vedere necesitatea eliminării inegalităților și promovarea egalității între femei și bărbați, precum și combaterea discriminării pe bază de sex, rasă sau origine etnică, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală. Programul nu susține acțiuni care contribuie, sub orice formă, la segregare sau excluziune și se asigură ca investițiile în infrastructură facilitează accesibilitatea persoanelor cu dizabilități. În acest sens pentru a asigura îndeplinirea acestor principii la nivel de intervenții, se vor include condiții clare în ghidurile solicitanților pe această temă.

Pe tot parcursul elaborării și implementării programului se vor avea în vedere prevederile Cartei drepturilor fundamentale a UE și vor fi puse în aplicare

mecanismele ce asigură respectarea acesteia, așa cum se prevede în Anexa III la Regulamentul privind dispozițiile comune (RDC).

In mod specific, toate investitiile în infrastructurile aferente vor fi accesibilizate pentru persoanele cu nevoi speciale si se va acorda o atenție speciala protejării categoriilor vulnerabile dintre participantii la trafic – pietoni si biciclisti. Elementul comun al celor trei dimensiuni este siguranța rutieră. În proiecte vor fi propuse și măsuri de educație pentru siguranță rutieră, centrate pe diferite grupe de vârstă, interactive, bazate pe conștientizarea traficului rutier și a pericolelor acestuia, comportamentul corespunzător la volan și în apropierea drumurilor, alegeri pentru siguranța personală și a celorlalți. Solicitantul își va asuma în cererea de finanțare cum va respecta cele trei principii în măsurile de siguranță rutieră promovate.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Regiunea Centru - Investițiile în drumuri județene se vor implementa la nivelul regiunii, fără a se aplica instrumente teritoriale, în baza unui set de criterii de prioritizare.

Investițiile în decongestionarea traficului se vor finanța la nivelul municipiilor reședință de județ, selectate astfel pe baza volumelor de trafic inregistrate, precum și la nivel de zonă urbană funcțională, în baza PMUD.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

Acțiunile indicate vor contribui la implementarea SUERD, prin promovarea unor investiții în conformitate cu ariile prioritare SUERD în scopul maximizării impactului acesteia la nivel regional. Aceste operațiuni sunt în concordanță cu ariile prioritare SUERD, definite în Planul de acțiune ce însoțește Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor, respectiv aria prioritară 1.B „Îmbunătățirea mobilității și a multimodalității - legături rutiere, feroviare și aeriene” pentru OS. 3.4. Astfel, pe lângă congruența evidentă cu Aria prioritară 4, prezentul OS este orientat în mod direct către AP1b a SUERD, acțiunea 1, prin investiții în legături rutiere secundare conectate cu infrastructura TEN-T și soluții pentru decongestionarea și fluidizarea traficului sau acțiunea 5 cu privire la îmbunătățirea infrastructurii transfrontaliere regionale și locale și a accesului către zonele rurale prin facilitarea infrastructurii de transport secundar și terțiar. Este încurajată cooperarea cu parteneri din statele care compun Regiunea Dunării. Sunt sprijinite schimburi de bune practici conform nevoilor politicii europene de coeziune și ale zonei dunărene. Concret, activitățile de cooperare pot include parteneriate, sesiuni de diseminare a bunelor practici, participare la activități comune în cadrul proiectelor. Mecanismul de cooperare propus vizează includerea în proiecte a unor schimburi de bune practici, exemple de masuri implementate si rezultate obtinute, lectii invatate. Criteriile de eligibilitate vor fi astfel formulate incat sa poata obtine finantare doar proiectele care propun acțiuni concrete de cooperare.

Programul are în vedere posibilitatea preluarii exemplelor de bune practici din cadrul unor proiecte implementate in Regiunea Centru in cadrul unor viitore proiecte ale unor autoritati din tari candidate UE (in cazul nostru specific Rep.Moldova).

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Pentru această Prioritate toate activitățile prevăzute nu generează niciun venit, cum ar fi investițiile la nivel de sol: modernizări de drumuri, piste de biciclete, alte elemente pentru siguranța rutieră și rezistența la schimbările climatice, astfel încât forma de sprijin grant este opțiunea aleasă.

2.1.1.1.2. Indicatori

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și FC

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Ținta (2029)
5	RSO3.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO44	Lungimea drumurilor noi sau reabilitate – din afara TEN-T	Km	0,00	10,00
5	RSO3.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO46	Lungimea drumurilor reconstruite sau modernizate – din afara TENT-T	Km	0,00	223,00

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Valoarea de referință	Anul de referință	Ținta (2029)	Sursa datelor	Observații
5	RSO3.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCR55	Număr anual de utilizatori de drumuri nou construite, reconstruite, reabilitate sau modernizate	pasager-km/an	237.585.847,00	2015-2021	261.344.432,00	UAT judet din Reg Centru - măsurări on the spot+date CESTRIN	Un nou studiu CESTRIN va fi efectuat în anul 2022, cifrele urmand a fi actualizate în anul 2023.

2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)
5	RSO3.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	090. Alte drumuri de acces naționale, regionale și locale nou construite sau reabilitate	38.031.000,00
5	RSO3.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	093. Alte drumuri reconstruite sau modernizate (autostrăzi, drumuri naționale, regionale sau locale)	130.000.000,00
5	RSO3.2	Total			168.031.000,00

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)
5	RSO3.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	01. Grant	168.031.000,00
5	RSO3.2	Total			168.031.000,00

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)
5	RSO3.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	26. Alte abordări – Municipii, orașe și suburbii	38.031.000,00
5	RSO3.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	33. Alte abordări – Nicio orientare teritorială	130.000.000,00
5	RSO3.2	Total			168.031.000,00

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)
5	RSO3.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	03. Neutralitatea de gen	168.031.000,00
5	RSO3.2	Total			168.031.000,00

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din FSE+.

2.1.1. Prioritate: 6. O Regiune Educata

2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO4.2. Îmbunătățirea accesului la servicii și favorabile incluziunii și de calitate în educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online (FEDR)

2.1.1.1.1. Intervenții din fond

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Rețeaua școlară din Reg cuprindea, 898 de unități școlare de la toate nivelurile, în anul 2022, dintre care 522 erau situate în mediul urban. Între 2010-2020, numărul acestora s-a redus cu 20%, iar populația școlară a scăzut cu 13% în ultimii 10 ani.

Prioritatea include 4 acțiuni.

6.1 Creșterea gradului de participare la nivelul educației timpurii și învățământului obligatoriu

Învățământul antepreșcolar și preșcolar. Participarea la servicii de îngrijire și educație este scăzută în special în mediul rural și comunitățile defavorizate dar și în mediul urban și este determinată de lipsa infrastructurii, care nu acoperă nevoile existente. Intervențiile vor viza creșterea capacității infrastructurii dar și îmbunătățirea calității serviciilor educaționale, pentru a deservi cu prioritate copiii din comunități defavorizate, copiii de etnie roma și comunitățile din mediul rural.

Învățământul primar și secundar. Analiza MEN (pentru 2019/2020) arată că peste 70% din unitățile regiunii nu au bibliotecă, 83% nu au laboratoare, iar peste 70% nu au sală de sport sau alte echipări/dotări necesare. Majoritatea acestor clădiri se află în mediul rural și afectează în special comunitățile dezavantajate. În mediul urban întâlnim fenomenul supraaglomerării care face dificilă asigurarea calității actului educațional și depășirea unor situații de criză precum cea generată de pandemia SARS-COV 2.

Prioritizarea intervențiilor se va realiza prin includerea de criterii de evaluare și selecție, la nivelul apelurilor, care vor lua în calcul nevoile de infrastructură și servicii, va fi utilizată și prioritizarea IRSE, pentru asigurarea accesului la finanțare a școlilor cu riscul educațional cel mai mare, vor fi utilizate și criterii care să asigure reducerea inegalităților teritoriale, efectele evoluției demografice și care să abordeze segregarea.

Intervențiile vor contribui și la creșterea integrării și incluziunii elevilor cu cerințe educaționale speciale în învățământul de masă, prin asistarea UÎ pentru crearea condițiilor necesare școlarizării acestor elevi.

Tipurile de intervenții:

● construirea, extinderea, modernizarea, renovarea energetică și dotarea UÎ, inclusiv cu echipamente digitale pentru elevi și profesori, atât pentru spațiile educaționale, de recreere, (săli de sport, terenuri de sport), dar și cele de cazare, cantine școlare.

6.2 Creșterea gradului de participare la învățământul profesional și tehnic

La nivelul Reg., în anul 2020, 15916 elevi erau înscriși în școli profesionale, peste 8274 elevi erau înrolați în învățământul postliceal și de maiștri iar 26903 elevi studiau în licee cu profil tehnic, de resurse si servicii.

O provocare a sistemului de ÎPT din regiune este adaptarea constantă la evoluția tehnologică și la nevoia de competențe pe care le solicită economia locală.

Intervențiile operațiunii au în vedere: creșterea participării la ÎPT, obiectiv asumat la nivel național și regional atât prin investiții în crearea unor medii de învățare mai atractive, cu tehnologii și echipamente moderne, dar și prin facilitarea accesului elevilor din mediul rural/alte localități la UÎ. Prioritare sunt investițiile în UÎ care formează sau dezvoltă/introduc calificări în domenii cerute pe piața muncii, și dezvoltă parteneriate solide cu mediul de afaceri.

Tipuri de intervenții:

● modernizare/extindere/construcție/reabilitare a infrastructurii educaționale și dotarea cu echipamente didactice pentru practica elevilor, dotarea laboratoarelor, bibliotecilor, sălilor și terenurilor de sport, cămine, cantine inclusiv renovarea energetică moderată, adaptarea infrastructurii pentru accesul elevilor cu deficiențe/ nevoi speciale

●Alte activități care contribuie la creșterea calității educației și a competențelor pentru piața muncii: formarea profesorilor, a maiștrilor, programe comune de formare cu angajatorii, digitalizarea etc

6.3 Creșterea relevanței învățământului terțiar

În anul 2020, în Reg. funcționau 9 UÎ superior, în care erau înscriși 59737 studenți. Ponderea persoanelor cu studii superioare a ajuns la 21,2% în 2019, mult sub valorile de la nivelul UE (40,3%). Universitățile din Reg. sunt principalii furnizorii de educație terțiară, la nivel local și regional. Înv. superior nu este aliniat suficient la piața forței de muncă și la evoluțiile în schimbare ale societății și economiei. Deficitul de absolvenți în domeniile STEM este accentuat și de o migrare a talentelor, făcând mult mai dificilă acoperirea, la nivel local, a necesarului de personal înalt specializat în aceste domenii. Intervențiile din cadrul acestei operațiuni vizează creșterea relevanței învățământului terțiar pentru piața muncii locală/regională, prin investiții care vor sprijini, cu prioritate, UÎ care dezvoltă sau furnizează programe educaționale în domenii cu deficit de absolvenți, domenii/specializări care aduc valoare adăugată pentru economia regiunii și contribuie la RIS3.

Vor fi încurajate sinergii cu acțiuni din P1 a PR, pentru o abordare integrată a provocărilor legate de educație, cercetare, TT, și implementarea RIS3. Totodată, intervențiile vor avea ca scop îmbunătățirea acesului la educație incluzivă și de calitate, în infrastructuri nesegregate, inclusiv pentru popuația roma, copii cu disabilități și alte grupuri marginalizate.

Tipuri de intervenții:

● construirea/reabilitarea/renovarea energetică/modernizarea și dotarea spațiilor educaționale care contribuie la îmbunătățirea calității formării și a competențelor.

● spații de cazare și alte facilități, accesibilizarea infrastructurii pentru persoanele cu dizabilități, măsuri de incluziune în educație a elevilor cu CES etc

6.4 Dezvoltarea rețelei de școli verzi – preluare proiecte PNRR

Prin intermediul PNRR - C15, R6, I10 se finanțează dezv. rețelei de școli verzi. O parte din proiectele contractate din RC nu mai pot fi finanțate prin PNRR, astfel, se propune finanțarea acestora în PR Centru în baza unui apel de selecție, care să includă urm. tipuri de intervenții:

- construcția de școli verzi noi si modernizarea unor UÎ pentru creșterea performanței energetice

Investițiile în infrastructură pot fi completate, prin activități de tip FSE+, de măsuri de asigurare a RU și educaționale care contribuie la creșterea calității serviciilor educaționale, incluziunea în educație a elevilor cu CES, a celor din comunități marginalizate, elevi Roma prin activități extrașcolare, afterschool,

măsuri anti-segregare, dezv./obținerea de competențe verzi, implicarea angajatorilor și a comunității pentru creșterea relevanței și calității educației și a ofertei educaționale. Se vor avea în vedere, sinergiile cu PEO/ alte finanțări FSE+.

AM se va asigura, în ghidurile apelurilor de proiecte că aspectele vizând prevenirea și eliminarea segregării sunt tratate corespunzător de către beneficiarii proiectelor. Implementarea investițiilor va fi condiționată de realizarea unei autoevaluări privind segregarea școlară la nivelul UÎ, însoțită, după caz, de plan de acțiuni, și măsuri de adresare propuse a fi finanțate prin proiect în limita de flexibilitate. Autoevaluarea va fi analizată de AM în procesul de evaluare și selecție.

Toate intervențiile prevăzute în cadrul acestei priorități vor respecta principiile durabilității și sustenabilității promovând construcții durabile și ecologice, , maxim 15% (în cazul școlilor verzi acest procent poate fi depășit la nivel de proiect) din bugetul FEDR al priorității va fi direcționat către proiecte care vor avea și o componentă de renovare energetică moderată a clădirilor unităților de învățământ așa cum este definită în Recomandarea (UE) 2019/786 a Comisiei, sau o reducere de cel puțin 30% a emisiilor directe și indirecte de gaze cu efect de seră în comparație cu emisiile ex-ante. În cazul construcției de școlile verzi se va respecta criteriul privind necesarul de energie primară cu cel puțin 20 % mai mic decât cerința privind clădirile al căror consum de energie este aproape egal cu zero –NZEB.

Intervențiile priorității vor sprijini egalitatea de șanse prin acțiuni de creștere a participării la educație a persoanelor de sex feminin, în special în învățământul gimnazial unde observăm rate de cuprindere mai mici, dar și un abandon școlar foarte mare al populației școlare feminine în ÎPT.

Intervențiile propuse sunt compatibile cu principiul DNSH menționat în Regulamentul (UE) 2020/852.

Se va finanța etapa II a operațiunilor selectate în perioada 2014-2020 care îndeplinesc criteriile de etapizare de la art. 118a din Reg. (UE) 2021/1060, în conformitate cu condițiile de sprijin stabilite în perioada 2014-2020, fiind exceptate de la cerințele aplicabile priorității.

Măsurile acestei priorități vor contribui în mod direct la realizarea obiectivelor **PDR Centru** 2021/2027, PRAI Centru, Strategia Europa 2030. Acțiunile cuprinse în această prioritate sunt complementare cu PEO, PNRR, PCIDIF, PIDS. Investiiile din PR vor avea în vedere finanțarea investițiilor în infrastructura educațională și doar într-un procent de maxim 15% activități de tip FSE+.

Coordonarea cu celelalte programe care finanțează infrastructură sau servicii educaționale se va realiza atât la nivel de apel și proiect, prin criterii de eligibilitate și prioritizare, dar și la nivel strategic.

Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Grupul țintă este reprezentat de copiii, elevii și studenții care beneficiază de infrastructura de învățământ și formare profesională asupra căreia se va interveni din: creșe, grădinițe, unități de învățământ primar și gimnazial, licee, școli profesionale și licee tehnologice, universități, de asemenea profesorii, cadrele didactice, experți educaționali, reprezentanți a mediului de afaceri etc. Elevii și cadrele didactice din învățământul preuniversitar de stat în cazul școlilor verzi.

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Programul are în vedere necesitatea eliminării inegalităților și promovarea egalității între femei și bărbați, precum și combaterea discriminării pe bază de sex, rasă sau origine etnică, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală. Programul nu susține acțiuni care contribuie, sub orice formă, la segregare sau excluziune. În scopul respectării condiției favorizante orizontale privind implementarea și aplicarea Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilităţi (CDPD a ONU), intervențiile sprijinite prin fonduri vor ține cont de principiile și domeniile prioritare promovate prin Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2021-2027. Programul va urmări ca rezultatele proiectelor să permită persoanelor cu dizabilităţi accesul la mediul fizic, la produsele informaționale și comunicative, la serviciile și programele pe care societatea le pune la dispoziția membrilor săi, în condiții de egalitate și nediscriminare.

Astfel, la nivel de intervenții, se vor include condiții clare în ghidurile solicitanților pentru a se acorda o atenție specială adaptării infrastructurii educaționale pentru persoanele cu mobilitate redusă / dizabilități prin: asigurarea de rampe de acces, marcarea traseelor de acces, adaptarea spațiului de învățare pentru a facilita nu doar accesul dar și funcționalitatea pentru persoanele cu dizabilități, asigurarea accesului, a circulației orizontale și verticale, a accesului la grupurile sanitare, sălile de clasă.

Condiții în ghidurile solicitanților vor viza și egalitatea de șanse între femei și bărbați, interzicerea oricăror acțiuni care au potențialul de a discrimina pe bază de sex, rasă, origine etnică, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală; interzicerea oricăror acțiuni care contribuie, sub orice formă, la segregare sau excluziune. Pentru creșterea acesului și participării la educație al persoanelor de sex feminin, în special în învățământul gimnazial și ÎPT, vor fi susținute, prin ghidurile solicitanților, includerea de măsuri, în cadrul proiectelor finanțate, pentru unitățile de învățământ care se confruntă cu rate de abandon școlar mari în rândul populației de sex feminin, pentru reducerea acestui fenomen.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Teritoriul vizat de aceste intervenții este Regiunea Centru, România, zona urbană și rurală aferentă unităților administrativ teritoriale componente.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

Acțiunile propuse sprijină îndeplinirea obiectivelor Strategiei UE pentru Regiunea Dunării (SUERD), Aria Prioritară 9 „Oameni și abilități”și Acțiunea 5 Calitatea și eficiența sistemelor de educație și formare”. Sunt sprijinite schimburi de bune practici, campanii de comunicare pentru promovarea cooperării între actorii regionali, la nivel transațional, în concordanță cu nevoile zonei dunărene și ale politicii europene de coeziune. Este încurajată cooperarea cu parteneri din statele care compun Regiunea Dunării. Concret, proiectele pot include activități de cooperare cu statele SUERD precum parteneriate pentru schimburi de bune practici, învățarea comună, vizite de studiu,participarea în rețele europene etc. Criteriile de eligibilitate vor fi astfel formulate pentru a acun avantaj la finanțare proiectelor care propun acțiuni concrete de cooperare.

Temele de cooperare pot viza: creșterea accesului egal la servicii de educație și reducerea decalajului rural-urban, integrarea competențelor green și digitale în curricula școlară/universitară, schimburi de experiență pe tema integrării copiilor/elevilor cu CES în învățământul de masă, îmbunătățirea competențelor cheie transversale, reducerea părăsirii timpurii a școlii, abordarea decalajelor de gen în educație și formare etc.

Programul are în vedere posibilitatea prevăzută de art. 63 (4) CPR conform căreia o operațiune poate fi implementată integral sau parțial în afara unui stat membru, inclusiv în afara Uniunii, cu condiția ca operațiunea să contribuie la obiectivele programului asumate pentru Regiunea Centru.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Intervențiile priorității 6 au în vedere doar învățământul public, de stat. În România, învățământul public este finanțat și controlat de stat aplicându-se prevederile pct (28) și (29) din Comunicarea Comisiei privind noțiunea de ajutor de stat astfel cum este menționată la articolul 107 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, nefiind considerat o activitate economică. Totuși, este probabil ca în anumite cazuri, investițiile de exemplu în terenuri de sport ale școlilor să genereze venituri care vor fi utilizate pentru întreținerea infrastructurii.

În mod similar, în cadrul ***Acțiunii 6.4***, se are în vedere îmbunat. infrastr. educaționale publice, prin finanțarea unor proiecte destinate UÎ primar și gimnazial public de stat. Deși măsurile propuse pot conduce, după caz, la reducerea cheltuielilor cu energia, activitățile finanțate nu sunt generatoare de venituri, ci implică exclusiv costuri de funcționare și întreținere. Având în vedere caracterul neeconomic al activ. sprijinite, precum și lipsa capacității proiectelor de a genera venituri care să permită rambursarea unor IF, se justifică acordarea sprijinului ca și grant.

2.1.1.1.2. Indicatori

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și FC

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Ținta (2029)
6	RSO4.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO66	Capacitatea sălilor de clasă din structurile noi sau modernizate de îngrijire a copiilor	persoane	0,00	559,00
6	RSO4.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO67	Capacitatea sălilor de clasă din structurile educaționale noi sau modernizate	persoane	0,00	9.900,00

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Valoarea de referință	Anul de referință	Ținta (2029)	Sursa datelor	Observații
6	RSO4.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCR70	Număr anual de utilizatori ai structurilor noi sau modernizate de îngrijire a copiilor	utilizatori/an	473,00	2019-2020	701,00	Beneficiarii proiectelor prin declarația din cererile de finanțare / Inspectoratele Școlare Județene, după caz.	
6	RSO4.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCR71	Număr anual de utilizatori ai structurilor educaționale noi sau modernizate	utilizatori/an	6.387,00	2019-2020	6.387,00	Beneficiarii proiectelor prin declarația din cererile de finanțare / Inspectoratele Școlare Județene, după caz.	
6	RSO4.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	CSR6	Ponderea beneficiarilor infrastructurii educationale noi sau modernizate din unitățile de învățământ primar și secundar de masa finanțate care aparțin grupurilor vulnerabile	Procent	0,00	2021-2022	7,00	Beneficiarii proiectelor prin declarația din cererile de finanțare / Inspectoratele Școlare Județene, după caz	

2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)
6	RSO4.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	043. Construirea de clădiri noi eficiente din punct de vedere energetic	6.000.000,00
6	RSO4.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	045. Renovarea în vederea creșterii eficienței energetice sau măsuri de eficiență energetică legate de infrastructurile publice, proiecte demonstrative și măsuri de sprijin care respectă criteriile de eficiență energetică	11.364.018,00
6	RSO4.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	056. Înlocuirea sistemelor de încălzire pe bază de cărbune cu sisteme de încălzire pe bază de gaz, în scopul atenuării schimbărilor climatice	308.000,00
6	RSO4.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	121. Infrastructuri pentru educația și îngrijirea copiilor preșcolari	9.108.394,00
6	RSO4.2	FEDR	Mai puțin	122. Infrastructuri pentru învățământul primar și secundar	14.729.689,00

			dezvoltate		
6	RSO4.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	123. Infrastructuri pentru învățământul terțiar	9.260.262,00
6	RSO4.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	124. Infrastructuri pentru educația și formarea profesională și educația adulților	16.739.877,00
6	RSO4.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	172. Finanțare încrucișată în cadrul FEDR (sprijin acordat acțiunilor de tip FSE+, necesare pentru implementarea părții FEDR a operațiunii și legate direct de aceasta)	1.419.185,00
6	RSO4.2	Total			68.929.425,00

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)
6	RSO4.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	01. Grant	68.929.425,00
6	RSO4.2	Total			68.929.425,00

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)
6	RSO4.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	33. Alte abordări – Nicio orientare teritorială	68.929.425,00
6	RSO4.2	Total			68.929.425,00

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)
6	RSO4.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	03. Neutralitatea de gen	68.929.425,00
6	RSO4.2	Total			68.929.425,00

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din FSE+.

2.1.1. Prioritate: 7. O regiune cu turism sustenabil

2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO4.6. Creșterea rolului culturii și al turismului sustenabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială (FEDR)

2.1.1.1.1. Intervenții din fond

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Acțiunea 7.1 Dezvoltarea durabilă a comunităților rurale prin punerea în valoare a potențialului lor turistic natural și cultural

În Regiune cca 43% din populație trăiește în mediul rural. Potențialul natural și cultural favorizează turismul durabil și poate contribui semnificativ la dezv. economică și incluziunea socială a comunităților rurale. Turismul a fost puternic afectat în context pandemic, nr. de turiști scăzând cu peste 50% în 2020 comparativ cu 2019. Ca efect al pandemiei, consumatorii se reorientează spre turismul intern și crește cererea pt. turismul de proximitate, destinații mai puțin aglomerate din natură, în special din rural. Accelerarea dezv. turismului atrage forța de muncă și implicit dezvoltă zonele rurale, diminuând astfel riscul de abandon și depopulare. Valorificarea potențialului cultural și natural existent și creșterea vizibilității și accesibilității obiectivelor respective sunt esențiale în context.

Majoritatea obiectivelor UNESCO (9 din 10) și mare parte a celor de clasa A sunt în rural. Deși unele au fost parțial restaurate prin programe anterioare, multe încă au nevoie de intervenții. Astfel, se propune restaurarea/conservarea obiectivelor de patrimoniu (UNESCO și clasa A) din rural. Punerea lor în valoare va contribui la promovarea turismului cultural sustenabil, care, alături de turismul bazat pe promovarea resurselor naturale, sprijină dezv. locală și regională, cu accent pe dezv. economiilor, culturii, stilurilor de viață și tradițiilor locale cu implicarea strânsă a comunităților locale, a IMM și a altor părți interesate relevante într-o manieră participativă și echitabilă.

Intervențiile vor fi justificate de o analiză adecvată la nivel teritorial a nevoilor și a modului de prioritizare și vor viza creșterea valorii adăugate și a calității resurselor turistice locale, dar și a apartenenței comunității pentru a îmbunăți incluziunea comunităților locale și a realiza tranziția către modele turistice sustenabile. Intervențiile vor aborda sustenabilitatea din punct de vedere al mediului, vor integra și activități de promovare turistică și pot include **complementar** acțiuni de creștere/dezvoltare a capacității administrative a beneficiarilor.

●Intervenții în **conservarea, protecția și valorificarea durabilă a siturilor/monumentelor de patrimoniu cultural UNESCO și clasă A.** Acestea includ, fără a enumera exhaustiv, restaurarea/reabilitarea/consolidarea, conservarea și punerea în valoare a obiectivului de patrimoniu și/sau a elementelor ansamblului sitului UNESCO sau a monumentului de clasă A și vor urmări *Principiile europene de calitate pentru intervențiile finanțate de UE cu impact potențial asupra patrimoniului cultural* elaborate de ICOMOS. Complementar, intervențiile pot viza promovarea diversității culturale, facilitarea accesului la cultură, stimularea capacitării comunității în contextul inițiativelor culturale, modele inovatoare de implicare a comunității sau inovare socială, urmărind un impact pozitiv asupra comunităților locale. Intervențiile vor încuraja integrarea comunităților defavorizate și ocuparea forței de muncă a persoanelor din medii vulnerabile, după caz. Valorile fundamentale ale NEB, sunt elementul de context pentru aceste intervenții. Ele vor include și componente de digitalizare a sitului, ca instrument de promovare și conservare și ca sursă de educație și cercetare.

●Intervenții destinate **protejării și valorificării în scop turistic a patrimoniului natural și a resurselor balneare**. Fără a enumera exhaustiv, acestea

includ: amenajarea obiectivelor turistice naturale de utilitate publică și creare/modernizare infrastructuri conexe; dezv. infrastructurii publice la scară mică pentru valorificarea atracțiilor turistice (amenajare trasee turistice marcate; trasee de tip via ferrata; amenajare puncte de observare, etc.); construire/reabilitare și dotare de adăposturi și refugii turistice pentru situații de urgență, construirea/reabilitarea și dotarea bazelor Salvamont; amenajarea de trasee ciclabile marcate corespunzător, creare și extindere infrastructură publică de agrement. Intervențiile pot fi parte a unor proiecte integrate, vor fi adaptate caracteristicilor zonei și reliefului, luând în calcul aspectele de mediu și dezv. durabilă, și trebuie să demonstreze contribuția la îmbunătățirea rolului culturii și /sau turismului sustenabil în dezv. economică locală și incluziunea socială. Intervențiile vor avea o abordare integrată cu măsuri soft, se vor corela cu strategii relevante. Pentru a evita impactul negativ al intervențiilor în siturile Natura 2000, ghidul va include obligația solicitantului de a prezenta autorizațiile /avizele / permisele de mediu, necesare investiției, pentru a respecta, după caz, cerințele de mediu specifice investițiilor în ariile protejate sau de dovedi că a luat măsuri pt obținerea tuturor avizelor și acordurilor necesare, conform legislației de mediu în vigoare. Dacă beneficiarul nu prezintă toate autorizațiile necesare, proiectul devine neeligibil.

Se va finanța etapa II a operațiunilor selectate în per. 2014-2020 care îndeplinesc criteriile de etapizare de la art. 118a din Reg. (UE) 2021/1060, în conformitate cu condițiile de sprijin stabilite în per. 2014-2020, fiind exceptate de la cerințele aplicabile acțiunii 1.

Intervențiile sunt complementare acțiunilor vizând turismului din: PNDR 2021-2023, PNS 2021-2027, ce sprijină agroturismul; PR C - P1, ce finanțează IMM din sectoare de specializare inteligentă Turism și ICC; PCIDIF ce finanțează digitalizarea în cultură; PDD ce sprijină intervenții în protejarea, restaurarea și utilizarea sustenabilă a siturilor Natura 2000; PEO ce susțin formarea angajaților din turism și PIDS pt. valorificarea și promovarea patrimoniului cultural local prin DLRC.

Prioritatea completează intervențiile din PNRR pe trasee cicloturistice și rute culturale și este în mai mică măsură complementară cu Interreg prin transferul de bune practici în turism și cultură.

Intervențiile sunt compatibile cu principiul DNSH din Reg (UE) 2020/852 fiind evaluate ca și compatibile confom orientarilor tehnice PNRR.

Actiunea 7.2 Creșterea incluziunii sociale a copiilor și tinerilor prin dezvoltarea activelor turistice publice și a serviciilor turistice adresate lor

În centrele de agreement (CA) pentru tineret incluse în patrimoniul public se organizează anual diverse tabere, inclusiv pt. copii și tineri cu dizabilități sau tabere sociale. Acestea oferă copiilor și tinerilor din categorii sociale vulnerabile sau celor cu dizabilități posibilitatea participării la activități educative pentru sprijinirea integrării lor sociale și profesionale.

CA sunt principalul element de infrastructură utilizat pt. dezv. și implementarea politicii naționale de tineret, prin găzduirea proiectelor de tineret și a activităților complexe de învățare non-formală și agrement pentru tineri. CA sunt structuri fără personalitate juridică, parte a patrimoniului destinat activității de tineret conform Legii Tinerilor 350/2006, destinate organizării activităților de tabere pt. copii și tineri.

Potrivit INS, în 2019 funcționau în România 59 de tabere școlare - 19 tabere fiind în RC - în condiții destul de precare. **(28)**.

Serviciile oferite în CA au avantajul accesibilității financiare, însă fără investiții în reabilitarea/modernizarea și dotarea lor, CA oferă condiții minime de funcționare și sunt insuficient valorificate în lipsa infrastructurii de recreere sau a celei destinate educației formale și non-formale.

Astfel, reabilitarea și/sau reamenajarea CA va impacta calitatea serviciilor oferite și, implicit, contribuie la creșterea nr. potențialilor beneficiari.

Se vor finanța **intervenții în infrastructura și dotarea CA/tabere școlare**, vizând atât spațiile de cazare și de pregătire / servire a mesei și infrastructura pt.

activități educaționale și de recreere (terenuri de sport, alte spații pt. activități sportive, recreative, educative etc). Intervențiile propuse vor încuraja accesul incluziv al copiilor și tinerilor din grupuri marginalizate (de ex. din grupuri vulnerabile, persoane cu dizabilități și alte nevoi speciale, romi, persoane cu trecut migrant, etc.) la aceste activități.

Va fi încurajată includerea de componente soft, de integrare a copiilor din medii vulnerabile, ce pot fi susținute prin programele specifice ale autorităților implicate. Investițiile vor fi prioritizate pe criterii care vizează relevanța pentru OS a activităților curente desfășurate în locația proiectului, capacitatea de cazare, absența sau nivelul scăzut al investițiilor în ultimii ani. Solicitanții sunt eligibili sub rezerva unui angajament de asigurare a fondurilor necesare funcționării CA post-implementare.

Intervențiile au fost analizate ca fiind compatibile cu principiul DNSH din Reg (UE) 2020/852 ele fiind evaluate ca și compatibile confom orientarilor tehnice PNRR.

Acțiunea 7.3 - Sprijinirea protecției, conservării și valorificării durabile a patrimoniului cultural și natural și stimularea dezvoltării zonelor turistice din ITI

Vor fi finanțate investiții de tipul celor incluse la 7.1 cu următoarele excepții: teritoriul eligibil este rural și urban; obiectivul de patrimoniu cultural vizat este de clasă A (inclusiv UNESCO) sau clasa B.

Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Grupul țintă vizat este reprezentat pe de o parte de locuitorii și turiștii zonelor cu un bogat patrimoniu natural și cultural din mediul rural, , precum și locuitorii și turiștii din ITI Microregiunea Țara Făgărașului și ITI Moții Țara de Piatră (jud. Alba) mediul rural și urban. Pe de altă parte, sunt vizați copiii, elevii și studenții care beneficiază de infrastructura centrelor de agrement care găzduiește tabere pentru copii și tineri.

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

În implementarea Programului, se asigură respectarea drepturilor fundamentale și conformarea la prevederile Cartei Drepturilor Fundamentale ale UE. De asemenea se asigură că egalitatea dintre femei și bărbați, gender mainstreaming și integrarea perspectivei de gen sunt luate în considerare și promovate în toate etapele de programare și implementare. Programul are în vedere necesitatea eliminării inegalităților și promovarea egalității între femei și bărbați, precum și combaterea discriminării pe bază de sex, rasă sau origine etnică, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală. Programul nu susține acțiuni care contribuie la segregare sau excluziune și se asigură ca investițiile în infrastructură facilitează accesul persoanelor cu dizabilități.

Pentru îndeplinirea acestor obiective, Programul va translata la nivel de proiecte următoarele condiționalități:

- egalitatea de șanse între femei și bărbați în cadrul operațiunilor finanțate;

- interzicerea oricăror acțiuni care au potențialul de a discrimina pe bază de sex, rasă sau origine etnică, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală, în cadrul operațiunilor finanțate;

- interzicerea oricăror acțiuni care contribuie, sub orice formă, la segregare sau excluziune în cadrul operațiunilor finanțate;

- facilitarea, pentru investițiile în infrastructură, a accesului persoanelor cu dizabilități, în cadrul operațiunilor finanțate.

De asemenea, Programul va încuraja promotorii operațiunilor finanțate să își asume în aceste direcții acțiuni care depășesc cadrul legal obligatoriu.

Acțiunile enumerate mai sus se referă la:

- încurajarea accesului egal și nediscriminatoriu la procesul de recrutare în echipa de management și implementare a proiectului;

- accesibilizarea monumentelor restaurate, inclusiv prin digitalizarea acestora, și asigurarea accesului la rezultatele operațiunilor finanțate inclusiv pentru persoanele cu nevoi speciale;

- orice alte activități, în cadrul operațiunilor finanțate, care sunt susceptibile a genera discriminare pe coordonatele de mai sus.

Intervențiile finanțate creează premisele pentru creștere economică și, implicit, pentru creare de locuri de muncă, atât pentru femei și pentru bărbați, cât și pentru tineri sau persoane din grupuri vulnerabile sau cu un nivel scăzut de instruire.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

În complementaritate cu Prioritatea 8 care finanțează intervenții similare în mediul urban, prioritatea 7 – acțiunea 7.1 cuprinde intervențiile vizând obiectivele de patrimoniu natural și cultural localizate în mediul rural. Proiectele propuse spre finanțare vor face parte din strategii de dezvoltare relevante (locale, județene sau sectoriale).

În ceea ce privește infrastructura centrelor de agrement pentru copii și tineri – operațiunea 7.2 teritoriul vizat este Regiunea Centru, România, cu zona urbană și rurală aferentă unităților administrativ teritoriale componente.

Acțiunea 7.3 are ca scop sprijinirea protecției, conservării și valorificării durabile a patrimoniului cultural și natural și stimularea dezvoltării zonelor turistice de la nivelul celor 2 ITI de pe teritoriul Regiunii Centru: ITI Microregiunea Țara Făgărașului și ITI Moții Țara de Piatră. Pentru ITI Moții Țara de Piatră terioriul vizat este doar cel aferent județului Alba, teritoriu care se află în cadrul Regiunii Centru.

Proiectele finanțabile vor trebuie să fie în concordanță cu strategiile teritoriale integrate ale celor 2 ITI, elaborate în conformitate cu prevederile Regulamentului nr. 1060/2021, art. 29 și vor fi rezultatul unui proces de prioritizare desfășurat la nivelul autorităților responsabile cu implementarea acestora.

În procesul de selectare a proiectelor, AM PRC va verifica proiectele, asigurându-se de respectarea tuturor criteriilor (conformitate, eligibilitate și calitate) prevăzute în ghidul solicitantului, încadrarea în alocarea financiară aferentă fiecărui ITI, precum și modul în care proiectele depuse sunt legate de alte proiecte complementare din cadrul strategiei.

Distribuția fondurilor pe cele 2 ITI va fi făcută proporțional în functie de populatie (70% din alocare pe ITI Microregiunea Țara Făgărașului si 30% pentru ITI Moții Tara de Piatra).

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

Prin acțiunile din cadrul priorității 7, programul contribuie la realizarea obiectivelor SUERD Aria Prioritară 3 (acțiunile 1, 2 și 6). Promovarea culturii și a turismului. Programul poate acționa împreună cu Interreg Europe, pe baza OS „o mai bună guvernanță a cooperării" Astfel, beneficiarii pot coopera în toate subiectele de relevanță comună, conform nevoilor regionale din sfera politicii de coeziune (art. 5 Reg. UE 1060/2021).

Este încurajată cooperarea cu parteneri din statele care compun Regiunea Dunării. Sunt sprijinite schimburi de bune practici conform nevoilor politicii europene de coeziune și ale zonei dunărene. Concret, activitățile de cooperare pot include parteneriate, sesiuni de diseminare a bunelor practici, participare la activități comune în cadrul proiectelor. Programul are în vedere posibilitatea prevăzută de art. 63 (4) CPR conform căreia o operațiune poate fi implementată integral sau parțial în afara unui stat membru, inclusiv în afara UE, cu condiția ca operațiunea să contribuie la obiectivele programului.

Tema cooperării vizează contribuția turismului și culturii la îmbunătățirea vieții comunității (incluziune și inovare socială), dincolo de beneficiile strict economice, cu focus pe implicarea comunității în protejarea și valorificarea patrimoniului cultural și natural în beneficiul membrilor săi.

Potențiali parteneri de cooperare sunt alte organizații / autorități publice din zone rurale care dețin resurse naturale cu potențial turistic și/sau elemente de patrimoniu cultural UNESCO și pot împărtăși experiența lor în valorificarea patrimoniului în beneficiul comunității. Mecanismul de cooperare vizează includerea în proiecte a unor schimburi de bune practici. Bugetele proiectelor vor putea include o categorie specifică de cheltuieli aferente activităților de cooperare. Criteriile de evaluare vor prioritiza proiectele care propun acțiuni concrete de cooperare.

Intervențiile pot fi complementare cu intervenții vizând contribuția turismului și culturii la dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială din Regiunea Dunării. Se încurajează cooperarea cu parteneri din Regiunea Dunării, și cu alți parteneri europeni relevanți din regiuni / arii geografice cu resurse turistice naturale și obiective de patrimoniu cultural UNESCO.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Intervențiile propuse în cadrul priorității 7 - OS d(vi), se concentrează fie pe activități negeneratoare de venituri fie pe activități care nu funcționează pe baze comerciale, chiar dacă percep taxe. Acestea din urmă, nu generează venituri directe substanțiale astfel încât să permită acoperirea costurilor operaționale și rambursarea unor credite, ceea ce, coroborat cu limitările impuse de veniturile bugetare reduse ale autorităților publice locale și cu regulile bugetare stricte, justifică opțiunea pentru finanțarea sub formă de grant, fără a utiliza instrumente financiare.

2.1.1.1.2. Indicatori

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și FC

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Țința (2029)
7	RSO4.6	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO74	Populația vizată de proiecte derulate în cadrul strategiilor de dezvoltare teritorială integrată	persoane	0,00	212.449,00
7	RSO4.6	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO75	Strategii de dezvoltare teritorială integrată care beneficiază de sprijin	contribuții la strategii	0,00	2,00
7	RSO4.6	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO77	Numărul siturilor culturale și turistice care beneficiază de sprijin	situri culturale și turistice	0,00	10,00

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Valoarea de referință	Anul de referință	Țința (2029)	Sursa datelor	Observații
7	RSO4.6	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCR77	Număr de vizitatori ai siturilor culturale și turistice care beneficiază de sprijin	vizitatori/an	45.983,00	2019	70.772,00	Baze de date ale beneficiarilor; Date statistice INS	La un an de la finalizarea sprijinului

2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)
7	RSO4.6	FEDR	Mai puțin dezvoltate	165. Protejarea, dezvoltarea și promovarea activelor turistice publice și servicii turistice	15.222.254,00
7	RSO4.6	FEDR	Mai puțin dezvoltate	166. Protejarea, dezvoltarea și promovarea patrimoniului cultural și servicii culturale	15.632.254,00

7	RSO4.6	FEDR	Mai puțin dezvoltate	168. Regenerarea fizică și securitatea spațiilor publice	410.000,00
7	RSO4.6	Total			31.264.508,00

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)
7	RSO4.6	FEDR	Mai puțin dezvoltate	01. Grant	31.264.508,00
7	RSO4.6	Total			31.264.508,00

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)
7	RSO4.6	FEDR	Mai puțin dezvoltate	04. ITI –Zone rurale	3.500.000,00
7	RSO4.6	FEDR	Mai puțin dezvoltate	05. ITI – Zone de munte	1.500.000,00
7	RSO4.6	FEDR	Mai puțin dezvoltate	28. Alte abordări – Cartiere rurale	19.411.850,00
7	RSO4.6	FEDR	Mai puțin dezvoltate	33. Alte abordări – Nicio orientare teritorială	6.852.658,00
7	RSO4.6	Total			31.264.508,00

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)
7	RSO4.6	FEDR	Mai puțin dezvoltate	03. Neutralitatea de gen	31.264.508,00
7	RSO4.6	Total			31.264.508,00

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din FSE+.

2.1.1. Prioritate: 8. O regiune atractivă

2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO5.1. Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului sustenabil și a securității în zonele urbane (FEDR)

2.1.1.1.1. Intervenții din fond

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Dezv. urbană este un **proces complex** cu provocări și **dinamici specifice.** Orașele constituie atât **sursa** cât și **soluția provocărilor** actuale economice, de mediu și sociale**.** Ele se confruntă cu provocări majore privind adaptabilitatea și sustenabilitatea dezv. pe termen lung. Astfel este nevoie de o abordare integrată a dezv. la nivelul zonelor urbane atât pentru mun. reședință de județ, cât și pentru celelalte mun. și orașe de la nivel regional. Abordarea integrată are în vedere dezv. sustenabilă, integrarea sectorială, spațială și teritorială, guvernanța multi-nivel și abordarea partenerială.

Zonele urbane adăpostesc peste jumătate din populația RC. 77,2% din rețeaua urbană are o populație sub 30000 locuitori (44 din 57 municipii și orașe), iar 26 orașe au o populație sub 10000 locuitori. Deoarece s-a observat o **creştere a disparităţilor** între **centrele urbane mari** care au beneficiat de finanţări şi **oraşele mici şi mijl.** care au avut un acces redus la **finanţare nerambursabilă**, **este nevoie de o abordare diferențiată pe categorii de orașe la nivel regional.** Finanțarea investițiilor pentru regenerare urbană, patrimoniu infrastructură culturală și turism va fi condiționată de realizarea SIDU care să le cuprinda, atât pt. mun. cât și pt. orașe.

Este necesară creșterea calității spațiilor publice din zonele urbane, pentru ca acestea să devină mai atractive pentru activități sociale, dar și un spațiu public de calitate, funcțional și primitor, cu zone de agrement și locuri de joacă și nu doar în zonele aglomerate, ci în întreaga zonă locuită a orașelor. Se va finanța totodată instalarea, extinderea sistemelor de supraveghere video inteligente.

Gradul de acoperire a municipalităților cu servicii eficiente de iluminat este relativ scăzut, iar extinderea, modernizarea și eficientizarea infrastructurii de iluminat rămâne o prioritate pentru multe comunități urbane, intervenții care vor avea beneficii sociale, economice și de mediu. Astfel, PR va sprijini modernizarea infrastructurii de iluminat public, ca parte a proiectelor de regenerare urbană, o acțiune care să răspundă nevoilor populației, și să contribuie la reducerea consumului de energie electrică.

Centrele urbane istorice joacă un rol major în îmbunătățirea identității locului, a memoriei și apartenenței. Proiectele de dezv. în zonele istorice pot atrage vizitatori pentru a descoperi principalele atracții din patrimoniu și pot îmbunătăți mediul fizic, zonele istorice fiind utilizate ca locuri pentru interacțiune socială și adunări. PR va finanța în continuare protejarea, refuncționalizarea și punerea în valoare a zonelor istorice din RC, unice prin bogăția lor urbană și arhitecturală.

Majoritatea mun. și orașelor dispun de obiective importante de patrimoniu, o parte fiind reabilitate, restaurate și reincluse în circuitul turistic prin finanțări anterioare, dar mare parte dintre ele, sunt în stare avansată de degradare și au nevoie de îmbunătățiri pentru a crește atractivitatea zonelor urbane. Vor beneficia de sprijin intervențiile de conservare, protecție și valorificare durabilă a patrimoniului cultural din urban ce necesită o atenție sporită, acestea fiind un instrument de revitalizare socială și economică. Pe lângă reabilitarea/ modernizarea/ dotarea spațiilor actuale cu destinație culturală, va fi nevoie de crearea și dotarea de noi spații/ clădiri multifuncționale care să servească nevoile de dezvoltare a sectorului cultural.

In RC sunt orașe cu profil turistic (stațiuni balneare, climaterice sau balneo-climaterice, stațiuni turistice de interes național sau local) care necesită sprijin pentru diversificarea activității economice și dezv. infrastructurii de îngrijire, tratament, prevenție și recuperare, dar și pentru dezv. infrastructurii publice de turism, iar proiectele finanțate anterior dovedesc impactul pozitiv asupra localităților beneficiare.

Prioritatea propune susținerea mecanismului integrat de dezv. urbană durabilă, inclusiv finanțarea elaborării/ actualizării documentelor strategice, în principal SIDU și PMUD, precum și acțiuni de creștere/ dezv. a capacității administrative a beneficiarilor. Apelurile dedicate municipiilor și orașelor vor include atât analiza SIDU dpdv al admisibilității acesteia, respectiv a îndeplinirii criteriilor minimale, cât și analiza proiectelor propuse în cadrul acesteia.

Investițiile prevăzute în cadrul acestui obiectiv specific sunt următoarele, fără ca acestea să fie exhaustive:

a) Pentru domeniul **regenerării urbane și securității spațiilor publice,** următoarele acțiuni:

1.

- Reabilitarea integrată a spațiilor publice din zone centrale și zone istorice, a spațiilor publice din interiorul ansamblurilor de locuințe colective;
- Înființarea/ modernizarea/ extinderea spațiilor verzi de mici dimensiuni, spațiilor recreative, zonelor de agreement, locurilor de joacă, centrelor de activități sportive;
- Instalarea/ extinderea sistemelor de supraveghere video inteligente, numai ca parte a proiectelor integrate de regenerare urbană;
- Modernizarea infrastructurii de iluminat;
- Reabilitarea locuintelor sociale.

Prioritizarea zonelor în care vor avea loc intervențiile trebuie să fie reflectată în SIDU, identificată prin evaluarea și cartografierea nevoilor locale, dar și prin consultarea și implicarea comunității locale.

b) În ceea ce privește **conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural și infrastructura culturală** se au în vedere următoarele acțiuni:

1.

- Restaurarea, consolidarea, protecția și conservarea monumentelor istorice;
- Digitalizarea obiectivelor de patrimoniu restaurate.
- Acțiuni de creștere/ dezv. a capacității administrative a beneficiarilor: dezv. de planuri de conservare/ mentenanță a obiectivelor de patrimoniu și sprijin pentru activitățile de dezv. a planurilor de interpretare pentru public.
- Investiții în infrastructura din domeniul cultural: reabilitarea/ modernizarea/ dotarea spațiilor culturale: muzee, galerii de artă, săli de spectacol, cinematografe, etc. și crearea și dotarea de noi spații culturale multifuncționale adaptate nevoilor de dezvoltare a sectorului cultural; digitalizarea activității de promovare turistică și culturală.

c) În domeniul **infrastructurii de turism,** următoarele acțiuni:

1.

- Dezv. turismului practicat în staţiuni balneare, inclusiv prin investiţii în reţele de captare şi transport ape termale, crearea, reabilitarea şi modernizarea bazelor de tratament, dezv. de infrastructuri publice la scară mică pentru valorificarea atracțiilor turistice, amenajarea infrastructurii de agrement, crearea de facilităţi pentru practicarea sportului;
- Dezv. turismului practicat în staţiuni climaterice şi balneoclimaterice, inclusiv prin amenajarea obiectivelor turistice naturale de utilitate publică, crearea/ modernizarea infrastructurilor conexe de utilitate publică;
- Dezv. turismului de agrement, inclusiv prin amenajarea de parcuri tematice;
- Îmbunătățirea accesului către resursele turistice (ca activitate complementară celorlalte);
- Promovarea unor nişe turistice inovative.

Aceste proiecte vor avea o abordare holistică și vor contribui la crest. calității vieții locuitorilor, dar și la crest. atractivității zonelor urbane din RC, inclusiv la atragerea investițiilor și crearea unor noi oportunități. Strategiile și proiectele vor trebui să demonstreze abordarea integrată și modul în care proiectele depuse sunt legate de alte proiecte complementare în cadrul strategiei respective.

Se va finanța și etapa II a operațiunilor selectate în perioada 2014-2020 care îndeplinesc criteriile de etapizare de la art. 118a din Reg. (UE) 2021/1060. Acestea vor fi finanțate în conformitate cu condițiile de sprijin stabilite în perioada 2014-2020.

Intervențiile menţionate sunt complementare celor finanțate prin PNRR, care oferă sprijin pentru modernizarea/crearea de muzee și memoriale precum și pentru sporirea accesului la cultură în localitățile defavorizate dpdv cultural. Alte programe cu acțiuni complementare celor incluse in PR sunt: Europa Creativă - în ceea ce privește atât patrimoniul construit (clădiri ori construcții valoroase prin unicitate, originalitate ori vechime), precum și patrimoniul mobil aflat în muzee; PCIDIF – se axează pe digitalizarea în domeniul cultural (incluzând: echipamente și infrastructură, baze de date, soft, platforme digitale, sisteme integrate, mijloace TIC, modele digitale 3D, infrastructuri informatice și soluții de tip cloud, exploatarea digitalizată); PIDS - vor fi finanțate acțiuni menite să valorifice/conserve patrimoniul cultural imaterial, să încurajeze turismul și meșteșugurile tradiționale.

Intervențiile propuse sunt compatibile cu principiul DNSH (menționat din Regulamentul (UE) 2020/852 privind instituirea unui cadru care să faciliteze investițiile durabile), ele fiind evaluate ca și compatibile confom orientarilor tehnice PNRR.

Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Comunitățile locale din mediul urban, zonele funcționale urbane și zone metropolitane: locuitorii zonelor respective, autoritățile locale, turiștii, consumatorii de cultură, partenerii socio-economici.

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Programul are în vedere necesitatea eliminării inegalităților și promovarea egalității între femei și bărbați, precum și aplicarea principiilor orizontale privind egalitatea de șanse, incluziunea și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor.

Programul are în vedere necesitatea eliminării inegalităților și promovarea egalității între femei și bărbați, precum și combaterea discriminării pe bază de sex, rasă sau origine etnică, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală. Programul nu susține acțiuni care contribuie, sub orice formă, la segregare sau excluziune. În scopul respectării condiției favorizante orizontale privind implementarea și aplicarea Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilităţi (CDPD a ONU), intervențiile sprijinite prin fonduri vor ține cont de principiile și domeniile prioritare promovate prin Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2021-2027. În cadrul Priorităților PR Centru, se va urmări ca rezultatele proiectelor să permită persoanelor cu dizabilităţi accesul la mediul fizic, la produsele informaționale și comunicative, la serviciile și programele pe care societatea le pune la dispoziția membrilor săi, în condiții de egalitate și nediscriminare. În acest sens pentru a asigura îndeplinirea acestor principii la nivel de intervenții, se vor include condiții clare în ghidurile solicitanților pe această temă.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Prioritatea va contribui la dezvoltarea urbană integrată. Astfel aceasta va acoperi Regiunea Centru, mediul urban și mediul rural aferent ZUF si ZM. Pentru intervențiile finanțate în cadrul acestui obiectiv specific, regenerare urbană, patrimoniu și infrastructura culturala și turism se aplică instrumentul teritorial în conformitate cu Regulamentul nr. 1060/2021, art. 28 (c) – ”Finanțare în baza SIDU”.

Proiectele trebuie să fie incluse în SIDU, elaborată în conformitate cu prevederile Regulamentului nr. 1060/2021, art. 29 și implementată sub responsabilitatea municipiilor și orașelor, cu implicarea partenerilor relevanți de la nivel local. AM va verifica SIDU în baza unei grile de verificare, iar pentru fiecare proiect din cadrul SIDU, va verifica:

- complementaritatea cu alte proiecte implementate în cadrul strategiei, care pot fi sprijinite din partea PR Centru sau din alte surse UE sau naționale

- cum se abordează mai multe funcții în cadrul unui proiect integrat prin combinarea atât a investițiilor în infrastructura publică, indiferent de tipul acestora, cât și a măsurilor complementare de tip soft care, împreună, vor contribui la îmbunătățirea aspectelor sociale, culturale, economice sau de mediu ale municipalităților urbane.

- va viza dezvoltarea comunității prin implicarea mai multor părți interesate în fazele de elaborare și implementare.

Lista proiectelor finanțabile va fi rezultatul unui proces de selectare/prioritizare desfășurat la nivelul autorităților responsabile cu implementarea strategiilor teritoriale (Consilii Locale, ADI, Parteneriate)

Municipiile de la nivel regional vor avea alocări predefinite conform art. 6 din OUG 156/2020. Apelul dedicat orașelor din P8 include atât analiza SIDU din punct de vedere al admisibilității acesteia, respectiv a îndeplinirii criteriilor minimale, cât și analiza proiectelor propuse în cadrul strategiei. Municipiile și orasele vor avea apeluri dedicate în afara OP5 pentru intervențiile ce vizează mobilitatea urbană respectiv infrastructura verde. În plus ambele pot depune proiecte și pe celelalte priorități, pe apelurile pentru eficiență energetică sau educație.

Prin combinarea investițiilor din mai multe priorități din cadrul PR Centru și pe baza SIDU, municipiile și orașele vor realiza investiții integrate de dezvoltare urbană.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

Acțiunile propuse pot contribui la sprijinirea obiectivelor Strategiei UE pentru Regiunea Dunării (SUERD), Aria Prioritară 3. Promovarea culturii şi a turismului . Programul poate acționa împreună cu Interreg Europe, pe baza OS „o mai bună guvernanță a cooperării" Astfel, beneficiarii pot coopera în toate subiectele de relevanță comună, conform nevoilor regionale din sfera politicii de coeziune (art. 5 Reg. UE 1060/2021).

Este încurajată cooperarea cu parteneri din statele care compun Regiunea Dunării. Sunt sprijinite schimburi de bune practici conform nevoilor politicii europene de coeziune și ale zonei dunărene. Concret, activitățile de cooperare pot include parteneriate, sesiuni de diseminare a bunelor practici, participare la activități comune în cadrul proiectelor. Tema cooperării vizează aspecte ce tin de domeniul regenerării urbane, contribuția turismului și culturii la îmbunătățirea vieții comunității și implicarea acesteia în protejarea și valorificarea patrimoniului cultural.

Mecanisme de cooperare: **v**izite de studiu, programe de tip peer-to-peer, integrarea în proiecte a unor soluții adaptate nevoilor locale în urma participării active în inițiative de la nivel european (Rețeaua de Dezvoltare Urbană 2021-2027 care face parte integrantă din inițiativele de creștere a capacității dezvoltate sub Inițiativa Europeană Urbană, inițiative sub egida NEB etc.). Integrarea aspectelor legate de cooperarea transnațională și interregională la nivel de proiect va fi reflectată în criteriile de selecție a proiectelor.

Programul și intervențiile sale vor ține seama de initiativa NEB care va pune în practică Pactul verde european și va crea spații de locuit accesibile, durabile și de calitate prin colaborarea și interoperabilitatea artei și a științei culturale. Programul va sprijini investițiile care combină cu succes principiile sustenabilității, esteticii și incluziunii ale NEB, în vederea găsirii unor soluții accesibile, favorabile incluziunii.

În alegerea intervențiilor o atenție sporită va fi acordată Noii Carte de la Leipzig, un document cadru de politici cheie pentru dezvoltarea urbană durabilă în Europa.

Se încurajează cooperarea cu parteneri originari din state care compun Regiunea Dunării, precum si cu alți parteneri relevanți de la nivel european.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Sprijinul sub formă de instrumente financiare nu este luat în considerare în cadrul prezentului obiectiv specific deoarece granturile sunt considerate o formă de sprijin mai adecvată decât instrumentele financiare pe motiv că activitățile previzionate nu vor genera venituri suficiente (în cazul investițiilor în turism pot intra sub incidența ajutorului de stat).

Totuși, având în vedere recenta lansare a unui model de instrument financiar pentru dezvoltarea teritorială în cadrul conceptului New European Bauhaus,

vom explora/analiza în perioada următoare dezvoltarea unui astfel de instrument financiar pilot.

2.1.1.1.2. Indicatori

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și FC

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Ținta (2029)
8	RSO5.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO74	Populația vizată de proiecte derulate în cadrul strategiilor de dezvoltare teritorială integrată	persoane	0,00	1.310.684,00
8	RSO5.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO75	Strategii de dezvoltare teritorială integrată care beneficiază de sprijin	contribuții la strategii	0,00	30,00
8	RSO5.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO76	Proiecte integrate de dezvoltare teritorială	proiecte	0,00	24,00
8	RSO5.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO114	Spații deschise create sau reabilitate în zonele urbane	metri pătrați	0,00	400.000,00
8	RSO5.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	CSO81	Clădiri publice construite /reabilitate/ modernizate în zonele urbane	număr	0,00	7,00

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Valoarea de referință	Anul de referință	Ținta (2029)	Sursa datelor	Observații
8	RSO5.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCR77	Număr de vizitatori ai siturilor culturale și turistice care beneficiază de sprijin	vizitatori/an	151.318,00	2019	237.455,00	Baza de date a beneficiarilor	

2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)
8	RSO5.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	056. Înlocuirea sistemelor de încălzire pe bază de cărbune cu sisteme de încălzire pe bază de gaz, în scopul atenuării schimbărilor climatice	35.000,00
8	RSO5.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	126. Infrastructuri de locuit (altele decât cele pentru migranți, refugiați și persoane| care solicită sau se află sub protecție internațională)	1.701.259,00
8	RSO5.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	165. Protejarea, dezvoltarea și promovarea activelor turistice publice și servicii turistice	35.000.000,00
8	RSO5.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	166. Protejarea, dezvoltarea și promovarea patrimoniului cultural și servicii culturale	40.703.150,00
8	RSO5.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	168. Regenerarea fizică și securitatea spațiilor publice	77.543.171,00
8	RSO5.1	Total			154.982.580,00

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)
8	RSO5.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	01. Grant	154.982.580,00
8	RSO5.1	Total			154.982.580,00

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)
8	RSO5.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	18. Alte tipuri de instrumente teritoriale – Municipii, orașe și suburbii	119.436.857,00
8	RSO5.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	19. Alte tipuri de instrumente teritoriale – Zone urbane funcționale	35.545.723,00
8	RSO5.1	Total			154.982.580,00

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)
8	RSO5.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	03. Neutralitatea de gen	154.982.580,00
8	RSO5.1	Total			154.982.580,00

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din FSE+.

2.2. Prioritățile „Asistență tehnică”

2.2.1. Prioritatea pentru asistență tehnică în temeiul articolului 36 alineatul (4) din RDC: 9. Asistență tehnică

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (e) din RDC

2.2.1.1. Intervenție a fondurilor

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (e) punctul (i) din RDC

Intervențiile în domeniul Asistenței Tehnice vizează următoarele domenii de sprijin:

- asigurarea funcționării sistemului de management și control al PR,
- consolidarea capacităților AM, OI (dacă este cazul) și CM, ale beneficiarilor și ale partenerilor relevanți,
- asigurarea evaluării programului și elaborarea de studii, colectarea de date pentru o bună implementare a programului, precum și pentru pregătirea următoarei per. de programare,
- realizarea activităților de informare și comunicare privind PR.

Activitățile sprijinite prin intermediul priorității de Asistență Tehnică vor contribui la implementarea eficientă a PR, pe de o parte prin formarea unui personal specializat și asigurarea stabilității acestuia și, pe de altă parte, prin sprijinirea beneficiarilor în a înțelege și respecta cerințele programului, de a pregăti proiecte mature și de a le implementa eficient, precum și prin creșterea capacității administrative a beneficiarilor. Asistența Tehnică a fost gândită ca fiind flexibilă pe parcursul perioadei de programare, adică ușor de adaptat la schimbările și nevoile apărute în timpul implementării programului.

Asistența Tehnică are ca obiectiv sprijinirea instituțiilor implicate în managementul PR Centru și a beneficiarilor/partenerilor, în scopul implementării eficiente și transparente a Programului. În acest sens, nevoile de consolidare atât a capacității administrative a Agenției în calitate de AM pentru PR Centru 2021-2027, OI (dacă e cazul), cât și a partenerilor și a potențialilor beneficiari sunt identificate în foaia de parcurs pentru creșterea capacității administrative. În elaborarea roadmap s-a ținut cont de lecțiile învățate în perioadele anterioare de raportare fiind astfel identificate acțiunile de AT necesare, precum și sursa de finanțare a acestora. Acțiunile pe care ADR Centru le va derula pentru consolidarea capacității administrative vor fi în concordanță cu cele menționate la capitolul 9 al Acordului de parteneriat – ”*Un rezumat al acțiunilor planificate pentru consolidarea capacității administrative de execuție a fondurilor vizate de acordul de parteneriat*”. Pentru a asigura o mai bună transparență și responsabilitate a procesului de desfășurare a achizițiilor publice, ADR Centru ia în considerare aplicarea unui pact de integritate pentru una din operațiunile finanțate prin program.

La momentul elaborării PR Centru, strategia de dezvoltare teritorială pentru ITI Țara Făgărașului nu are un nivel de dezvoltare matur, iar ADI nu poate demonstra capacitatea administrativă necesară implementării operațiunilor, prin urmare sprijinul financiar va fi asigurat prin Asistența Tehnică de la nivel național. La evaluarea intermediară a programului, în funcție de circumstanțele existente, sprijinul financiar va putea fi preluat din AT de la nivel regional, iar PR Centru va fi actualizat în consecință.

În cadrul acestei priorități sunt prevăzute a fi finanțate următoarele tipuri de activități orientative, enumerarea nefiind exhaustivă:

- sprijinirea AM PR Centru pentru implementarea diferitelor etape ale PR Centru (pregătire, selecție, verificare și monitorizare, evaluare, control și

audit etc.) prin finanțarea costurilor de personal, a cheltuielilor cu deplasarea personalului implicat în managementul PR Centru și a cheltuielilor administrative;

- asigurarea serviciilor necesare implementării PR Centru (referitoare la evaluarea programului, evaluarea tehnică și financiară a proiectelor, elaborarea de studii și analize specifice, consultanță și expertiză, instruirea personalului propriu și a beneficiarilor, arhivarea documentelor specifice implementării PR, servicii IT, servicii întreținere autoturisme și echipamente, alte servicii necesare implementării PR;
- asigurareabazei materiale necesare implementării PR Centru(echipamente și software, mobilier, materiale consumabile și obiecte de inventar, etc.);
- sprijinirea organizatorică și logistică a CM PR Centru și a altor comitete/grupuri de lucru implicate în implementarea PR Centru, inclusiv structurile de guvernare RIS3 Centru;
- asigurarea de echipamente, software și servicii de asistență pentru facilitarea schimbului electronic de date cu CE;
- organizarea de instruiri/evenimente de formare (conferințe, mese rotunde, seminare, ateliere etc.) specifice domeniilor finanțate în cadrul PR Centru, în scopul îmbunătățirii cunoștințelor/competențelor beneficiarilor și a potențialilor beneficiari în ceea ce privește PR Centru;
- acordarea de sprijin pentru potențialii beneficiari și pentru beneficiari, prin structurile de help-desk;
- sprijinirea implementării activităților de informare și comunicare PR Centru;
- sprijinirea pregătirii/implementării/monitorizării PR Centru, PDR Centru, RIS3 Centru, inclusiv pregătirea următoarei perioade de programare;
- asigurarea funcționării ADR Centru în calitate de OI pentru POR 2014-2020 (cheltuieli aferente monitorizării durabilității proiectelor și închiderii programului).

Beneficiarii de finanțare ai PR Centru din cadrul celor 8 priorități ale programului vor beneficia de AT a PR prin organizarea de către AM PR Centru de sesiuni de instruire/formare specifică pentru beneficiarii fiecărei priorități, prin acordarea de sprijin în toate etapele de viață ale proiectului prin intermediul help-desk, precum și prin diseminarea informațiilor și derularea activităților de informare și publicitate privind PR, prevăzute în Planul de comunicare AM PR Centru.

În implementarea acestei priorități se va utiliza ca măsură de simplificare una din opțiunile simplificate de costuri prevăzute în regulamentul 1060 /2021 pentru care AM nu trebuie să prezinte informații în Apendicele 1 la program.

Complementaritatea AT PR Centru 2021-2027 cu POAT 2021-2027: prin axa de AT a PR Centru 2021-2027 se acordă sprijin pentru activități specifice PR Centru: analize/studii/strategii/doc. metodologice/ghiduri/ sondaje/ alte livrabile referitoare la PR, programarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea PR, promovarea oportunităților de finanțare prin PR, instruirea specifică pentru beneficiarii PR Centru pe teme proprii acestui program, în timp ce prin POAT 2021-2027 se acordă sprijin orizontal referitor la toate programele operaționale ale perioadei de programare 2021-2027.

Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Grup țintă:

- *Entități din cadrul sistemului de management și control al PR Centru – AM POR din cadrul ADR Centru și personalul suport al acesteia, CM PR Centru, OI etc.,*
- *CDR Centru, CRP Centru, CRI Centru,*
- *potențiali beneficiari și beneficiari ai intervențiilor din PR: autoritățile publice locale, mediul de afaceri, mediul academic și de cercetare,*
- *publicul larg.*

2.2.1.2. Indicatori

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (e) punctul (ii) din RDC

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Ținta (2029)
FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO9.1	Persoane informate referitor la PR 2021-2027	Număr	10.000,00	49.000,00
FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO9.2	Personal finanțat prin PR 2021–2027 (echivalent normă întreagă)	ENI /an	80,00	90,00
FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO9.3	Progresul implementării Planului de evaluare a PR 2021 – 2027	%	8,33	100,00
FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO9.4	Număr participanți la evenimente de consolidare a capacităților autorităților statelor membre, ale beneficiarilor și ale partenerilor relevanți	Număr	500,00	1.700,00

2.2.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (e) punctul (iv) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)
9	FEDR	Mai puțin dezvoltate	179. Informare și comunicare	1.000.000,00

9	FEDR	Mai puțin dezvoltate	180. Pregătire, implementare, monitorizare și control	46.567.469,00
9	FEDR	Mai puțin dezvoltate	181. Evaluare și studii, culegere de date	1.200.000,00
9	FEDR	Mai puțin dezvoltate	182. Consolidarea capacității autorităților din statele membre, beneficiarilor și partenerilor relevanți	750.000,00
9	Total			49.517.469,00

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuantum (EUR)
9	FEDR	Mai puțin dezvoltate	03. Neutralitatea de gen	49.517.469,00
9	Total			49.517.469,00

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din FSE+.

3. Planul de finanțare

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (g) punctele (i)-(iii), articolul 112 alineatele (1), (2) și (3) și articolele 14, 26 și 26a din RDC

3.1. Transferuri și contribuții (1)

Referință: Articolele 14, 26, 26a și 27 din RDC

Modificare de program asociată cu	☐ contribuția la InvestEU
	☐ transfer către instrumente care fac obiectul gestiunii directe sau indirecte
	☐ transfer între FEDR, FSE+, Fondul de coeziune sau către un alt fond sau către alte fonduri
	☐ Fonduri care contribuie la obiectivele prevăzute la articolul 21c alineatul (3) din Regulamentul (UE) 2021/241

(1) Se aplică numai modificărilor programelor efectuate în conformitate cu articolele 14, 26 și 26a, cu excepția transferurilor complementare către Fondul pentru o tranziție justă efectuate în conformitate cu articolul 27 din RDC. Transferurile nu afectează defalcarea pe ani a creditelor financiare la nivelul CFM pentru un stat membru.

Tabelul 15A: Contribuții la InvestEU* (defalcare pe ani)

Contribuție din partea		Contribuție la	Defalcare pe an							
Fond	Categoria de regiune	Componenta InvestEU	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Total

* Pentru fiecare nouă cerere de contribuție, se vor stabili, printr-o modificare de program, cuantumurile totale pentru fiecare an, per fond și per categorie de regiuni.

Tabelul 15B: Contribuții la InvestEU* (rezumat)

Fond	Categoria de regiune	Infrastructura sustenabilă (a)	Inovare și digitalizare (b)	IMM (c)	Investiții sociale și competențe (d)	Total (e)=(a)+(b)+(c)+(d)
Total						

* Cuantumuri cumulate pentru toate contribuțiile efectuate prin modificări de program pe parcursul perioadei de programare. La fiecare nouă cerere de contribuție se vor stabili, printr-o modificare de program, cuantumurile totale pentru fiecare an, pe fonduri și per categorie de regiuni.

Justificare, luând în considerare modul în care aceste cuantumuri contribuie la realizarea obiectivelor de politică selectate în cadrul programului în conformitate cu articolul 10 alineatul (1) din Regulamentul InvestEU

Tabelul 16A: Transferuri către instrumente care fac obiectul gestiunii directe sau indirecte (defalcare pe ani)

Transferuri de la		Transferuri către	Defalcare pe an							
Fond	Categoria de regiune	Instrumentul	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Total

Tabelul 16B: Transferuri către instrumente care fac obiectul gestiunii directe sau indirecte* (rezumat)

Fond	Categoria de regiune	Total
Total		

* Cuantumuri cumulate pentru toate transferurile prin modificări de program pe parcursul perioadei de programare. La fiecare nouă cerere de transfer se vor stabili, printr-o modificare de program, cuantumurile totale transferate pentru fiecare an, per fond și per categorie de regiuni.

Transferuri către instrumente care fac obiectul gestiunii directe sau indirecte – Justificare

Tabelul 17A: Transferuri între FEDR, FSE+ și Fondul de coeziune sau către alt fond sau alte fonduri* (defalcare pe ani)

Transferuri de la		Transferuri către		Defalcare pe an							
Fond	Categoria de regiune	Fond	Categoria de regiune	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Total

* Transfer către alte programe. Transferurile între FEDR și FSE+ se pot face numai în cadrul aceleiași categorii de regiuni.

Tabelul 17B: Transferuri între FEDR, FSE+ și Fondul de coeziune sau către alt fond sau alte fonduri (rezumat)

	FEDR				FSE+				FC	FEAMPA	FAMI	FSI	IMFV	Total
	Mai dezvoltate	De tranziție	Mai puțin dezvoltate	Regiunile ultraperiferice sau cele nordice slab populate	Mai dezvoltate	De tranziție	Mai puțin dezvoltate	Regiunile ultraperiferice sau cele nordice slab populate						
Total														

* Cuantumuri cumulate pentru toate transferurile prin modificări de program pe parcursul perioadei de programare. La fiecare nouă cerere de transfer se vor stabili, printr-o modificare de program, cuantumurile totale transferate pentru fiecare an, per fond și per categorie de regiuni.

Transferuri între fonduri cu gestiune partajată, inclusiv între fonduri ale politicii de coeziune – Justificare

Tabelul 21: Resurse care contribuie la obiectivele prevăzute la articolul 21c alineatul (3) din Regulamentul (UE) 2021/241

Fond	Categoria de regiune	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Total
Total general								

3.2. FTJ: alocare în program și transferuri (1)

3.3. Transferuri între categorii de regiuni, rezultate în urma evaluării la jumătatea perioadei

Tabelul 19A: Transferuri între categorii de regiuni rezultând din evaluarea la jumătatea perioadei în cadrul programului (defalcare pe ani)

Transferuri de la	Transferuri către	Defalcare pe an			
Categoria de regiune*	Categoria de regiune*	2025	2026	2027	Total

* Se aplică doar pentru FEDR și FSE+

Tabelul 19B: Transferuri între categorii de regiuni rezultând din evaluarea la jumătatea perioadei, către alte programe (defalcare pe ani)

Transferuri de la	Transferuri către	Defalcare pe an			
Categoria de regiune*	Categoria de regiune*	2025	2026	2027	Total

* Se aplică doar pentru FEDR și FSE+

3.4. Transferuri înapoi (1)

Tabelul 20A: Transferuri înapoi (defalcare pe ani)

Transferuri de la	Transferuri către	Defalcare pe an

InvestEU sau alt instrument al Uniunii	Fond	Categoria de regiune	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Total

(1) Se aplică doar modificărilor de program pentru resursele transferate înapoi de la alte instrumente ale Uniunii, inclusiv elemente ale FAMI, FSI și IMFV, în cadrul gestiunii directe sau indirecte, sau din InvestEU.

Tabelul 20B: Transferuri înapoi* (rezumat)

De la	Către						
InvestEU/Instrument	FEDR			FSE+			Fondul de coeziune
	Mai dezvoltate	Tranziție	Dezvoltat	Mai dezvoltate	Tranziție	Dezvoltat	

* Cuantumuri cumulate pentru toate transferurile prin modificări de program pe parcursul perioadei de programare. La fiecare nouă cerere de transfer se vor stabili, printr-o modificare de program, cuantumurile totale transferate pentru fiecare an, per fond și per categorie de regiuni.

3.5. Credite financiare pe an

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (g) punctul (i) din RDC și articolele 3, 4 și 7 din Regulamentul FTJ

Tabelul 10: Credite financiare pe an

Fond	Categoria de regiune	2021	2022	2023	2024	2025	2026		2027		Total
							Credit financiar fără cuantumul de flexibilitate	Cuantumul de flexibilitate	Credit financiar fără cuantumul de flexibilitate	Cuantumul de flexibilitate	
FEDR*	Mai puțin dezvoltate	0,00	151.549.873,00	160.710.091,00	211.730.081,00	221.606.291,00	98.918.870,00	98.918.870,00	104.315.225,00	104.315.225,00	1.152.064.526,00
Total FEDR		0,00	151.549.873,00	160.710.091,00	211.730.081,00	221.606.291,00	98.918.870,00	98.918.870,00	104.315.225,00	104.315.225,00	1.152.064.526,00
Total		0,00	151.549.873,00	160.710.091,00	211.730.081,00	221.606.291,00	98.918.870,00	98.918.870,00	104.315.225,00	104.315.225,00	1.152.064.526,00

° Cuantumuri după transferul complementar la FTJ.

3.6. Total credite financiare per fond și per cofinanțare națională

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (g) punctul (ii), articolul 22 alineatul (6) și articolul 36 din RDC

Pentru programele din cadrul obiectivului Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică în cazul în care în acordul de parteneriat s-a optat pentru asistență tehnică în temeiul articolului 36 alineatul (4) din RDC.

Tabelul 11: Total credite financiare per fond și per cofinanțare națională

Numărul obiectivului de politică /obiectivului specific FTJ sau asistență tehnică	Prioritate	Baza de calcul pentru sprijinul din partea Uniunii	Fond	Categoria de regiune*	Contribuția Uniunii (a)=(g)+(h)	Defalcarea contribuției Uniunii		Contribuția națională (b)=(c)+(d)	Defalcarea orientativă a contribuției naționale		Total (e)=(a)+(b)	Rată de cofinanțare (f)=(a)/(e)
						Mai puțin cuantumul de flexibilitate (g)	Cuantumul de flexibilitate (h)		Publice (c)	Private (d)		
1	1	Public	FEDR	Mai puțin dezvoltate	216.337.102,00	189.418.861,00	26.918.241,00	40.109.458,00	40.109.458,00		256.446.560,00	84,3595258209%
1	2	Public	FEDR	Mai puțin dezvoltate	68.791.962,00	56.656.468,00	12.135.494,00	12.139.758,00	12.139.758,00		80.931.720,00	85,0000000000%
1	10	Total	FEDR	Mai puțin dezvoltate	10.949.820,00	0,00	10.949.820,00	0,00	0,00		10.949.820,00	100,0000000000%
2	3	Public	FEDR	Mai puțin dezvoltate	196.419.635,00	163.660.170,00	32.759.465,00	34.662.290,00	34.662.290,00		231.081.925,00	84,9999994591%
2	4	Public	FEDR	Mai puțin dezvoltate	181.841.025,00	168.095.849,00	13.745.176,00	32.089.594,00	32.089.594,00		213.930.619,00	84,9999994624%
3	5	Public	FEDR	Mai puțin dezvoltate	168.031.000,00	138.388.886,00	29.642.114,00	29.652.530,00	29.652.530,00		197.683.530,00	84,9999997471%
4	6	Public	FEDR	Mai puțin dezvoltate	68.929.425,00	42.554.494,00	26.374.931,00	41.250.319,00	41.250.319,00		110.179.744,00	62,5608868723%
4	7	Public	FEDR	Mai puțin dezvoltate	31.264.508,00	21.631.223,00	9.633.285,00	5.517.267,00	5.517.267,00		36.781.775,00	84,9999979609%
4	11	Public	FEDR	Mai puțin dezvoltate	5.000.000,00	0,00	5.000.000,00	263.158,00	263.158,00		5.263.158,00	94,9999981000%
5	8	Public	FEDR	Mai puțin dezvoltate	154.982.580,00	127.642.319,00	27.340.261,00	27.969.062,00	27.969.062,00		182.951.642,00	84,7123197725%
TA36(4)	9	Public	FEDR	Mai puțin dezvoltate	49.517.469,00	40.782.161,00	8.735.308,00	8.738.377,00	8.738.377,00		58.255.846,00	84,9999998283%
Total			FEDR	Mai puțin dezvoltate	1.152.064.526,00	948.830.431,00	203.234.095,00	232.391.813,00	232.391.813,00		1.384.456.339,00	83,2142187187%
Total general					1.152.064.526,00	948.830.431,00	203.234.095,00	232.391.813,00	232.391.813,00		1.384.456.339,00	83,2142187187%

* Pentru FEDR: mai puțin dezvoltate, de tranziție, mai dezvoltate și, după caz, alocare specială pentru regiuni ultraperiferice și regiuni nordice slab populate. Pentru FSE+: mai puțin dezvoltate, de tranziție, mai dezvoltate și, după caz, alocarea suplimentară pentru regiuni ultraperiferice. Pentru Fondul de coeziune: nu se aplică. Pentru asistența tehnică, aplicarea categoriilor de regiuni depinde de selectarea unui fond.

** Indicați totalul resurselor FTJ, inclusiv sprijinul complementar transferat de la FEDR și FSE+. Tabelul nu include cuantumurile în conformitate cu articolul 7 din FTJ. În cazul asistenței tehnice finanțate din FTJ, resursele FTJ se împart în resursele aferente articolelor 3 și 4 din Regulamentul FTJ. Pentru articolul 4 din Regulamentul FTJ nu există cuantum de flexibilitate.

4. Condiții favorizante

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (i) din RDC

Tabelul 12: Condiții favorizante

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinirea condiției favorizante	Criterii	Îndeplinirea criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
1. Mecanisme eficace de monitorizare a pieței achizițiilor publice			Da	Existența unor mecanisme de monitorizare care acoperă toate contractele de achiziții publice și procedurile de atribuire a acestora în cadrul fondurilor, în conformitate cu legislația Uniunii în domeniul achizițiilor publice. Această cerință include: 1. Modalități prin care să se asigure compilarea de date utile și fiabile cu privire la procedurile pentru achizițiile publice care depășesc pragurile UE, în conformitate cu obligațiile de raportare în temeiul articolelor 83 și 84 din Directiva 2014/24/UE și al articolelor 99 și 100 din Directiva 2014/25/UE	Da	HG nr. 901/2015 OUG nr. 13/2015 HG 634/2015 OUG nr. 68/2019 http://anap.gov.ro/web/analize-si-rapoarte-statistice/?future=false	Funcția de monitorizare este exercitată de ANAP în baza art. 2 și art. 3 lit. e) din OUG nr. 13/2015, respectiv art. 3 alin. (1) lit. d), alin. (3) lit. e) și f) din HG 634/2015, prin: -prelucrarea periodică a datelor și informațiilor cu privire la toate procedurile de achiziții din SEAP -prelucrarea datelor privind deciziile CNSC și ale curților de apel -calcularea indicatorilor de performanță relevanți și măsurabili - pregătirea rapoartelor și declarațiilor, în conformitate cu obligațiile de raportare stabilite în directive și legislația națională. Datele și informațiile monitorizate sunt publicate periodic pe site-ul instituției și vizează: dimensiunea și caracteristicile pieței, intensitatea concurenței, activitatea economică, eficiența achizițiilor publice, posibile situații de comportament necorespunzător.
				2. Modalități prin care să se asigure faptul că datele acoperă cel puțin următoarele elemente: (a) calitatea și intensitatea concurenței: numele ofertantului câștigător, numărul ofertanților	Da	art.232(1) Legea 98/2016 art. 252 (1) Legea nr 99/2016 HG nr 394/2016, art. 170, 171, 172 HG nr 395/2016 art. 167, 168, 169 b) Legea nr 98/2016, art. 221 (6),222^1	Toți indicatorii pot fi obținuți din SEAP. a) Conform Legii nr. 98/2016 (art. 142, 145, 146) și Legii nr. 99/2016 (art. 151, 155, 156), autoritățile contractante (AC) au obligația de a publica un anunț de atribuire, incluzând cel puțin elementele

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinirea condiției favorizante	Criterii	Îndeplinirea criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
				inițiali și valoarea contractuală; (b) informații cu privire la prețul final după finalizarea procedurii și la participarea IMM-urilor ca ofertanți direcți, în cazul în care sistemele naționale furnizează astfel de informații.		Legea nr 99/2016, art. 239, 239^1 OUG nr 114/2020 http://anap.gov.ro/web/wp-content/uploads/2020/07/ORDONANTA-de-URGENTA-nr.-114-09.07.2020.pdf http://anap.gov.ro/web/wp-content/uploads/2021/01/Notificare-extindere-anunt-de-modificare-contract_FINAL_19Ian2021_de-publicat-1.pdf Instrucțiunea nr 1/2021 http://anap.gov.ro/web/wp-content/uploads/2021/01/Instructiune-MO-final.pdf	solicitate. b) Conform legislației achizițiilor, AC are obligația de a include în anunțul de atribuire valoarea și celelalte modificări ale contractului. Au fost implementate următoarele măsuri: -anunț de modificare a contractului, respectând formularul 20 -modificarea legislației (OUG nr. 114/2020) prin introducerea obligației de a publica toate modificările la contract - dezvoltarea SEAP pentru a permite publicarea modificărilor contractului, inclusiv o notificare în acest sens - instrucțiunea nr. 1/2021 privind modificarea contractului (Monitorul Oficial nr. 56/2021) În ceea ce privește participarea IMM-urilor ca ofertanți direcți, tipul de entitate este selectat din SEAP: mediu, mic, mare, aceste informații regăsindu-se în profilul SEAP, DUAE și declarația cu participanții la procedură.
				3. Modalități prin care să se asigure monitorizarea și analizarea datelor de către autoritățile naționale competente în conformitate cu articolul 83 alineatul (2) din Directiva 2014/24/UE și cu articolul 99 alineatul (2) din Directiva 2014/25/UE.	Da	OUG nr. 13/2015 HG 634/2015 OUG nr. 68/2019 http://anap.gov.ro/web/analize-si-rapoarte-statistice/?future=false	ANAP exercită funcția de monitorizare conform art. 2 și art. 3 lit. e) din OUG nr. 13/2015, respectiv art. 3 alin. (1) lit. d), alin. (3) lit. e) și f) din HG 634/2015.

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinirea condiției favorizante	Criterii	Îndeplinirea criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
				4. Modalități de a pune la dispoziția publicului rezultatele analizei, în conformitate cu articolul 83 alineatul (3) din Directiva 2014/24/UE și cu articolul 99 alineatul (3) din Directiva 2014/25/UE.	Da	http://anap.gov.ro/web/analize-si-rapoarte-statistice/?future=false	Rezultatele activității de monitorizare sunt publicate și disponibile pe site-ul ANAP.
				5. Modalități prin care să se asigure că toate informațiile ce indică situații în care poate fi suspectată o manipulare a procedurilor de cerere de oferte sunt comunicate organismelor naționale competente în conformitate cu articolul 83 alineatul (2) din Directiva 2014/24/UE și cu articolul 99 alineatul (2) din Directiva 2014/25/UE.	Da	nu sunt	Legislația națională conține reglementări specifice care răspund situațiilor de denaturare a concurenței: - Legea nr. 98/2016: art. 167 alin. (1) lit. d), alin. (6) și alin. (7) - Legea nr. 99/2016: art. 180 alin. (1) lit. d), alin. (4) și alin. (5) Consiliul Concurenței, instituție cu atribuții specifice, transmite puncte de vedere la solicitarea AC urmare a unei suspiciuni de denaturare a concurenței.
2. Instrumente și capacități pentru aplicarea eficace a normelor privind ajutoarele de stat			Da	Autoritățile de management dispun de instrumente și capacități pentru a verifica respectarea normelor privind ajutoarele de stat: 1. în cazul întreprinderilor aflate în dificultate și al întreprinderilor vizate de o cerință de recuperare;	Da	http://www.ajutordestat.ro/?pag=206	Referitor la conceptul de încadrare a întreprinderilor în categoria de întreprindere în dificultate, AM: • verifică existența declarației pe propria răspundere a reprezentantului întreprinderii beneficiare, • aplică metodologia pentru Verificarea declarației pe propria răspundere a reprezentantului întreprinderii beneficiare (prezentată în Anexa la Autoevaluarea națională privind îndeplinirea condiției favorizante privind ajutorul de stat); analiza la nivelul întreprinderii se face pe baza datelor conturilor anuale

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinirea condiției favorizante	Criterii	Îndeplinirea criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
							complete încheiate pentru anul anterior depunerii cererii de finanțare, aprobate și depuse la autoritățile fiscale. Pentru întreprinderile supuse aplicării unei decizii de recuperare Registrul ajutoarelor de stat (RegAS) permite verificarea ex-ante a eligibilității beneficiarului de a primi ajutor de stat-de minimis. Aplicația RegAS este gestionată de Consiliul Concurenței în colaborare cu Serviciul de telecomunicații speciale.
				2. prin acces la consultanță de specialitate și orientări în materie de ajutoare de stat, furnizate de experți ai organismelor locale sau naționale în domeniul ajutoarelor de stat.	Da	OUG nr. 77/2014 https://mfinante.gov.ro/documents/35673/220775/OUG77_2014.pdf	Potrivit para. (2), art. 6 din OUG nr. 77/2014 Consiliul Concurenței furnizează la nivel național asistență de specialitate privind aplicarea legislației ajutorului de stat furnizorilor și beneficiarilor de ajutor de stat/de minimis pentru a asigura îndeplinirea obligațiilor RO în acest domeniu în calitatea sa de stat membru al UE, inclusive în ceea ce privește elaborarea de acte normative sau administrative prin care se instituie măsuri de natura ajutorului. În același timp AM au acces prin Consiliul Concurenței la platforma wiki.
3. Aplicarea și implementarea eficace a Cartei drepturilor fundamentale			Da	Existența unor mecanisme eficace care asigură respectarea Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene („Carta”) și care includ: 1. modalități prin care să se asigure că programele sprijinite de fonduri și implementarea lor	Da	Ghidul pentru aplicarea Cartei Drepturilor Fundamentale a UE în implementarea fondurilor europene nerambursabile https://mfe.gov.ro/minister/perioade-de-programare/perioada-2021-2027/	A fost aprobat ”Ghidul pentru aplicarea Cartei Drepturilor Fundamentale a UE în implementarea fondurilor europene nerambursabile”, în consultare cu partenerii relevanți, ce are ca obiectiv sprijinirea personalului din cadrul Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene, ministerelor de linie cu atribuții în gestionarea fondurilor

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinirea condiției favorizante	Criterii	Îndeplinirea criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
				respectă dispozițiile relevante ale Cartei;			europene, agenților și altor autorități publice în programare și în implementare pentru perioada 2021-2027, cât și a beneficiarilor care solicită finanțare din fondurile europene nerambursabile (FEN), în aplicarea și implementarea eficace a dispozițiilor Cartei. Ghidul dă o mai bună înțelegere a Cartei, explicând importanța și caracterul obligatoriu al conformității acesteia în implementarea FEN și asigurând reflectarea prevederilor Cartei corespunzător în pregătirea și implementarea programelor prin explicarea rolului și a sarcinilor autorităților și facilitarea elaborării procedurilor de verificare a conformității cu dispozițiile Cartei, prin furnizarea de instrumente simple și directe de verificare incluzând o listă de verificare utilizată în toate etapele programării și implementării.
				2. modalități de raportare către comitetul de monitorizare cu privire la cazurile în care operațiunile sprijinite de fonduri nu respectă Carta, precum și cu privire la plângerile referitoare la Cartă prezentate în conformitate cu măsurile adoptate în temeiul articolului 69 alineatul (7).	Da	Ghidul pentru aplicarea Cartei Drepturilor Fundamentale a UE în implementarea fondurilor europene nerambursabile https://mfe.gov.ro/minister/perioade-de-programare/perioada-2021-2027/	Raportarea cazurilor de neconformitate a operațiunilor sprijinite din fonduri cu Carta si a plângerilor privind Carta se va realiza în conformitate cu dispozițiile art. 40(1)(h), respectiv art. 69(7) din RDC, sub responsabilitatea autorității de management, cel puțin o dată pe an către CM, în cadrul documentelor privind stadiul implementării programelor. Se vor furniza informații referitoare la numărul și rezultatele plângerilor, numărul și modalitățile de soluționare a cazurilor detectate de neconformitate,

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinirea condiției favorizante	Criterii	Îndeplinirea criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
							împreună cu măsurile de remediere aplicate. De asemenea, măsurile puse în aplicare la nivelul autorității de management pentru verificarea conformității documentelor cu dispozițiile Cartei vor fi raportate în același capitol. Se va acorda o atenție deosebită componenței comitetelor de monitorizare prin includerea organismelor responsabile cu promovarea incluziunii sociale, a drepturilor fundamentale, a drepturilor persoanelor cu dizabilități, a egalității de gen și a nediscriminării.
4. Implementarea și aplicarea Convenției Organizației Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap (CDPD a ONU) în conformitate cu Decizia 2010/48/CE a Consiliului			Da	Existența unui cadru național care asigură aplicarea CDPD a ONU și care include: 1. obiective cu ținte măsurabile, mecanisme de colectare a datelor și mecanisme de monitorizare;	Da	HG 234/2022 privind atribuţiile, organizarea şi funcţionarea ANPDPD https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/251762 Legea 221/2010 pentru ratificarea CDPD http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/123949 Legea 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/236311 HG 490/2022 pentru aprobarea Strategiei naționale privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2022-2027	Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități (ANPDPD) a elaborat Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2022-2027, ce are ca obiectiv general asigurarea accesului fizic, informațional și comunicațional al persoanelor cu dizabilități la produsele, serviciile și programele pe care societatea le pune la dispoziția membrilor săi. Strategia continuă și dezvoltă demersul de implementare a Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități în vederea asigurării cadrului pentru exercitarea deplină și în condiții de egalitate a tuturor drepturilor şi libertăţilor fundamentale ale omului de către toate persoanele cu dizabilități. Monitorizarea implementării Strategiei va fi realizată de către ANPDPD pe baza unei metodologii și a unor instrumente

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinirea condiției favorizante	Criterii	Îndeplinirea criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
						https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/254203	de lucru. Obiectivele și țintele măsurabile, sistemul de colectare de date și mecanismul de monitorizare devin pachetul complet pentru asigurarea implementării Strategiei naționale 2022-2027
				2. modalități prin care să se asigure că politica, legislația și standardele în materie de accesibilitate se reflectă în mod corespunzător în pregătirea și implementarea programelor;	Da	Legea nr. 8/2016 privind înființarea mecanismelor prevăzute de Convenţia privind drepturile persoanelor cu dizabilităţi http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/175197 Ghidul pentru reflectarea Convenției ONU (CDPD) privind drepturile persoanelor cu dizabilități în pregătirea și implementarea programelor și proiectelor cu finanțare nerambursabilă alocată României în perioada 2021-2027 https://mfe.gov.ro/minister/punctul-de-contact-pentru-implementarea-conventiei-privind-drepturile-persoanelor-cu-dizabilitati/	ANPDPD elaborează politicile, strategiile și standardele în domeniul dizabilității. La nivelul MIPE a fost elaborat Ghidul CDPD în pregătirea și implementarea programelor și proiectelor cu finanțare nerambursabilă alocată României și aprobat de Guvern prin Memorandum comun în data de 10 august a.c.. Ghidul sprijină implementarea și aplicarea prevederilor Convenției prin evidențierea rolurilor diferitelor autorități pentru asigurarea reflectării politicilor, legislației și standardelor în materie de accesibilitate în pregătirea și implementarea AP și a Programelor. Documentul prezintă cadrul legal și instituțional aplicabil, principalele dispoziții ale CDPD de care se va ține cont în etapele de programare și de implementare, precum și mecanismele de asigurare și verificare a respectării CFO4 și prevede acțiuni de asigurare a capacității administrative necesare.. Ghidul urmărește promovarea de acțiuni privind accesibilitatea, adaptarea rezonabilă, designul universal, utilizarea noilor tehnologii de către persoanele cu dizabilități, pentru a facilita integrarea

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinirea condiției favorizante	Criterii	Îndeplinirea criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
							lor în societate.
				3. modalități de raportare către comitetul de monitorizare cu privire la cazurile în care operațiunile sprijinite de fonduri nu respectă CDPD a ONU, precum și cu privire la plângerile referitoare la CDPD a ONU prezentate în conformitate cu măsurile adoptate în temeiul articolului 69 alineatul (7).	Da	https://mfe.gov.ro/minister/punctul-de-contact-pentru-implementarea-conventiei-privind-drepturile-persoanelor-cu-dizabilitati/	Reprezentanții Punctului de contact vor fi membri în unele CM-uri. Raportarea către CM a cazurilor de neconformitate conf. art. 40 din RDC se va face cel puțin o dată pe an, prin prezentarea de către PCPD a plângerilor și reclamațiilor primite pe site-urile internet constituite în baza art. 46 și 49 din RDC, precum și în urma conlucrării cu celelalte entități relevante. PCPD ocupă o poziție cheie în cadrul arhitecturii instituționale pentru asigurarea faptului că politica, legislația și standardele în materie de accesibilitate sunt reflectate în mod corespunzător în pregătirea și implementarea programelor. Prin colaborarea cu AM, ACP, AA, ANPDPD, Consiliul de Monitorizare, rețeaua punctelor de contact, CNCD, Avocatul Poporului, în conf. cu dispozițiile art. 69 alin.(7) din RDC, reprezentanții PCPD vor putea prezenta în cadrul reuniunilor CM neconformitățile și sesizările înregistrate la nivelul autorităților naționale și/sau adresate de cetățeni COM, sesizările soluționate și propunerile de remediere înaintate spre examinare. PCPD va urmări implementarea măsurilor adoptate și va comunica, după caz, COM remedierea situațiilor semnalate.
1.1. Buna guvernanță a strategiei naționale sau	FEDR	RSO1.1. Dezvoltarea și sporirea	Da	Strategia sau strategiile de specializare inteligentă trebuie să fie sprijinită (sprijinite) de: 1. o analiză la zi a provocărilor	Da	SNCISI 2022-2027 https://www.poc.research.gov.ro/uploads/2021-2027/conditie-favorizanta/sncisi_19-iulie.pdf	Analiza factorilor care obstrucționează difuzarea inovației a concluzionat că principalele provocări sunt legate de finanțarea redusă pentru CDI; nivelul

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinirea condiției favorizante	Criterii	Îndeplinirea criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
regionale de specializare inteligentă		capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate RSO1.4. Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat		existente în ceea ce privește diseminarea inovării și digitalizarea;		Analiza factorilor care împiedică difuzarea inovației: https://www.poc.research.gov.ro/uploads/2021-2027/conditie-favorizanta/analysis-of-the-factors-that-obstruct-the-diffusion-of-innovatio.pdf Analiza barierelor în calea digitizării mediului public și privat: https://www.poc.research.gov.ro/uploads/2021-2027/conditie-favorizanta/bariere-digitalizare.pdf	scăzut de colaborare (public-public și public-privat); lipsa unei coordonări eficiente a politicilor; integrarea scăzută în ERA; masa critică scăzută de cercetători în sistemul CDI din România; lipsa predictibilității cadrului legal; și cultura scăzută pentru inovație. În ceea ce privește provocările digitalizării, acestea sunt legate de lipsa educației digitale; nivelul scăzut de finanțare publică pentru digitalizarea IMM-urilor; ambiguitatea și lipsa unei evoluții coerente a instrumentelor de guvernare electronică; și dezvoltarea insuficientă a serviciilor publice electronice în România. Principalele măsuri avute în vedere pentru a răspunde provocărilor identificate la nivel național și regional sunt: creșterea bazată pe dovezi în elaborarea politicilor, integrarea mecanismelor de monitorizare și evaluare, creșterea finanțării CDI și eficienței acesteia, propagarea digitalizării în toate domeniile de activitate și creșterea interoperabilității sistemului IT național.
				2. existența unei instituții sau a unui organism național/regional competent care să fie responsabil cu managementul strategiei de specializare inteligentă;	Da	Regulamentul de Funcționare (ROF) aprobat de MCID 20492/10.05.2022 https://www.research.gov.ro/wp-content/uploads/2022/11/rof-mcid-10-05-2022.pdf Ordinul MCID nr. 458/31.07.2019 privind Regulamentul de Funcționare al CCSS: https://www.poc.research.gov.ro/ro/articol/4380/2021-2027-condi-ie-	Managementul strategiei de specializare inteligentă se concentrează pe guvernanța multilevel între nivelurile național și regional. Comitetul de Coordonare pentru Specializare Inteligentă a fost stabilit pentru o cooperare eficientă între nivelurile național și regional. Această structură are un rol strategic de decizie în adoptarea, monitorizarea, evaluarea și revizuirea SNCISI, stabilind mecanismul de integrare și legătură cu

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinirea condiției favorizante	Criterii	Îndeplinirea criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
						favorizanta-2021-2027	RIS3 pentru a identifica sinergiile între S3 și a recomanda acțiuni pentru a le valorifica. La nivel național, Ministerul RID este instituția responsabilă de NSRISS, având putere decizională pentru a asigura gestionarea NSRISS ca autoritate de stat pentru cercetarea științifică, dezvoltarea tehnologică și inovare. Agențiile de Dezvoltare Regională sunt responsabile de RIS3, având putere decizională pentru a asigura gestionarea RIS3 la nivel operațional. Managementul strategic al RIS3 este asigurat de Consorțiul Regional pentru Inovare (CRI) pentru fiecare regiune.
				3. instrumente de monitorizare și evaluare pentru a măsura performanțele în direcția atingerii obiectivelor strategiei;	Da	Ordinul ministrului cercetării, inovării și digitalizării nr. 21093/05.09.2023 https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/275008 PNIM poate fi accesat : https://www.pnim.mcid.gov.ro Ordinul MCID nr. 20486/29.02.2024 privind metodologia națională EDP și Planurile de Acțiune Integrate pentru criteriile 3 și 4: https://www.poc.research.gov.ro/uploads/2021-2027/conditie-favorizanta/ordin-nr-20486_29-februarie-2024_criteriile-3-si-4_conditie-favorizanta-mcid.pdf	Sistemul de monitorizare și evaluare a fost proiectat, dezvoltat și integrat în structurile la nivel național și regional care asigură trasabilitatea datelor necesare pentru a sprijini procesele aferente. Sistemul include indicatori definiți, o metodologie comună de monitorizare și evaluare și un mecanism comun pentru colectarea/analiza datelor legate de S3. Instrumentele asigură uniformitatea indicatorilor, evită suprapunerile și permit valorificarea datelor colectate la nivel regional și național. Indicatorii sunt asociați cu ecosistemul de cercetare și inovare, domeniile de specializare inteligentă și proiectele care contribuie la S3. Responsabil pentru coordonarea sistemului național de monitorizare și evaluare este Direcția pentru politici și strategii CDI, Inovare și Transfer Tehnologic din cadrul MCID. La nivel

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinirea condiției favorizante	Criterii	Îndeplinirea criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
							regional, fiecare RIS3 are propriul său mecanism și structuri de monitorizare și evaluare care asigură transmiterea datelor către platforma integrată de monitorizare (componenta regională). Sistemul de monitorizare și evaluare este implementat pe baza planificării naționale și regionale.
				4. existența unei cooperări funcționale între părțile interesate („procesul de descoperire antreprenorială”);	Da	Ordinul MCID 20486/29.02.2024 privind metodologia națională EDP și Planurile de Acțiune Integrate pentru criteriile 3 și 4: https://www.poc.research.gov.ro/uploads/2021-2027/conditie-favorizanta/ordin-nr-20486_29-februarie-2024_criteriile-3-si-4_conditie-favorizanta-mcid.pdf • Ordinul MLPDA nr. 3630/13.08.2020 Strategiile Regionale de Specializare Inteligentă (RIS3) pe baza metodologiei regionale EDP poate fi accesat: https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/229504	Domeniile și subdomeniile naționale de specializare inteligentă pentru perioada 2021-2027 reflectate în SNCISI au rezultat dintr-un proces de descoperire antreprenorială desfășurat în 2020 pe baza unei metodologii pentru realizarea EDP. O versiune actualizată a metodologiei a fost aprobată în februarie 2024. RIS3 au fost dezvoltate pe baza exercițiilor EDP desfășurate la nivelul fiecărei regiuni conform unei metodologii regionale EDP. La nivel național și regional, EDP a fost implementat ca un proces interactiv și inclusiv implicând afaceri, cercetare, societate civilă și administrație publică. Aplicarea continuă a celor două metodologii EDP se desfășoară pe baza planificării naționale și regionale. Se așteaptă ca parte a revizuirii să aprofundeze specializarea prin definirea foilor de parcurs asociate subdomeniilor, care pot permite o poziție mai înaltă în lanțurile globale cu valoare adăugată.
				5. acțiuni necesare pentru îmbunătățirea sistemelor de cercetare și inovare naționale sau regionale, după caz;	Da	ROF MCID poate fi accesat: https://www.mcid.gov.ro/minister/organizare/	Pentru a aborda provocările la nivelul RO, se implementează în prezent o serie de reforme structurale necesare pentru îmbunătățirea sistemului CDI. Astfel, în

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinirea condiției favorizante	Criterii	Îndeplinirea criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
							conformitate cu prevederile componentelor (7 și 9) ale NRRP, recomandările PSF sunt abordate cu scopul de a crea un mediu sustenabil, predictibil și simplificat pentru instituțiile de cercetare și afaceri, crescând accesul la finanțare cu accent pe contribuția la tranziția digitală, creșterea capacității de inovare a sistemului CDI pentru a crea sinergii între cercetare și afaceri. Pentru a face față noilor responsabilități care derivă din condiția favorizantă și din provocările la nivel național și european în termeni de performanțe CDI, MCID și-a revizuit structura. Directorii noilor departamente sunt membri în cadrul CCSS, fiind parte din procesul decizional în termeni de politici CDI și S3 împreună cu reprezentanții ADR-urilor.
				6. acțiuni de sprijinire a tranziției industriale, după caz;	Da	Planul de măsuri privind gestionarea tranziției industriale în România poate fi accesat: https://www.poc.research.gov.ro/uploads/2021-2027/conditie-favorizanta/plan_tranz_industriala_rev2-iun-2021.pdf	Planul de Gestionare a Tranziției Industriale în România se concentrează pe următoarele tipuri principale de intervenții: 1) investiții inovatoare (încurajarea întreprinderilor să adopte tehnologii Industry 4.0, inclusiv mecanisme de gestionare a proprietății industriale); 2) investiții în factori care conduc la adoptarea Industry 4.0: cadrul legislativ, definirea standardelor de interoperabilitate, securitate, eficiență energetică; 3) competențe (instruire și educație la nivel de întreprindere); și 4) conștientizare și guvernanță (diseminarea cunoștințelor și aplicațiilor tehnologiei Industry 4.0 și asigurarea unei guvernanțe eficiente bazate pe

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinirea condiției favorizante	Criterii	Îndeplinirea criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
							colaborarea cu partenerii pentru a atinge obiectivele planului). Aceste elemente au fost, de asemenea, preluate, acolo unde a fost cazul și relevant, în programele regionale. Această abordare este reflectată și în JTP.
				7. măsuri de consolidare a cooperării cu partenerii din afara unui anumit stat membru în domeniile prioritare sprijinite de strategia de specializare inteligentă.	Da	Acțiunile de sprijinire a colaborării internaționale incluse în SNCISI 2022-2027 pot fi accesate la: https://www.poc.research.gov.ro/uploads/2021-2027/conditie-favorizanta/sncisi_19-iulie.pdf	Acțiunile de sprijinire a colaborării internaționale au fost stabilite în SNCISI 2022-2027 și RIS3. Programele regionale și PoCIDIF oferă sprijin pentru operațiuni de cooperare internațională și interregională pentru actorii CDI și întreprinderi. Scopul este de a crește capacitatea firmelor autohtone de a produce inovație, inclusiv inovație disruptivă și de a crea nișe pentru valorificarea economică a rezultatelor CDI pe piețele internaționale, inclusiv prin integrarea în soluții multinaționale în România. Participarea actorilor relevanți în CoP R3 este promovată și încurajată la nivel național și regional. Se fac eforturi pentru a implica actorii naționali și regionali relevanți în participarea la platformele tematice S3 și în dezvoltarea parteneriatelor tematice pentru specializare inteligentă. Prin platforma de monitorizare descrisă la criteriul 3, datele privind dinamica principalelor acțiuni de sprijinire a colaborării internaționale sunt colectate, procesate și analizate.
2.1. Un cadru de politică strategic pentru sprijinirea renovărilor	FEDR	RSO2.1. Promovarea eficienței	Da	1. Este adoptată o strategie națională pe termen lung pentru sprijinirea renovării parcului național de clădiri rezidențiale și	Da	HG nr. 1034/2020 în 27.11.2020. SRTL poate fi consultat accesând următorul link: https://www.mlpda.ro/uploads/articole/a	Strategia națională de renovare pe termen lung (SRTL) cuprinde, în Capitolul IX Indicatori, o foaie de parcurs cu măsuri și indicatori de

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinirea condiției favorizante	Criterii	Îndeplinirea criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
destinate să îmbunătățească eficiența energetică a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale		energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră		nerezidențiale, în conformitate cu cerințele Directivei (UE) 2010/31/UE a Parlamentului European și a Consiliului, care: (a) implică obiective de etapă orientative pentru 2030, 2040 și 2050; (b) oferă o descriere orientativă a resurselor financiare necesare pentru a sprijini implementarea strategiei; (c) definește mecanisme eficace pentru promovarea investițiilor în renovarea clădirilor.		ttachments/60096d5354394459864321.pdf	progres măsurabili, ce vizează întreg parcul național de clădiri rezidențiale și nerezidențiale, publice și private, cu valori țintă orientative pentru 2030, 2040 și 2050 care indică modul în care aceștia contribuie la atingerea obiectivului de eficiență energetică de 32,5%, stabilit de Uniunea Europeană pentru 2030, prin Directiva 2012/27/UE. Capitolul X Implicații bugetare cuprinde resurseleor financiare necesare pentru implementarea strategiei si opțiunile de implementare pentru promovarea investițiilor în renovarea clădirilor (pct. 1 – 4), cu recomandări privind mecanismele financiare pentru sprijinirea mobilizării investițiilor, opțiuni instituționale propuse pentru gestionarea și implementarea mecanismelor financiare publice, opțiuni și scheme de finanțare în vederea renovării clădirilor pentru fiecare segment de piață.
				2. Măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice pentru a realiza economiile de energie necesare	Da	HG 1.076/4.10.2021 pentru aprobarea Planului național integrat în domeniul energiei și schimbărilor climatice 2021-2030 https://energie.gov.ro/wp-content/uploads/2021/10/Anexa-HG-PNIESC.pdf	România a adoptat Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030 (PNIESC), în conformitate cu prevederile Regulamentului (UE) 2018/1999 și conform structurii prevăzută în anexa I a acestui regulament. România a întreprins măsuri concrete pentru punerea în aplicare a prevederilor art. 7 din Directiva 2018/2002 de modificare a Directivei 2012/27/UE privind eficiența energetică referitor la

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinirea condiției favorizante	Criterii	Îndeplinirea criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
							estimarea economiilor cumulate de energie la nivelul utilizării finale. Acestea au fost calculate de autoritățile naționale pentru sectoarele: transport, industrie, agricultură și sectorul rezidențial și servicii utilizând Mecanismul de Raportare Voluntară al Comisiei Europene.
2.2. Guvernanța sectorului energetic	FEDR	RSO2.1. Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră	Da	Planul național integrat privind energia și clima este notificat Comisiei, în conformitate cu articolul 3 din Regulamentul (UE) 2018/1999 și în concordanță cu obiectivele pe termen lung de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră în temeiul Acordului de la Paris, care include: 1. toate elementele prevăzute în modelul din anexa I la Regulamentul (UE) 2018/1999;	Da	HG 1.076/4.10.2021 pentru aprobarea Planului național integrat în domeniul energiei și schimbărilor climatice 2021-2030 https://energie.gov.ro/wp-content/uploads/2021/10/Anexa-HG-PNIESC.pdf	România a adoptat Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030 (PNIESC), în conformitate cu prevederile Regulamentului (UE) 2018/1999 și conform structurii prevăzută în anexa I a acestui regulament. România a întreprins măsuri concrete pentru punerea în aplicare a prevederilor art. 7 din Directiva 2018/2002 de modificare a Directivei 2012/27/UE privind eficiența energetică referitor la estimarea economiilor cumulate de energie la nivelul utilizării finale. Acestea au fost calculate de autoritățile naționale pentru sectoarele: transport, industrie, agricultură și sectorul rezidențial și servicii utilizând Mecanismul de Raportare Voluntară al Comisiei Europene.
				2. o descriere a resurselor și mecanismelor financiare preconizate pentru măsurile de promovare a energiei cu emisii scăzute de carbon.	Da	Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030 https://energie.gov.ro/wp-content/uploads/2021/10/Anexa-HG-PNIESC.pdf	Capitolul 5.3. (Prezentarea generală a investițiilor necesare) din cadrul Planului Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030 include o descriere a

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinirea condiției favorizante	Criterii	Îndeplinirea criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
							resurselor și mecanismelor financiare preconizate în perioada 2021-2030 pentru măsurile de promovare a energiei cu emisii scăzute de carbon.
2.7. Cadru de acțiune prioritară pentru măsurile de conservare necesare care fac obiectul unei cofinanțări din partea Uniunii	FEDR	RSO2.7. Intensificare acțiunilor de protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare	Da	Pentru intervențiile prin care sunt sprijinite măsurile de conservare a naturii care au legătură cu ariile Natura 2000 care fac obiectul Directivei 92/43/CEE a Consiliului: Existența unui cadru de acțiune prioritară în conformitate cu articolul 8 din Directiva 92/43/CEE, care include toate elementele prevăzute în modelul de cadru de acțiune prioritară pentru perioada 2021-2027 convenit de Comisie și de statele membre, inclusiv identificarea măsurilor prioritare și o estimare a nevoilor de finanțare.	Da	Cadru de acțiune prioritar (CAP) pentru Natura 2000 în România http://www.mmediu.ro/app/webroot/uploads/files/RO%20PAF.pdf	România a elaborat un Cadru de acțiune prioritar (CAP) pentru Natura 2000 în conformitate cu articolul 8 din Directiva 92/43 / CEE. Acesta include toate elementele cerute de formatul standard pentru cadrul de acțiune prioritar pentru 2021-2027 convenit de Comisie și de statele membre. Cadru de Acțiune Prioritar (CAP) pentru Natura 2000 conține o secțiune E dedicată cu privire la identificarea măsurilor prioritare și estimarea nevoilor de finanțare pentru perioada 2021-2027.
3.1. Planificarea globală a transporturilor la nivelul corespunzător	FEDR	RSO3.2. Dezvoltarea și ameliorarea unei mobilități naționale, regionale și locale sustenabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea	Da	Se efectuează o cartografiere multimodală a infrastructurilor existente și a celor planificate până în 2030, cu excepția celor de la nivel local, care: 1. Cuprinde o evaluare economică a investițiilor planificate, susținută de o analiză a cererii și de o modelare a traficului, care ar trebui să ia în considerare impactul preconizat al deschiderii piețelor de servicii feroviare.	Da	Planul Investițional 2021-2030 HG 1312 / 31.12.2021 http://support-mpgt.ro/programul-investitional-2021-2030/ Planul de Dezvoltare Regională Centru 2021-2027 http://www.adrcentru.ro/dez-reg/versiunea-finala-a-planului-de-dezvoltare-regionala-centru-2021-2027/ Hotararea CDR Centru nr.7/2021 http://www.adrcentru.ro/wp-content/uploads/2021/03/Hot.-7_Proiecte-infrastructura-de-transport-	La nivel național, Planul Investițional (PI) 2021-2030 pornește de la eficiența socio-economică și recalibrează obiectivele de investiții prin analiză multi-criterială. Procesul a identificat scenariul de referință a proiectelor finalizate și în desfășurare, nevoile globale și sursele de finanțare și o serie de măsuri orizontale.La nivel regional, Planul de Dezvoltare Regională Centru prezintă o imagine de ansamblu asupra transporturilor la nivel regional (transport rutier, feroviar, aeroportuar, naval), inclusiv aspecte care țin de multimodalitate și mobilitate urbană durabilă.

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinirea condiției favorizante	Criterii	Îndeplinirea criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
		accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere				prioritare-.pdf OUG nr. 88/2020 http://regio-adrcentru.ro/wp-content/uploads/2020/07/Ordonanta-de-Urgenta-nr.-88-din-27-mai-2020.pdf	PDR Centru include obiectivele strategice privind dezvoltarea transportului rutier. A fost stabilit un cadru unitar de prioritizare a investițiilor care cuprinde: Etapa 1 – prioritizarea drumurilor județene și validarea acestei prioritizări de către MTI. Etapa 2 –aplicarea OUG 88/2020, ce include 5 criterii obligatorii de eligibilitate. Suplimentar, a fost aplicat si un criteriu al dezvoltării echilibrate la nivel intra-regional.
				2. Este în concordanță cu elementele legate de transport din planul național integrat privind energia și clima.	Da	PNIESC 2021-2030 Planul Național Integrat pentru Energie și Schimbări Climatice https://energy.ec.europa.eu/system/files/2020-04/ro_final_necp_main_ro_0.pdf	PNIESC a fost aprobat în 2021 și include măsuri de decarbonizare a transportului. Planul Investițional este complementar cu PNIESC și include investițiile solicitate de acesta. PR promovează o abordare integrată a sistemului de transport rutier la nivel regional contribuind la atingerea obiectivelor PNIESC. În conformitate cu obiectivele PNIESC, acțiunile care vizează dezvoltarea urbană contribuie la promovarea mobilității alternative, prin planificarea urbană, încurajarea formelor de transport alternativ, extinderea/amenajarea zonelor pietonale si semi-pietonale partajate. Totodată, se promovează creșterea gradului de utilizare a transportului public, prin optimizarea mijloacelor de transport nepoluant si a infrastructurii necesare.

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinirea condiției favorizante	Criterii	Îndeplinirea criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
				3. Include investițiile în coridoarele rețelei centrale TEN-T, astfel cum sunt definite în Regulamentul MIE, în conformitate cu planurile de lucru pentru coridoarele respective ale rețelei centrale TEN-T.	Da	Planul Investițional 2021-2030 HG 1312 / 31.12.2021 http://support-mpgt.ro/programul-investitional-2021-2030/	Acest criteriu nu afectează investițiile din Programul Regional. La nivel național, scenariile analizate de Planul Investițional 2021-2030 stabilesc apartenența la TEN-T ca un prim criteriu pentru prioritizarea investițiilor (25% impact) așa cum este definit în Regulamentele. 1315/2013 și 1316/2013, urmat de eficiența economică și impactul asupra mediului.
				4. În ceea ce privește investițiile din afara coridoarelor rețelei centrale TEN-T, inclusiv în tronsoanele transfrontaliere, garantează complementaritatea prin asigurarea unei conectivități suficiente a rețelelor urbane, a regiunilor și a comunităților locale la rețeaua centrală TEN-T și la nodurile acesteia.	Da	Master Planul General de Transport Planul Investițional 2021-2030 http://support-mpgt.ro/programul-investitional-2021-2030/	Acest criteriu nu afectează investițiile din Programul Regional. La nivel național, Planul investițional descrie metodologia aplicată pentru a asigura conectivitatea regională și locală la rețeaua TEN-T. Acesta introduce conceptele de rețea primară (TEN-T Core majoritatea și secțiuni cheie de TEN-T Comprehensive), secundară (TEN-T Comprehensive) și terțiară (Drumuri locale) pentru definirea importanței naționale a legăturilor de transport regionale și transfrontaliere. La nivel central responsabilitatea realizării rețelei primare și secundare aparține Ministerului Transporturilor și Infrastructurii. Rețeaua secundară are rolul de a asigura accesibilitatea regională și urbană la rețeaua primară într-un mod sigur eficient și asigurând o protecție suficientă a mediului. Investițiile din PT vor include și centuri ocolitoare pentru a asigura

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinirea condiției favorizante	Criterii	Îndeplinirea criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
							accesibilitatea principalelor orașe la rețeaua primară precum și construcția de secțiuni de pe rețeaua secundară cu rol principal de a asigura conectivitatea reședințelor de județ la rețeaua TEN-T.
				5. Asigură interoperabilitatea rețelei feroviare și, după caz, cuprinde un raport referitor la implementarea ERTMS în conformitate cu Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2017/6 al Comisiei.	Da	Planul Investițional 2021-2030 http://support-mpgt.ro/programul-investitional-2021-2030/ Planul Național de Redresare și Reziliență https://mfe.gov.ro/pnrr/	Criteriul dat nu afectează investițiile prevăzute în Programul Regional. Toate obiectivele de investiții în sectorul feroviar includ echiparea cu ERTMS 2. De asemenea, toate proiectele finanțate în perioada actuală din POIM și CEF includ ERTMS 2. Această abordare va continua și în 2021-2027. În plus România va implementa planul de operaționalizare al ERTMS care constituie și jalon în PNRR.
				6. Promovează multimodalitatea, identificând nevoile de terminale multimodale sau de transbordare în cadrul transportului de marfă și de pasageri.	Da	Master Planul General de Transport Planul Investițional 2021-2030 http://support-mpgt.ro/programul-investitional-2021-2030/	MPGT și PI acoperă toate modurile de transport (feroviar, rutier, naval, aerian și intermodal). MPGT a planificat o rețea de terminale de marfă localizate echilibrat la nivel național, asigurând accesul nediscriminatoriu al operatorilor logistici, integratorilor de servicii feroviar/rutier și feroviar/naval, pornind de la fluxurile existene de marfă la nivel național. Analiza consideră următoarele aspecte: -conectivitatea -distribuția geografică a punctelor de intrare în România (porturi) și centre

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinirea condiției favorizante	Criterii	Îndeplinirea criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
							urbane, -rețeaua de drumuri și căi ferate -fluxurile de mărfuri Promovarea multimodalității este promovată prin PR, precum și în complementaritate cu alte programe europene, precum și prin PR conform PMUD. Investițiile în infrastructura rutieră sprijinite prin PR au rolul de a asigura conectivitatea la nivel regional și accesul la mobilitate, inclusiv pentru zonele rurale, facilitând conectivitatea cu alte moduri de transport regionale (căi ferate, transport urban). Prin PR și PNRR sunt propuse investiții pentru promovarea multimodalității prin încurajarea folosirii transportului public, inclusiv îmbunătățirea modurilor active de transport.
				7. Include măsuri pertinente pentru planificarea infrastructurii care vizează promovarea combustibililor alternativi, în conformitate cu cadrele naționale de politică relevante.	Da	Planul Investițional 2021-2030 http://support-mpgt.ro/programul-investitional-2021-2030/ Planul Național de Redresare și Reziliență https://mfe.gov.ro/pnrr/	Obiectivul strategic este de a susține dezvoltarea unei rețele de infrastructură de combustibili alternativi în RO pentru toate modurile relevante de transport, astfel încât metodele și tehnologiile alternative să poată fi utilizate într-un mod nediscriminatoriu, eficient economic cu impact minim asupra mediului atât la nivel urban cât și pe TEN-T . Totodată, prin CEF au fost finanțate operațiuni de dezvoltare a rețelei de combustibili alternativi la nivelul TEN-T Core.

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinirea condiției favorizante	Criterii	Îndeplinirea criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
							Prin PNRR s-a asumat o țintă de 30.000 de stații de încărcare electrice până în 2026 la care MTI contribuie cu 3000. Prin PI, MTI va finanța proiecte de dezvoltare a rețelei de combustibili alternativi pe TEN-T. Toate proiecte de infrastructură rutieră finanțate prin PT vor include în mod obligatoriu stații de combustibili alternativi. PR prevede infrastructuri pentru combustibili alternativi amplasate în urban conform PMUD, care vor susține transportul public urban și după caz transportul public între localități în concordanță cu Strategia privind Cadrul Național. PR are ca scop mobilitatea sustenabilă cu investitii in mijloace de transport ecologice.
				8. Prezintă rezultatele evaluării riscurilor în materie de siguranță rutieră în conformitate cu strategiile naționale existente privind siguranța rutieră, însoțite de o cartografiere a drumurilor și a secțiunilor de drum afectate, stabilind o ordine de prioritate a investițiilor corespunzătoare.	Da	Planul Investițional 2021-2030 http://support-mpgt.ro/programul-investitional-2021-2030/ Planul Național de Redresare și Reziliență https://mfe.gov.ro/pnrr/	În 2016 a fost elaborată strategia referitoare la siguranța rutieră ce a încorporat analiza de riscuri și acțiunile necesare pentru creșterea siguranței rutiere. Această strategie este necesar să fie actualizată în special pentru a armoniza scopul și obiectivele strategice de la nivel național cu cele de la nivel european în cadrul viziunii „zero”. Investițiile planificate pentru dezvoltarea transportului rutier la nivel regional vor fi implementate în conformitate cu Strategia Națională privind siguranța rutieră 2022-2030 (actualizată conform jalonului corespunzător din PNRR și aprobată

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinirea condiției favorizante	Criterii	Îndeplinirea criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
							prin HG nr.682/2022). Printre elementele specifice care vor fi pregătite și implementate conform Strategiei de siguranță rutieră se regăsesc elemente soft și elemente hard de intervenție asupra infrastructurii propriu zise. Prin Programul Regional vor fi implementate măsuri orizontale privind siguranța rutieră, incluse în proiectele propuse, luând în calcul rezultatele Auditului de siguranță rutieră
				9. Furnizează informații privind resursele de finanțare corespunzătoare investițiilor planificate și necesare pentru acoperirea costurilor de exploatare și de întreținere a infrastructurilor existente și a celor planificate.	Da	Planul Investițional 2021-2030 http://support-mpgt.ro/programul-investitional-2021-2030/	La nivel național, PI 2021-2030 conține un capitol privind strategia finanțării. Acest capitol analizează totalul finanțării disponibile pentru sector din toate sursele, inclusiv condiții specifice, incluzând fonduri europene structurale și de coeziune, MRR, bugetul de stat, împrumuturi externe și alte surse. Prin aprobarea guvernamentală a alocărilor și cofinanțării de la bugetul de stat a fost stabilit angajamentul României pentru următorii 10 ani. Asigurarea fondurilor necesare va fi realizată la nivelul MF. În ceea ce privește investițiile din PR, în conformitate cu prevederile CPR, art. 73 (2) litera d, autoritatea de management se asigură și verifică dacă un beneficiar de finanțare dispune de resursele și mecanismele financiare necesare pentru a acoperi costurile de funcționare și întreținere aferente operațiunilor care includ investiții în infrastructură. Astfel, pentru toate infrastructurile rutiere finanțate prin programele regionale se

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinirea condiției favorizante	Criterii	Îndeplinirea criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
							asigură, prin acest mecanism, sustenabilitatea financiară a investițiilor planificate.
4.3. Un cadru de politică strategic pentru sistemul de educație și formare, la toate nivelurile	FEDR	RSO4.2. Îmbunătățirea accesului la servicii și favorabile incluziunii și de calitate în educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online	Da	Existența unui cadru de politică strategic la nivel național sau regional pentru sistemul de educație și formare, care include: 1. sisteme de anticipare și de formulare de previziuni în materie de competențe, bazate pe date concrete;	Da	Proiectul România Educată - Viziune și strategie 2018-2030 Legea nr. 198 privind învatamantului preuniversitar Legea nr. 199 privind învatamantului superior Legislația secundară - https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/274193 Proiectul ReConect	Ro Ed constituie cadrul strategic național pt toate nivelurile de educație și formare, stabilind viziunea și strategia până în 2030. Acesta își propune îmbunătățirea sist. de educație prin noi politici și modele de guvernare, aliniate la obiectivele Spațiului European al Ed. Noile Legi (198 și 199 din 2023) au fost aprobate în martie 2023 și promulgate în iulie 2023, fiind în vigoare din 03.09.2023. Planurile de Actiune, stabilite prin Notele de Ministru nr. 485 și 486/1.07.2022, asigură operaționalizarea obiectivelor strategice și acoperă: coordonare, implementare, monitorizare și evaluare. Planurile sunt actualizate permanent, urmare a OM nr. 3069/2024 privind aprobarea unor măsuri tranzitorii aplicabile sistemului național de învățământ. Un sistem bazat pe anticiparea competențelor este în vigoare urmare a proiectului ReCONECT. Platforma oferă o imagine asupra urmăririi absolvenților până la angajare, a.î. politicile publice nou create să asigure corelarea cererii cu oferta educațională. A furnizat deja previziuni privind cererea de muncă până în 2028 la nivel național, urmând și la nivel jud. odată integrate într-o platformă IT.
				2. mecanisme și servicii de monitorizare a parcursului	Da	Proiectul ReCONECT - Adaptare la Schimbare - Mecanism Integrat de	Urmărirea absolvenților se face prin conectarea bazelor de date și efectuarea

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinirea condiției favorizante	Criterii	Îndeplinirea criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
				profesional al absolvenților, în vederea furnizării de orientări eficace și de calitate cursanților de toate vârstele;		Anticipare, Monitorizare, Evaluare a Pieței Muncii și Educației HG nr. 369/2024, MO nr. 354/16.04.2024 https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/281823	de sondaje. Ro face parte din EGTI, aplică un sondaj național privind angajabilitatea absolvenților de învățământ sup. Ro a dezvoltat și alte inițiative, precum: participarea la studiul pilot EUROGRADUATE 2022, dezvoltarea capacității de analiza absolvenții prin date admin, analize ex-ante/ex-post prin proiectul FSE Calitatea în învățământul superior. Există o platformă pt. vizualizarea datelor admin. privind angajabilitatea absolvenților. Prin PEO, un proiect axat pe angajabilitatea absolvenților de învățământ sup. va sprijini grupul țintă pt perfecționare, calificare sau recalificare. Există și servicii de îndrumare pt cursanții din învățământul sup. și școlile secundare, cu finanțare suplimentară din surse naționale și FSE+ în următorii ani. Îndeplinirea crt se face și prin metodologia de monitorizare a absolvenților de IVET care prevede monitorizarea prin anchete de teren axate pe inserția socio-profesională a absolvenților de IVET, anticiparea competențelor pe termen scurt prin sondaje în rândul companiilor care oferă educație și formare profesională.
				3. măsuri care să garanteze accesul egal, participarea și absolvirea unor programe de educație și formare de calitate, la prețuri accesibile, relevante, nesegregate și favorabile incluziunii și dobândirea de competențe-cheie la toate	Da	Legea nr. 198 privind învatamantului preuniversitar Legea nr. 199 privind învatamantului superior HG nr.1309/2021 - Programul Național privind Reducerea Abandonului Școlar Programul Școala după Școala	Noile legi garantează dreptul la educație incluzivă de calitate pentru toți elevii, în special pt. cei expuși riscului de excluziune socială. Centrul Național pentru Educație Incluzivă a fost înființat pentru a asigura educația incluzivă pentru toți copiii. Există numeroase programe pentru îmbunătățirea accesului

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinirea condiției favorizante	Criterii	Îndeplinirea criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
				nivelurile, inclusiv în învățământul superior;		Programul Național Masă sănătoasă	și creștere a participării (SDS, „Masă sănătoasă” și PNRAS). Noua lege impune un curriculumul național preuniversitar concentrat pe competențe cheie pentru LLL, inclusiv abilități digitale. Profilul de formare recent aprobat subliniază nivelurile așteptate de dobândire a competențelor cheie. Sunt luate măsuri de digitalizare prin PNRR și FSE. Prin POCU a fost finalizat un program de îmbunătățire a calității profesorilor de limba română pentru copiii din minoritățile naționale. Sunt în vigoare măsuri pentru sprijinirea și asigurarea accesului la educație pentru copiii și tinerii ucraineni strămuți. Noua lege înființează Comisia Națională pentru Desegregarea Școlară și un proiect TSI are ca scop constituirea unui cadru instituțional pentru asigurarea prevenirii, combaterii și monitorizării segregării în sistemul de învățământ.
				4. un mecanism de coordonare care să acopere toate nivelurile sistemului de educație și formare, inclusiv învățământul superior și o împărțire clară a responsabilităților între organismele naționale și/sau regionale relevante;	Da	Legea nr. 198 privind învatamantului preuniversitar	Noua lege a învăţământului preuniversitar reglementează un nou model de restructurare a guvernării sistemului de învăţământ preuniversitar. Se stabilește o repartizare clară a responsabilităților și a mecanismelor de coordonare între organismele naționale și/sau regionale relevante. În viitorul apropiat vor fi puse în funcțiune noi structuri, conform unui calendar aprobat prin Ord. Min. Nr. 3069/2024 privind elaborarea legislației secundare (metodologii, proceduri, regulamente de organizare și funcționare). Noua guvernanță a sistemului de învățământ preuniversitar este abordată de proiectul

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinirea condiției favorizante	Criterii	Îndeplinirea criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
							Ro Educată la nivel de politică și implementată cu sprijin larg din partea PNRR și a unui proiect TSI, cu BM și OECD. 2 rapoarte finale au fost transmise la începutul an 2024 (Rap. cu recomandări privind îmbunătățirea sistemului de guvernanță a educației și linii directoare privind implementarea, monitorizarea și evaluarea proiectului Ro Educată, la nivel sistemic, a OECD, publicat pe site-ul ME și Analiza funcțională a sistemului preuniversitar. Guvernare acționabilă: planificarea succesului regional și local în educație, la nivel local, a BM).
				5. modalități de monitorizare, evaluare și revizuire a cadrului de politică strategic;	Da	România Educată – Viziune și strategie 2018-2030 Mecanism de monitorizare a Strategiei România Educată; ROF ME, aprobat prin Ordinul de ministru nr. 3188/21/02/2022	România Educată 2022-2030 prevede un nou Cadru unitar de coordonare, monitorizare și evaluare a implementării care acoperă 4 dimensiuni: coordonare, implementare, monitorizare și evaluare. Aceste funcții sunt clar repartizate între noile structuri ale Min. Ed., astfel: conducerea ministerului (ministru/secretar de stat), Direcția Generală de Implementare a Proiectului România Educată (DGIPRE); alte direcții și departamente din cadrul Min. Ed., care colaborează cu DGIPRE, pentru coordonarea implementării și monitorizării măsurilor cuprinse în Proiectul România Educată; inspectoratele școlare; unități de învățământ preuniversitar; universități. De asemenea, Unitatea de Politici Publice din cadrul Min. Ed. are atribuții de monitorizare a politicilor publice în domeniul educației. Astfel, în funcție de responsabilitățile acestor structuri, se

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinirea condiției favorizante	Criterii	Îndeplinirea criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
							asigură monitorizarea reformelor și politicilor educaționale publice, inclusiv îndeplinirea indicatorilor/rezultatelor obținute prin implementarea Proiectului România Educată, PNRR și PEO.
				6. măsuri care să vizeze adulții cu un nivel scăzut de calificare și competențe și persoanele provenind din medii socioeconomice defavorizate, precum și parcursuri de perfecționare profesională;	Da	Legea nr. 198 privind învatamantului preuniversitar Legea nr. 199 privind învatamantului superior Strategia Națională pentru formarea adulților 2024-2027 Strategia Națională pentru Educația continuă a adulților 2021-2027	Noile legi ale educației asigură cadrul de desfășurare a formelor de învățare pe tot parcursul vieții. În domeniul LLL, responsabilitățile sunt împărțite, în principal, între MMSS și MEd. În acest sens, au fost elaborate 2 strategii. Strategia Națională de Formare a Adulților 2024-2027 elaborată de MMSS a fost aprobată prin HG nr.1341/2023 29 decembrie 2023, în timp ce Strategia națională a Ministerului Educației privind învățarea adulților, ca unul dintre principalele rezultate ale proiectului POCA Edu-c-Ad, a fost aprobată prin HG nr.484/2024 în 16 mai 2024. Cele 2 strategii complementare identifică în mod clar modul în care sunt coordonate elaborarea politicilor și obiectivele, măsurile și rezultatele comune în acest sector.
				7. măsuri de sprijinire a cadrelor didactice, a formatorilor și a personalului universitar în ceea ce privește metode de învățare adecvate, evaluarea și validarea competențelor-cheie;	Da	Legea nr. 198 privind învatamantului preuniversitar Legea nr. 199 privind învatamantului superior	Pe lângă intervențiile incluse în proiectul Ro Educată, finanțate prin PNRR și FSE/FSE+, ME a realizat, în ultimii ani, o intervenție integrată în formarea cadrelor didactice, dând dovadă de complementaritate și sinergie pentru sprijinirea cadrelor didactice, îmbunătățirea formării profesionale inițiale și continue pentru toate nivelurile de învățământ. Noua lege a învățământului superior prevede o

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinirea condiției favorizante	Criterii	Îndeplinirea criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
							diplomă de master obligatorie și atractivă pentru viitorii profesori, ca parte a formării lor inițiale, cu o puternică componentă practică. Unul dintre Planurile de Acțiune de Implementare a Ro Educate este abordarea carierei didactice, un cadru cuprinzător de sprijinire a cadrelor didactice, care conține măsuri planificate pt sprijinirea privind evaluarea și validarea competențelor cheie dobândite. Îmbunătățirea calității predării este o prioritate de top a noii viziuni pt educație, cu măsuri de implementare propuse. Sunt deja luate în considerare urmăririle de la PEO, cum ar fi un nou proiect CRED2 necompetitiv pentru reforma programelor de liceu din Ro, alături de formarea cadrelor didactice, ghiduri metodologice și OER pentru liceeni.
				8. măsuri care să promoveze mobilitatea cursanților și a personalului și colaborarea transnațională a prestatorilor de servicii de educație și formare, inclusiv prin recunoașterea rezultatelor studiilor și a calificărilor.	Da	https://www.anpcdefp.ro/erasmusplus	Prin Erasmus+ 2014, au fost finanțate 3.285 proiecte transnaționale de mobilitate pt 127.000 pers. (elevi, studenți, tineri, profesori, lucrători de tineret etc) și au fost semnate 885 proiecte de parteneriat de cooperare transnațională, care implică 3.031 entități, cu un nr suplimentar de 21.240 mobilități de efectuat. P7 din PEO va finanța noi module și funcționalități pentru platforma UEFISCDI studyinromania.gov.ro. Vor fi emise cercetări, studii, analize pt a sprijini politicile publice în domeniul internaționalizării, va fi elaborată o strategie de promovare a ofertei educaționale din Ro, și 30 universități

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinirea condiției favorizante	Criterii	Îndeplinirea criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
							vor fi sprijinite să participe la târguri educaționale. Va continua procesul de compatibilitate europeană în domeniul recunoașterii calificărilor profesionale și armonizare continuă a legislației interne cu reglementările europene si internaționale. Prin OM nr. 5146/2019, a fost reglementată aplicarea generală a European Transferable Credit System. A fost reglementat și implementat serviciu online de recunoaștere a diplomelor obținute în străinătate și certificarea documentelor de studii universitare obținute în Ro.

5. Autorități responsabile de program

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (k) și articolele 71 și 84 din RDC

Tabelul 13: Autoritățile responsabile cu programele

Autorități responsabile de program	Numele instituției	Persoana de contact	Poziție	E-mail
Autoritatea de management	Agentia pentru Dezvoltare Regionala CENTRU	Simion Crețu / Dan Popa	Director General / Șef Autoritatea de Management	office@adrcentru.ro
Autoritatea de audit	Autoritatea de Audit - Organism independent pe lângă Curtea de Conturi a României	Florina Munteanu	Director, Direcția pentru auditul POR	florina.munteanu@rcc.ro
Organismul care primește plăți din partea Comisiei	Ministerul Finanțelor prin Autoritatea de Certificare și Plată	Lucia Crăciun / Consuela Toader	Director General / Director General Adjunct	lucia.craciun@mfinante.gov.ro
Alt organism decât autoritatea de management însărcinat cu funcția de contabilitate	Ministerul Finanțelor prin Autoritatea de Certificare și Plată	Lucia Crăciun / Consuela Toader	Director General / Director General Adjunct	lucia.craciun@mfinante.gov.ro

Repartizarea cuantumurilor rambursate pentru asistență tehnică în temeiul articolului 36 alineatul (5) din RDC, în cazul în care sunt identificate mai multe organisme care să primească plăți din partea Comisiei

Referință: articolul 22 alineatul (3) din RDC

Tabelul 13A: Proporția din procentajele prevăzute la articolul 36 alineatul (5) litera (b) din RDC care ar urma să fie rambursată organismelor care primesc plăți din partea Comisiei în cazul asistenței tehnice în temeiul articolului 36 alineatul (5) din RDC (în puncte procentuale)

6. Parteneriat

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (h) din RDC

Principiul parteneriatului reprezintă un aspect esențial în procesul de programare și gestionare a fondurilor. Importanța parteneriatului rezultă atât din nevoia de a asigura transparența procesului de programare și implementare, cât și pentru a oferi posibilitatea de implicare și responsabilizare a tuturor actorilor interesati. Descentralizarea PR a dus la o mai mare implicare a actorilor regionali în procesul de programare, fiind și un rezultat al conștientizării de către aceștia a beneficiilor pe de o parte dar și a rolului pe care îl pot avea în construcția programelor.

În vederea asigurării tuturor actorilor cheie, pentru a include perspectivele oficiale, opinii și cunoștiințe de specialitate, dar și pentru a afla opinia publică care poate contribui cu o diversitate de puncte de vedere, au fost realizate o serie de acțiuni la nivel national de către MIPE, în calitate de coordonator national, dar și la nivel regional de către ADR Centru, în calitate de AM pentru PR Centru.

La nivel național a fost elaborat Codul național de conduită privind parteneriatul pentru fondurile europene aferente Politicii de coeziune care ghidează funcționarea structurilor parteneriale cu rol consultativ în perioada 2021-2027.

În primă etapă, MIPE a constituit 5 grupuri de lucru pentru cele 5 obiective de politică. Pe măsură ce procesul informal de negociere a avansat, au fost înființate 10 grupuri de lucru: unul pentru AP și 9 pentru programele operaționale, care au rezultat în urma unui apel de selecție național, derulat în 2020. Pentru a asigura o consultare tematică, la nivel orizontal, au fost înființate prin deciziile prim-ministrului 3 comitete consultative pentru parteneriatul cu: mediul de afaceri, societatea civilă și autoritățile locale.

În cursul lunii august 2020 a avut loc o consultare publică în sistem online la care au participat prin intermediul Webex aproximativ 180 de reprezentanți ai partenerilor. Observațiile/propunerile formulate in timpul reuniunii si/sau transmise ulterior în scris au fost analizate si, după caz, integrate in versiunea revizuita a programelor. Printre aspectele incluse la nivelul PR Centru menționăm susținerea ideii de ZUF, includerea în categoria de activități eligibile a campaniilor de conștientizare/informare asupra anumitor tematici relevante.

Consultările MIPE cu structurile parteneriale pe marginea documentelor programatice 2021-2027 au continuat și în cursul anului 2021.

La nivel regional, ADR Centru și-a asumat să promoveze o bună guvernanță a politicii de coeziune și să garanteze un proces participativ deplin, bazat pe transparență, deschidere, incluziune și implicare. Astfel pentru programarea 2021-2027, structurile parteneriale pentru elaborarea PDR și a RIS3: CRP și CRI Centru, alături de alte grupuri de lucru județene sau tematice, au fost consultate și implicate atât în elaborarea PDR și RIS3, precum și în elaborarea PR Centru. Aceste structuri au fost și vor fi consultate și informate în diferitele etape ale programului, în funcție de nevoile identificate. Structurile parteneriale menționate includ actori din toate categoriile cheie astfel: autorități publice, parteneri economici (patronat, firme, etc.) și sociale (ONG-uri pe domeniul social, ale grupurilor marginalizate, entități implicate în procesul de incluziune și educație etc. – ex. Federația ONG-urilor sociale din Transilvania, Asociația pentru Dezvoltarea Economiei Sociale Fortunatis (a minorității Roma), Fundația Creștină Diakonia Covasna), organizații relevante care reprezintă societatea civilă și organizații de mediu, precum și entități din domeniul cercetării și unversități.

Pe lângă aceste structuri parteneriale programul a trecut și prin diferite consultări publice cu cetățenii Regiunii.

Primele consultări la nivel regional cu structurile parteneriale regionale au început în 2019. Astfel în perioada sept. 2019-febr. 2020 au avut loc 13 întâlniri cu structurile parteneriale regionale (CRP, CRI), grupuri de lucru județene și tematice (au fost constituite 6 grupuri de lucru județene și 7 grupuri tematice care au avut întâlniri fizice și online, temele vizate fiind: dezvoltare teritorială și dezvoltare urbană, competitivitate-CDI, Resurse umane-educație-sănătate, mediu-eficiență energetică-schimbări climatice, dezvoltare rurală și agricultură, turism) care au urmărit în principal două obiective majore:

- stabilirea priorităților regionale
- alcătuirea unui portofoliu solid de proiecte care să faciliteze implementarea priorităților stabilite.

La aceste întâlniri au participat cca 485 de reprezenanți ai adminitrației locale și județene, ONG-uri, servicii deconcentrate ale administrației centrale, universități, asociații și reprezentanți ai mediului de afaceri. Aceste consultări au avut ca scop, totodată și prezentarea, dezbaterea și culegerea de opinii/sugestii cu privire la fiecare din cele 5 obiective de politică ale CE. Sugestiile primite de la partenerii regionali, coroborate cu propunerile de proiecte incluse în portofoliul regional de proiecte, mecanism dezvoltat de ADR Centru pentru a susține procesul de programare și planificare, au contribuit la conturarea primei versiuni a PR Centru. Această primă versiune a PR Centru a fost publicată pe site-ul MIPE, precum și pe site-ul ADR Centru și a fost transmisă partenerilor regionali. Ca urmare a acestei publicări dar și a rundelor de consultări lansate de MIPE au fost primite mai multe observații și propuneri din partea actorilor regionali și naționali care au fost analizate și o parte din acestea au fost preluate în versiunea 2 a PR Centru. Printre propunerile primite de la partenerii regionali și cuprinse în cadrul PR Centru menționăm: includerea autorităților din mediul rural ca fiind eligibile pe partea de servicii digitale și eficiență energetică a clădirilor publice; includerea obiectivelor de patrimoniu, precum și a clădirilor universităților publice ca eligibile pe eficiență energetică; includerea susținerii restaurării și valorificăriiobiectivelor de patrimoniu din mediu rural.

Pe parcursul anului 2021 au avut loc 9 focus grupuri EDP (asociate celor 9 domenii cu potential de specializare regionale de la nivel regional) și întâlniri ale CRI Centru, ca parte a procesului de finalizare a RIS3 Centru. În urma celor 9 EDP, la care au participat peste 230 de persoane, reprezentând mediul de afaceri, universități și institute de cercetare, clustere, adminsitrația locală, au fost validate cele 9 domenii de specializare inteligentă, viziunea și obiectivele strategiei, dar și prioritățile și domeniile de finanțare care vor fi incluse în PR Centru

În perioada sept. 2022- febr. 2021 au fost organizate întâlniri și dezbateri cu UAT pentru definirea abordării privind dezvoltarea urbană în PR Centru.

După publicarea versiunii 2 a programului, în aprilie 2021, au fost organizate întâlniri dedicate cu actorii interesați pe domeniile dezvoltarea urbană și turism. De asemenea, a fost dezbătută în CRI Centru abordarea strategică asupra investițiilor în infrastructura de CDI. O campanie de prezentare și dezbatere a PR Centru, versiunea 3, a fost organizată în toate județele Regiunii Centru în octombrie 2021 la care au participat cca 700 de persoane.

De asemenea, în perioada august-septembrie 2021, a fost derulat un proces de consultare publică al PR Centru prin intermediul unui chestionar online, cu ajutorul căruia cetățenii Regiunii au putut trimite propuneri, recomandări cu privire la nevoile de investiții și și-au putut prezenta interesele vis-a-vis de prioritățile de finanțare propuse prin Program. Chestionarul a fost disponibil în limbile română și maghiară. Pentru a asigura o vizibilitate ridicată, chestionarul a fost diseminat în mass-media regională și pe rețelele de social - media ale ADR Centru și ale APL-urilor din regiune. **537 de cetățeni au răspuns chestionarului**, majoritatea din mediul urban. Au răspuns persoane care au provenit din zone și domenii de expertiză diferite și cu opinii diferite. Răspunsurile la chestionar au variat de la opinii generale la propuneri concrete de rezolvare a unor probleme. Din analiza acestuia a rezultat că infrastructura rutieră, modernizarea infrastructurii educaționale și digitalizarea în administrația publică sunt principalele

priorități de investiții de la nivel regional. Respondenții consideră că în susținerea cercetării, dezvoltării și inovării la nivel regional, accentul ar trebui să fie pus pe investiții în infrastructură (centre de cercetare și inovare, laboratoare, parcuri tehnologice etc). De asemenea un accent important este pus pe eficiență energetică și infrastructură verde. Valorificarea durabilă a patrimoniului natural și a patrimoniului cultural din mediul urban și rural (UNESCO și categorie A) sunt principalele priorități pe domeniul turismului care ar trebui susținute la nivel de Program.

După domeniile de finanțare, din analiza răspunsurilor primite rezultă că cele mai multe persoane sunt interesate de modalitatea de pregătire a proiectelor eligibile și de selecție a acestora. De asemenea, evenimentele cu prezență online și materialele audio-video de prezentare a principalelor priorități ale PR prezintă un interes mai mare față de evenimentele cu prezență fizică și materialele printate.

Analiza răspunsurilor primite arată că implementarea PR Centru va contribui la dezvoltarea sustenabilă a Regiunii Centru și are beneficii asupra factorilor de mediu.

Pe site-ul ADR Centru a fost creată o secțiune dedicată procesului de programare pentru perioada 2021-2027 unde sunt publicate toate informațiile relevante privind programarea 2021-2027 la nivelul Regiunii Centru, precum si toate versiunile PR Centru care au fost transmise spre consultare partenerilor regionali http://regio-adrcentru.ro/programare-2021-2027/. Aici mai sunt incluse și documente support care să sprijine elaborarea și dezvoltarea de proiecte, precum și o secțiune dedicată dezvoltării urbane.

De asemenea, transparența în procesul de programare este asigurată prin intermediul secțiunii dedicate la nivelul site-ului MIPE, în cadrul căreia sunt postate cu regularitate documentele relevante pentru procesul de programare supuse consultării: logicile intervențiilor, diversele versiuni ale Programelor Operaționale, precum și calendarul consultărilor publice (http://mfe.gov.ro/minister/perioade-de-programare/perioada-2021-2027/).

Structurile parteneriale regionale: CRP, CRI, grupurile de lucru tematice vor fi implicate și în procesul de implementare, monitorizare și evaluare a PR Centru.

Din aceste structuri vor fi recrutați, în baza unei metodologii care va ține seama de implicarea partenerilor în procesul de programare 2021-2027, membrii CM PR Centru, care va fi instituit conform Regulamentului UE 1060/2021, pentru a avea o reprezentare echilibrată a tuturor tipurilor de organizații implicate în dezvoltarea regională și care va reprezenta interesele categoriilor de organizații care formează quadruplul helix, din toate domeniile de interes astfel cum sunt stabilite în strategia de dezvoltare a regiunii. CM PR va fi un organism fundamental pentru asigurarea principiului partenerial, care va reuni reprezentanți ai mediului public, privat, academic și asociativ, cu rol important în implementarea și monitorizarea Programului.

În procesul de implementare și monitorizare a PR Centru, din rândul organizațiilor membre ale acestor structuri parteneriale vor fi agregate/selectate grupuri tehnice consultative care vor fi implicate în construcția ghidurilor/schemelor de finanțare, în evaluarea și monitorizarea programului.

7. Comunicare și vizibilitate

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (j) din RDC

Îmbunătățirea vizibilității politicii de coeziune reprezintă o prioritate majoră și în perioada de programare 2021-2027, fiind necesară creșterea gradului de conștientizare a beneficiilor finanțărilor UE pentru cetățenii din Regiunea Centru.

Această activitate va fi realizată în baza Planului de comunicare dedicat programului, care este în curs de finalizare și va fi supus aprobării Comitetului de Monitorizare. Acesta conține activități de comunicare unitare, coerente și predictibile, fiind supus dezbaterii și avizării actorilor implicați în proces.

Activitățile propuse vor respecta prevederile Regulamentului UE 1060/2021 și vor asigura vizibilitatea sprijinului european obținut la nivel regional. Se va realiza pagina web aferentă programului care va conține informații despre program, operațiuni, alocări etc. și va fi conectată la portalul unic național. Ea va reprezenta un portal de comunicare și informare pentru parteneri, beneficiari, cetățeni, fiind actualizată permanent. Pagina web dedicată PR Centru și documentele aferente vor fi accesibile persoanelor cu dizabilitati, asigurând disponibilitatea unei descrieri audio a materialelor audio-vizuale în limbajul semnelor, ușor de citit.

Obiectivul general de comunicare constă în prezentarea rolului și contribuției PR Centru la dezvoltarea Regiunii Centru și în asigurarea transparenței obiectivelor PR, oportunităților de finanțare și rezultatelor obținute.

În mod specific, se va urmări creșterea notorietății PR Centru și a încrederii publice în rolul și contribuția Uniunii Europene în finanțarea proiectelor și în dezvoltarea Regiunii Centru. Până în anul 2029, vom crește gradul de conștientizare regional cu cel puțin 5%, raportat la nivelul obținut în studiul ce va fi derulat în primul an după aprobarea PR. Toate categoriile de public țintă vor fi informate cu privire la apeluri, lansări de proiecte, stadiul implementării și lise vor explica transparent regulile și mecanismul de acordare a finanțărilor.

Indicatorii utilizați pentru monitorizarea și evaluarea comunicării sunt corelați cu obiectivele de comunicare din analiza cărora va rezulta numărul persoanelor informate referitor la PR Centru.

Publicul țintă principal este format din solicitanții de fonduri (autorități publice, mediul de afaceri și ecosistemul de inovare, mediu academic și de cercetare, ONG-uri), beneficiarii de fonduri și publicul intern (personalul ADR Centru, reprezentanții partenerilor și media, AM sau organisme intermediare). De asemenea, prin toate activitățile de comunicare sunt vizați cetățenii din regiune, cu accent pe tineri și comunitățile locale. Activitățile de comunicare vor fi dezvoltate împreună cu partenerii locali și regionali, cu rețelele EEN și Europe Direct, cu instituții de învățământ și de cercetare regionale și stake-holderii relevanți.

Activitățile propuse și fundamentate în bugetul de comunicare (aproximativ 1 mil. euro), prevăd organizareași participarea la sesiuni de informare, conferințe de presă, seminare, întâlniri tehnice, conferințe, schimburi de experiență, infotrip-uri, site-visit, evenimente de masă. Se vor organiza campanii complexe de informare și publicitate, cu accent pe mediul online, se vor realiza materiale de promovare, aplicații pentru mobil, materiale foto-video etc, pentru a spori notorietatea și vizibilitatea PR Centru. Va fi utilizată Rețeaua Multiplicatorilor de Informații pentru redistribuirea informațiilor la nivel local. Pagina web dedicată PR Centru și informațiile relevante despre program vor fi publicate, multiplicate și redistribuite și prin social media și alte instrumente online. Activitățile derulate vor fi evaluate prin sondaje online și chestionare/studii.

Va fi creat și pus la dispoziția tuturor un set de reguli pentru PR, care va conține elementele de identitate vizuală obligatorii pentru materialele de comunicare.

Pentru operațiunile de importanță strategică (OIS) identificate se vor elabora planuri de acțiuni și evenimente dedicate. AM PR va îndruma beneficiarii în implementarea acțiunilor. În cazul OIS și al

proiectelor de peste 10 milioane euro, se vor crea subpagini dedicate pe website-ul programului, se vor organiza evenimente de lansare, se vor promova informațiile prin campanii dedicate, se vor utiliza toate rețelele și partenerii AM, se vor realiza testimoniale, evenimente pentru public, vizite media etc.

Planurile de acțiuni de comunicare vor fi actualizate periodic, în funcție de temele și canalele de comunicare relevante.

Pentru realizarea activităților este desemnat Șeful Serviciului Relații Publice, cu experiență de 15 ani în comunicare.

8. Utilizarea costurilor unitare, a sumelor forfetare, a ratelor forfetare și a finanțărilor nelegate de costuri

Referință: articolele 94 și 95 din RDC

Tabelul 14: Utilizarea costurilor unitare, a sumelor forfetare, a ratelor forfetare și a finanțărilor nelegate de costuri

Se intenționează utilizarea articolelor 94 și 95 din RDC	Da	Nu
De la adoptare, programul va face uz de rambursarea contribuției Uniunii pe baza costurilor unitare, a sumelor forfetare și a ratelor forfetare în cadrul priorităților, în conformitate cu articolul 94 din RDC	☒	☐
De la adoptare, programul va face uz de rambursarea contribuției Uniunii pe baza finanțărilor nelegate de costuri, în conformitate cu articolul 95 din RDC	☐	☒

Apendicele 1: Contribuția Uniunii pe baza costurilor unitare, a sumelor forfetare sau a ratelor forfetare

A. Rezumatul principalelor elemente

Prioritate	Fond	Obiectiv specific	Categoria de regiune	Proporția estimată din alocarea financiară totală în cadrul priorității, căreia i se va aplica OCS, în %	Tipul (tipurile) de operațiune vizată (vizate)		Indicatorul care determină rambursarea		Unitatea de măsură a indicatorului care determină rambursarea	Tip de OCS (baremul standard pentru costurile unitare, sumele forfetare sau ratele forfetare)	Cuantumul (în EUR) sau procentul (în cazul ratelor forfetare) OCS
					Cod(1)	Descriere	Cod(2)	Descriere			
1	FEDR	RSO1.4. Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat	Mai puțin dezvoltate	0,61%	023. Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială, antreprenoriat și adaptabilitatea întreprinderilor la schimbare	Operațiuni care includ acțiuni de formare profesională pentru angajații IMM-urilor	RCR98. Angajați din IMM-uri care finalizează programe de formare a competențelor pentru specializare inteligentă, pentru tranziție industrială și antreprenoriat (pe tip de competențe: tehnice, de management, de antreprenoriat, ecologice, altele)	Angajați din IMM-uri care finalizează programe de formare a competențelor pentru specializare inteligentă, pentru tranziție industrială și antreprenoriat (RCR 98) de minim 12 ore și obțin certificatul de absolvire.	Număr de persoane	Costul unitar	627,74 Euro
2	FEDR	RSO1.4. Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat	Mai puțin dezvoltate	0,31%	023. Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială, antreprenoriat și adaptabilitatea întreprinderilor la schimbare	Operațiuni care includ acțiuni de formare profesională pentru angajații IMM-urilor	RCR98. Angajați din IMM-uri care finalizează programe de formare a competențelor pentru specializare inteligentă, pentru tranziție industrială și antreprenoriat (pe tip de competențe: tehnice, de management, de antreprenoriat, ecologice, altele)	Angajați din IMM-uri care finalizează programe de formare a competențelor pentru specializare inteligentă, pentru tranziție industrială și antreprenoriat (RCR 98) de minim 12 ore și obțin certificatul de absolvire.	Număr de persoane	Costul unitar	627,74 Euro

(1) Acesta se referă la codul pentru dimensiunea privind domeniul de intervenție din tabelul 1 al anexei I la RDC și al anexei IV la Regulamentul FEAMPA.

(2) Acesta se referă la codul unui indicator comun, dacă este cazul.

B. Detalii pe tip de operațiune

Denumirea prescurtată a tipului de operațiune	Operațiuni care includ acțiuni de formare profesională pentru angajații IMM-urilor
Autoritatea de management a primit sprijin din partea unei societăți externe pentru a stabili costurile simplificate	☒
Denumirea societății externe	LIDEEA Development Actions SRL
1. Descrierea tipului de operațiune, inclusiv calendarul de implementare (1)	Operațiunile finanțate din OS a (iv) constau in programe de formare ce determină dezvoltarea extinsă și bine direcționată a competențelor avansate în domeniile S3. Acestea sunt implementate în corelare directă cu intervențiile din OS a (ii) și (iii), a căror operaționalizare depinde și de accesul la un bazin de competențe pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat, precum și la competențe digitale avansate. În prezent IMM-urile se confruntă cu o lipsă de personal calificat și cu competitivitate redusă în atragerea de talente într-o piață a muncii rigidă și dominată, în mare măsură, de companiile mari. Ca urmare, este necesară instrumentalizarea unui proces de up-skilling direcționat spre noile provocări, pentru a facilita tranziția și transformarea industrială și digitală în sectoarele de specializare inteligentă regionale, accesul la noile tehnologii și susținerea antreprenoriatului, precum și pentru a alimenta procesul de specializare inteligentă și digitalizare regional, al cărui impact va fi semnificativ redus în lipsa accesului la competențe digitale de bază și avansate, atât la nivel de utilizatori cât și la nivel de beneficiari. În cea mai recentă recomandare a Consiliului UE, se prevede ca România să consolideze competențele și învățarea digitală. Intervențiile din cadrul PR Centru se orientează spre înzestrarea angajaților beneficiarilor cu competențe specifice. Aceste costuri vor acoperi un program de formare de minim 12 ore pentru dezvoltarea unor abilități și competențe (conform descrierii indicatorului RCR 98 și codului de intervenție FEDR 023 Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială, antreprenoriat și adaptabilitatea întreprinderilor la schimbare). Cerința minimă obligatorie este definirea și certificarea unui set de competențe profesionale (relevante pentru investiția realizată prin proiect), care vor fi dobândite de participant în urma cursului. În ghidul solicitantului vor fi exemplificate tipuri de abilități ce pot fi vizate, fără a include o listă exhaustivă: o Abilități tehnice: abilități de rezolvare a problemelor, design, operare, reproiectare și întreținere a echipamentelor sau structurilor tehnologice, abilități IT profesionale o Abilități de management: abilități în legătură cu

	planificarea afacerilor, conformare la reguli și norme de calitate, planificarea resurselor umane, alocarea de resurse o Abilități antreprenoriale: abilități specifice pentru start-up-uri precum managementul riscului, gândire strategică, abilități de relaționare, abilități de adaptare la provocări și cerințe multiple o Abilități ”verzi”: abilități specifice pentru modificarea produselor, serviciilor sau operațiunilor determinate de schimbările climatice, cerințe sau reguli o Alte abilități în afara celor descrise mai sus, în legătură cu specializarea inteligentă, tranziția industrială, antreprenoriatul și adaptarea întreprinderilor la schimbare Programele de instruire pot viza doar persoane care au statut de angajat al IMM-ului care beneficiază de sprijin pentru instruire, la data derulării programului de instruire. De asemenea, în cazul proiectelor respective activitatea de instruire nu constituie un proiect de sine stătător, ci este inclusă într-un proiect de investiții și este în strânsă relație cu scopul proiectului de investiție din care face parte. Intervențiile în care se aplică OCS sub formă de cost unitar pentru instruire sunt construite sub formă de scheme de ajutor de minimis, cu respectarea Reg. 651/2014 și 1407/2013 și aplică mecanismele prevăzute în aceste regulamente. Schemele de ajutor de minimis sunt supuse procesului de avizare din partea Consiliului Concurenței (fiind scheme exceptate de la notificare). Cheltuielile de instruire sunt declarate cheltuieli eligibile în cadrul componentei de minimis. Pentru a determina rambursarea, indicatorul RCR98 vizează angajați ai IMM-urilor beneficiare de finanțare care finalizează programe de formare și dobândesc certificat de atestare a competențelor profesionale pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat. Astfel, prin dobândirea competențelor ce fac obiectul programului de formare, participanții contribuie la realizarea obiectivului specific al programului, la obiectivele afacerii și implicit a proiectului de finanțare. Din acest motiv, o cerință obligatorie pentru beneficiari este definirea unui set de competențe profesionale necesare și relevante în raport cu investiția realizată prin proiect, care vor fi dobândite de angajați în urma participării la formare. Costul unitar va fi utilizat în cadrul următoarelor apeluri de proiecte, la finanțarea activităților care contribuie la SO a(iv) Prioritatea 1 - Acțiunea 1(4): Creșterea IMM prin investiții, modernizare industrială, avans tehnologic și o economie regională sustenabilă: “Scale-up pentru start-up-uri și microîntreprinderi” – OS a (iii) si OS a(iv) Acțiunea 1(4): Creșterea IMM prin investiții, modernizare industrială, avans tehnologic și o economie regională sustenabilă: “Creșterea competitivității IMM-urilor din

	Regiunea Centru (ITI)" – OS a (iii) si OS a(iv) și Prioritatea 2 - Acțiunea 2: Întreprinderi digitale pentru o economie avansată - sectoarele de specializare inteligentă: "Sprijinirea digitalizării IMM-urilor" – OS a (ii) si OS a(iv) Informații detaliate privind cele trei apeluri: Prioritatea 1, Acțiunea 1(4): o Are în vedere sprijinirea intervențiilor care contribuie la creșterea capacităților tehnologice a IMMurilor (SO a(iii)) cu susținerea achiziției de competențe prin accesarea de programe de formare specifice pentru personalul implicat în operaționalizarea investiției finanțate prin proiect (SO a(iv)). De asemenea, este susținută investiția în procese de producție ecologice și utilizarea eficientă a resurselor, ca parte a proiectelor de investiții. o Finanțarea se realizează prin schema de ajutor de minimis; o Lansare apeluri de proiecte: septembrie 2023; o Perioada de implementare a proiectelor: ianuarie 2024–decembrie 2029; o Beneficiari de finanțare: Microîntreprinderi, inclusiv cele nou înființate. Prioritatea 1, Acțiunea 1(4): o Prin această acțiune se are în vedere sprijinirea intervențiilor ce își propun să contribuie la creșterea competitivității IMM-urilor din zonele ITI din Regiunea Centru (SO a(iii)) cu susținerea achiziției de competențe prin accesarea de programe de formare specifice pentru personalul implicat în operaționalizarea investiției finanțate prin proiect (SO a(iv)). De asemenea, este susținută investiția în procese de producție ecologice și utilizarea eficientă a resurselor, ca parte a proiectelor de investiții. o Finanțarea se realizează prin schema de ajutor de minimis; o Lansare apeluri de proiecte: 2025; o Perioada de implementare a proiectelor: 2026–2029; o Beneficiari de finanțare: IMM-uri, inclusiv start-up-uri. Prioritatea 2, Acțiunea 2: o Are în vedere sprijinirea transformării digitale a IMM-urilor din Regiune, cu activitate economică în alte sectoare decât TIC și atingerea unui grad ridicat de digitalizare la cât mai multe dintre acestea (SO a(ii)) si obținerea competentelor necesare prin programe de formare (SO a(iv)).

	o Finanțarea se realizează prin schema de ajutor de minimis; o Lansare apel de proiecte: septembrie /octombrie 2023; o Perioada de implementare a proiectelor: februarie 2024 – decembrie 2029 o Beneficiari de finanțare: IMM-uri
2. Obiectiv(e) specific(e)	RSO1.4. Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat
12. Cuantumul total (național și la nivelul Uniunii) care se preconizează a fi rambursat de către Comisie pe această bază	2.235.611,46

Indicatori

3. Indicatorul care determină rambursarea (2)	Angajați din IMM-uri care finalizează programe de formare a competențelor pentru specializare inteligentă, pentru tranziție industrială și antreprenoriat (RCR 98) de minim 12 ore și obțin certificatul de absolvire.
4. Unitatea de măsură a indicatorului care determină rambursarea	Număr de persoane
5. Baremul standard pentru costurile unitare, sumele forfetare sau ratele forfetare	Costul unitar
6. Cuantumul pe unitate de măsură sau procentaj (pentru ratele forfetare) din OCS	627,74 Euro
7. Categorii de costuri acoperite de costul unitar, de suma forfetară sau de rata forfetară	Prin acest cost unitar se intenționează acoperirea tuturor costurilor care ar putea fi necesare pentru desfășurarea programului de formare, așa cum au fost identificate și de INS în ancheta ForPro2020, și anume: • Taxe și plăți către unitățile care au furnizat cursuri de formare profesională continuă (FPC), inclusiv taxa de curs, plata examinatorilor; • Costul cu forța de muncă pentru instructori, precum și al altor persoane implicate exclusiv sau parțial în coordonarea și susținerea cursurilor de formare profesională continuă (FPC); • Costul spațiului de pregătire (sălile de curs), al echipamentelor și materialelor didactice, inclusiv consumabilele folosite pentru cursurile de formare profesională continuă; • Costul transportului, diurnei și cazării pentru angajații participanți la cursurile de FPC , după caz;

	• Costul cu forța de muncă pentru angajații care participă la cursurile de FPC, pe durata participării la programul de formare. Costurile mai sus menționate reprezintă o enumerare exhaustivă a tipurilor de costuri eligibile aferente programelor de formare în general. Ponderea fiecărei categorii de cheltuială în structura de cost este variabilă în funcție de mai mulți factori precum: numărul de ore de instruire, numărul de persoane instruite, tematica și specificul cursului, tipul de echipamente necesare, numărul și specializarea instructorilor, nivelul ISCED minim sau recomandat pentru cursanți la intrarea în programul de pregătire. De asemenea, categoriile de costuri enumerate mai sus nu se vor regăsi toate simultan în costul specific suportat de beneficiar. Un beneficiar ai cărui angajați vor participa la un program de formare nu va înregistra efectiv toate costurile din listă, ci doar costurile corespunzătoare tipului de formare adoptat (ex. cu sau fără costuri pentru spațiile de pregătire, cu sau fără costuri de deplasare, etc). Aceste costuri pot varia semnificativ însă logica unui cost simplificat este de a stabili o marjă rezonabilă de cheltuială, pe baze statistice, în vederea reducerii poverii birocratice. Având în vedere cele menționate, inclusiv în baza dialogului cu antreprenorii potențiali beneficiari, a rezultat că nivelul de cost propus reprezintă o aproximare rezonabilă a realității. În cadrul operațiunilor sunt eligibile și alte costuri care se vor deconta la costuri reale: • Costul investițiilor în active corporale și necorporale; • Costuri cu lucrări de construcții / amenajare / modernizare • Costuri cu implementarea proiectului: - Activități de pregătire și depunere a cererii de finanțare; - Activități de management de proiect pentru implementare, vizibilitatea proiectului și audit financiar. • Costuri cu activități de certificare procese, produse sau servicii • Costuri cu servicii de trecere a arhivelor din analog/dosare/hârtie în digital indexabil • Costuri cu auditul de maturitate digitală
8. Aceste categorii de costuri acoperă totalitatea cheltuielilor eligibile pentru operațiunea în cauză?	Nu
9. Metoda de ajustare (ajustări) (3)	Ajustarea se va face anual, la începutul fiecărui an, cu Indicele prețurilor de consum (IPC) (sursa INS: https://insse.ro/cms/ro/content/ipc%E2%80%93serie-de-date-

	anuala). Baremul se actualizează în cursul lunii ianuarie a fiecărui an, după publicarea IPC, intră în vigoare începând cu data de 1 februarie a anului respectiv și rămâne valabil până la actualizarea din anul următor după aceeași regulă. Formula de calcul pentru actualizare este: BSCUanul n = BSCU anul n-1 x (IPC anul n-1 (%))/100 unde: BSCUanul n este baremul aplicabil în cursul anului n BSCU anul n-1 este baremul aplicat în anul n-1 IPC anul n-1 Indicele preturilor de consum (serie de date anuala) aferent anului n-1 publicat de INS în cursul lunii ianuarie a anului n (https://insse.ro/cms/ro/content/ipc%E2%80%93serie-de-date-anuala) Valoarea în euro la fiecare ajustare va fi calculată utilizând cursul inforeuro aferent lunii decembrie a anului precedent, disponibil la: https://www.cursbnr.ro/curs-inforeuro. După publicare lui de către Autoritatea de Management, costul ajustat se aplică pentru apelurile aflate în derulare, de către beneficiarii proiectelor atunci când solicită rambursarea costurilor, cu încadrare în suma prevăzută în buget. Pentru apelurile noi se anunță la lansare costul calculat în acel moment, precum și metoda și frecvența ajustării lui și se informează solicitanții că atunci când vor elabora bugetul proiectului vor ține cont de numărul de persoane pe care intenționează să le instruiască, de momentul când planifică această activitate și de faptul că suma prevăzută trebuie să țină cont de evoluția indicelui respectiv.
10. Verificarea realizării unităților furnizate – descrieți ce document(e)/sistem va (vor) fi utilizat(e) pentru verificarea realizării unităților furnizate; – descrieți ce se va verifica și de către cine în cursul controalelor de gestiune; – descrieți ce modalități de colectare și stocare a datelor/documentelor relevante vor fi utilizate.	Aceste costuri vor acoperi un program de formare de minim 12 ore pentru dezvoltarea unor abilități și competențe (conform descrierii indicatorului RCR 98 și codului de intervenție FEDR 023 Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială, antreprenoriat și adaptabilitatea întreprinderilor la schimbare). • Cerința minimă obligatorie este definirea și certificarea unui set de competențe profesionale (relevante pentru investiția realizată prin proiect), care vor fi dobândite de participant în urma formării. Documentele suport care vor fi verificate de AM și vor fi prezentate de beneficiari la solicitările de rambursare pentru a dovedi: realizarea unităților (respectiv numărul de angajați care au participat la formare și au primit un certificat), tipul și durata programului de formare sunt: • Notă prin care se definește setul de competențe profesionale care vor fi dobândite de angajați în urma participării la formare și din care să rezulte că acestea sunt necesare și relevante în raport cu investiția realizată prin

	proiect și cu atribuțiile angajatului respectiv. • Certificat de absolvire emis de un furnizor de formare profesională (beneficiarul se va asigura că furnizorul de formare profesională este o organizație publică sau privată legal înființată care are prevăzute în obiectul principal de activitate organizarea și derularea de activități de formare profesională), însoțit de o anexă în care sunt precizate competențele dobândite prin programul de formare (conform unui sistem de evaluare a competențelor dobândite) și durata programului de formare (de minim 12 ore). În conformitate cu Ordonanța 129/2000 privind formarea profesională a adulților, Programul de formare poate avea recunoaștere națională/ internațională prin autorizarea cursului sau poate avea doar recunoașterea furnizorului de formare și a beneficiarului formării. • Documente care dovedesc statutul de angajat eligibil al participantului la programul de formare la data formării, și anume, extras Revisal. • Declarație pe proprie răspundere a beneficiarului prin care să susțină că, în perioada derulării instruirii, angajații respectivi nu sunt implicați în alte proiecte cu finanțare europeană în cadrul cărora să le fie decontate costurile cu salariile (având în vedere faptul că costul unitar propus include și costul cu forța de muncă). Certificatul trebuie să dovedească faptul că formarea a avut loc în perioada de implementare a proiectului. Suma eligibilă pentru rambursare se calculează prin înmulțirea numărului de participanți pentru care participarea și certificarea competențelor este dovedită cu baremul costului unitar. Valoarea eligibilă pentru rambursare nu poate depăși plafoanele stabilite pentru categoria de cheltuieli respectivă prin apelul de proiecte. Controlul respectării obligațiilor contractuale se efectuează de către structurile specializate ale Autorității de Management, și anume Departamentul Monitorizare Proiecte și Departamentul Verificare Autorizare Proiecte. Arhivele vor fi disponibile, în cazul în care vor fi solicitate, pentru eventuale controale tematice ale finanțatorului sau ale altor organe de control și / sau audit, naționale și / sau europene prevăzute de lege. Beneficiarii trebuie să arhiveze toate documentele legate de realizarea formării, inclusiv rezultatele, în conformitate cu contractul de finanțare semnat cu Autoritatea de Management. Colectarea și stocarea datelor se va face prin sistemul de management al informației MySMIS2021/SMIS2021+. Documentele care atestă realizarea unităților vor fi încărcate de beneficiari în sistemul electronic MySMIS 2021. Compartimentele Autorității de Management vor accesa prin aplicațiile sistemului MySMIS2021/SMIS2021+, vor verifica

	și prelucra datele și documentele încărcate de beneficiari. Datele colectate în cursul verificărilor vor fi încărcate în sistemul MySMIS2021/SMIS2021+, unde vor fi stocate și vor fi accesibile pentru prelucrări în scopuri legate de managementul programului. Toate datele vor fi prelucrate cu respectarea prevederilor în vigoare privind protecția datelor cu caracter personal conform politicii și procedurilor Autorității de Management. Schemele de ajutor de minimis mai prevăd: • Ajutoarele de minimis acordate în cadrul schemelor nu se cumulează cu ajutoarele de stat acordate pentru aceleași costuri eligibile sau cu ajutoarele de stat acordate pentru aceeași măsură de finanțare prin capital de risc, dacă un astfel de cumul ar depăși intensitatea sau valoarea maximă relevantă a ajutorului stabilită pentru condițiile specifice ale fiecărui caz de un regulament sau de o decizie de exceptare pe categorii adoptată de Comisie. • Înainte de primirea ajutorului, solicitantul trebuie să transmită furnizorului schemei o declarație pe propria răspundere cu privire la sprijinul financiar din fonduri publice primit în ultimele 36 de luni pentru aceleași cheltuieli.
11. Posibile stimulente neloiale, măsuri de atenuare (4) și nivelul de risc estimat (ridicat/mediu/scăzut)	Risc scăzut Au fost analizate posibilele riscuri și stimulente neloiale care ar putea apărea în legătură cu costul simplificat propus, iar prin verificările propuse la punctul 10 și prin documentele solicitate s-a urmărit stabilirea unui mod cât mai simplu și eficace de implementare astfel încât riscurile să fie reduse la minim. Considerăm că aplicarea costului simplificat pentru tipul de proiecte vizate nu influențează negativ implementarea operațiunilor, deoarece volumul de documente care ar trebui depuse și verificate este cel mai redus posibil, astfel încât să ne asigurăm că persoanele instruite sunt angajații IMM și că cursul respectiv este relevant pentru implementarea proiectului și este finalizat de angajații respectivi cu dobândirea competențelor vizate. O situație în care acest cost simplificat ar afecta negativ implementarea proiectelor ar fi cea în care este mult subevaluat față de valorile reale de pe piață, caz în care nu ar fi utilizat de beneficiari. În acest scop am realizat consultarea cu IMM-urile, iar răspunsurile primite au confirmat atractivitatea acestui cost, precum și intenția de a-l folosi dacă va fi aprobat, iar cercetarea pieței a arătat că există oferte de cursuri la acest cost.

(1) Data preconizată pentru începerea selectării operațiunilor și data finală preconizată pentru finalizarea acestora [referință: articolul 63 alineatul (5) din RDC].

(2) Pentru operațiunile care cuprind mai multe opțiuni simplificate în materie de costuri care cuprind diferite categorii de costuri, proiecte diferite sau etape succesive ale unei operațiuni, rubricile 3-11 trebuie completate pentru fiecare indicator care determină rambursarea.

(3) Dacă este cazul, se indică frecvența și momentul ajustărilor, precum și o trimitere precisă la un indicator specific (inclusiv un link la pagina de internet pe care este publicat indicatorul, dacă este cazul).

(4) Există eventuale implicații negative asupra calității operațiunilor sprijinite și, dacă da, ce măsuri (de exemplu asigurarea calității) vor fi luate pentru a contracara acest risc?

C. Calculul baremului standard pentru costurile unitare, sumele forfetare sau ratele forfetare

1. Sursa datelor utilizate la calculul baremului standard pentru costurile unitare, sumele forfetare sau ratele forfetare (cine a produs, colectat și înregistrat datele; unde sunt stocate datele; datele-limită; validare etc.)

Sursa datelor utilizate este Institutul Național de Statistică, secțiunea A4. Forța de muncă, 14. Formare profesională continuă.

Au fost extrase date pentru trei indicatori statistici relevanți operațiunilor, calculați de INS pe baza datelor colectate prin ”Ancheta privind formarea profesională în România (FORPRO)”.

Pentru actualizare s-a folosit indicele anual al prețurilor de consum, sursa INS.

Pentru conversia în Euro s-a folosit curs valutar INFOREURO decembrie 2024.

2. Vă rugăm să precizați motivele pentru care metoda propusă și calculul aferent în temeiul articolului 94 alineatul (2) din RDC sunt relevante pentru tipul de operațiune.

Datele anchetei FORPRO reflectă nivelul real al costului formării, acestea fiind colectate de pe piața formării în întreprinderi. Cu toate că prețurile cursurilor variază de la o activitate la alta, iar cuantumul calculat reprezintă o medie, un sondaj realizat cu IMM-uri din Regiunea Centru (incluzând microîntreprinderi, întreprinderi mici și întreprinderi mijlocii), indică faptul că aplicarea costului simplificat este atractivă, datorită faptului că este o metodă simplă, nebirocratică și flexibilă de finanțare a formării, chiar dacă este posibil ca în anumite cazuri să nu acopere costul real.

Ancheta este cincinală și cele mai recente date sunt disponibile pentru anul 2020. Din acest motiv a fost necesară utilizarea datelor de la nivelul anului 2020, cu actualizarea lor la nivelul anului 2025 cu IPC, publicat de INS Romania.

Costul formării profesionale din sursa INS este relevant pentru operațiunile finanțate deoarece:

(1) include elementele de cost eligibile prin program;

(2) operațiunile pot să vizeze instruirea într-o gamă largă de domenii de activitate eligibile motiv pentru care datele extrase sunt agregate pentru toate activitățile conform clasificării activităților din economia națională;

(3) Deoarece operațiunile PR Centru vizează IMM-uri, au fost selectate doar datele aferente IMM-urilor, excluzând întreprinderile mari.

3. Precizați cum au fost efectuate calculele, inclusiv, în special, ipotezele formulate în ceea ce privește calitatea sau cantitățile. După caz, trebuie utilizate date statistice și criterii de referință și, dacă se solicită acest lucru, acestea trebuie furnizate într-un format utilizabil de către Comisie.

Pentru calculul baremului au fost extrase din sursele Institutului Național de Statistică datele privind costul total al formării profesionale continue (FPC) și numărul de participanți aferenți (datele aferente anului 2020 și IMM-urilor, excluzând datele întreprinderilor mari peste 250 de angajați).

BSCU (FORPRO2020) = Costul total al FPC exclusiv încasări și contribuții (indicator FPC104B) / Participanți la cursurile de formare profesională continuă, pe sexe si clase de mărime ale întreprinderilor (număr FPC102B). Valoarea rezultată din calcul este de 2.240,97 lei.

Valoarea BSCU aplicabilă în anul 2025 rezultă prin ajustarea cu IPC aferenți anilor 2021, 2022, 2023 și 2024, folosind următoarea formulă:

BSCU (2025) = BSCU (FORPRO2020) X (IPC anul 2021 (%))/100 X (IPC anul 2022 (%))/100 X (IPC anul 2023 (%))/100 X (IPC anul 2024 (%))/100

BSCU (2025) = 2.240,97 lei X (105,1 %)/100 X (113,8 %)/100 X (110,4%)/100 X (105,59%)/100 = 3124,45 lei/ participant

Formula de calcul pentru actualizarea BSCU este următoarea:

BSCU anul n = BSCU anul n-1 x (IPC anul n-1 (%))/100

unde:

BSCU anul n este baremul aplicabil în cursul anului n

BSCU anul n-1 este baremul aplicat în anul n-1

IPC anul n-1 Indicele preturilor de consum (serie de date anuala) aferent anului n-1 publicat de INSîn cursul lunii ianuarie a anului n (https://insse.ro/cms/ro/content/ipc%E2%80%93serie-de-date-anuala)

Detalii și seturi de date în anexe (Anexa_date prelucrări SCO formare și Anexa_studiu de fundamentare SCO formare).

4. Vă rugăm să explicați cum v-ați asigurat că doar cheltuielile eligibile au fost incluse în calculul baremului standard pentru costul unitar, suma forfetară sau rata forfetară.

Pentru toate operațiunile obiect al costurilor simplificate au fost analizate elementele de cost și s-a verificat eligibilitatea pe baza definiției din RDC 2021/1060, art. 64. Analiza a confirmat faptul că:

Toate costurile incluse în costurile simplificate sunt eligibile și nu fac parte din lista costurilor neeligibile conform RDC 2021/1060 art. 64.

Eligibilitatea costurilor este stabilită prin schemele de ajutor de minimis (așa cum se specifică în secțiunea B punctul 1) prin care se finanțează acțiunile de formare în cadrul acestui tip de operațiune.

5. Evaluarea de către autoritatea sau autoritățile de audit a metodologiei de calcul și a cuantumurilor, precum și a măsurilor de asigurare a verificării, calității, colectării și stocării datelor.

În data de 28.08.2023 Autoritatea de Audit a transmis scrisoarea nr. 201796/DV/28.08.2023, înregistrată la ADR Centru cu nr. 28915 / 28.08.2023, prin care ne-a informat despre evaluarea pozitivă privind metodologia utilizată pentru stabilirea opțiunii de cost simplificat: *Baremul standard de cost unitar de*

formare profesională pentru angajații IMM-urilor și a trimis Raportul de evaluare ex-ante.

Apendicele 2: Contribuția Uniunii bazată pe finanțări nelegate de costuri

A. Rezumatul principalelor elemente

Prioritate	Fond	Obiectiv specific	Categoria de regiune	Cuantumul acoperit de finanțarea nelegată de costuri	Tipul (tipurile) de operațiune vizat (vizate)		Condițiile care trebuie îndeplinite/rezultatele care trebuie obținute ce determină rambursarea de către Comisie	Indicator		Unitatea de măsură pentru condițiile care trebuie îndeplinite/rezultatele care trebuie obținute ce determină rambursarea de către Comisie	Tipul de metodă de rambursare preconizat care este utilizat pentru rambursarea beneficiarului (beneficiarilor)
					Cod (1)	Descriere		Cod (2)	Descriere		

(1) Acesta se referă la codul pentru dimensiunea privind domeniul de intervenție din tabelul 1 al anexei I la RDC și al anexei IV la Regulamentul FEAMPA.

(2) Acesta se referă la codul unui indicator comun, dacă este cazul.

B. Detalii pe tip de operațiune

Apendicele 3

articolul 22 alineatul (3) din RDC

În POR au fost identificate 3 operațiuni de importanță strategică, semnificative pentru obiectivele programului și care vor face obiectul unor acțiuni de comunicare specială:

P1 / OS a (i) – **Platformă de inovare deschisă** – Buget indicativ 1.500.000 euro

Facilitează cooperarea între clienții și furnizorii de inovare pe baza inovării deschise sub forma de co-creație, crowdsourcing de soluții și inovarea bazată pe cerere. Este o platformă online, concepută și operată de o entitate sau un consorțiu selectat. Modele similare de platforme de inovare deschisă - https://app.ekipa.de/challenges, https://www.openinnovation.sg/imda. Mecanismul de funcționare: o companie publică pe platformă o nevoie de inovare sub forma unei provocări, la care inovatorii interesați sunt invitați să răspundă cu posibile soluții, pe care clientul le selectează și le finanțează.

Lansare apel – trimestrul 2 2025

P2 / OS a (ii) - **Platformă regională pilot de open innovation în domeniul smart-city** – 1.500.000 euro FEDR

Susține conceptul Smart City în Regiune printr-o platformă online care facilitează interacțiunea dintre clienții și furnizorii de soluții. Se asigură achiziția de inovare de către UAT și testarea într-un sandbox. Platforma susține și IMM-urile furnizoare de soluții smart city prin acces la clienți, prin servicii de creștere a capacității, acces la finanțare, protecție a DPI. Este proiect pilot, scalabil, și deschide piața pentru firme noi/mici. Facilitează implicarea cetățenilor în dezvoltarea soluțiilor.

Model: https://en.smartcity-x.com/.

Lansare apel: trimestrul 2 2025

P7 / OS d (vi) – **Valorificarea patrimoniului cultural UNESCO din mediul rural** – 13.132.254 euro FEDR

Siturile UNESCO fac parte din patrimoniul cultural mondial, și sunt repere simbolice esențiale pentru comunitățile pe teritoriul cărora se regăsesc, prin rolul lor istoric de agregator al comunității. Intervențiile nu se rezumă la restaurarea/reabilitarea/consolidarea, conservarea și punerea în valoare a obiectivului de patrimoniu, ci sunt orientate către comunitate și urmăresc un impact pozitiv asupra comunităților locale. Implementarea cu succes a acestui gen de proiecte poate fi un model inovativ de abordare a resurselor de patrimoniu și poate inspira replicarea aceluiași model și în alte comunități.

Lansare apel: sem. 2 2023

DOCUMENTE

Titlul documentului	Tipul documentului	Data documentului	Referință locală	Referința Comisiei	Fișiere	Data trimiterii	Trimis de către
Raport MTR PR Centru - evaluarea complementara	Analiză a evaluării la jumătatea perioadei	22 dec. 2025			Raport MTR PR Centru - evaluarea complementara		